अथ पांडुरंगाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ महायोगपीठे तटे भीमरथ्या
वरं पुंडरीकाय दातुं मुनींद्रैः ॥ समागत्य तिष्ठंतमा
नंदकंदं परब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम् ॥ १ ॥ तडिद्वा
ससं नीलमेघावभासं रमामंदिरं सुंदरं चित्प्रकाशम्
॥ वरंत्विष्टिकायां समन्यस्तपादं परब्रह्मलिंगं भजे
पांडुरंगम् ॥ २ ॥ प्रमाणं भवाब्धेरिदं मामकानां नि
तंबः कराभ्यां धृतो येन तस्मात् ॥ विधातुर्वसत्यै
धृतो नाभिकोशः परब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम् ॥ ३ ॥
स्फुरत्कौस्तुभालंकृतं कंठदेशे श्रिया जुष्टकेयूरकं
श्रीनिवासम् ॥ शिवं शांतमीड्यं वरं लोकपालं पर
ब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम् ॥ ४ ॥ शरच्चंद्रबिंबाननं चा
रुहासं लसत्कुंडलाक्रांतगंडस्थलांगम् ॥ जपाराग
बिंबाधरं कंजनेत्रं परब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम् ॥ ५
किरीटोज्ज्वलत्सर्वदिक्प्रांतभागं सुरै[illegible]णप्रमया
त्नैरनर्घ्यैः ॥ त्रिभंगाकृतिं बर्हमाल[illegible]नमालांचि
[illegible] ॥ बाहू सुवेषस

लिंगं भजे पांडुरंगम्॥६॥विभुं वेणुनादं चरंतं दुरं
तं स्वयं लीलया गोपवेषं दधानम् ॥ गवां वृंदकानं
ददं चारुहासं परब्रह्मलिंगं भजे पांडुरंगम् ॥७॥ अ
जं रुक्मिणीप्राणसंजीवनं तं परंधाम कैवल्यमेकं
तुरीयम् ॥ प्रसन्नं प्रपन्नार्तिहं देवदेवं परब्रह्मलिंगं भ
जे पांडुरंगम्॥८॥ स्तवं पांडुरंगस्य वै पुण्यदं ये प
ठंत्येकचित्तेन भक्त्या च नित्यम्॥भवांभोनिधिं ते
पि तीर्त्वाऽतकाले हरेरालयं शाश्वतं प्राप्नुवंति॥९॥
इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकरा
चार्यविरचितं श्रीपांडुरंगाष्टकं संपूर्णम् ॥ ४३ ॥

अथ विष्णुस्तवराजप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ पद्मोवाच ॥ योगेन सिद्धविबु
धैः परिभाव्यमानं लक्ष्म्यालयं तुलसिकाचितभक्त
भृंगम् ॥ प्रोत्तुंगरक्तनखरांगुलिपत्रचित्रं गंगारसं ह
ं [illegible] माश्रयेऽहम्॥१॥ गुम्फन्मणिप्रचयघट्टित
[illegible] त्सुनूपुरयुतंपदपद्मवृंतम् ॥ पीतांबरां

चलविलोलचलत्पताकं स्वर्णत्रिवक्रवलयं च हरेः
स्मरामि ॥२॥जंघे सुपर्णगलनीलमणिप्रवृद्धे शोभा
स्पदारुणमणिद्युतिचंचुमध्ये ॥ आरक्तपादतललंब
नशोभमाने लोकेक्षणोत्सवकरे च हरेः स्मरामि ३॥
ते जानुनी मखपतेर्भुजमूलसंगरंगोत्सवावृततडिद्व
सने विचित्रे ॥ चंचत्पतत्रिमुखनिर्गतसामगीतवि
स्तारितात्मयशसी च हरेः स्मरामि ॥ ४ ॥ विष्णोः
कटिं विधिकृतांतमनोजभूमिं जीवांडकोशगणसं
गदुकूलमध्याम् ॥ नानागुणप्रकृतिपीतविचित्रवस्त्रां
ध्याये निबद्धवसनांखगपृष्ठसंस्थाम् ॥ ५ ॥ शातो
दरं भगवतस्त्रिवलिप्रकाशमावर्तनाभिविकसद्विधि
जन्मपद्मम् ॥ नाडीनदीगणरसोत्थसितांत्रसिंधुंध्या
येऽण्डकोशनिलयं तनुलोमरेखम् ॥६॥ वक्षः पयो
धितनयाकुचकुंकुमेन हारेण कौस्तुभमणिप्रभया
विभातम् ॥ श्रीवत्सलक्ष्महरिचंदनजप्रसूनमालांचि
तं भगवतः सुभगं स्मरामि ॥ ७ ॥ बाहू सुवेषस

दनौ वलयांगदादिशोभास्पदौ दुरितदैत्यविनाशद
क्षौ ॥ तौ दक्षिणौ भगवत श्चगदासुनाभतेजोर्जितौ
सुललितौ मनसा स्मरामि ॥ ८ ॥ वामौ भुजौ मुर
रिपोर्धृतपद्मशंखौ श्यामौ करींद्रकरवन्मणिभूषणा
ढ्यौ ॥ रक्तांगुलिप्रचयचुंबितजानुमध्यौ पद्मालया
प्रियकरौ रुचिरौ स्मरामि ॥ ९ ॥ कंठं मृणालमम
लं मुखपंकजस्य लेखात्रयेण वनमालिकया निवी
तम् ॥ किंवा विमुक्तिवशमंत्रकसत्फलस्य वृंतं चिरं
भगवतः सुभगं स्मरामि ॥ १० ॥ वक्त्रांबुजं दशनहा
सविकासरम्यंरक्ताधरोष्ठवरकोमलवाक्सुधाढ्यम् ॥
सन्मानसोद्भवचलेक्षणपत्रचित्रं लोकाभिराममसलं
च हरेः स्मरामि ॥ ११ ॥ सूरात्मजावसथगंधविदं
सुनासं भ्रूपल्लवं स्थितिलयोदयकर्मदक्षम् ॥ कामो
त्सवं च कमलाहृदयप्रकाशं संचिंतयामि हरिवर्ण
विलासदक्षम् ॥ १२ ॥ कर्णौ लसन्मकरकुंडलगंड
लोलौ नानादिशां च नभसश्वविकासगेहम् ॥ लोला

लकप्रचयचुंबनकुंचिताग्रो लग्नौ हरेर्मणिकिरीटत
टे स्मरामि ॥ १३ ॥ भालं विचित्रतिलकं प्रियचा
रुगंधगोरोचनारचनया ललनाक्षिसख्यम् ॥ ब्रह्मैक
धाम मणिकांतकिरीटजुष्टं ध्याये मनोनयनहारक
मीश्वरस्य ॥ १४ ॥ श्रीवासुदेवचिकुरं कुटिलं निब
द्धं नानासुगंधिकुसमैः स्वजनादरेण ॥ दीर्घं रमाहृ
दयगं शमलंधुनंतं ध्यायेऽम्बुवाहरुचितं हृदयाब्ज
मध्ये ॥ १५ ॥ मेघाकारं सोमसूर्यप्रकाशं सुभ्रून्नासं
शक्रचापैकमानम् ॥ लोकातीतं पुंडरीकायताक्षं वि
द्युच्चैलं चाश्रयेऽहं त्वपूर्वम् ॥ १६ ॥ दीनं हीनं सेव
यादैवगत्यापापैस्तापैःपूरितं मे शरीरम् ॥ लोभाक्रां
तं शोकमोहादिविद्धं कृपादृष्ट्या पाहि मां वासुदेव
॥ १७ ॥ ये भक्त्याद्यां ध्यायमानां मनोज्ञां व्यक्तिं वि
ष्णोः षोडशश्लोकपुष्पैः ॥ स्तुत्वा नत्वा पूजयित्वा
विधिज्ञाः शुद्धा मुक्ता ब्रह्मसौख्यं प्रयान्ति ॥ १८ ॥
पद्मेरितामिदं पुण्यं शिवेन परिभाषितम् ॥ धन्यं य

ास्यमायुष्यं स्वर्ग्यं स्वस्त्ययनं परम् ॥ १९ ॥ पठं
ति ये महाभागास्ते मुच्यंतेऽहसोऽखिलात् ॥ धर्म्मा
र्थकाममोक्षाणां परत्रेह फलप्रदम् ॥ २० ॥ इति श्री
कल्किपुराणेऽनुभागवते भविष्ये पद्मप्रोक्तो वि
ष्णुस्तवराजः संपूर्णः ॥ ४४ ॥

अथ विष्णुपञ्जरस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॐ अस्य श्रीविष्णुपंजरस्तोत्र
मंत्रस्य ॥ नारद ऋषिः ॥ अनुष्टुप्छंदः ॥ श्रीविष्णुः
परमात्मा देवता ॥ अहं बीजम् ॥ सोहं शक्तिः ॥ ॐ
ह्रीं कीलकम् ॥ मम सर्वदेहरक्षणार्थं जपे विनियोगः ।
नारदऋषये नमः शिरसि ॥ अनुष्टुप्छंदसे नमः
मुखे ॥ श्रीविष्णुपरमात्मदेवतायै नमः हृदये ॥
अहंबीजाय नमः गुह्ये ॥ सोहंशक्तये नमः
पादयोः ॥ ॐ ह्रींकीलकाय नमः पादाग्रे ॥ ॐ
ह्रांह्रींह्रूंह्रैंह्रौंह्रः इति मंत्रः ॥ ॐ ह्रां अंगुष्ठा
भ्यां नमः ॥ ॐ ह्रीं तर्जनीभ्यां नमः ॥ ॐ ह्रूं

मध्यमाभ्यां नमः॥ॐ ह्रैं अनामिकाभ्यां नमः ॥ॐ ह्रौं कनिष्ठिकाभ्यां नमः॥ ॐ ह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ इति करन्यासः ॥ ॐ ह्रां हृदयाय नमः ॥ ॐ ह्रीं शिरसे स्वाहा ॥ ॐ ह्रूं शिखायै वषट् ॥ ॐ ह्रैं कवचाय हुम् ॥ ॐ ह्रौं नेत्रत्रयाय वौषट् ॐ ह्रः अस्त्राय फट् ॥ इति अंगन्यासः ॥ अहंबीजादिमंत्रत्रयेण प्राणायामं कुर्यात् ॥ अथ ध्यानम् ॥ परं परस्मात्प्रकृतेरनादिमेकं निविष्टं बहुधागुहायाम् ॥ सर्वालयं सर्वचराचरस्थं नमामि विष्णुं जगदेकनाथम् ॥ १ ॥ ॐ विष्णुपंजरकं दिव्यं सर्वदुष्टनिवारणम् ॥ उग्रतेजो महावीर्यं सर्वशत्रुनिकृंतनम् ॥ २ ॥ त्रिपुरं दहमानस्य हरस्य ब्रह्मणोदितम् ॥ तदहं संप्रवक्ष्यामि आत्मरक्षाकरं नृणाम् ॥ ३ ॥ पादौ रक्षतु गोविंदो जंघे चैव त्रिविक्रमः ॥ ऊरू मे केशवः पातु कटिं चैव जनार्दनः ॥ ४ ॥ नाभिं चैवाच्युतः पातु गुह्यं चैव तु व

मनः॥उदरं पद्मनाभश्च पृष्ठं चैव तु माधवः॥ ५ ॥
वामपार्श्वं तथा विष्णुर्दक्षिणं मधुसूदनः ॥ बाहू वै
वासुदेवश्च हृदि दामोदरस्तथा ॥६॥ कंठं रक्षतु वा
राहः कृष्णश्च मुखमंडलम् ॥ माधवः कर्णमूले तु
हृषीकेशश्च नासिके ॥ ७ ॥ नेत्रे नारायणो रक्षेल्ल
लाटं गरुडध्वजः ॥ कपोलौ केशवो रक्षेद्वैकुंठः स
र्वतोदिशम् ॥ ८ ॥ श्रीवत्सांकश्च सर्वेषामंगानां
रक्षको भवेत् ॥ पूर्वस्यां पुंडरीकाक्षमाग्नेय्यां श्री
धरस्तथा ॥९॥ दक्षिणे नरसिंहश्च नैर्ऋत्यां माधवो
ऽवतु ॥ पुरुषोत्तमो मे वारुण्यां वायव्यां च जना
र्दनः ॥ १० ॥ गदाधरस्तु कौबेर्यामीशान्यां पातु
केशवः ॥ आकाशे च गदा पातु पाताले च सुदर्श
नम् ॥ ११ ॥ सन्नद्धः सर्वगात्रेषु प्रविष्टो विष्णुपं
जरः ॥ विष्णुपंजरविष्टोऽहं विचरामि महीतले
॥ १२ ॥ राजद्वारेऽपथेघोरे संग्रामे शत्रुसंकटे ॥नदी
रणे चैव चोरव्याघ्रभयेषु च॥१३॥ डाकिनीप्रे

तभूतेषु भयं तस्य न जायते ॥रक्ष रक्ष महादेव रक्ष
रक्ष जनेश्वर ॥ १४ ॥ रक्षंतु देवताःसर्वा ब्रह्मविष्णु
महेश्वराः ॥ जले रक्षतु वाराहःस्थले रक्षतु वामनः
॥ १५ ॥ अटव्यां नारसिंहश्च सर्वतःपातु केशवः ॥
दिवा रक्षतु मां सूर्यो रात्रौ रक्षतु चंद्रमाः ॥ १६ ॥
पंथानं दुर्गमं रक्षेत्सर्वमेव जनार्दनः ॥ रोगविघ्नहत
श्चैव ब्रह्महा गुरुतल्पगः ॥ १७ ॥ स्त्रीहत्याबालघा
तीच सुरापी वृषलीपतिः॥मुच्यते सर्वपापेभ्योयःप
ठेन्नात्र संशयः ॥१८॥ अपुत्रो लभते पुत्रं धनार्थी
लभते धनम् ॥ विद्यार्थी लभते विद्यां मोक्षार्थी ल
भते गतिम् ॥१९॥ आपदो हरते नित्यं विष्णुस्तो
त्रार्थसंपदा ॥ यस्त्विदं पठते स्तोत्रं विष्णुपंजरमु
त्तमम् ॥२०॥ मुच्यते सर्वपापेभ्यो विष्णुलोकं स
गच्छति ॥ गोसहस्रफलं तस्य वाजपेयशतस्य च
॥ २१ ॥ अश्वमेधसहस्रस्य फलं प्राप्नोति मानवः॥
सर्वकामं लभेदस्य पठनान्नात्र संशयः ॥२२॥ ज

ले विष्णुःस्थले विष्णुर्विष्णुःपर्वतमस्तके ॥ ज्वा
लामालाकुले विष्णुःसर्वं विष्णुमयं जगत् ॥२३॥
इति श्रीब्रह्मांडपुराणे इन्द्रनारदसंवादे श्रीविष्णुपं
जरस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ४९ ॥

अथ नारायणस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥नारायण नारायण जय गोविंद
हरे॥ नारायण नारायण जय गोपाल हरे॥ध्रु०॥करु
णापारावारा वरुणालयगंभीरा नारायण०॥१॥ घ
ननीरदसंकाशा कृतकलिकल्मषनाशा नारायण०
॥ २ ॥ यमुनातीरविहारा धृतकौस्तुभमणिहारा
॥नारायण० ॥३॥ पीतांबरपरिधाना सुरकल्याण
निधाना ॥नारायण० ॥४॥ मंजुलगुंजाभूषा माया
मानुषवेषा ॥ नारायण० ॥ ५ ॥ राधाधरमधुरसि
का रजनीकरकुलतिलका ॥ नारायण० ॥ ६ ॥ मु
रलीगानविनोदा वेदस्तुतभूपादा ॥नारायण०॥७॥
बर्हिनिबर्हापीडा नटनाटकफणिक्रीडा नारायण०

॥ ८ ॥ वारिजभूषाभरणा राधारुक्मिणिरमणा ॥ नारायण० ॥ ९ ॥ जलरुहदलनिभनेत्रा जगदारंभकसूत्रा ॥ नारायण नारायण० ॥ १० ॥ पातकरजनीसंहर करुणालयमामुद्धर ॥ नारायण० ॥ ॥ ११ ॥ अघबकक्षय कंसारे केशव कृष्ण मुरारे ॥ नारायण० ॥१२॥ हाटकनिभपीतांबरअभयं कुरु मे मावर ॥ नारायण० ॥ १३ ॥ दशरथराजकुमारा दानवमदसंहारा ॥ नारायण० ॥ १४ ॥ गोवर्द्धनगिरिरमणा गोपीमानसहरणा ॥ नारायण० ॥ ॥ १५ ॥ शरयूतीरविहारा सज्जनऋषिमंदारा ॥ नारायण० ॥ १६ ॥ विश्वामित्रमखत्रा विविधपरासुचरित्रा ॥ नारायण० ॥ १७ ॥ ध्वजवज्रांकुशपादा धरणीसुतसहमोदा ॥ नारायण० ॥ १८ ॥ जनकसुताप्रतिपाला जय जय संसृतिलीला ॥ नारायण० ॥ १९ ॥ दशरथवाग्धृतिभारा दंडकवनसंचारा ॥ नारायण० ॥ २० ॥ मुष्टिकचाणुरसंहारा मु

निमानसविहारा ॥ नारायण० ॥ २१ ॥ वालीनिग्र
हशौर्या वरसुग्रीवहितार्या ॥ नारायण० ॥ २२ ॥ मा
मुरलीकर धीवर पालय पालय श्रीधर॥नारायण०
॥ २३ ॥ जलनिधिबंधनधीरा रावणकंठविहारा ॥
नारायण ०॥ २४ ॥ताटीमददलनाढ्या नटगुणवि
विधधनाढ्या ॥ नारायण० ॥ २५ ॥ गौतमपत्नी
पूजन करुणाघनावलोकन ॥ नारायण० ॥ २६ ॥
संभ्रमसीताहारा साकेतपुरविहारा ॥ नारायण० ॥
॥ २७ ॥ अचलोद्धृतिचंचत्कर भक्तानुग्रहतत्पर ॥
नारायण० ॥ २८ ॥ नैगमगानविनोदा रक्षःसुत प्र
ह्लादा ॥ नारायण० ॥ २९ ॥ भारतियतिवरशंकर
नामामृतमखिलांतर ॥ नारायण नारायण जयगो
पालहरे ॥ ३० ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं
नारायणस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ४६ ॥

अथ शालिग्रामस्तोत्रप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशालीग्रामस्तोत्रमंत्र-

स्य ॥ श्रीभगवान् ऋषिः ॥ नारायणो देवता ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ श्रीशालिग्रामस्तोत्रमंत्रजपे विनियोगः ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ श्रीदेवदेव देवेश देवतार्चनमुत्तमम् ॥ तत्सर्वं श्रोतुमिच्छामि ब्रूहि मे पुरुषोत्तम ॥ १ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ गंडक्यां चोत्तरे तीरे गिरिराजस्य दक्षिणे ॥ दशयोजनविस्तीर्णा महाक्षेत्रवसुंधरा ॥ २ ॥ शालिग्रामो भवेद्देवो देवी द्वारावती भवेत् ॥ उभयोः संगमो यत्र मुक्तिस्तत्र न संशयः ॥ ३ ॥ शालिग्रामशिला यत्र यत्र द्वारावती शिला ॥ उभयोः संगमो यत्र मुक्तिस्तत्र न संशयः ॥४॥ आजन्मकृतपापानां प्रायश्चित्तं य इच्छति ॥ शालिग्रामशिलावारि पापहारि नमोस्तु ते ॥ ॥ ५ ॥ अकालमृत्युहरणं सर्वव्याधिविनाशनम् ॥ विष्णोः पादोदकं पीत्वा शिरसा धारयाम्यहम् ॥६॥ शंखमध्ये स्थितं तोयं भ्रामितं केशवोपरि ॥ अंगलग्नं मनुष्याणां ब्रह्महत्यादिकं दहेत् ॥७॥ स्नानो

दकं पिबेन्नित्यं चक्रांकितशिलोद्भवम् ॥ प्रक्षाल्य इति तत्तोयं ब्रह्महत्यां व्यपोहति ॥ ८ ॥ अग्निष्टोमसहस्राणि वाजपेयशतानि च ॥ सम्यक् फलमवाप्नोति विष्णोर्नैवेद्यभक्षणात् ॥ ९ ॥ नैवेद्ययुक्तां तुलसीं च मिश्रितां विशेषतः पादजलेन विष्णोः॥ योऽश्नाति नित्यं पुरतो मुरारेःप्राप्नोति यज्ञायुतकोटिपुण्यम्॥ ॥ १० ॥ खंडिताः स्फुटिता भिन्ना अग्निदग्धास्तथैव च ॥ शालिग्रामशिला यत्र तत्र दोषो न विद्यते ॥ ॥ ११ ॥ न मंत्रः पूजनं नैव न तीर्थं नच भावना ॥ न स्तुतिर्नोपचारश्च शालिग्रामशिलार्चने ॥ १२ ॥ ब्रह्महत्यादिकं पापं मनोवाक्कायसंभवम् ॥ शीघ्रं नश्यति तत्सर्वं शालिग्रामशिलार्चनात् ॥ १३ ॥ नानावर्णमयं चैव नानाभोगेन वेष्टितम् ॥ तथा वरप्रसादेन लक्ष्मीकांतं वदाम्यहम् ॥ १४ ॥ नारायणोद्भवो देवश्चक्रमध्ये च कर्मणा ॥ तथा वरप्रसादेन लक्ष्मीकांतं वदाम्यहम् ॥ १५ ॥ कृष्णे शिलातले यत्र

म

सूक्ष्मं चक्रं सुदृश्यते ॥ सौभाग्यं संततिं धत्ते सर्वसौ
ख्यं ददाति च ॥ १६ ॥ वासुदेवस्य चिह्नानि दृष्ट्वा
पापैः प्रमुच्यते॥श्रीधरस्तु करे वामे हरिवर्णस्तु दृ
श्यते ॥ १७ ॥ वाराहरूपिणं देवं कूर्मांगैरपि चिह्नि
तम्॥गोपदं तत्र दृश्येत वाराहं वामनं तथा॥१८॥
पीतवर्णस्तु देवानां रक्तवर्णभयावहम् ॥ नारसिंहो
भवेद्देवो मोक्षदं च प्रकीर्तितम् ॥ १९ ॥ शंखचक्र
गदाकूर्माः शंखो यत्र प्रदृश्यते ॥ शंखवर्णस्य दे
वानां वामे देवस्य लक्षणम् ॥ २० ॥ दामोदरं तथा
स्थूलं मध्ये चक्रं प्रतिष्ठितम् ॥ पूर्णद्वारेण संकीर्णा
पीतरेखा च दृश्यते ॥ २१ ॥ छत्राकारे भवेद्राज्यं
वर्तुले च महाश्रियः॥चपटे च महद्दुःखं शूलाग्रे तु
रणं ध्रुवम् ॥ २२ ॥ ललाटे शेषभागस्तु शिरोपरि
सुकांचनम् ॥ चक्रकांचनवर्णानां वामेदेवस्य लक्ष
णम् ॥ २३ वामपार्श्वे च वै चक्रे कृष्णवर्णस्तु पिं
गलम् ॥ लक्ष्मीनृसिंहदेवा[illegible]स्तु दृश्यते॥
॥ श्रं ५४ ग्रं ७ नं॥

॥२४॥ लंबोष्ठे च दारिद्र्यं स्यात्पिंगले हानिरेव च ॥ लग्नचक्रे भवेद्व्याधिर्विदारे मरणंध्रुवम् ॥२५॥ पादोदकं च निर्माल्यं मस्तके धारयेत्सदा ॥ विष्णोर्दृष्टं भक्षितव्यं तुलसीदलमिश्रितम् ॥ २६ ॥ कल्पकोटिसहस्राणि वैकुंठे वसते सदा ॥ शालिग्रामशिलाबिंदुर्हत्याकोटिविनाशनः ॥२७॥ तस्मात्संपूजयेद्ध्यात्वा पूजितं चापि सर्वदा॥ शालिग्रामशिलास्तोत्रं यः पठेच्च द्विजोत्तमः ॥ २८ ॥ सगच्छेत्परमं स्थानं यत्र लोकेश्वरो हरिः ॥सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोकं स गच्छति ॥ २९ ॥ दशावतारो देवानां पृथग्वर्णस्तु दृश्यते ॥ ईप्सितं लभते राज्यं विष्णुपूजामनुक्रमात् ॥ ३० ॥ कोट्यो हि ब्रह्महत्यानामगम्यागम्यकोटयः॥ताः सर्वा नाशमायांति विष्णुनैवेद्यभक्षणात् ॥३१॥ विष्णोः पादोदकं पीत्वा कोटिजन्माघनाशनम् ॥ तस्मादष्टगुणं पापं भूमौ बिंदुनिपातनात् ॥ ३२ ॥ इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे

विश्वभूतानुवर्तिने ॥ १५ ॥ नमोऽस्तु योगिध्येया त्मन्नमोस्त्वध्यात्मरूपिणे ॥ भक्तिप्रदाय भक्तानां नमस्ते भक्तिदायिने ॥ १६ ॥ पूजनं हवनं चेज्या ध्यानं पश्चान्नमस्क्रिया ॥ देवेश कर्म सर्वं मे भवेदा राधनं तव ॥ १७॥ इति हवनजपार्चाभेदतो विष्णु पूजानियतहृदयकर्मा यस्तु मन्त्री चिराय॥स खलु सकलकामान् प्राप्य कृष्णांतरात्मा जननमृतिविमु क्तोऽत्युत्तमां भक्तिमेति॥१८॥गोगोपगोपिकावीतं गोपालं गोषु गोप्रदम्॥गोपैरीड्यंगोसहस्रैर्नौमि गो कुलनायकम् ॥१९॥ प्रीणयेदनया स्तुत्या जगन्ना थं जगन्मयम् ॥ धर्मार्थकाममोक्षाणामाप्तये पुरुषो त्तमम् ॥ २० ॥ इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृत सारे श्रीकृष्णस्तवराजः संपूर्णः ॥ ४९ ॥

अथ त्रैलोक्यमंगलकवचप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच ॥ भगवन्सर्वध र्मज्ञ कवचं यत्प्रकाशितम्॥ त्रैलोक्यमंगलं नाम

कृपया कथय प्रभो ॥१॥ सनत्कुमार उवाच ॥शृ
णु वक्ष्यामि विप्रेंद्र कवचं परमाद्भुतम् ॥नारायणे
न कथितं कृपया ब्रह्मणे पुरा ॥ २ ॥ ब्रह्मणा कथि
तं मह्यं परं स्नेहाद्वदामि ते ॥ अतिगुह्यतरं तत्त्वं
ब्रह्ममंत्रौघविग्रहम् ॥३॥ यद्धृत्वा पठनाद्ब्रह्मा सृष्टिं
वितनुते ध्रुवम्॥यद्धृत्वा पठनात्पाति महालक्ष्मीर्ज
गत्त्रयम् ॥ ४ ॥ पठनाद्धारणाच्छंभुःसंहर्त्ता सर्वमं
त्रवित् ॥ त्रैलोक्यजननी दुर्गा महिषादिमहासुरान्
॥ ५ ॥ वरहप्ताञ्जघानैव पठनाद्धारणाद्यतः ॥एव
मिंद्रादयःसर्वे सर्वैश्वर्यमवाप्नुयुः ॥ ६ ॥ इदं कवच
मत्यंतगुप्तं कुत्रापि नो वदेत्॥शिष्याय भक्तियुक्ता
य साधकाय प्रकाशयेत् ॥७॥ शठाय परशिष्याय
दत्त्वा मृत्युमवाप्नुयात् ॥त्रैलोक्यमंगलस्यास्य कव
चस्य प्रजापतिः॥ ८ ॥ ऋषिश्छंदश्च गायत्री देवो
नारायणः स्वयम् ॥ धर्मार्थकाममोक्षेषु विनियोगः
प्रकीर्तितः॥९॥ प्रणवो मे शिरः पातु नमो नारा

यणाय च ॥ भालं मे नेत्रयुगलमष्टार्णो भुक्तिमुक्तिदः ॥१०॥ क्लीं पायाच्छ्रोत्रयुग्मं चैकाक्षरः सर्वमोहनः॥क्लीं कृष्णाय सदा घ्राणं गोविंदायेति जिह्विकाम् ॥ ११ ॥ गोपीजनपदवल्लभाय स्वाहाननं मम॥अष्टादशाक्षरो मंत्रः कंठं पातु दशाक्षरः॥१२॥ गोपीजनपदवल्लभाय स्वाहा भुजद्वयम् ॥ क्लीं ग्लौं क्लीं श्यामलांगाय नमःस्कंधौ दशाक्षरः ॥ १३ ॥ क्लीं कृष्णः क्लीं करौ पायात् क्लीं कृष्णायांगतोऽवतु ॥ हृदयं भुवनेशानःक्लीं कृष्णाय क्लीं स्तनौ मम ॥ ॥ १४ ॥गोपालायाग्निजायांतं कुक्षियुग्मं सदाऽवतु ॥ क्लीं कृष्णाय सदा पातु पार्श्वयुग्ममनुत्तमः ॥ ॥ १५॥कृष्णगोविंदकौ पातु स्मराद्योङेयुतोमनुः॥ अष्टाक्षरःपातु नाभिं कृष्णेतिद्वयक्षरोऽवतु ॥१६॥ पृष्ठं क्लीं कृष्णकं गल्लं क्लीं कृष्णाय द्विठान्तकः॥सक्थिनीसततंपातु श्रीं ह्रीं क्लीं कृष्णठद्वयम्॥१७॥ ऊरू सप्ताक्षरः पायात् त्रयोदशाक्षरोऽवतु॥श्रीं ह्रीं

क्लीं पदत्तोगोपीजनवल्लभदन्ततः ॥१८॥ मायस्वा
हेति पायुं वै क्लीं ह्रीं श्रीं स दशार्णकः॥जानुनी च
सदा पातु ह्रीं श्रीं क्लीं च दशाक्षरः॥ १९ ॥ त्रयो
दशाक्षरः पातु जंघे चक्राद्युदायुधः ॥ अष्टादशाक्ष
रो ह्रींश्रींपूर्वको विंशदर्णकः ॥२०॥ सर्वांगं मे सदा
पातु द्वारकानायको बली ॥ नमो भगवते पश्चाद्वा
सुदेवाय तत्परम् ॥२१॥ ताराद्यो द्वादशार्णोऽयं प्रा
च्यां मां सर्वदावतु॥श्रींह्रीं क्लींच दशार्णस्तु क्लींह्रीं
श्रीं षोडशार्णकः ॥२२॥ गदाद्युदायुधो विष्णुर्माम
ग्नेर्दिशि रक्षतु ॥ह्रीं श्रीं दशाक्षरो मंत्रो दक्षिणे मां स
दावतु ॥२३॥ तारो नमो भगवते रुक्मिणीवल्लभा
य च ॥ स्वाहेति षोडशार्णोयं नैर्ऋत्यां दिशि रक्ष
तु ॥ २४ ॥ क्लीं हृषीकपदेशाय नमो वां वारुणो
ऽवतु ॥ अष्टादशार्णः कामान्तो वायव्ये मां सदाव
तु ॥ २५ ॥ श्रीं मायाकामकृष्णाय गोविंदाय द्वि
ठो मनुः ॥ द्वादशार्णात्मको विष्णुरुत्तरेमां सदाव

तु ॥२६॥ वाग्भवं कामकृष्णाय ह्रीं गोविंदाय त
त्परम् ॥ श्रीं गोपीजनवल्लभांते भाय स्वाहा हस्तौ
ततः ॥ २७ ॥ द्वाविंशत्यक्षरो मंत्रो मामैशान्ये स
दावतु ॥ कालियस्य फणामध्ये दिव्यं नृत्यं करो
ति तम् ॥२८॥ नमामि देवकीपुत्रं नृत्यराजानम
च्युतम् ॥ द्वात्रिंशदक्षरोमंत्रोऽप्यधो मां सर्वदावतु
॥२९॥ कामदेवाय विद्महे पुष्पबाणाय धीमहि ॥
तन्नोऽनंगः प्रचोदयादेषा मां पातु चोर्ध्वतः ॥३०॥
इति ते कथितं विप्र ब्रह्ममंत्रौघविग्रहम् ॥ त्रैलो
क्यमंगलं नाम कवचं ब्रह्मरूपकम् ॥ ३१ ॥ ब्रह्म
णा कथितं पूर्वं नारायणमुखाच्छ्रुतम् ॥ तव स्नेहान्म
याऽऽख्यातं प्रवक्तव्यं न कस्यचित् ॥ ३२ ॥ गुरुं
प्रणम्य विधिवत्कवचं प्रपठेत्ततः ॥ सकृद्द्विस्त्रि
र्यथाज्ञानं सहि सर्वतपोमयः ॥ ३३ ॥ मंत्रेषु सक
लेष्वेव देशिको नात्र संशयः ॥ शतमष्टोत्तरं चास्य
पुरश्चर्याविधिः स्मृतः ॥ ३४ ॥ हवनादिदशांशेन

कृत्वा तत्साधयेत्स्वयम् ॥ यदि स्यात् सिद्धकवचो विष्णुरेव भवेत् स्वयम् ॥ ३५ ॥ मंत्रसिद्धिर्भवेत्तस्य पुरश्चर्याविधानतः ॥ स्पर्धामुद्धूय सततं लक्ष्मी वाणी वसेत्ततः ॥ ३६ ॥ पुष्पांजल्यष्टकं दत्त्वा मूलेनैव पठेत्सकृत् ॥ दशवर्षसहस्राणि पूजायाः फलमाप्नुयात् ॥ ३७ ॥ भूर्जे विलिख्य गुलिकां स्वर्णस्थां धारयेद्यदि ॥ कंठे वा दक्षिणे बाहौ सोऽपि विष्णुर्न संशयः ॥ ३८ ॥ अश्वमेधसहस्राणि वाजपेयशतानि च ॥ महादानानि यान्येव प्रादक्षिण्यं भुवस्तथा ॥ ३९ ॥ कलां नार्हंति तान्येव सकृदुच्चारणात्ततः ॥ कवचस्य प्रसादेन जीवन्मुक्तो भवेन्नरः ॥ ४० ॥ त्रैलोक्यं क्षोभयत्येव त्रैलोक्यविजयी भवेत् ॥ इदं कवचमज्ञात्वा यजेद्यः पुरुषोत्तमम् ॥ शतलक्षप्रजप्तोऽपि न मंत्रस्तस्य सिध्यति ॥ ४१ ॥ इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृतसारे त्रैलोक्यमंगलं नाम कवचं संपूर्णम् ॥ ५० ॥

अथ कृष्णाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रियाश्लिष्टो विष्णुः स्थिरच
रगुरुर्वेदविषयो धियां साक्षी शुद्धो हरिरसुरहंताऽज
नयनः ॥ गदी शंखी चक्री विमलवनमाली स्थिर
रुचिः शरण्यो लोकेशो मम भवतु कृष्णोऽक्षिविष
यः ॥ १ ॥ यतः सर्वं जातं वियदनिलमुख्यं जगदि
दं स्थितौ निःशेषं योऽवति निजसुखांशेन मधु
हा ॥ लये सर्वं स्वस्मिन् हरति कलया यस्तु स विभुः
शरण्यो लोकेशो मम भवतु कृष्णोक्षिविषयः ॥ २ ॥
असूनायम्यादौ यमनियममुख्यः सुकरणैर्निरुध्ये
दं चित्तं हृदि विलयमानीय सकलम् ॥ यमीड्यं
पश्यंति प्रवरमतयो मायिनमसौ शरण्यो लोकेशो
मम० ॥ ३ ॥ पृथिव्यां तिष्ठन्यो यमयति महीं वेद
न धरा यमित्यादौ वेदो वदति जगतामीशममल
म् ॥ नियंतारं ध्येयं मुनिसुरनृणां मोक्षदमसौ श
रण्यो लोकेशो मम० ॥ ४ ॥ महेंद्रादिर्देवो जयति

दितिजान् यस्य वलतो न कस्य स्वातंत्र्यं क्वचिद
पि कृतौ यत्कृतिमृते ॥ कवित्वादेर्गर्वं परिहरति यो
सौ विजयिनः शरण्यो लोकेशो मम० ॥५॥ विना
यस्य ध्यानं व्रजति पशुतां सूकरमुखां विना यस्य
ज्ञानं जनिमृतिभयं याति जनता ॥ विना यस्य स्मृ
त्या कृमिशतजनिं याति स विभुः शरण्यो लोके
शो मम० ॥ ६ ॥ नरातंकोत्तंकःशरणशरणो भ्रांति
हरणो घनश्यामो वामो व्रजशिशुवयस्योऽर्जुनस
खः ॥ स्वयंभूर्भूतानां जनक उचिताचारसुखदः
शरण्यो लोकेशो मम० ॥ ७ ॥ यदा धर्मग्लानिर्भ
वति जगतां क्षोभकरणी तदालोकस्वामी प्रकटित
वपुः सेतुधृगजः॥ सतां धाता स्वच्छो निगमगुणगी
तो व्रजपतिः शरण्यो लोकेशो म० ॥८॥ इति हरर
खिलात्माराधितः शंकरेण श्रुतिविशदगुणोऽसौ मा
तृमोक्षार्थमाद्यः॥ यतिवरनिकटे श्रीयुक्त आविर्बभू
व स्वगुणवृत उदारः शंखचक्राब्जहस्तः॥९॥ इति

श्रीमच्छंकराचार्यविरचितंकृष्णाष्टकंसंपूर्णम् ८१॥

अथ जगन्नाथाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ कदाचित्कालिंदीतटविपिनसंगीतकवरोमुदाभीरीनारीवदनकमलास्वादमधुपः॥ रमाशंभुब्रह्मामरपतिगणेशार्चितपदोजगन्नाथस्वामी नयनपथगामीभवतु मे ॥ १ ॥ भुजे सव्ये वेणुं शिरसि शिखिपिच्छं कटितटे दुकूलं नेत्रांते सहचरकटाक्षं विदधते ॥ सदा श्रीमद्वृन्दावनवसतिलीलापरिचयो जगन्नाथस्स्वामी० ॥२॥ महांभोधेस्तीरे कनकरुचिरे नीलशिखरे वसन्प्रासादांतःसहजबलभद्रेण बलिना ॥ सुभद्रामध्यस्थस्सकलसुरसेवावसरदो जगन्नाथः स्वामी० ॥ ३ ॥ कथापारावारः सजलजलदश्रेणिरुचिरो रमावाणीरामस्फुरदमलपद्मेक्षणमुखैः ॥ सुरेंद्रैराराध्यः श्रुतिगणशिखागीतचरितो जगन्नाथस्स्वामी० ॥४॥ रथारूढो गच्छन्पथि मिलितभूदेवपटलैः स्तुतिप्रादु

भीवं प्रतिपदमुपाकर्ण्य सदयः ॥ दयासिंधुर्बंधुः स
कलजगतां सिंधुसुतया जगन्नाथस्स्वामी० ॥५॥
परब्रह्मापीडः कुवलयदलोत्फुल्लनयनो निवासी नी
लाद्रौ निहितचरणोऽनन्तशिरसि ॥ रसानंदो राधा
सरसवपुरालिंगनसुखो जगन्नाथस्स्वा० ॥६॥ नवै
प्रार्थ्यं राज्यं न च कनकतां भोगविभवं न याचेऽहं
रम्यांनिखिलजनकाम्यां वरवधूम् ॥ सदा काले का
ले प्रमथपतिना गीतचरितो जगन्नाथस्स्वामी० ॥
॥७॥ हर त्वं संसारं द्रुततरमसारं सुरपते हर त्वं
पापानां विततिमपरां यादवपते ॥ अहो दीनानाथं
निहितमचलं निश्चितपदं जगन्नाथस्स्वामी नयन
पथगामी भवतु मे ॥८॥

इति श्रीजगन्नाथाष्टकंसंपूर्णम् ॥ ५२ ॥

अथ मोहिनीकृतश्रीकृष्णस्तोत्रम् ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ मोहिन्युवाच ॥ सर्वेंद्रियाणां
प्रवरं विष्णोरंशं च मानसम् ॥ तदेव कर्मणां बीजं

तद्भुद्भव नमोऽस्तु ते ॥ १॥ स्वयमात्मा हि भगवान्
ज्ञानरूपो महेश्वरः ॥ नमो ब्रह्मन् जगत्स्रष्टस्तदुद्भ
व नमोऽस्तु ते ॥ २ ॥ सर्वाजित जगज्जेतर्जीवजी
व मनोहर ॥ रतिबीज रतिस्वामिन्रतिप्रिय नमो
ऽस्तु ते ॥ ३ ॥ शश्वद्योषिदधिष्ठान योषित्प्राणा
धिकप्रिय ॥ योषिद्वाहन योषास्त्र योषिद्बंधो नमोऽ
स्तु ते॥४॥पतिसाध्यकराशेषरूपाधार गुणाश्रय॥
सुगंधिवातसचिव मधुमित्र नमोऽस्तु ते ॥५ ॥ श
श्वद्योनिकृताधार स्त्रीसंदर्शनवर्धन ॥ विदग्धानांवि
रहिणां प्राणांतक नमोऽस्तु ते ॥ ६ ॥ अकृपायेषु
तेऽनर्थं तेषां ज्ञानविनाशनम् ॥ अनूहरूपभक्तेषु
कृपासिंधो नमोऽस्तु ते॥७॥ तपस्विनां च तपसां
विघ्नबीजावलीलया ॥ मनः सकामं मुक्तानां कर्तुं
शक्त नमोऽस्तु ते ॥८॥ तपः साध्यास्तथाराध्याः
सदैवं पांचभौतिकाः ॥ पंचेंद्रियकृताधार पंचबाण
नमोऽस्तु ते ॥ ९ ॥ मोहिनीत्येवमुक्त्वा तु मनसा

सा विधेःपुरः ॥ विरराम नम्रवक्त्रा बभूव ध्यानत त्परा ॥१०॥ उक्तं मध्यंदिनं कांते स्तोत्रमेतन्मनो हरम्॥पुरादुर्वाससा दत्तं मोहिन्यै गंधमादने॥११॥ स्तोत्रमेतन्महापुण्यं कामी भक्त्या यदा पठेत् ॥ अभीष्टं लभते नूनं निष्कलंको भवेद्ध्रुवम् ॥१२॥ चेष्टां न कुरुते कामः कदाचिदपि तं प्रियम्॥ भवेद रोगी श्रीयुक्तः कामदेवसमप्रभः॥ वनितां लभते साध्वीं पत्नीं त्रैलोक्यमोहिनीम्॥ १३ ॥

इति श्रीमोहिनीकृतं कृष्णस्तोत्रं समाप्तम् ॥८३॥

अथ ब्रह्मदेवकृतकृष्णस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ब्रह्मोवाच ॥ रक्ष रक्ष हरे मां च निमग्नं कामसागरे॥ दुष्कीर्तिजलपूर्णे च दुष्पा रे बहुसंकटे ॥ १ ॥ भक्तिविस्मृतिबीजे च विपत्सो पानदुस्तरे ॥ अतीव निर्मलज्ञानचक्षुःप्रच्छन्नकार णे॥ २ ॥ जन्मोर्मिसंगसहिते योषिन्नक्रौघसंकुले॥र तिस्रोतःसमायुक्ते गंभीरे घोर एव च ॥ ३ ॥ प्रथ

मामृतरूपे च परिणामविषालये ॥ यमालयप्रवेशाय मुक्तिद्वारातिविस्मृते ॥ ४ ॥ बुद्ध्या तरण्या विज्ञानैरुद्धरास्मानतः स्वयम्॥स्वयं च त्वं कर्णधारः प्रसीद मधुसूदन ॥ ५ ॥ मद्विधाः कतिचिन्नाथ नियोज्या भवकर्मणि ॥ संति विश्वेशविधयो हे विश्वेश्वर माधव ॥ ६ ॥ न कर्मक्षेत्रमेवेदं ब्रह्मलोकोयमीप्सितः ॥ तथापि नः स्पृहा कामे त्वद्भक्तिव्यवधायके ॥ ७ ॥ हे नाथ करुणासिंधो दीनबंधो कृपां कुरु ॥ त्वं महेश महाज्ञाता दुःस्वप्नं मां न दर्शय ॥ ॥ ८ ॥ इत्युक्त्वा जगतां धाता विरराम सनातनः ॥ ध्यायंध्यायं मत्पदाब्जं शश्वत्सस्मारमामिति॥९॥ ब्रह्मणा च कृतं स्तोत्रं भक्तियुक्तश्च यःपठेत्॥ स चैवाकर्णविषये न निमग्नो भवेद्ध्रुवम् ॥ १० ॥ मम मायां विनिर्जित्य स ज्ञानं लभते ध्रुवम् ॥ इह लोके भक्तियुक्तो मद्भक्तप्रवरो भवेत् ॥ ११ ॥

इति श्रीब्रह्मदेवकृतं कृष्णस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ६४ ॥

अथ श्रीकृष्णस्तोत्रप्रारंभः ।

वंदे नवघनश्यामं पीतकौशेयवाससम् ॥ सानंदं सुंदरं शुद्धं श्रीकृष्णं प्रकृतेः परम् ॥ १ ॥ राधेशं राधिकाप्राणवल्लभं वल्लवीसुतम् ॥ राधासेवितपादाब्जं राधावक्षःस्थलस्थितम् ॥ २ ॥ राधानुगं राधिकेष्टं राधापहृतमानसम् ॥ राधाधारं भवाधारं सर्वाधारं नमामि तम् ॥ ३॥ राधाहृत्पद्ममध्ये च वसंतं संततं शुभम् ॥ राधासहचरं शश्वद्राधाज्ञापरिपालकम् ॥ ४ ॥ ध्यायंतं योगिनो योगात् सिद्धाः सिद्धेश्वराश्च यम् ॥ तं ध्याये सततं शुद्धं भगवंतं सनातनम् ॥ ५ ॥ सेवंते सततं संतो ब्रह्मेशशेषसंज्ञकाः ॥ सेवंते निर्गुणं ब्रह्म भगवंतं सनातनम् ॥ ६ ॥ निर्लिप्तं च निरीहं च परमात्मानमीश्वरम् ॥ नित्यं सत्यं च परमं भगवंतं सनातनम् ॥ ७॥ यं सृष्टेरादिभूतं च सर्वबीजं परात्परम् ॥ योगिनस्तं प्रपद्यंते भगवंतं सनातनम् ॥ ८ ॥ बीजं नानावताराणां सर्वकारण

कारणम्॥वेदावेद्यं वेदबीजं वेदकारणकारणम्॥यो गिनस्तं प्रपद्यंते भगवंतं सनातनम्॥ ९॥इत्येव मुक्त्वा गंधर्वः पपात धरणीतले॥ ननाम दंडवद्भू मौ देवदेवं परात्परम्॥१०॥ इति तेन कृतं स्तो त्रं यः पठेत्प्रयतःशुचिः॥ इहैव जीवन्मुक्तश्च परं याति परां गतिम्॥११॥ हरिभक्तिं हरेर्दास्यं गो लोके च निरामयः॥पार्षदप्रवरत्वं च लभते नात्र सं शयः॥ १२॥ इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृतसा रे श्रीकृष्णस्तोत्रं संपूर्णम्॥ ५५॥

अथाच्युताष्टकं प्रारभ्यते।

श्रीगणेशाय नमः॥ अच्युतं केशवं रामनारायणं कृष्णदामोदरं वासुदेवं हरिम्॥श्रीधरं माधवं गो पिकावल्लभं जानकीनायकं रामचंद्रं भजे॥१॥ अ च्युतं केशवं सत्यभामाधवं माधवं श्रीधरं राधिका ऽऽराधितम्॥ इंदिरामंदिरं चेतसा सुंदरं देवकीनं दनं नंदनं संदधे॥२॥ विष्णवे जिष्णवे शंखिने च

क्रिणे रुक्मिणीरागिणे जानकीजानये ॥ बल्लवीवल्ल
भायार्चितायात्मने कंसविध्वंसिने वंशिने ते नमः॥
॥ ३॥ कृष्ण गोविंद हे राम नारायण श्रीपते वासु
देवाजित श्रीनिधे ॥ अच्युतानंत हे माधवाधोक्षज
द्वारकानायक द्रौपदीरक्षक ॥ ४ ॥ राक्षसक्षोभितः
सीतया शोभितो दंडकारण्यभूपुण्यताकारणम् ॥
लक्ष्मणेनान्वितो वानरैः सेवितोऽगस्त्यसंपूजितो
राघवःपातु माम् ॥ ५॥ धेनुकारिष्टको निष्टकृद्द्वेषि
णांकेशिहाकंसहृद्वंशिकावादकः ॥ पूतनाकोपकः
सूरजाखेलनो बालगोपालकःपातु मां सर्वदा ॥६॥
विद्युदुद्योतवान्प्रस्फुरद्वाससं प्रावृडंभोदवत्प्रोल्लस
द्विग्रहम् ॥ वन्यया मालया शोभितोरःस्थलं लोहि
तांघ्रिद्वयं वारिजाक्षं भजे ॥७ ॥ कुंचितैः कुंतलैर्भ्रा
जमानाननं रत्नमौलिं लसत्कुंडलं गंडयोः ॥ हार
केयूरकं कंकणप्रोज्ज्वलं किंकिणीमंजुलं श्यामलं
तं भजे॥८॥अच्युतस्याष्टकं यःपठेदिष्टदं प्रेमतः प्र

त्यहं पुरुषःसस्पृहम् ॥ वृत्ततःसुंदरं कर्तृविश्वंभरं
तस्य वश्यो हरिर्जायते सत्वरम् ॥९॥ इति श्रीशं
कराचार्यविरचितं अच्युताष्टकं संपूर्णम् ॥ ५६ ॥

श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनाम स्तोत्रम्।

श्रीगणेशाय नमः॥अस्य श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनाम्नः
श्रीशेषऋषिः॥अनुष्टुप्छंदः॥श्रीकृष्णोदेवता ॥ श्री
कृष्णप्रीत्यर्थं श्रीकृष्णाष्टोत्तरशतनामजपे०॥ शेष
उ० ॥श्रीकृष्णःकमलानाथो वासुदेवःसनातनः॥वा
सुदेवात्मजःपुण्यो लीलामानुषविग्रहः॥१॥श्रीवत्स
कौस्तुभधरो यशोदावत्सलो हरिः॥चतुर्भुजात्तच
क्रासिगदाशंखाद्युदायुधः ॥ २ ॥ देवकीनंदनः श्री
शो नंदगोपप्रियात्मजः ॥ यमुनावेगसंहारी बलभ
द्रप्रियानुजः ॥ ३ ॥ पूतनाजीवितहरः शकटासुरभं
जनः॥ नंदव्रजजनानंदी सच्चिदानंदविग्रहः ॥ ४ ॥
नवनीतनवाहारी मुचुकुंदप्रसादकः॥षोडशस्त्रीसह
स्रेशस्त्रीभंगो मधुराकृतिः ॥५ ॥ शुकवागमृताब्धी

न्दुर्गोविंदो गोविदांपतिः ॥ वत्सपालनसंचारी धे
नुकासुरभंजनः ॥ ६ ॥ तृणीकृततृणावर्तो यमला
र्जुनभंजनः ॥ उत्तालतालभेत्ता च तमालश्यामला
कृतिः ॥ ७ ॥ गोपगोपीश्वरो योगी सूर्यकोटिसम
प्रभः ॥ इलापतिः परंज्योतिर्यादवेंद्रो यदूद्वहः ॥
॥ ८ ॥ वनमाली पीतवासाः पारिजातापहारकः ॥
गोवर्द्धनाचलोद्धर्त्ता गोपालः सर्वपालकः ॥ ९ ॥
अजो निरंजनः कामजनकः कंजलोचनः ॥ मधुहा
मथुरानाथो द्वारकानायको बली ॥१०॥ वृंदावना
न्तसंचारी तुलसीदामभूषणः ॥ स्यमंतकमणेर्हर्त्ता
नरनारायणात्मकः ॥ ११ ॥ कुब्जाकृष्णांबरधरो
मायी परमपूरुषः ॥ मुष्टिकासुरचाणूरमहायुद्धवि
शारदः ॥ १२ ॥ संसारवैरी कंसारिर्मुरारिर्नरकांत
कः ॥ अनादिर्ब्रह्मचारी च कृष्णाव्यसनकर्षकः ॥
॥ १३ ॥ शिशुपालशिरश्छेत्ता दुर्योधनकुलांतकृत् ॥
विदुराक्रूरवरदो विश्वरूपप्रदर्शकः ॥ १४ ॥ सत्य

वाक्सत्यसंकल्पः सत्यभामारतो जयी ॥ सुभद्रापू
र्वजो विष्णुर्भीष्ममुक्तिप्रदायकः ॥ १५ ॥ जगद्गुरु
र्जगन्नाथो वेणुवाद्यविशारदः ॥ वृषभासुरविध्वंसी
बाणासुरबलांतकृत् ॥ १६ ॥ युधिष्ठिरप्रतिष्ठाता
बर्हिबर्हावतंसकः पार्थसारथिरव्यक्तो गीतामृत
महोदधिः ॥ १७ ॥ कालीयफणिमाणिक्यरंजित
श्रीपदांबुजः ॥ दामोदरो यज्ञभोक्ता दानवेंद्रविना
शनः ॥ १८ ॥ नारायणः परब्रह्म पन्नगाशनवाह
नः ॥ जलक्रीडासमासक्तगोपीवस्त्रापहारकः॥१९॥
पुण्यश्लोकस्तीर्थकरो वेदवेद्यो दयानिधिः ॥ सर्व
तीर्थात्मकः सर्वग्रहरूपी परात्परः ॥२० ॥ इत्येवं
कृष्णदेवस्य नाम्नामष्टोत्तरं शतम् ॥ कृष्णेन कृष्ण
भक्तेन श्रुत्वा गीतामृतं पुरा ॥ २१ ॥ स्तोत्रं कृष्ण
प्रियकरं कृतं तस्मान्मया पुरा ॥ कृष्णनामामृतं
नाम परमानंददायकम् ॥ २२ ॥ अनुपद्रवदुःखघ्नं
परमायुष्यवर्धनम् ॥ दानं श्रुतं तपस्तीर्थं यत्कृतं

त्विह जन्मनि ॥ २३ ॥ पठतां शृण्वतां चैव कोटि कोटिगुणं भवेत् ॥ पुत्रप्रदमपुत्राणामगतीनां गति प्रदम् ॥ २४॥ धनावहं दरिद्राणां जयेच्छूनां जया वहम् ॥ शिशूनां गोकुलानां च पुष्टिदं पुष्टिवर्धन म् ॥ २५ ॥ वातग्रहज्वरादीनां शमनं शांतिमुक्ति दम् ॥ समस्तकामदं सद्यः कोटिजन्माघनाशनम्॥ ॥ २६ ॥ अन्ते कृष्णस्मरणदं भवतापभयापहम्॥ कृष्णाय यादवेंद्राय ज्ञानमुद्राय योगिने ॥ नाथाय रुक्मिणीशाय नमो वेदांतवेदिने ॥२७॥ इमं मं त्रं महादेव जपन्नेव दिवानिशम् ॥ सर्वग्रहानुग्रह भाक् सर्वप्रियतमो भवेत् ॥ २८॥ पुत्रपौत्रैः परि वृतः सर्वसिद्धिसमृद्धिमान् ॥ निर्विश्य भोगानन्ते ऽपि कृष्णसायुज्यमाप्नुयात् ॥ २९ ॥

इति श्रीनारदपंचरात्रे ज्ञानामृतसारे उमामहे श्वरसंवादे धरणीशेष संवादे श्रीकृष्णाष्टो त्तरशतनामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ८७॥

अथ मुकुन्दमालाप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ वन्दे मुकुन्दमरविंददलायताक्षं कुंदेंदुशंखदशनं शिशुगोपवेषम् ॥ इंद्रादिदेवगणवंदितपादपीठं वृंदावनालयमहं वसुदेवसूनुम् ॥ १ ॥ श्रीवल्लभेति वरदेति दयापरेति भक्तिप्रियेति भवलुंठनकोविदेति ॥ नाथेति नागशयनेति जगन्निवासेत्यालापितं प्रतिदिनं कुरु मां मुकुंद ॥ २ ॥ जयतु जयतु देवो देवकीनंदनोऽयं जयतु जयतु कृष्णो वृष्णिवंशप्रदीपः ॥ जयतु जयतु मेघश्यामलः कोमलांगो जयतु जयतु पृथ्वीभारनाशो मुकुंदः ॥ ३ ॥ मुकुंदमूर्ध्ना प्रणिपत्य याचे भवंतमेकांतमियंतमर्थम् ॥ अविस्मृतिस्त्वच्चरणारविंदे भवे भवे मेऽस्तु तव प्रसादात् ॥ ४ ॥ श्रीगोविंदपदांभोजमधुनो महदद्भुतम् ॥ तत्पायिनो न मुंचंति मुंचंति पदपायिनः ॥ ५ ॥ नाहं वंदे तव चरणयोर्द्वंद्वमद्वंद्वहेतोः कुंभीपाकं गुरुमपि हरे नारकं नापनेतुम् ॥

Smb R.
9.9.84

रम्यारामामृदुतनुलतानंदनेनापि रंतुं भावे भावे हृदयभवने भावयेयं भवंतम् ॥ ६ ॥ नास्था धर्मे न च मुनिचये नैव कामोपभोगे यद्भव्यं तद्भवतु भगवन्पूर्वकर्मानुरूपम् ॥ एतत्प्रार्थ्यं मम बहुमतं जन्मजन्मांतरेऽपित्वत्पादांभोरुहयुगगतानिश्चला भक्तिरस्तु ॥७॥ दिवि वा भुवि वा ममास्तु वासो नरके वा नरकांतक प्रकामम् ॥ अवधीरितशारदारविंदौ चरणौ ते मरणे विचिंतयामि ॥ ८ ॥ सरसिजनयने सशंखचक्रे मुरभिदि मा विरमेह चित्त रंतुम् ॥सुखतरमपरं न जातु जाने हरिचरणस्मरणामृतेन तुल्यम् ॥९॥ मा भैर्मंद मनो विचिंत्य बहुधा यामीश्चिरं यातना नैवामी प्रभवंति पापरिपवः स्वामी ननु श्रीधरः ॥ आलस्यं व्यपनीय भक्तिसुलभं ध्यायस्व नारायणं लोकस्य व्यसनापनोदनकरो दासस्य किं न क्षमः ॥ १० ॥ भवजलधिगतानां द्वंद्ववाताहतानां सुतदुहितृकलत्रत्राणभारावृतानाम् ॥ विष

मविषयतोये मज्जतामप्लवानां भवति शरणमेको
विष्णुपोतो नराणाम् ॥ ११ ॥ रजसि निपतिता
नां मोहजालावृतानां जननमरणदोलादुर्गसंसर्गगा
नाम् ॥ शरणमशरणानामेक एवातुराणां कुशल
पथनियुक्तश्चक्रपाणिर्नराणाम् ॥१२॥ अपराधसह
स्रसंकुलं पतितं भीमभवार्णवोदरे ॥ अगतिं शर
णागतं हरे कृपया केवलमात्मसात्कुरु॥ १३॥ मा
मे स्त्री त्वं मा च मे स्यात्कुभावो मा मूर्खत्वं मा कु
देशेषु जन्म॥मिथ्यादृष्टिर्मा च मे स्यात्कदाचिज्जा
तौ जातौ विष्णुभक्तो भवेयम्॥ १४ ॥ कायेन वा
चा मनसेंद्रियैश्च बुध्यात्मना वानुसृतस्वभावात्॥
करोमि यद्यत्सकलं परस्मै नारायणायैव समर्पया
मि ॥१५॥ यत्कृतं यत्करिष्यामि तत्सर्वं न मया
कृतम् ॥ त्वया कृतं तु फलभुक्त्वमेव मधुसूदन
॥ १६ ॥ भवजलधिमगाधं दुस्तरं निस्तरेयं कथम
हमिति चेतो मा स्म गाः कातरत्वम्॥स[illegible]जहासि

देवे तारकी भक्तिरेका नरकभिदि निषण्णा तारयिष्यत्यवश्यम् ॥ १७ ॥ तृष्णातोये मदनपवनोद्भूतमोहोर्मिमाले दारावर्ते तनयसहजग्राहसंघाकुले च ॥ संसाराख्ये महति जलधौ मज्जतां नस्त्रिधामन् पादाम्भोजे वरद भवतो भक्तिभावं प्रदेहि॥ १८॥ पृथ्वीरेणुरणुः पयांसि कणिकाः फल्गुः स्फुलिंगो लघुस्तेजो निःश्वसनं मरुत्तनुतरं रंध्रं सुसूक्ष्मं नमः। क्षुद्रा रुद्रपितामहप्रभृतयः कीटाः समस्ताः सुरा दृष्टा यत्र स तारको विजयते श्रीपादधूलीकणः ॥ १९ ॥ आम्नायाभ्यसनान्यरण्यरुदितं कृच्छ्रव्रतान्यन्वहं मेदच्छेदपदानि पूर्तविधयः सर्वं हुतं भस्मनि ॥ तीर्थानामवगाहनानि च गजस्नानं विना यत्पदद्वंद्वांभोरुहसंस्तुतिं विजयते देवः स नारायणः ॥ २० ॥ आनंद गोविंद मुकुंद राम नारायणानंत निरामयेति ॥ वक्तुं समर्थोऽपि न वक्ति कश्चिदहो जनानां व्यसनानि मोक्षे ॥ २१ ॥क्षीरसागर

रंगसीकरासारतारकितचारुमूर्तये ॥ भोगिभोगश
यनीयशायिने माधवाय मधुविद्विषे नमः ॥ २२ ॥
इति श्रीकुलशेखरेण राज्ञा विरचिता मुकुंदमाला
संपूर्णा ॥ ६८ ॥

अथ नारायणवर्मप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ राजोवाच ॥ ॥ येन गुप्तः स
हस्राक्षः सवाहान्रिपुसैनिकान् ॥ क्रीडन्निव विनिर्जि
त्य त्रिलोक्या बुभुजे श्रियम् ॥ १ ॥ भगवंस्तन्ममा
ख्याहि वर्म नारायणात्मकम् ॥ यथाऽततायिनः श
त्रून् येन गुप्तोऽजयन्मृधे ॥२॥ श्रीशुक उवाच ॥ वृतः
पुरोहितस्त्वाष्ट्रो महेंद्रायानुपृच्छते ॥ नारायणाख्यं
वर्माह तदिहैकमनाः शृणु ॥३॥ विश्वरूप उवाच ॥
धौतांघ्रिपाणिराचम्य सपवित्र उदङ्मुखः ॥ कृतस्वां
गकरन्यासो मंत्राभ्यां वाग्यतः शुचिः ॥ ४ ॥ नारा
यणमयं वर्म सन्नह्येद्भय आगते ॥ दैवभूतात्मकर्म
भ्यो नारायणमयः पुमान् ॥ ५ ॥ पादयोर्जानुनो

रूर्वोरुदरे हृद्यथोरसि ॥ मुखे शिरस्यानुपूर्व्याद्योंकारादीनि विन्यसेत् ॥ ६॥ ॐनमो नारायणायेति विपर्ययमथापि वा ॥ करन्यासं ततः कुर्याद्द्वादशाक्षरविद्यया ॥ ७॥ प्रणवादियकारांतमंगुल्यंगुष्ठपर्वसु ॥ न्यसेद्धृदय ओंकारं विकारमनु मूर्धनि ॥ ॥ ८ ॥ षकारं तु भ्रुवोर्मध्ये णकारं शिखया न्यसेत् ॥ वेकारं नेत्रयोर्युञ्ज्यान्नकारं सर्वसंधिषु ॥ ९ ॥ मकारमस्त्रमुद्दिश्य मंत्रमूर्तिर्भवेद्बुधः ॥ सविसर्गं फडंतं तत्सर्वदिक्षु विनिर्दिशेत् ॥ १० ॥ ॐविष्णवे नमः ॥ इत्यात्मानं परं ध्यायेद्ध्येयं षट्शक्तिभिर्युतम् ॥ विद्यातेजस्तपोमूर्तिमिमं मंत्रमुदाहरेत् ॥ ११ ॥ ॐहरिर्विदध्यान्मम सर्वरक्षां न्यस्तांघ्रिपद्मः पतगेंद्रपृष्ठे ॥ दरारिचर्मासिगदेषुचापपाशान्दधानोऽष्टगुणोऽष्टबाहुः ॥ १२ ॥ जलेषु मां रक्षतु मत्स्यमूर्तिर्यादोगणेभ्यो वरुणस्य पाशात् ॥ स्थलेषु मायावटुवामनोऽव्यात्त्रिविक्रमः खेऽवतु विश्वरूपः ॥ १३ ॥

दुर्गेष्वटव्याजिमुखादिषु प्रभुः पायान्नृसिंहोऽसुरयू
थपारिः ॥ विमुंचतो यस्य महाट्टहासं दिशो विने
दुर्न्यपतंश्च गर्भाः ॥ १४ ॥ रक्षत्वसौ माध्वनि यज्ञ
कल्पःस्वदंष्ट्रयान्नीतधरो वराहः ॥ रामोद्रिकूटेष्व
थविप्रवासे सलक्ष्मणोऽव्याद्भरताग्रजो माम् ॥१५॥
मामुग्रधर्मादखिलात्प्रमादान्नारायणः पातु नरश्च
हासात् ॥ दत्तस्त्वयोगादथयोगनाथःपायाद्गुणेशः
कपिलःकर्मबंधात् ॥ १६ ॥ सनत्कुमारोवतु का
मदेवाद्धयाननो मां पथि देवहेलनात्॥देवर्षिवर्यः
पुरुषार्चनांतरात्कूर्मोहरिर्मां निरयादशेषात्॥१७॥
धन्वंतरिर्भगवान्पात्वपथ्याद्द्वंद्वाद्भयादृषभोनिर्जि
तात्मा ॥ यक्षश्च लोकादवताज्जनांताद्बलोगणात्क्रो
धवशादहींद्रः ॥ १८ ॥ द्वैपायनो भगवानप्रबोधा
द्बुद्धस्तु पाखंडगणात्प्रमादात् ॥ कल्किःकलेःकाल
मलात्प्रपातु धर्मावनायोरुकृतावतारः ॥१९॥ मां
केशवो गदया प्रातरव्याद्गोविंद आसंगवमात्तवेणुः॥

नारायणः प्राह्ण उदात्तशक्तिर्मध्यंदिने विष्णुररीं
द्रपाणिः॥ २० ॥ देवोऽपराह्णे मधुहोग्रधन्वा सायं
त्रिधामाऽवतु माधवो माम्॥दोषे हृषीकेश उतार्धरा
त्रे निशीथ एकोऽवतु पद्मनाभः ॥ २१ ॥ श्रीवत्स
धामाऽपररात्र ईशःप्रत्यूषईशोऽसिधरो जनार्दनः॥
दामोदरोऽव्यादनुसंध्यं प्रभाते विश्वेश्वरो भगवा
न्कालमूर्तिः ॥ २२ ॥ चक्रं युगांतानलतिग्मनेमि
भ्रमत्समंताद्भगवत्प्रयुक्तम् ॥ दंदग्धि दंदग्ध्यरिसैन्य
माशु कक्षं यथा वातसखो हुताशः॥ २३ ॥ गदेश
निस्पर्शनविस्फुलिंगे निष्पिंढि निष्पिंढ्यजितप्रि
यासि॥ कूष्मांडवैनायकयक्षरक्षो भूतग्रहांश्चूर्णय चू
र्णयारीन् ॥२४ ॥ त्वं यातुधानप्रथमप्रेतमातृपिशा
चविप्रग्रहघोरदृष्टीन् ॥ दरेंद्र विद्रावय कृष्णपूरितो
भीमस्वनोऽरेर्हृदयानि कंपयन् ॥ २५ ॥ त्वं तिग्म
धारासिवरारिसैन्यमीशप्रयुक्तो मम छिंधि छिंधि ॥
चक्षूंषि चर्मञ्छतचन्द्र छादय द्विषामघोनां हरपाप

चक्षुषम् ॥२६॥ यन्नो भयं ग्रहेभ्योऽभूत्केतुभ्यो नृ
भ्य एवच॥ सरीसृपेभ्योदंष्ट्रिभ्यो भूतेभ्योऽघेभ्य एव
च॥२७॥ सर्वाण्येतानि भगवन्नामरूपास्त्रकीर्तनात्॥
प्रयांतु संक्षयं सद्योयेन्यश्रेयःप्रतीपकाः ॥२८॥ गरु
डोभगवांस्तोत्रस्तोमश्छंदोमयः प्रभुः ॥ रक्षत्वशेष
कृच्छ्रेभ्यो विष्वक्सेनस्य वाहनम् ॥२९॥ सर्वापद्भ्यो
हरेर्नामरूपयानायुधानिनः ॥ बुद्धींद्रियमनःप्राणा
न्पान्तु पार्षदभूषणाः ॥ ३० ॥ यथाहि भगवानेव व
स्तुतः सदसच्च यत् ॥ सत्येनानेन नः सर्वे यांतु ना
शमुपद्रवाः ॥ ३१ ॥ यथैकात्म्यानुभावानां विकल्प
रहितः स्वयम् ॥ भूषणायुधलिंगाख्या धत्ते शक्तीः
स्वमायया ॥ ३२ ॥ तेनैव सत्यमानेन सर्वज्ञो भग
वान्हरिः ॥ पातु सर्वैःस्वरूपैर्नः सदा सर्वत्र सर्वगः
॥ ३३ ॥ विदिक्षु दिक्षूर्ध्वमधः समंतादंतर्बहिर्भगवा
न्नारसिंहः ॥ प्रहापयँल्लोकभयंस्वनेन स्वतेजसा ग्र
स्तसमस्ततेजाः ॥ ३४ ॥ मघवन्निदमाख्यातं वर्म

नारायणात्मकम् ॥ विजेष्यस्यंजसा येन दंशितोऽसु
रयूथपान् ॥ ३५ ॥ एतद्धारयमाणस्तु यं यं पश्यति
चक्षुषा ॥ पदा वा संस्पृशेत्सद्यः साध्वसात्स विमु
च्यते ॥ ३६ ॥ न कुतश्चिद्भयं तस्य विद्यां धारयतो
भवेत् ॥ राजदस्युग्रहादिभ्यो व्याघ्रादिभ्यश्च कर्हि
चित् ॥ ३७ ॥ इमां विद्यां पुरा कश्चित्कौशिको धा
रयन् द्विजः ॥ योगधारणया स्वांगं जहौ स मरुध
न्वनि ॥ ३८ ॥ तस्योपरि विमानेन गंधर्वपतिरेक
दा ॥ ययौ चित्ररथः स्त्रीभिर्वृतो यत्र द्विजक्षयः ॥
॥ ३९ ॥ गगनान्न्यपतत्सद्यः सविमानो ह्यवाक्शि
राः ॥ स वालखिल्यवचनादस्थीन्यादाय विस्मितः
॥ ४० ॥ प्रास्य प्राचीसरस्वत्यां स्नात्वा धाम स्वम
न्वगात् ॥ यइदं शृणुयात्काले यो धारयति चाहतः ॥
तं नमस्यंति भूतानि मुच्यते सर्वतोभयात् ॥ ४१ ॥
श्रीशुक उवाच ॥ एतां विद्यामधिगतो विश्वरूपाच्छ
तक्रतुः ॥ त्रैलोक्यलक्ष्मीं बुभुजे विनिर्जित्य मृधे

ऽसुरान्॥ ४२ ॥ इति श्रीमद्भागवते महापुराणेऽष्टा
दशसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यां षष्ठस्कंधे ना
रायणवर्मकथनं नामाष्टमोऽध्यायः ॥ ८९ ॥

अथ इन्द्रकृतकृष्णस्तोत्रप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः॥ इंद्र उवाच॥ अक्षरं परमं ब्रह्म
ज्योतीरूपं सनातनम् ॥ गुणातीतं निराकारं स्वे
च्छामयमनंतकम् ॥ १ ॥ भक्तध्यानाय सेवायै ना
नारूपधरं वरम् ॥शुक्लरक्तपीतश्यामं युगानुक्रमणे
न च ॥२॥ शुक्लतेजः स्वरूपं च सत्ये सत्यस्वरूपि
णम्॥त्रेतायां कुंकुमाकारं ज्वलंतं ब्रह्मतेजसा ॥३॥
द्वापरे पीतवर्णं च शोभितं पीतवाससा ॥ कृष्णवर्णं
कलौ कृष्णं परिपूर्णतमं प्रभुम् ॥ ४ ॥ नवधाराधरो
त्कृष्टश्यामसुंदरविग्रहम् ॥ नंदैकनंदनं वंदे यशोदा
नंदनं प्रभुम् ॥ ५ ॥ गोपिकाचेतनहरं राधाप्राणाधि
कं परम् ॥ विनोदमुरलीशब्दं कुर्वंतं कौतुकेन च ॥
॥ ६ ॥ रूपेणाप्रतिमेनैव रत्नभूषणभूषितम् ॥ कंद

र्पकोटिसौंदर्यं बिभ्रतं शांतमीश्वरम् ॥ ७॥ क्रीडंतं
राधया सार्धं वृंदारण्ये च कुत्रचित्॥कुत्रचिन्निर्जनेऽ
रण्ये राधावक्षःस्थलस्थितम् ॥ ८ ॥ जलक्रीडां प्र
कुर्वंतं राधिकासह कुत्रचित् राधिकाकबरीभारं कु
र्वंतं कुत्रचिद्वने ॥ ९ ॥ कुत्रचिद्राधिकापादे दत्तवं
तमलक्तकम् ॥ राधाचर्विततांबूलं गृह्णंतं कुत्रचिन्मु
दा ॥१०॥ पश्यंतं कुत्रचिद्राधां पश्यंतीं वक्रचक्षु
षा॥दत्तवंतं च राधायै कृत्वा मालां च कुत्रचित् ॥
॥११॥कुत्रचिद्राधया सार्धं गच्छंतं रासमंडलम् ॥
राधादत्तां गले मालां धृतवंतं च कुत्रचित् ॥ १२॥
सार्धं गोपालिकाभिश्च विहरंतं च कुत्रचित् ॥ राधां
गृहीत्वा गच्छंतं तां विहाय च कुत्रचित् ॥ १३ ॥
विप्रपत्नीदत्तमन्नं भुक्तवंतं च कुत्रचित् ॥ भुक्तवंतं
तालफलं बालकैः सह कुत्रचित् ॥ १४॥ वस्त्रं गो
पालिकानां च हरंतं कुत्रचिन्मुदा ॥ गवां गणं व्या
हरंतं कुत्रचिद्बालकैः सह ॥१५॥ कालीयमूर्ध्नि पा

दाञ्जंदत्तवंतं च कुत्रचित् ॥ विनोदमुरलीशब्दं कु
र्वंतं कुत्रचिन्मुदा ॥ १६ ॥ गायंतं रम्यसंगीतं कुत्र
चिद्बालकैःसह ॥ स्तुत्वा शक्रःस्तवेंद्रेण प्रणनाम
हरिं भिया ॥ १७ ॥ पुरा दत्तेन गुरुणा रणे वृत्रासु
रेण च ॥ कृष्णेन दत्तं कृपया ब्रह्मणे च तपस्यते॥
॥ १८॥ एकादशाक्षरो मंत्रः कवचं सर्वलक्षणम् ॥
दत्तमेतत्कुमाराय पुष्करे ब्रह्मणा पुरा ॥ १९ ॥ तेन
चांगिरसे दत्तंगुरवेऽङ्गिरसामुने ॥ इदमिंद्रकृतं स्तो
त्रं नित्यं भक्त्या च यः पठेत् ॥ २० ॥ इह प्राप्य दृ
ढां भक्तिमंते दास्यंलभेद्ध्रुवम्॥जन्ममृत्युजराव्या
धिशोकेभ्यो मुच्यते नरः ॥२१॥ नहि पश्यतिस्व
प्नेपियमदूतंयमालयम् ॥ २२ ॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते
कृष्णजन्मखंडे इंद्रकृतं कृष्णस्तोत्रंसंपूर्णम्॥६०॥

अथ विप्रपत्नीकृतकृष्णस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ विप्रपत्न्य ऊचुः ॥ त्वं ब्रह्म प
रमं धाम निरीहो निरहंकृतिः ॥ निर्गुणश्च निराका

रः साकारः सगुणः स्वयम् ॥ १ ॥ साक्षिरूपश्च निर्लिप्तः परमात्मा निराकृतिः ॥ प्रकृतिः पुरुषस्त्वं च कारणं च तयोःपरम् ॥२॥ सृष्टिस्थित्यंतविषये ये च देवास्त्रयः स्मृताः ॥ ते त्वदंशाः सर्वबीजा ब्रह्मविष्णुमहेश्वराः ॥ ३ ॥ यस्य लोम्नां च विवरे चाखिलं विश्वमीश्वर ॥महाविराणमहाविष्णुस्त्वं तस्य जनको विभो ॥ ४ ॥ तेजस्त्वं चापि तेजस्वी ज्ञानं ज्ञानी च तत्परः ॥ वेदेऽनिर्वचनीयस्त्वं कस्त्वां स्तोतुमिहेश्वरः ॥५॥ महदादिसृष्टिसूत्रं पंचतन्मात्रमेव च ॥ बीजं त्वं सर्वशक्तीनां सर्वशक्तिस्वरूपकः ॥६॥ सर्वशक्तीश्वरः सर्वः सर्वशक्त्याश्रयःसदा ॥ त्वमनीहः स्वयंज्योतिः सर्वानंदः सनातनः ॥७॥अहो आकारहीनस्त्वं सर्वविग्रहवानपि । सर्वेन्द्रियाणां विषयं जानासि नेंद्रियी भवान् ॥ ८॥ सरस्वती जडी भूता यत्स्तोत्रे यन्निरूपणे॥जडीभूतो महेशश्च शेषो धर्मो विधिः स्वयम् ॥ ९ ॥ पार्वती कमला

राधा सावित्री वेदसूरपि॥ वेदश्च जडतांयाति के वा शक्ता विपश्चितः ॥१०॥ वयं किं स्तवनं कुर्मः स्त्रियः प्राणेश्वरेश्वर ॥ प्रसन्नो भव नो देव दीनबंधो कृपां कुरु ॥ ११ ॥ इति पेतुश्च ता विप्रपत्न्यस्तच्चरणांबुजे ॥ अभयं प्रददौ ताभ्यः प्रसन्नवदनेक्षणः॥ ॥१२॥ विप्रपत्नीकृतं स्तोत्रं पूजाकालेच यः पठेत्॥ स गतिं विप्रपत्नीनां लभते नात्रसंशयः ॥ १३ ॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे कृष्णजन्मखंडे विप्रपत्नीकृतकृष्णस्तोत्रं समाप्तम् ॥ ६१ ॥

अथ गोपालविंशतिप्रारंभः ।

श्रीमते रामानुजाय नमः ॥ श्रीमान्वेङ्कटनाथार्यः कवितार्किककेसरी ॥ वेदांताचार्यवर्यो मे संनिधत्तां सदा हृदि ॥ १ ॥ वंदे वृंदावनचरं वल्लवीजनवल्लभम् ॥ जयंतीसंभवं धाम वैजयंतीविभूषणम् ॥ ॥२॥ वाचं निजांकरसिकां प्रसमीक्षमाणो वक्रारविंदविनिवेशितपांचजन्यः ॥ वर्णत्रिकोणरुचिरे

वरपुंडरीके बद्धासनो जयति बल्लवचक्रवर्ति ॥३॥
आम्नायगंधरुचिरस्फुरिताधरोष्ठमास्राविलेक्षणमनु
क्षणमंदहासम् ॥ गोपालडिंभवपुषं कुहनाजनन्याः
प्राणस्तनंधयमवैमि परं पुमांसम् ॥ ४ ॥ आ
विर्भवत्वनिभृताभरणं पुरस्तादाकुंचितैकचरणंनि
हितान्यपादम् ॥ दध्नानिबद्धमुकुरेण निबद्धतालं
नाथस्य नंदभवने नवनीतनाट्यम् ॥५॥ कुंदप्रसू
नविशदैर्दशनैश्चतुर्भिःसंदश्य मातुरनिशं कुचचूचु
काग्रम् ॥ नंदस्यवक्त्रमवलोकयतो मुरारेर्मंदस्मितं
मम मनीषितमातनोतु ॥ ६ ॥ हर्तुं कुंभे विनिहि
तकरः स्वादु हैय्यंगवीनं दृष्ट्वा दामग्रहणचटुलां मा
तरं जातरोषाम् ॥ पायादीषत्प्रचलितपदो ना
पगच्छन्नतिष्ठन्मिथ्यागोपःसपदि नयने मीलयन्
विश्वगोप्ता ॥ ७ ॥ व्रजयोषिदपांगवेदनीयं मथुरा
भाग्यमनन्यभोग्यमीडे ॥ वसुदेववधूस्तनंधयं तत्
किमपि ब्रह्म किशोरभावदृश्यम् ॥ ८ ॥ परिवर्ति

तकंधरं भयेन स्मितफुल्लाधरपल्लवं स्मरामि ॥ विट
पित्वनिरासकं कयोश्चिद्विपुलोलूखलकर्षकं कुमारं
॥ ९ ॥ निकटेषु निशामयामि नित्यं निगमांतैरधु
नापि मृग्यमाणम् ॥ यमलार्जुनदृष्टबालकेलिं य
मुनासाक्षिकयौवनं युवानम् ॥ १० ॥ पदवीमद
वीयसीं विमुक्तेरटवीसंपदमंबुवाहयंतीम् ॥ अरु
णाधरसाभिलाषवंशां करुणां कारणमानुषं भजा
मि ॥ ११ ॥ अनिमेषनिषेवणीयमक्ष्णोरजहद्यौव
नमाविरस्व चित्ते ॥ कलहायितकुंतलं कलापैः क
रुणोन्मादकविभ्रमं मनो मे ॥ १२ ॥ अनुयायिम
नोज्ञवंशनालैरवतु स्पर्शितवल्लवीविमोघैः ॥ अन
घस्मितशीतलैरसौ मामनुकंपासरिदंबुजैरपांगैः ॥
॥ १३ ॥ अधराहितचारुवंशनाला मुकुटालंबिम
यूरपिच्छमालाः ॥ हरिनीलशिलाविहंगलीलाः प्र
तिभास्वंतु ममांतिमप्रयाणे ॥ १४ ॥ अखिलानव
लोकयामि कालान्महिलाधीनभुजांतरस्य यूनः ॥

अभिलाषपदं व्रजांगनानामभिलापक्रमदूरमाभिरू
प्यम् ॥ १५ ॥ वहसे महिताय मौलिना विनतेनां
जलिमंजनत्विषे ॥ कलयामि विमुग्धवल्लवीवल
याभाषितमंजुवेणवे ॥ १६ ॥ जयतु ललितनृ
त्यं शिक्षको वल्लवीनां शिथिलमलयासिंजाशीत
लैर्हस्ततालैः ॥ अखिलभुवनरक्षागोपवेषस्य वि
ष्णोरधरमणिसुधाया वंशवान्वंशनालः ॥१७॥ चि
त्राकल्पश्रवसि कलयँल्लांगलीकर्णपूरं बर्होत्तंसस्फु
रितचिकुरो बंधुजीवं दधानः ॥ गुंजां बद्धामुरसि
ललितां धारयन् हारयष्टिगोपस्त्रीणां जयति कि
तवः कोपि कौमारहारी ॥ १८ ॥ लीलायष्टिं कर
किसलये दक्षिणे न्यस्य धन्यामंसे देव्याः पुलकानि
विडे सन्निविष्टान्यबाहुः ॥ मेघश्यामो जयति ल
लितं मेखलादत्तवेणुर्गुंजापीडस्फुरितचिकुरो गोप
कन्याभुजंगः ॥ १९ ॥ प्रत्यालीढस्मृतिमधिगतां
प्रातगाढांगपालीं पश्चादीषन्मिलितनयनां प्रेयसीं

प्रेक्षमाणः ॥ भर्त्रां यंत्रप्रणिहितकरो भक्तजीवातुर
व्याहारैःक्रीडानिविडवसनोवल्लवीवल्लभोनः॥२०॥
वासो हृत्वा दिनकरसुतासन्निधौ वल्लवीनां लील
स्मेरो जयति ललितामास्थितः कुंदशाखाम् ॥ स
व्रीडाभिस्तदनुवसनं ताभिरभ्यर्थ्यमानः कामी क
श्चित्करकमलयोरंजलिं याचमानः ॥ २१ ॥ इत्य
नन्यमनसा विनिर्मितां वेङ्कटेशकविना स्तुतिं प
ठन् ॥ दिव्यवेणुरसिकैः समीक्षते दैवतं किमपि
यौवतप्रियम् ॥ २२ ॥

इति गोपालविंशतिः संपूर्णा ॥ ६२ ॥

अथ भगवन्मानसपूजाप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ हृदंभोजे कृष्णः सजलजलद
श्यामलतनुः सरोजाक्षः स्रग्वीमुकुटकटकाद्याभर
णवान्॥शरद्राकानाथप्रतिमवदनः श्रीमुरलिकां व
हन्ध्येयो गोपीगणपरिवृतः कुंकुमचितः ॥ १ ॥ प
योऽभोधेर्द्वीपान्मम हृदयमायाहि भगवन्मणिव्रा

तभ्राजत्कनकवरपीठं भज हरे ॥ सुचिह्नौ ते पादौ यदुकुलजनेनेज्मि सुजलैर्गृहाणेदं दूर्वाफलजलवद र्घ्यं मुररिपो ॥२॥ त्वमाचामोपेंद्र त्रिदशसरिदंभो तिशिशिरं भजस्वेमं पंचामृतरचितमाप्लावमघहन्॥ घुनद्याः कालिंद्या अपि कनककुंभस्थितमिदं जलं तेन स्नानं कुरु कुरु कुरुष्वाचमनकम् ॥ ३ ॥ तडिद्वर्णे वस्त्रे भजविजयकांताधिहरण प्रलंबारिभ्रातर्मृदुलमुपवीतं कुरु गले॥ललाटे पाटीरं मृगमदयुतं धारय हरे गृहाणेदं माल्यं शतदलतुलस्यादिरचितम् ॥ ४ ॥ दशांगं धूपं सद्वरदचरणाग्रेऽर्पितमये मुखं दीपेनेंदुप्रभवरजसा देवकलये ॥ इमौ पाणी वाणीपतिनुतसकर्पूररजसा विशोध्याग्रे दत्तं सलिलमिदमाचाम नृहरे ॥ ५ ॥ सदा तृप्तान्नं षड्रसवदखिलव्यंजनयुतं सुवर्णामत्रे गोघृतचषकयुक्तेस्थितमिदम् ॥ यशोदासूनो तत्परमदययाऽशान सखि भिःप्रसादं वांछद्भिः सह तदनु नीरं पिब

विभो ॥६॥ सचंद्रं तांबूलं मुखरुचिकरं भक्षय हरे
फलं स्वादु प्रीत्या परिमलवदास्वादय चिरम् ॥स
पर्या पर्याप्त्यै कनकमणिजातं स्थितमिदं प्रदीपैरा
रार्तिं जलधितनयाश्लिष्ट रचये ॥ ७ ॥ विजातीयैः
पुष्पैरतिसुरभिभिर्बिल्वतुलसीयुतै श्चेमं पुष्पांजलि
मजित ते मूर्ध्नि निदधे ॥ तव प्रादक्षिण्यक्रमणमघ
विध्वंसि रचितं चतुर्वारं विष्णो जनिपथगति श्रांत
विदुषा ॥ ८ ॥ नमस्कारोऽष्टांगः सकलदुरितध्वंस
नपटुः कृतं नृत्यं गीतं स्तुतिरपि रमाकांत त इय
म् ॥ तव प्रीत्यै भूयादहमपि च दासस्तव विभो
कृतं छिद्रं पूर्णं कुरु कुरु नमस्तेऽस्तु भगवन् ॥९॥
सदा सेव्यः कृष्णः सजलघननीलः करतले दधा
नो दध्यन्नं तदनु नवनीतं मुरलिकाम् ॥ कदाचि
त्कांतानांकुचकलशपत्रालिरचनासमासक्तः स्नि
ग्धैःसह शिशुविहारं विरचयन् ॥ १० ॥ मणिक
र्णीच्छया जातमिदं मानसपूजनम् ॥ यः कुर्वीतो-

षसि प्राज्ञस्तस्य कृष्णः प्रसीदति ॥ ११ ॥ इति श्रीमच्छंकरा० भगवन्मानसपूजनं समाप्तम् ॥ ६३ ॥

अथ श्रीगोपीकृतबालरक्षाप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ श्रीकृष्णाय नमः ॥ अव्यादजोंघ्रिमणिमांस्तव जान्वथोरू यज्ञोऽच्युतः कटितटं जठरं हयास्यः ॥ हृत्केशवस्त्वदुर ईश इनस्तु कंठं विष्णुर्भुजं मुखमुरुक्रम ईश्वरः कम् ॥ १ ॥ चक्र्यग्रतः सहगदो हरिरस्तु पश्चात्त्वत्पार्श्वयोर्धनुरसी मधुहाजनश्च ॥ कोणेषु शंख उरुगाय उपर्युपेंद्रस्तार्क्ष्यः क्षितौ हलधरः पुरुषः समंतात् ॥ २ ॥ इंद्रियाणि हृषीकेशः प्राणान्नारायणोऽवतु ॥ श्वेतद्वीपपतिश्चित्तं मनो योगेश्वरोऽवतु ॥ ३ ॥ पृश्निगर्भश्च ते बुद्धिमात्मानं भगवान्परः ॥ क्रीडंतं पातु गोविंदः शयानं पातु माधवः ॥ ४ व्रजंतमव्याद्वैकुंठ आसीनं त्वां श्रियःपतिः ॥ भुंजानं यज्ञभुक्पातु सर्वग्रहभयंकरः ॥ ५ ॥ डाकिन्यो यातुधान्यश्च कूष्मांडा येऽर्भकग्रहाः ॥ भूतप्रेतपिशाचा

श्च यक्षरक्षोविनायकाः ॥६॥ कोटरा रेवती ज्येष्ठापूतना मातृकादयः॥ उन्मादाये ह्यपस्मारा देहप्राणेंद्रियद्रुहः ॥ ७ ॥ स्वप्नदृष्टा महोत्पाता वृद्धबालग्रहाश्च ये ॥ सर्वे नश्यं तु ते विष्णोर्नामग्रहणभीरवः ॥८॥इति श्रीमद्भागवते दशमस्कंधे गोपीकृतबालरक्षा समाप्ता॥६४॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥६॥

विष्णोरष्टाविंशतिनामस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥अर्जुनउवाच ॥ किं तु नामसहस्राणि जपंते च पुनः पुनः॥यानि नामानि दिव्यानि तानि चाचक्ष्व केशव ॥ १ ॥श्रीभगवानुवाच॥ मत्स्यं कूर्मं वराहं च वामनं च जनार्दनम्॥गोविंदं पुंडरीकाक्षं माधवं मधुसूदनम् ॥ २ ॥पद्मनाभं सहस्राक्षं वनमालिं हलायुधम् ॥ गोवर्द्धनं हृषीकेशं वैकुंठं पुरुषोत्तमम्॥ ३॥ विश्वरूपं वासुदेवं रामंनारायणं हरिम् ॥ दामोदरं श्रीधरं च वेदांगं गरुडध्वजम् ॥ ४ ॥ अनंतं कृष्णगोपालं जपतो ना

स्ति पातकम् ॥ गवां कोटिप्रदानस्य अश्वमेधशत
स्य च ॥ ५ ॥ कन्यादानसहस्राणां फलं प्राप्नोति
मानवः ॥ अमायां वा पौर्णमास्यामेकादश्यां त
थैव च ॥ ६ ॥ संध्याकाले स्मरेन्नित्यं प्रातःकाले
तथैव च ॥ मध्याह्ने च जपन्नित्यं सर्वपापैः प्रमुच्यते
॥ ७ ॥ इति श्रीकृष्णार्जुनसंवादे विष्णोरष्टाविंश
तिनामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥६८॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु॥

अथ हरिस्तुतिप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः॥स्तोष्ये भक्त्या विष्णुमनादिं ज
गदादिं यस्मिन्नेतत्संसृतिचक्रं भ्रमतीत्थम्॥ यस्मि
न् दृष्टे नश्यति तत्संसृतिचक्रं तं संसारध्वांतविना
शं हरिमीडे ॥ १ ॥ यस्यैकांशादित्थमशेषं जगदेत
त्प्रादुर्भूतं येन पिनद्धं पुनरित्थम् ॥ येन व्याप्तं येन
विबुद्धं सुखदुःखस्तं संसारध्वांतविनाशं हरिमीडे
॥ २ ॥ सर्वज्ञो यो यश्च हि सर्वः सकलो यो यश्चा
नंदोऽनंतगुणो यो गुणधामा ॥ यश्चाव्यक्तो व्यस्त

समस्तः सदसद्यस्तं संसारध्वां० ॥३॥ यस्मादन्य
न्नास्त्यपि नैनं परमार्थं दृश्यादन्यो निर्विषयज्ञान
मयत्वात् ॥ ज्ञातृज्ञानज्ञेयविहीनोपि सदाज्ञस्तं
संसार० ॥ ४ ॥ आचार्येभ्यो लब्धसुसूक्ष्माच्युतत
त्वाद्वैराग्येणाभ्यासबलाच्चैव द्रढिम्ना ॥ भक्त्यैकाग्र
ध्यानपरा यं विदुरीशं तं संसार० ॥ ५ ॥ प्राणा
नायम्योमिति चित्तं हृदि रुद्ध्वा नान्यत्स्मृत्वा त
त्पुनरत्रैव विलाप्य ॥ क्षीणे चित्ते भाद्दशिरस्मीति
विदुर्यं तं संसार० ॥६॥ यं ब्रह्माख्यं देवमनन्यं प
रिपूर्णं हृत्स्थं भक्तैर्लभ्यमजं सूक्ष्ममतर्क्यम् ॥ ध्या
त्वात्मस्थं ब्रह्मविदो यं विदुरीशं तंसंसार० ॥७॥ मा
त्रातीतं स्वात्मविकाशात्मविबोधं ज्ञेयातीतं ज्ञान
मयं हृद्युपलभ्यम् ॥ भावग्राह्यानंदमनन्यं च विदुर्यं
तं संसार० ॥८॥ यद्यद्वेद्यं वस्तु सतत्त्वं विषयाख्यं
तत्तद्ब्रह्मैवेति विदित्वा तदहं च ॥ ध्यायंत्येवं यं स
नकाद्या मुनयोऽजं तंसंसार० ॥९॥ यद्यद्वेद्यंतत्ता

दहं नेति विहाय स्वात्मज्योतिर्ज्ञानमयानंदमवाप्य ॥ तस्मिन्नस्मीत्यात्मविदो यं विदुरीशं तं संसार० ॥ १० ॥ हित्वाहित्वा दृश्यमशेषं सविकल्पं मत्वा शिष्टं भादृशिमात्रं गगनाभम् ॥ त्यक्त्वा देहं यं प्रविशंत्यच्युतभक्तास्तं संसार० ॥ ११ ॥ सर्वत्रास्ते सर्वशरीरी न च सर्वः सर्वं वेत्त्यैवेह न यं वेत्ति च सर्वः ॥ सर्वत्रांतर्यामितयेत्थं यमयन्यस्तं संसार० ॥ १२ ॥ सर्वं दृष्ट्वा स्वात्मनि युक्त्या जगदेतद्दृष्ट्वात्मानं चैवमजं सर्वजनेषु ॥ सर्वात्मैकोऽस्मीति विदुर्यंजनहृत्स्थं तं संसार० ॥ १३ ॥ सर्वत्रैकः पश्यति जिघ्रत्यथ भुंक्ते स्प्रष्टा श्रोता बुध्यति चेत्याहुरिमं यम् ॥ साक्षी चास्ते कर्तृषु पश्यन्निति चान्ये तं संसार० ॥ १४ ॥ पश्यन् शृण्वन्नत्र विजानन् रसयन् सन् जिघ्रन् बिभ्रद्देहमिमं जीवतयेत्थम् ॥ इत्यात्मानं यं विदुरीशं विषयज्ञं तं सं० ॥ ॥ १५ ॥ जाग्रद्दृष्ट्वा स्थूलपदार्थानथ मायां दृष्ट्वा

स्वप्नेऽथापि सुषुप्तौ सुखनिद्राम् ॥ इत्यात्मानं वी
क्ष्य मुदास्ते च तुरीये तं संसार० ॥ १६ ॥ पश्यन्
शुद्धोऽप्यक्षर एको गुणभेदान्नानाकारान् स्फाटिक
वद्भाति विचित्रः ॥ भिन्नश्छिन्नश्चायमजः कर्मफलै
र्यस्तं संसार० ॥ १७ ॥ ब्रह्मा विष्णू रुद्रहुताशौ र
विचंद्राविंद्रो वायुर्यज्ञ इतीत्थं परिकल्प्य ॥ एकं
संतं यं बहुधाहुर्मतिभेदात्तं संसार० ॥ १८ ॥ स
त्यं ज्ञानं शुद्धमनंतं व्यतिरिक्तं शांतं गूढं निष्कल
मानंदमनन्यम् ॥ इत्याहादौ यं वरुणोऽसौ भृग
वेऽजं तं संसार० ॥ १९ ॥ कोशानेतान्पंच रसा
दीनतिहाय ब्रह्मास्मीति स्वात्मनि निश्चित्य ह
शिस्थः ॥ पित्रादिष्टो वेद भृगुर्यं यजुरंते तं संसा
र० ॥ २० ॥ येनाविष्टो यस्य च शक्त्या यदधीनः
क्षेत्रज्ञोऽयं कारयिता जंतुषु कर्तुः ॥ कर्ता भोक्ता
त्मात्र हि चिच्छक्त्याधिरूढस्तं संसार० ॥ २१ ॥ सृ
ष्ट्वा सर्वं स्वात्मतयैवेत्थमतर्क्यं व्याप्याथांतःकृत्स्न

मिदं सृष्टमशेषम् ॥ सञ्च त्यञ्चाभूत्परमात्मा स य
एकस्तं संसार० ॥२२॥ वेदांतैश्चाध्यात्मिकशास्त्रै
श्च पुराणैः शास्त्रैश्चान्यैः सात्वततंत्रैश्च यमीशम् ॥
दृष्ट्वाथांतश्चेतसि बुद्ध्वा विविशुर्यं तं संसार०॥२३॥
श्रद्धाभक्तिध्यानशमाद्यैर्यतमानैर्ज्ञातुं शक्यो देव
इहैवाशु य ईशः ॥ दुर्विज्ञेयो जन्मशतैश्चापि विना
तैस्तं संसार० ॥२४॥ यस्यातर्क्यं स्वात्मविभूतेः
परमार्थं सर्वं खल्वित्यत्र निरुक्तं श्रुतिविद्भिः ॥ त
ज्जादित्वादब्धितरंगाभमभिन्नं तं संसार० ॥२५॥
दृष्ट्वा गीतास्वक्षरतत्त्वं विधिनाजं भक्त्या गुर्व्यां ल
भ्य हृदिस्थं दृशिमात्रम् ॥ ध्यात्वा तस्मिन्नस्म्य
हमित्यत्र विदुर्यं तं संसार० ॥ २६ ॥ क्षेत्रज्ञत्वं प्रा
प्य विभुः पंचमुखैर्यो भुंक्तेऽजस्रं भोग्यपदार्थान्
प्रकृतिस्थः ॥ क्षेत्रे क्षेत्रेऽप्स्विन्दुवदेको बहुधाऽऽस्ते
ति संसार० ॥२७॥ युक्त्यालोड्य व्यासवचांस्यत्र
हि लभ्यः क्षेत्रक्षेत्रज्ञांतरविद्भिः पुरुषाख्यः ॥ यो

हंसोऽसौऽस्म्यहमेवेति विदुर्यं तं संसार० ॥ २८ ॥
एकीकृत्यानेकशरीरस्थमिमं ज्ञं यं विज्ञायेहैव स
एवाशु भवंति ॥ यस्मिँल्लीना नेह पुनर्जन्म लभं
ते तं संसार० ॥ २९ ॥ द्वंद्वैकत्वंयच्च मधुब्राह्मण
वाक्यैःकृत्वा शक्रोपासतमासाद्य विभूत्या ॥ योऽ
सौसोहं सोऽस्म्यहमेवेतिविदुर्यं तं संसार० ॥ ३० ॥
योऽयं देवे चेष्टयितांतःकरणस्थःसूर्ये चासौ ताप
यिता सोऽस्म्यहमेव ॥ इत्यात्मैक्योपासनया यं वि
दुरीशं तं संसार० ॥ ३१ ॥ विज्ञानांशो यस्य सतः
शक्त्यधिरूढो बुद्धिर्बुध्यत्यत्र बहिर्बोध्यपदार्थान् ॥
नैवांतस्थं बुध्याति यं बोधयितारं तं सं० ॥ ३२ ॥
कोऽयं देहे देव इतीत्थंसुविचार्य ज्ञाता श्रोता नं
दयिता चैष हि देवः ॥ इत्यालोच्यज्ञांश इहास्मी
तींविदुर्यं तं संसार० ॥ ३३ ॥ को ह्येवान्यादात्म
नि न स्यादयमेष ह्येवानंदःप्राणिति चापानितिचे
ति॥इत्यस्तित्वं वक्त्युपपत्त्या श्रुतिरेषा तं संसा०

॥ ३४ ॥ प्राणो वाहं वाक्श्रवणादीनि मनो वा बुद्धिर्वाहं व्यस्त उताहोऽपि समस्तः ॥ इत्यालोच्य ज्ञप्तिरिहास्मीति विदुर्यं तं संसार० ॥ ३५ ॥ नाहं प्राणो नैव शरीरं न मनोऽहं नाहं बुद्धिर्नाहमहंकारधियौ च ॥ योऽत्र ज्ञांशः सोऽस्म्यहमेवेति विदुर्यं तं संसार० ॥३६॥ सत्तामात्रं केवलविज्ञानमजं सत्सूक्ष्मं नित्यं तत्त्वमसीत्यात्मसुताय ॥ साम्नामंते प्राह पिता यं विभुमाद्यं तं संसार० ॥ ३७ ॥ मूर्तामूर्ते पूर्वमपोह्याथ समाधौ दृश्यं सर्वं नेतिच नेतीति विहाय ॥ चैतन्यांशे स्वात्मनि संतं च विदुर्यं तं संसार० ॥३८॥ ओतं प्रोतं यत्र च सर्वं गगनांतं योऽस्थूलानण्वादिषु सिद्धोऽक्षरसंज्ञः ॥ ज्ञाता तोऽन्यो नेत्युपलभ्यो न च वेद्यस्तं संसा० ॥३९॥ तावत्सर्वं सत्यमिवाभाति यथैतद्यावत्सोऽस्मीत्यात्मनि यो ज्ञो न हि दृष्टः ॥ दृष्टे तस्मिन् सर्वमसत्यं भवतीदं तं संसार० ॥ ४० ॥ रागामुक्तं लोह

युतं हेम यथाग्नौ योगाष्टांगैरुज्ज्वलितज्ञानमयाग्नौ ॥ दग्ध्वात्मानं ज्ञं परिशिष्टं च विदुर्यं तं संसार० ॥ ४१ ॥ यं विज्ञानज्योतिषमाद्यं सविभातं हृद्यर्केऽग्न्योकसमीड्यं तडिदाभम् ॥ भक्त्याराध्येहैव विशंत्यात्मनि संतं तं संसार० ॥ ४२ ॥ पायाद्भक्तं स्वात्मनि संतं पुरुषं यो भक्त्या स्तौतीत्यांगिरसं विष्णुरिमं माम् ॥ इत्यात्मानं स्वात्मनि संहृत्य सदैकस्तं संसार० ॥ ४३ ॥ इत्थंस्तोत्रं भक्तजनेड्यं भवभीति ध्वांतार्काभं भगवत्पादियमिदं यः ॥ विष्णोर्लोकं पठति शृणोति व्रजति ज्ञो ज्ञानं ज्ञेयं स्वात्मनि चाप्नोति मनुष्यः ॥ ४४ ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचिता हरिस्तुतिःसमाप्ता ॥ ६६ ॥

अथ हरिनाममालास्तोत्रप्रारंभ ।

ॐतत्सत् ॥ गोविंदं गोकुलानंदं गोपालं गोपिवल्लभम् ॥ गोवर्धनोद्धरं धीरं तं वंदे गोमतीप्रि

यम् ॥१॥ नारायणं निराकारं नरवीरं नरोत्तमम्॥
नृसिंहं नागनाथं च तं वंदे नरकान्तकम् ॥ २ ॥ पी
ताम्बरं पद्मनाभं पद्माक्षं पुरुषोत्तमम् ॥ पवित्रं पर
मानंदं तं वंदे परमेश्वरम् ॥ ३ ॥ राघवं रामचंद्रं च
रावणारिं रमापतिम् ॥ राजीवलोचनं रामं तं वंदे
रघुनंदनम् ॥ ४ ॥ वामनं विश्वरूपं च वासुदेवं च
विठ्ठलम् ॥ विश्वेश्वरं विष्णुव्यासं तं वंदे वेदवल्लभ
म् ॥५॥ दामोदरं दिव्यसिंहं दयालुं दीननायकम्॥
दैत्यारिं देवदेवेशं तंवंदे देवकीसुतम् ॥ ६ ॥ मुरा
रिं माधवं मत्स्यं मुकुंदं मुष्टिमर्दनम्॥ मुंजकेशं म
हाबाहुं तं वंदे मधुसूदनम् ॥७॥ केशवं कमलाका
न्तं कामेशं कौस्तुभप्रियम्॥कौमोदकीधरं कृष्णं तं
वंदे कौरवांतकम् ॥८॥ भूधरं भुवनानंदं भूतेशं भू
तनायकम्॥ भावनैकं भुजंगेशं तं वंदे भवनाशन
म्॥९॥जनार्दनं जगन्नाथं जगज्जाड्यविनाशकम्॥
जामदग्निं वरं ज्योतिस्तं वंदे जलशायिनम्॥१०॥

चतुर्भुजं चिदानंदं चाणूरमल्लमर्दनम् ॥ चराचरगतं देवं तं वंदे चक्रपाणिनम् ॥ ११ ॥ श्रियःकरं श्रियोनाथं श्रीधरं श्रीवरप्रदम् ॥ श्रीवत्सलधरं सौम्यं तं वंदे श्रीसुरेश्वरम् ॥ १२ ॥ योगीश्वरं यज्ञपतिं यशोदानंददायकम् ॥ यमुनाजलकल्लोलं तं वंदे यदुनायकम् ॥ १३ ॥ शालिग्रामशिलाशुद्धं शंखचक्रोपशोभितम् ॥ सुरासुरसदासेव्यं तं वंदे साधुवल्लभम् ॥ १४ ॥ त्रिविक्रमं तपोमूर्तिं त्रिविधाघौघनाशनम् ॥ त्रिस्थलं तीर्थराजेंद्रं तं वंदे तुलसीप्रियम् ॥ १५ ॥ अनंतमादिपुरुषमच्युतं च वरप्रदम् ॥ आनंदं च सदानंदं तं वंदे चाघनाशनम् ॥ १६ ॥ लीलया धृतभूभारं लोकसत्त्वैकवंदितम् ॥ लोकेश्वरं च श्रीकांतं तं वंदे लक्ष्मणप्रियम् ॥ १७ ॥ हरिं च हरिणाक्षं च हरिनाथं हरिप्रियम् ॥ हलायुधसहायं च तं वंदे हनुमत्पतिम् ॥ १८ ॥ हरिनामकृता माला पवित्रा पापनाशिनी ॥ बलिराजेंद्रेण चोक्ता कंठे धार्या प्र

यत्नतः ॥१९॥ ॥इति श्रीशंकराचार्यविरचितं हरिनाममालास्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ६७ ॥ ॥ ॥

अथ विष्णुशतनामस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ नारद उवाच ॥ ॐ वासुदेवं हृषीकेशं वामनं जलशायिनम्॥जनार्दनं हरिं कृष्णं श्रीवक्षं गरुडध्वजम् ॥ १ ॥ वाराहं पुण्डरीकाक्षं नृसिंहं नरकान्तकम् ॥ अव्यक्तं शाश्वतं विष्णुमनंतमजमव्ययम् ॥२॥ नारायणं गदाध्यक्षं गोविंदंकीर्तिभाजनम्॥गोवर्द्धनोद्धरं देवं भूधरं भुवनेश्वरम्॥३॥ वेत्तारं यज्ञपुरुषं यज्ञेशं यज्ञवाहकम् ॥ चक्रपाणिं गदापाणिं शंखपाणिं नरोत्तमम् ॥ ४ ॥ वैकुंठं दुष्टदमनं भूगर्भं पीतवाससम् ॥ त्रिविक्रमं त्रिकालज्ञं त्रिमूर्तिं नंदकेश्वरम् ॥५॥ रामं रामं हयग्रीवं भीमं रौद्रं भवोद्भवम् ॥ श्रीपतिं श्रीधरं श्रीशं मंगलं मंगलायुधम्॥६॥ दामोदरं दमोपेतं केशवं केशिसूदनम्॥ वरेण्यं वरदं विष्णुमानंदं वसुदेवजम्॥७॥हिरण्यरेत

सं दीप्तं पुराणं पुरुषोत्तमम्॥ सकलं निष्कलं शुद्धं
निर्गुणं गुणशाश्वतम्॥ ८॥ हिरण्यतनुसंकाशं सू
र्यायुतसमप्रभम्॥ मेघश्यामं चतुर्बाहुं कुशलं कम
लेक्षणम् ॥९॥ ज्योतीरूपमरूपं च स्वरूपं रूपसं
स्थितम्॥सर्वज्ञं सर्वरूपस्थं सर्वेशं सर्वतोमुखम्१०
ज्ञानं कूटस्थमचलं ज्ञानदं परमं प्रभुम्॥ योगीशं
योगनिष्णातं योगिनं योगरूपिणम्॥ ११ ॥ईश्व
रं सर्वभूतानां वंदे भूतमयं प्रभुम्॥ इतिनामशतं
दिव्यं वैष्णवं खलु पापहम्॥ १२॥ व्यासेन कथि
तं पूर्वं सर्वपापप्रणाशनम् ॥ यः पठेत्प्रातरुत्था
य स भवेद्वैष्णवो नरः ॥१३॥ सर्वपापविशुद्धात्मा
विष्णुसायुज्यमाप्नुयात् ॥ चांद्रायणसहस्राणि क
न्यादानशतानि च॥ १४ ॥गवां लक्षसहस्राणि
मुक्तिभागी भवेन्नरः॥ अश्वमेधायुतं पुण्यं फलं प्रा
प्नोति मानवः ॥ १५ ॥ इति श्रीविष्णुपुराणे
विष्णुशतनामस्तोत्रं संपूर्णम्॥ ६८॥

अथ महालक्ष्म्यष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ इंद्र उवाच ॥ नमस्तेऽस्तु महामाये श्रीपीठे सुरपूजिते ॥ शंखचक्रगदाहस्ते महालक्ष्मि नमोऽस्तुते॥ १॥ नमस्ते गरुडारूढे कोलासुरभयंकरि ॥ सर्वपापहरे देवि महालक्ष्मि० ॥ २॥ सर्वज्ञे सर्ववरदे सर्वदुष्टभयंकरि ॥ सर्वदुःखहरे देवि महाल० ॥३॥ सिद्धिबुद्धिप्रदे देवि भुक्तिमुक्तिप्रदायिनि ॥ मंत्रमूर्ते सदादेवि महाल० ॥ ४॥ आद्यंतरहिते देवि आद्यशक्ति महेश्वरि ॥ योगज्ञे योगसंभूते महालक्ष्मि० ॥ ५॥ स्थूलसूक्ष्ममहारौद्रे महाशक्ति महोदरे॥महापापहरे देविमहालक्ष्मि० ॥६॥ पद्मासनस्थिते देवि परब्रह्मस्वरूपिणि ॥ परमेशि जगन्मातर्महालक्ष्मि०॥ ७॥ श्वेतांबरधरे देवि नानाऽलंकारभूषिते॥जगत्स्थिते जगन्मातर्महालक्ष्मि नमो०॥८॥महालक्ष्म्यष्टकस्तोत्रं यः पठेद्भक्तिमान्नरः ॥ सर्वसिद्धिमवाप्नोति राज्यं प्राप्नोति सर्वदा।

॥ ९ ॥ एककालं पठेन्नित्यं महापापविनाशनम् ॥
द्विकालं यः पठेन्नित्यं धनधान्यसमन्वितः ॥ १० ॥
त्रिकालं यः पठेन्नित्यं महाशत्रुविनाशनम् ॥ महा
लक्ष्मीर्भवेन्नित्यं प्रसन्ना वरदा शुभा ॥ ११ ॥ इती
न्द्रकृतः श्रीमहालक्ष्म्यष्टकस्तवः संपूर्णः ॥ ६९ ॥

अथ त्रिपुरसुन्दरीस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ कदंबवनचारिणीं मुनिकदंब
कादंबिनीं नितंबजितभूधरां सुरनितंबिनीसेविता
म् ॥ नवांबुरुहलोचनामभिनवांबुदश्यामलां त्रिलो
चनकुटुंबिनीं त्रिपुरसुंदरीमाश्रये ॥ १ ॥ कदंबवन
वासिनीं कनकवल्लकीधारिणीं महार्हमणिहारिणीं
मुखसमुल्लसद्वारुणीम् ॥ दयाविभवकारिणीं विश
दलोचनीं चारिणीं त्रिलोचनकुटुंबिनीं त्रिपुरसुंदरी
माश्रये ॥ २ ॥ कदंबवनशालया कुचभरोल्लसन्मा
लया कुचोपमितिशैलया गुरुकृपालसद्वेलया ॥ म
दारुणकपोलया मधुरगीतवाचालया कयापि घन

नीलया कवचिता वयं लीलया ॥ ३ ॥ कदंबवनम
ध्यगां कनकमंडलोपरिस्थितां षडंबुरुहवासिनीं सत
तसिद्धिसौदामिनीम् ॥ विडंबितजपारुचिं विकच
चंद्रचूडामणिं त्रिलोचनकुटुंबिनीं त्रिपुरसुंदरीमा
श्रये ॥ ४ ॥ कुचांचितविपंचिकां कुटिलकुंतलालं
कृतां कुशेशयनिवासिनीं कुटिलचित्तविद्वेषिणीम् ॥
मदारुणविलोचनां मनसिजारिसंमोहिनीं मतंग
मुनिकन्यकां मधुरभाषिणीमाश्रये ॥ ५ ॥ स्मरेत्प्र
थमपुष्पिणीं रुधिरबिंदुनीलांबरां गृहीतमधुपात्रि
कां मधुविघूर्णनेत्रांचलाम् ॥ घनस्तनभरोन्नतां गलि
तचूलिकां श्यामलां त्रिलोचनकुटुंबिनीं त्रिपुरसुंद
रीमाश्रये ॥ ६ ॥ सकुंकुमविलेपनामलकचुंबिकस्तू
रिकां समंदहसितेक्षणां सशरचापपाशांकुशाम् ॥
अशेषजनमोहिनीमरुणमाल्यभूषांबरां जपाकुसुम
भासुरां जपविधौ स्मराम्यंबिकाम् ॥ ७ ॥ पुरंदरपुरं
ध्रिकां चिकुरबंधसैरंध्रिकां पितामहपतिव्रतां पटुप

टीरचर्चारताम् ॥ मुकुंदरमणीं मणीलसदलंक्रिया कारिणीं भजामि भुवनांबिकां सुरवधूटिकाचेटिकाम् ॥ ८ ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं त्रिपुरसुन्दरीस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ७० ॥

अथ देव्यपराधक्षमापनस्तोत्रप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः ॥ न मंत्रं नो यंत्रं तदपि न च जाने स्तुतिमहो नचाह्वानं ध्यानं सपदि च न जाने स्तुतिकथाः ॥ न जाने मुद्रास्ते तदपि च न जानेपि लपनं परं जाने मातस्त्वदनुसरणं क्लेशहरणम् ॥ १ ॥ विधेरज्ञानेन द्रविणविरहेणालसतया विधेयाशक्यत्वात्तव चरणयोर्याच्युतिरभूत् ॥ तदेतत्क्षंतव्यं जननि सकलोद्धारिणि शिवे कुपुत्रो जायेत क्वचिदपि कुमाता न भवति ॥ २ ॥ पृथिव्यां पुत्रास्ते जननि बहवः संति सरलाःपरं तेषां मध्ये विरलतरलोऽहं तव सुतः ॥ मदीयोऽयं त्यागः समुचि

तामिदं नो तव शिवे कुपुत्रो जायेत क्वचिदपि कुमाता न भवति ॥ ३ ॥ जगन्मातर्मातस्तव चरणसेवा न रचिता न वा दत्तं देवि द्रविणमपि भूयस्तव मया ॥ तथापि त्वं स्नेहं मयि निरुपमं यत्प्रकुरुषे कुपुत्रो जायेत क्वचिदपि कुमाता न भवति॥४॥ परित्यक्त्वा देवान्विविधविधिसेवाकुलतया मया पंचाशीतेरधिकमपनीते तु वयसि ॥ इदानीं चेन्मातस्तव यदि कृपा नापि भविता निरालंबो लंबोदरजननि कं यामि शरणम् ॥ ५ ॥ श्वपाको जल्पाको भवति मधुपाकोपमगिरा निरातंको रंको विहरति चिरं कोटिकनकैः ॥ तवापर्णे कर्णे विपति मनुवर्णे फलमिदं जनः को जानीते जननि जपनीयं जपविधौ॥ ६ ॥ चिताभस्मालेपो गरलमशनं दिक्पटधरो जटाधारी कंठे भुजगपति हारी पशुपतिः ॥ कपाली भूतेशो भजति जगदीशैक पदवीं भवानि त्वत्पाणिग्रहणपरिपाटीफलमिदम् ॥ ७ ॥

न मोक्षस्याकांक्षा न चविभववांछापि च न मे विज्ञानापेक्षा शशिमुखि सुखेच्छापि न पुनः॥ अतस्त्वां संयाचे जननि जननं यातु मम वै मृडानी रुद्राणी शिव शिव भवानीति जपतः॥८॥ नाराधितासि विधिना विविधोपचारैः किं रूक्षचिंतनपरैर्न कृतं वचोभिः॥ श्यामे त्वमेव यदि किंचन मय्यनाथे धत्से कृपामुचितमंब परं तवैव॥९॥ आपत्सु मग्नः स्मरणं त्वदीयं करोमि दुर्गे करुणार्णवेशिव॥ नैतच्छठत्वं मम भावयेथाः क्षुधातृषार्ता जननीं स्मरंति॥१०॥ जगदंब विचित्रमत्र किं परिपूर्णा करुणाऽस्ति चेन्मयि॥ अपराधपरंपरावृतं नहि माता समुपेक्षते सुतम्॥११॥ मत्समः पातकी नास्ति पापघ्नी त्वत्समा न हि॥एवं ज्ञात्वा महादेवि यथायोग्यं तथा कुरु॥१२॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं देव्यपराधक्षमापनस्तोत्रं संपूर्णम्॥७१॥

अथानन्दलहरी प्रारभ्यते ।

श्रीगणेशायनमः ॥ भवानि स्तोतं त्वां प्रभवति च
तुर्भिर्न वदनैः प्रजानामीशानस्त्रिपुरमथनः पंचभि
रपि ॥ न षड्भिः सेनानीर्दशशतमुखैरप्यहिपतिस्त
दान्येषां केषां कथय कथमस्मिन्नवसरः ॥ १ ॥ घृतक्षी
रद्राक्षामधुमधुरिमा कैरपि पदैर्विशिष्यानाख्येयो
भवति रसनामात्रविषयः ॥ तथा ते सौंदर्यं परमशि
वदङ्मात्रविषयः कथंकारं ब्रूमः सकलनिगमागोच
रगुणे ॥ २ ॥ मुखे ते तांबूलं नयनयुगुले कज्जलक
ला ललाटे काश्मीरं विलसति गले मौक्तिकलता
॥ स्फुरत्कांची शाटी पृथुकटितटे हाटकमयी भज
मस्त्वां गौरीं नगपतिकिशोरीमविरतम् ॥ ३ ॥ वि
राजन्मंदारद्रुमकुसुमहारस्तनतटी नदद्वीणानाद
श्रवणविलसत्कुंडलगुणा ॥ नतांगी मातंगी रुचिर
गतिभंगी भगवती सती शंभोरंभोरुहचटुलचक्षुर्वि
जयते ॥ ४ ॥ नवीनार्कभ्राजन्मणिकनकभूषापरि

करैर्वृतांगी सारंगी रुचिरनयनांगी कृतशिवा॥तडि
त्पीता पीतांबरललितमंजीरसुभगा ममाऽपर्णा
पूर्णा निरवधिसुखैरस्तु सुमुखी ॥ ५ ॥ हिमाद्रेः सं
भूता सुललितकरैः पल्लवयुता सुपुष्पा मुक्ताभिर्भ्र
मरकलिता चालकभरैः ॥ कृतस्थाणुस्थाना कुच
फलनता सूक्तिसरसा रुजां हंत्री गंत्री विलसति चि
दानंदलतिका ॥ ६ ॥ सपर्णामाकीर्णां कतिपयगु
णैःसादरमिह श्रयंत्यन्ये वल्लीं मम तु मतिरेवं वि
लसति ॥ अपर्णैका सेव्या जगति सकलैर्यत्परि
वृतःपुराणोऽपि स्थाणुः फलति किल कैवल्यपद
वीम् ॥७॥ विधात्री धर्माणां त्वमसि सकलाम्ना
यजननी त्वमर्थानां मूलं धनदनमनीयांघ्रिकमले॥
त्वमादिः कामानां जननि कृतकंदर्पविजये सतांमु
क्तेर्बीजं त्वमसि परमब्रह्ममहिषी ॥ ८॥ प्रभूता भ
क्तिस्ते यदपि न ममालोलमनसस्त्वया तु श्रीम
त्या सदयमवलोक्योऽहमधुना ॥ पयोदः पानीयं

दिशति मधुरं चातकमुखे भृशं शंके कैर्वाविधिभिर्
नुनीता मम मतिः ॥ ९ ॥ कृपापांगालोकं वितर
तरसा साधुचरिते न ते युक्तोपेक्षा मयि शरणदी
क्षामुपगते ॥ न चेदिष्टं दद्यादनुपदमहो कल्पलति
का विशेषः सामान्यैः कथमितरवल्लीपरिकरैः॥ १०॥
महांतं विश्वासं तव चरणपंकेरुहयुगे निधायान्य
त्रैवाश्रितमिह मया दैवतमुमे ॥ तथाऽपि त्वच्चेतो
यदि मयि न जायेत समयं निरालंबो लंबोदरज
ननि कं यामि शरणम् ॥ ११ ॥ अयःस्पर्शे लग्नं
सपदि लभते हेमपदवीं यथा रथ्यापाथः शुचि भ
वति गंगौघमिलितम् ॥ तथा तत्तत्पापैरतिमलिन
मंतर्मम यदि त्वयि प्रेम्णा सक्तं कथमिव न जाये
त विमलम् ॥ १२ ॥ त्वदन्यस्मादिच्छाविषयफल
लाभेन नियमस्त्वमर्थानामिच्छाधिकमपि समर्था
वितरणे ॥ इति प्राहुः प्राञ्चः कमलभवनाद्यास्त्व
यि मनस्त्वदासक्तं नक्तं दिवमुचितमीशानि कुरुत

त् ॥ १३ ॥ स्फुरन्नानारत्नस्फटिकमयभित्तिप्रति
फलत्वदाकारं चञ्चच्छशधरविलासौघशिखरम् ॥
मुकुन्दब्रह्मेंद्रप्रभृतिपरिवारं विजयते तवागारं रम्यं
त्रिभुवनमहाराजगृहिणि ॥ १४ ॥ निवासः कला
से विधिशतमखाद्याः स्तुतिकराः कुटुंबं त्रैलोक्यं
कृतकरपुटः सिद्धिनिकरः ॥ महेशः प्राणेशस्तदव
निधराधीशतनये न ते सौभाग्यस्य क्वचिदपि म
नागस्ति तुलना ॥ १५ ॥ वृषो वृद्धो यानं विषमश
नमाशा निवसनं श्मशानं क्रीडाभूर्भुजगनिवहो भू
षणविधिः ॥ समग्रा सामग्री जगति विदितैव स्म
ररिपोर्यदेतस्यैश्वर्यं तव जननि सौभाग्यमहिमा ॥
॥१६॥ अशेषब्रह्मांडप्रलयविधिनैसर्गिकमतिः श्म
शानेष्वासीनः कृतभसितलेपः पशुपतिः ॥ दधौ
कंठे हालाहलमखिलभूगोलकृपया भवत्याः संग
त्याः फलमिति च कल्याणि कलये ॥१७॥ त्वदी
यं सौंदर्यं निरतिशयमालोक्य परया भियैवासीद्गं
गा जलमयतनुः शैलतनये ॥ तदेतस्यास्ताम्यद्वद

नकमलं वीक्ष्य कृपया प्रतिष्ठामातेने निजशिरसि वासेन गिरिशः ॥ १८ ॥ विशालश्रीखंडद्रवमृगमदाकीर्णघुसृणप्रसूनव्यामिश्रं भगवति नवाभ्यंगसलिलम् ॥ समादाय स्रष्टा चलितपदपांसून्निजकरैः समाधत्ते सृष्टिं विबुधपुरपंकेरुहदृशाम् ॥ १९ ॥ वसंते सानंदे कुसुमितलताभिः परिवृते स्फुरन्नानापद्मे सरसि कलहंसालिसुभगे ॥ सखीभिः खेलंतीं मलयपवनांदोलितजले स्मरेद्यस्त्वां तस्य ज्वरजनितपीडाऽपसरति ॥ २० ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीमच्छंकराचार्यविरचिताऽऽनंदलहरी संपूर्णा ॥ ७२ ॥

अथ देवकृतलक्ष्मीस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ क्षमस्व भगवत्यंब क्षमाशीले परात्परे ॥ शुद्धसत्त्वस्वरूपे च कोपादिपरिवर्जिते ॥ १ ॥ उपमे सर्वसाध्वीनां देवीनां देवपूजिते ॥ त्वया विना जगत्सर्वं मृततुल्यं च निष्फलम् ॥ २ ॥ सर्वसंपत्स्वरूपा त्वं सर्वेषां सर्वरूपिणी ॥ रासेश्वर्य-

धिदेवी त्वं त्वत्कलाः सर्वयोषितः ॥३ ॥कैलासे पा
र्वती त्वं च क्षिरोदे सिंधुकन्यका ॥ स्वर्गे च स्वर्ग
लक्ष्मीस्त्वं मर्त्यलक्ष्मीश्च भूतले ॥४॥ वैकुंठे च म
हालक्ष्मीर्देवदेवी सरस्वती ॥ गंगा च तुलसी त्वं च
सावित्री ब्रह्मलोकतः ॥ ५ ॥ कृष्णप्राणाधिदेवी त्वं
गोलोके राधिका स्वयम् ॥ रासे रासेश्वरी त्वं च वृं
दावनवने वने ॥ ६ ॥ कृष्णप्रिया त्वं भांडीरे चंद्रा
चंदनकानने ॥ विरजा चंपकवने शतशृंगे च सुंद
री ॥ ७ ॥ पद्मावती पद्मवने मालती मालतीवने ॥
कुंददंती कुंदवने सुशीला केतकीवने ॥८॥ कदंब
माला त्वं देवी कदंबकाननेऽपि च ॥ राजलक्ष्मी
राजगेहे गृहलक्ष्मीर्गृहे गृहे ॥ ९॥ इत्युक्त्वा देवताः
सर्वे मुनयो मनवस्तथा ॥ रुरुदुर्नम्रवदनाः शुष्कक
ठोष्ठतालुकाः ॥ १० ॥ इति लक्ष्मीस्तवं पुण्यं सर्व
देवैः कृतं शुभम् ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय स वै सर्वं
लभेद्ध्रुवम् ॥ ११ ॥ अभार्यो लभते भार्यां विनी
तां च सुतां सतीम् ॥ सुशीलां सुंदरीं रम्यामतिसु

प्रियवादिनीम् ॥ १२ ॥ पुत्रपौत्रवतीं शुद्धां कुलजां कोमलां वराम् ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं वैष्णवं चिरजीविनम् ॥ १३ ॥ परमैश्वर्ययुक्तं च विद्यावंतं यशस्विनम् ॥ भ्रष्टराज्यो लभेद्राज्यं भ्रष्टश्रीर्लभते श्रियम् ॥ ॥ १४ ॥ हतबंधुर्लभेद्बंधुं धनभ्रष्टो धनं लभेत् ॥ कीर्तिहीनो लभेत्कीर्तिं प्रतिष्ठां च लभेद्ध्रुवम् ॥ १५ ॥ सर्वमंगलदं स्तोत्रं शोकसंतापनाशनम् ॥ हर्षानंदकरं शश्वद्धर्ममोक्षसुहृत्प्रदम् ॥ १६ ॥

इति श्रीदेवकृतलक्ष्मीस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ७२ ॥

अथ वाराहीनिग्रहाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ देवि क्रोडमुखि त्वदंघ्रिकमलद्वंद्वानुरक्तात्मने मह्यं द्रुह्यति यो महेशि मनसा कायेन वाचा नरः ॥ तस्याशु त्वदयोग्रनिष्ठुरहलाघातप्रभूतव्यथापर्यस्यन्मनसो भवंतु वपुषः प्राणाः प्रयाणोन्मुखाः ॥ १ ॥ देवि त्वत्पदपद्मभक्तिविभवप्रक्षीणदुष्कर्मणि प्रादुर्भूतनृशंसभावमलिनां वृत्तिं विधत्ते मयि ॥ यो देही भुवने तदीयहृदयान्निर्गत्वरै

लोहितैःसद्यःपूरयसे कराब्जचषकं वांछाफलैर्मामपि ॥ २ ॥ चंडोत्तुंडविदीर्णदुष्टहृदयप्रोद्भिन्नरक्तच्छटाहालापानमदाट्टहासनिनदाटोपप्रतापोत्कटम् ॥ मातर्मत्परिपंथिनामपहृतैः प्राणैस्त्वदंघ्रिद्वयं ध्यानोद्दामरवैर्भवोदयवशात्संतर्पयामि क्षणात् ॥ ३ ॥ श्यामां तामरसाननांघ्रिनयनां सोमार्धचूडांजगत्राणव्यग्रहलायुधाग्रमुसलां संत्राससुद्रावतीम् ॥ ये त्वां रक्तकपालिनीं हरवरारोहे वराहाननां भावैः संदधते कथं क्षणमपि प्राणंति तेषां द्विषः ॥ ४ ॥ विश्वाधीश्वरवल्लभे विजयसे या त्वं नियंत्र्यात्मिका भूतांता पुरुषायुषावधिकरी पाकप्रदा कर्मणाम् ॥ त्वां याचे भवतीं किमप्यवितथं को मद्विरोधी जनस्तस्यायुर्मम वांछितावधि भवेन्मातस्तवैवाज्ञया ॥ ५ ॥ मातः सम्यगुपासितुं जडमतिस्त्वां नैव शक्नोम्यहं यद्यप्यन्वितदैशिकांघ्रिकमलानुक्रोशपात्रस्य मे ॥ जंतुःकश्चन चिंतयत्यकुशलं यस्तस्य तद्वैशसं भूयाद्देवि विरोधिनो मम च ते श्रेयः पदासं-

गिनः ॥ ६ ॥ वाराहिव्यथमानमानसगलत्सौख्यं तदाशावलिं सीदंतं यमपाकृताध्यवसितं प्राप्ताखिलोत्पादितम् ॥ क्रंदद्बंधुजनैः कलंकितकुलं कंठव्रणोद्यत्कृमिं पश्यामि प्रतिपक्षमाशु पतितं भ्रांतं लुठंतं मुहुः ॥७॥ वाराहि त्वमशेषजंतुषु पुनःप्राणात्मिका स्पंदसे शक्तिव्याप्तचरा चराखलु यतस्त्वामेतदभ्यर्थये ॥ त्वत्पादांबुजसंगिनो मम सकृत्पापं चिकीर्षंति ये तेषां मा कुरु शंकरप्रियतमे देहांतरावस्थितिम् ॥८॥ इति श्रीवाराहीनिग्रहाष्टकम् ॥७४॥

अथ वाराह्यनुग्रहाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ईश्वर उवाच ॥ मातर्जगद्रचननाटकसूत्रधारः सद्रूपमाकलयितुं परमार्थतोयम् ॥ ईशोप्यनीश्वरपदं समुपैति तादृक्केन स्तवं किमिव तावकमादधातु ॥१॥ नामानि किं तु गृणतस्तव लोकतुंडे नाडंबरं स्पृशति दंडधरस्य दंडः ॥ यल्लेशलंबितभवांबुधिनिर्यतोयत्वन्नामसंस्मृतिरियं ननु न स्तुतिस्ते ॥ २ ॥ त्वच्चिंतनादरसमुल्लसदप्रमेया

नंदोदयात्समुदितःस्फुटरोमहर्षः ॥ मातर्नमामिसु
दिनानि सदेत्यमुं त्वामभ्यर्थयेऽर्थमिति पूरयताद्द
यालो ॥३॥ इंद्रेंदुमौलिविधिकेशवमौलिरत्नरोचि
श्चयोज्ज्वलितपादसरोजयुग्मे ॥ चेतो मतौ मम स
दा प्रतिबिंबिता त्वं भूयाद्भवानि विदधातु सदोरु
हारे ॥४॥लीलोद्धृतक्षितितलस्य वराहमूर्तेर्वाराहि
मूर्तिरखिलार्थकरी त्वमेव ॥ प्रालेयरश्मिसुखलोल्ल
सितावतंसा त्वं देवि वामतनुभागहरा हरस्य॥५॥
त्वामंबतप्तकनकोज्ज्वलकांतिमंतर्ये चिंतयन्तियुव
तीतनुमागलांताम् ॥ चक्रायुधत्रिनयनांबरपोतृव
क्त्रां तेषांपदांबुजयुगंप्रणमांति देवाः ॥ ६ ॥ त्वत्से
वनस्खलितपापचयस्य मातर्मोक्षोऽपि यत्र न स
तां गणनामुपैति॥देवासुरोरगनृपालनमस्यपादस्त
त्र श्रियः पटुगिरः कियदेवमस्तु ॥ ७ ॥ किंदुष्करं
त्वयि मनोविषयं गतायां किं दुर्लभं त्वयि विधानव
दर्चितायाम्॥किं दुष्करं त्वयि सकृत्स्मृतिमागता

यां किं दुर्जयंत्वयि कृतस्तुतिवादपुंसाम् ॥ ८ ॥
इति श्रीवाराह्यनुग्रहाष्टकं संपूर्णम् ॥ ७९ ॥ ॥

अथ ताराष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ मातर्नीलसरस्वति प्रणमतां सौ
भाग्यसंपत्प्रदे प्रत्यालीढपदस्थिते शिवहृदि स्मे
राननांभोरुहे। फुल्लेंदीवरलोचनत्रययुते कर्त्री कपा
लोत्पले खड्गं चादधती त्वमेव शरणं त्वामी श्वरी
माश्रये॥१॥ वाचामीश्वरि भक्तकल्पलतिके सर्वार्थ
सिद्धिप्रदे गद्यप्राकृतपद्यजातरचनासर्वत्रसिद्धिप्रदे
॥ नीलेंदीवरलोचनत्रययुते कारुण्यवारांनिधे सौ
भाग्यामृतवर्षणेन कृपया सिंच त्वमस्मादृशम् ॥
॥ २ ॥ सर्वे गर्वसमूहपूरिततनो सर्पादिवेषोज्ज्वले
व्याघ्रत्वक्परिवीतसुंदरकटिव्याधूतघंटांकिते ॥ स
द्यः कृत्तगलद्रजःपरिमिलन्मुंडद्वयीमूर्धजग्रंथिश्रेणि
नृमुंडदामललिते भीमे भयं नाशय ॥३॥ मायानं
गविकाररूपललनाबिन्द्वर्धचंद्रात्मिके हुंफट्कारम
यि त्वमेव शरणं मंत्रात्मिके मादृशः ॥ मूर्तिस्ते ज

नानि त्रिधामघटिता स्थूलाऽतिसूक्ष्मा परा वेदानां
न हि गोचरा कथमपि प्राप्तं नुतामाश्रये ॥ ४ ॥
त्वत्पादांबुजसेवया सुकृतिनो गच्छंति सायुज्यतां
तस्य स्त्री परमेश्वरी त्रिनयनब्रह्मादिसाम्यात्मनः ॥
संसारांबुधिमज्जने पटुतनून्देवेंद्रमुख्यान्सुरान्मात
स्त्वत्पदसेवने हि विमुखो यो मंदधीः सेवते ॥५॥
मातस्त्वत्पदपंकजद्वयरजोमुद्रांककोटीरिणस्ते दे
वाजयसंगरे विजयिनो निःशंकमंके गताः॥देवोऽहं
भुवने न मे सम इति स्पर्धां वहंतः परे तत्तुल्यं नि
यतं यथाऽमुभिरमी नाशं व्रजंति स्वयम् ॥ ६ ॥त्व
न्नामस्मरणात्पलायनपरा द्रष्टुं च शक्ता न ते भूतप्रे
तपिशाचराक्षसगणा यक्षाश्च नागाधिपाः ॥ दैत्या
दानवपुंगवाश्च खचरा व्याघ्रादिका जंतवो डाकि
न्यः कुपितांतकाश्च मनुजं मातः क्षणं भूतले ॥ ७ ॥
लक्ष्मीः सिद्धगणाश्च पादुकमुखाः सिद्धास्तथा वारि
णः स्तंभश्चापि रणांगणे गजघटास्तंभस्तथा मोहन
म्॥मातस्त्वत्पदसेवया खलु नृणां सिध्यंति ते ते गु

णाःकांतिःकांतमनोभवस्य भवति क्षुद्रोऽपिवाच
स्पतिः ॥ ८ ॥ ताराष्टकमिदं रम्यं भक्तिमान् यःप
ठेन्नरः॥ प्रातर्मध्याह्नकाले च सायाह्नेनियतःशुचिः
॥९॥ लभते कवितांदिव्यां सर्वशास्त्रार्थविद्भवेत् ॥
लक्ष्मीमनश्वरां प्राप्य भुक्त्वा भोगान् यथेप्सितान्
॥ १० ॥ कीर्तिं कांतिं च नैरुज्यं सर्वेषां प्रियतां व्र
जेत् ॥ विख्यातिं चापि लोकेषु प्राप्यांते मोक्षमाप्नु
यात् ॥११॥ इति नीलतंत्रेताराष्टकं संपूर्णम् ७६॥

अथ शीतलाष्टकप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशीतलास्तोत्रस्य ॥
महादेवऋषिः ॥ अनुष्टुपछंदः ॥ शीतला देवता ॥
लक्ष्मीबीजम् ॥ भवानी शक्तिः ॥ सर्वविस्फोटक
निवृत्तये जपे विनियोगः ॥ ईश्वरउवाच ॥ वंदेऽहं
शीतलां देवीं रासभस्थां दिगंबराम् ॥ मार्जनीकल
शोपेतां शूर्पालंकृतमस्तकाम् ॥ १ ॥ वंदेहं शीत
लां देवीं सर्वरोगभयापहाम् ॥ यामासाद्य निवर्तेत
विस्फोटकभयं महत्॥२॥शीतले शीतले चेति यो

ब्रूयाद्दाहपीडितः ॥ विस्फोटकभयं घोरं क्षिप्रं तस्य
प्रणश्यति॥३॥यस्त्वामुदकमध्येतु धृत्वापूजयतेन
रः॥विस्फोटकभयं घोरं गृहे तस्य न जायते॥४॥
शीतलेश्वरदग्धस्य पूतिगंधयुतस्य च ॥ प्रनष्टचक्षु
षः पुंसस्त्वामाहुर्जीवनौषधम्॥५॥शीतले तनुजा
न् रोगान्नृणां हरसिदुस्त्यजान् ॥ विस्फोटकविजी
र्णानां त्वमेकाऽमृतवर्षिणि॥६॥गलगंडग्रहारोगा ये
चान्ये दारुणा नृणाम् ॥ त्वदनुध्यानमात्रेण शीत
ले यांति संक्षयम् ॥ ७ ॥ न मंत्रं नौषधं तस्य पाप
रोगस्य विद्यते ॥ त्वामेकांशीतले धात्रीं नान्यां प
श्यामि देवताम् ॥ ८ ॥ मृणालतंतुसदृशीं नाभिहृ
न्मध्यसंस्थिताम् ॥ यस्त्वां संचिंतयेद्देवि तस्य मृ
त्युर्न जायते ॥ ९ ॥ अष्टकं शीतला देव्या यो नरः
प्रपठेत्सदा ॥ विस्फोटकभयं घोरं गृहे तस्य न जा
यते ॥ १० ॥ श्रोतव्यं पठितव्यं च श्रद्धाभक्तिसम
न्वितैः ॥ उपसर्गविनाशाय परं स्वस्त्ययनं महत्
॥ ११ ॥ शीतले त्वं जगन्माता शीतले त्वं जगत्पि

ता ॥ शीतले त्वं जगद्धात्री शीतलायै नमोनमः ॥
॥ १२ ॥ रासभो गर्दभश्चैव खरो वैशाखनंदनः ॥
शीतलावाहनश्चैव दूर्वाकंदनिकृंतनः ॥ १३ ॥ एता
नि खरनामानि शीतलाग्रे तु यः पठेत् ॥ तस्य गेहे
शिशूनां च शीतलारुङ् न जायते ॥ १४ ॥ शीत
लाष्टकमेवेदं न देयं यस्य कस्यचित् ॥ दातव्यंच
सदा तस्मै श्रद्धाभक्तियुतायवै ॥ १५ ॥ इति श्री
स्कंदपुराणे शीतलाष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ७७ ॥

अथ अन्नपूर्णास्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः॥ नित्यानंदकरी वराभयकरी सौं
दर्यरत्नाकरी निर्धूताखिलघोरपावनकरी प्रत्यक्ष
माहेश्वरी ॥ प्रालेयाचलवंशपावनकरी काशीपुरा
धीश्वरी भिक्षां देहि कृपावलंबनकरी मातान्नपूर्णे
श्वरी ॥१॥ नानारत्नविचित्रभूषणकरी हेमांबराडं
बरी मुक्ताहारविलंबमानविलसद्वक्षोजकुंभांतरी ॥
काश्मीरागुरुवासिता रुचिकरी काशीपुराधीश्वरी
देहि कृपा० ॥ २ ॥ योगानंदकरी रिपुक्षय

दुर्गे भये वादे महाहवे ॥ नित्यं हि सन्ध्ययोः पा
तु तुलसी सर्वतः सदा ॥६॥ इतीदं परमं गुह्यं तुल
स्याः कवचामृतम् ॥ मर्त्यानाममृतार्थाय भीताना
मभयाय च ॥ ७ ॥ मोक्षाय च मुमुक्षूणांध्यायिनां
ध्यानयोगकृत् ॥ ८ ॥ वशाय वश्यकामानां विद्या
यै वेदवादिनाम् ॥ द्रविणाय दरिद्राणां पापिनां
पापशांतये ॥ ९ ॥ अन्नाय क्षुधितानां च स्वर्गाय
स्वर्गमिच्छताम् ॥ पशव्यं पशुकामानांपुत्रदं पुत्र
कांक्षिणाम् ॥ १० ॥ राज्याय भ्रष्टराज्यानामशांता
नां च शांतये ॥ भक्त्यर्थं विष्णुभक्तानां विष्णौ
सर्वांतरात्मनि ॥ ११ ॥ जाप्यं त्रिवर्गसिद्ध्यर्थं गृ
हस्थेन विशेषतः ॥ उद्यंतं चंडकिरणमुपस्थाय कृ
तांजलिः ॥ १२ ॥ तुलसीकानने तिष्ठन्नासीनो वा
जपेदिदम् ॥ सर्वान्कामानवाप्नोति तथैव मम स
न्निधिम् ॥ १३ ॥ मम प्रियकरं नित्यं हरिभक्तिवि
वर्धनम् ॥या स्यान्मृतप्रजा नारी तस्या अंगं प्रमा
र्जयेत् ॥ १४ ॥ सा पुत्रं लभते दीर्घजीवनं चाप्य

रोगिणम् ॥ वंध्याया मार्जयेदंगं कुशैर्मंत्रेण साध
कः ॥१५॥ सापि संवत्सरादेव गर्भं धत्ते मनोह
म् ॥ अश्वत्थे राजवश्यार्थी जपेदग्नेः सुरूपभाक् ॥
॥ १६ ॥ पलाशमूले विद्यार्थी तेजोर्थ्यभिमुखो र
वेः ॥ कन्यार्थी चण्डिकागेहे शत्रुहत्यै गृहे मम ॥
॥ १७ ॥ श्रीकामो विष्णुगेहे च उद्याने स्त्री वशा
भवेत् ॥ किमत्र बहुनोक्तेन शृणु सैन्येश तत्त्वतः ॥
॥ १८ ॥ यं यं काममभिध्यायेत्तं तं प्राप्नोत्यसंशयम्
मम गेहगतस्त्वं तु तारकस्यवधेच्छया ॥ १९ ॥
जपन् स्तोत्रं च कवचं तुलसीगतमानसः ॥ मंडला
त्तारकं हंता भविष्यसि न संशयः ॥ २० ॥ ॥ इति
श्रीब्रह्मांडपुराणे तुलसीमाहात्म्ये तुलसीकवचंनाम
द्वितीयोऽध्यायः ॥ ८१ ॥ श्रीतुलस्यर्पणमस्तु ॥

अथ सूर्यकवचप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीसूर्य उवाच ॥ सांब सांब
महाबाहो शृणु मे कवचं शुभम् ॥ त्रैलोक्यमंगलं
नाम कवचं परमाद्भुतम् ॥ १ ॥ यज्ज्ञात्वा मंत्रवि

त्सम्यक् फलं प्राप्नोति निश्चितम् ॥ यद्धृत्वा च महा
देवो गणानामधिपोऽभवत् ॥२ ॥ पठनाद्धारणाद्वि
ष्णुः सर्वेषां पालकःसदा ॥ एवमिंद्रादयःसर्वे स
र्वैश्वर्यमवाप्नुयुः ॥ ३ ॥ कवचस्यऋषिर्ब्रह्मा छंदोऽनु
ष्टुबुदाहृतं ॥ श्रीसूर्यो देवता चात्रसर्वदेवनमस्कृतः
॥ ४ ॥ यश आरोग्यमोक्षेषु विनियोगःप्रकीर्तितः॥
प्रणवो मे शिरःपातु घृणिर्मे पातु भालकम् ॥ ५ ॥
सूर्योऽव्यान्नयनद्वंद्वमादित्यःकर्णयुग्मकम् ॥ अष्टा
क्षरो महामंत्रः सर्वाभीष्टफलप्रदः ॥ ६ ॥ ह्रीं बीजं
मे मुखं पातु हृदयं भुवनेश्वरी॥चंद्रबिंबं विंशदाद्यं
पातु मे गुह्यदेशकम् ॥ ७ ॥ अक्षरोऽसौ महामंत्रः
सर्वतंत्रेषु गोपितः ॥ शिवो वह्निसमायुक्तो वामा
क्षीबिंदुभूषितः॥८॥ एकाक्षरो महामंत्रः श्रीसूर्य
स्य प्रकीर्तितः ॥ गुह्याद्गुह्यतरो मंत्रो वांछाचिंताम
णिः स्मृतः ॥ ९ ॥ शीर्षादिपादपर्यंतं सदा पातुम
नूत्तमः ॥ इति ते कथितं दिव्यं त्रिषु लोकेषु दुर्लभ
म् ॥ १० ॥ श्रीप्रदं कांतिदंनित्यं धनारोग्यविवर्ध

नम् ॥ कुष्ठादिरोगशमनं महाव्याधिविनाशनम् ॥
॥११॥ त्रिसंध्यं यः पठेन्नित्यमरोगी बलवान्भवेत् ॥
बहुना किमिहोक्तेन यद्यन्मनसि वर्तते ॥ १२ ॥ त
त्तत्सर्वं भवेत्तस्य कवचस्य च धारणात् ॥ भूतप्रेत
पिशाचाश्च यक्षगंधर्वराक्षसाः ॥ १३ ॥ ब्रह्मराक्षस
वेताला न द्रष्टुमपि तं क्षमाः ॥ दूरादेव पलायंते त
स्य संकीर्तनादपि ॥ १४ ॥ भूर्जपत्रे समालिख्य रो
चनागुरुकुंकुमैः ॥ रविवारे च संक्रांत्यां सप्तम्यां च
विशेषतः ॥ १५ ॥ धारयेत्साधकश्रेष्ठः श्रीसूर्यस्य
प्रियो भवेत् ॥ त्रिलोहमध्यगं कृत्वा धारयेद्दक्षिणे
करे ॥ १६ ॥ शिखायामथ वा कंठे सोपि सूर्यो न
संशयः ॥ इति ते कथितं सांब त्रैलोक्यमंगलाभिध
म् ॥ १७ ॥ कवचं दुर्लभं लोके तव स्नेहात्प्रकाशि
तम् ॥ अज्ञात्वा कवचं दिव्यं यो जपेत्सूर्यमुत्तमम्
॥ १८ ॥ सिद्धिर्न जायते तस्य कल्पकोटिशतैर
पि ॥ १९ ॥ इति श्रीब्रह्मयामलके त्रैलोक्यमंगलं
नाम श्रीसूर्यकवचं संपूर्णम् ॥ ८२ ॥

अथ आदित्यहृदयप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः॥ शतानीक उवाच ॥ कथमादि
त्य मुद्यंतमुपतिष्ठेद्द्विजोत्तम ॥ एतन्मे ब्रूहि विप्रेंद्र
प्रपद्ये शरणं तव ॥ १ ॥ सुमंतुरुवाच ॥ इदमेव पुरा
पृष्टः शंखचक्रगदाधरः ॥ प्रणम्य शिरसा देवमर्जुने
न महात्मना ॥ २ ॥ कुरुक्षेत्रे महाराज प्रवृत्ते भार
ते रणे ॥ कृष्णनाथं समासाद्य प्रार्थयित्वाब्रवीदिद
म् ॥ ३ ॥ अर्जुन उवाच ॥ ज्ञानं च धर्मशास्त्राणां
गुह्याद्गुह्यतरं तथा ॥ मया कृष्ण परिज्ञातं वाङ्मयं
सचराचरम् ॥४॥ सूर्यस्तुतिमयं न्यासं वक्तुमर्हसि
माधव॥भक्त्या पृच्छामि देवेश कथयस्व प्रसादतः
॥५॥सूर्यभक्तिं करिष्यामि कथं सूर्यं प्रपूजयेत् ॥
तदहं श्रोतुमिच्छामि त्वत्प्रसादेन यादव ॥ ६ ॥
श्रीभगवानुवाच ॥ रुद्रादिदैवतैः सर्वैःपृष्टेन कथितं
मया ॥ वक्ष्येहं सूर्यविन्यासं शृणु पांडव यत्नतः॥
॥७॥ अस्माकं यत्त्वया पृष्टमेकचित्तो भवार्जुन ॥
तदहं संप्रवक्ष्यामि आदिमध्यावसानकम् ॥ ८ ॥

अर्जुन उवाच ॥ नारायण सुरश्रेष्ठ पृच्छामि त्वां म
हायशः ॥ कथमादित्यमुद्यंतमुपतिष्ठेत्सनातनम् ॥
॥ ९ ॥ श्रीभगवानुवाच ॥ साधु पार्थ महाबाहो बु
द्धिमानसि पांडव ॥ यन्मां पृच्छस्युपस्थानं तत्पवि
त्रं विभावसोः ॥ १० ॥ सर्वमंगलमांगल्यं सर्व पाप
प्रणाशनम् ॥ सर्वरोगप्रशमनमायुर्वर्धनमुत्तमम् ॥
॥ ११ ॥ अमित्रदमनं पार्थ संग्रामे जयवर्धनम् ॥
वर्धनं धनपुत्राणामादित्यहृदयं शृणु ॥ १२ ॥
यच्छ्रुत्वा सर्वपापेभ्यो मुच्यते नात्र संशयः ॥ त्रिषु
लोकेषु विख्यातं निःश्रेयसकरं परम् ॥ १३ ॥ देव
देवं नमस्कृत्य प्रातरुत्थाय चार्जुन ॥ विघ्नान्यनेक
रूपाणि नश्यंति स्मरणादपि ॥ १४ ॥ तस्मात्सर्व
प्रयत्नेन सूर्यमावाहयेत्सदा ॥ आदित्यहृदयं नित्यं
जाप्यं तच्छृणु पांडव ॥ १५ ॥ यज्जपान्मुच्यते जं
तुर्दारिद्र्यादाशु दुस्तरात् ॥ लभते च महासिद्धिं कु
ष्ठव्याधिविनाशिनीम् ॥ १६ ॥ अस्मिन्मंत्रे ऋषि
श्छंदोदेवता शक्तिरेव च ॥ सर्वमेव महाबाहो क

थयामि तवाग्रतः ॥ १७ ॥ मया ते गोपितं न्यासं सर्वशास्त्रप्रबोधितम् ॥ अथ ते कथयिष्यामिउत्तमं मंत्रमेव च॥१८॥ॐअस्यश्रीआदित्यहृदयस्तोत्रमंत्रस्य श्रीकृष्ण ऋषिः॥श्रीसूर्यात्मा त्रिभुवनेश्वरो देवता अनुष्टुप्छंदः ॥ हरितहयरथं दिवाकरं घृणिरिति बीजम् ॥ ॐनमो भगवते जितवैश्वानरजातवेदस इति शक्तिः ॥ ॐनमो भगवते आदित्याय नम इति कीलकम् ॥ ॐअग्निगर्भदेवता इति मंत्रः ॥ ॐनमो भगवते तुभ्यमादित्याय नमो नमः ॥ श्रीसूर्यनारायणप्रीत्यर्थं जपे विनियोगः ॥ अथ न्यासः ॥ ॐह्रां अंगुष्ठाभ्यां नमः ॥ ॐह्रींतर्जनीभ्यां नमः ॐहूं मध्यमाभ्यां नमः ॥ ॐह्रैं अनामिकाभ्यां नमः ॥ॐह्रौंकनिष्ठिकाभ्यांनमः॥ ॐह्रः करतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥ॐह्रांहृदयाय नमः ॐह्रीं शिरसे स्वाहा ॥ ॐह्रूंशिखायै वषट् ॐह्रैं कवचायहुम्॥ ॐह्रौं नेत्रत्रयायवौषट्॥ ॐह्रःअस्त्राय फट् ॥ ॐह्रांह्रींह्रूंह्रैंह्रौंह्रः इति दिग्बंधः

अथध्यानम् ।भास्वद्रत्नाढ्यमौलिःस्फुरदधररुचा
रंजितश्चारुकेशो भास्वान्योदिव्यतेजाः करकमल
युतःस्वर्णवर्णः प्रभाभिः ॥ विश्वाकाशावकाशग्र
हपतिशिखरे भाति यश्चोदयाद्रौ सर्वानंदप्रदाता
हरिहरनमितः पातु मां विश्वचक्षुः॥ १ ॥ पूर्वमष्ट
लं पद्मं प्रणवादिप्रतिष्ठितम् ॥ मायाबीजं दलाष्ट
के यंत्रमुद्धारयेदिति ॥२॥आदित्यं भास्करं भानुं
रविं सूर्यं दिवाकरम् ॥ मार्तंडं तपनं चेति दलेष्व
ष्टसु योजयेत् ॥ ३ ॥ दीप्ता सूक्ष्मा जया भद्रा वि
भूतिर्विमला तथा ॥ अमोघा विद्युता चेति मध्ये
श्रीःसर्वतोमुखी ॥ ४ ॥ सर्वज्ञःसर्वगश्चैव सर्वका
रणदेवता॥सर्वेशं सर्वहृदयं नमामि सर्वसाक्षिणम्
॥ ५॥सर्वात्मा सर्वकर्ता च सृष्टिजीवनपालकः ॥
हितः स्वर्गापवर्गश्चभास्करेश नमोऽस्तुते ॥ ६ ॥
नमो नमस्तेऽस्तु सदा विभावसो सर्वात्मने सप्त
धाय भानवे ॥ अनंतशक्तिर्मणिभूषणेन ददस्व भु
क्तिं मम मुक्तिमव्ययाम् ॥ ७ ॥ इति प्रार्थना ॥अ

यस्त्विदं पठते भक्त्या भानोर्वारे महात्मनः ॥ प्रा
तःस्नाने कृते पार्थ एकाग्रकृतमानसः ॥ ७९ ॥ सु
वर्णचक्षुर्भवति न चांधस्तु प्रजायते ॥ पुत्रवान्धन
संपन्नो जायते चारुजः सुखी ॥ ८० ॥ सर्वसिद्धि
मवाप्नोति सर्वत्र विजयी भवेत् ॥ आदित्यहृदयं पु
ण्यं सूर्यनामविभूषितम् ॥ ८१ ॥ श्रुत्वा च निखि
लं पार्थ सर्वपापैः प्रमुच्यते ॥ अतःपरतरं नास्ति
सिद्धिकामस्य पांडव॥ ८२ ॥ एतज्जपस्व कौंतेय
येन श्रेयो ह्यवाप्स्यसि ॥ आदित्यहृदयं नित्यं यः
पठेत्सुसमाहितः ॥ ८३ ॥ भ्रूणहा मुच्यते पापात्कृ
तघ्नो ब्रह्मघातकः॥ गोघ्नः सुरापो दुर्भोजी दुष्प्रति
ग्रहकारकः ॥ ८४ ॥ पातकानि च सर्वाणि दहत्ये
व न संशयः॥ य इदं शृणुयान्नित्यं जपेद्वाऽपि स
माहितः॥ ८५ ॥ सर्वपापविशुद्धात्मा मर्त्यलोकेम
हीयते ॥ अपुत्रो लभते पुत्रान्निर्धनो धनमाप्नुयात्
॥८६॥कुरोगी मुच्यते रोगाद्भक्त्यायः पठते सदा॥
यस्त्वादित्यदिने पार्थ नाभिमात्रजले स्थितः॥८७॥

उदयाचलमारूढं भास्करं प्रणतः स्थितः ॥ जपते मानवो भक्त्या शृणुयाद्वापि भक्तितः ॥ ८८ ॥ स याति परमं स्थानं यत्र देवो दिवाकरः ॥ अमित्रद मनं पार्थ यदा कर्तुं समारभेत ॥ ८९ ॥ तदा प्रति कृतिं कृत्वा शत्रोश्चरणपांसुभिः ॥ आक्रम्य वामपा देन ह्यादित्यहृदयं जपेत् ॥ ९० ॥ एतन्मंत्रं समा हूय सर्वसिद्धिकरं परम् ॥ ॐ ह्रीं मालीढं स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं निलीढं स्वाहा ॥ ॐ ह्रीं मालीढं स्वाहा ॥ इति मंत्रः ॥ त्रिभिश्च रोगी भवतिज्वरी भवति पंचभिः ॥ जपैस्तु सप्तभिःपार्थ राक्षसीं तनुमाविशेत् ॥ ९१ ॥ राक्षसेनाभिभूतस्य विकाराञ्छृणु पांडव ॥ गीय ते नृत्यते नग्न आस्फोटयति धावति ॥ ९२ ॥ शि वारुतं च कुरुते हसते क्रंदते पुनः ॥ एवं संपीड्य ते पार्थ यद्यपि स्यान्महेश्वरः ॥ ९३ ॥ किं पुनर्मा नुषः कश्चिच्छौचाचारविवर्जितः ॥ पीडितस्य न संदेहो ज्वरो भवति दारुणः ॥ ९४ ॥ यदाचानुग्र हं तस्य कर्तुमिच्छेच्छुभंकरम् ॥ तदा सलिलमा

दाय जपेन्मंत्रमिमं बुधः ॥ ९५ ॥ नमोभगवतेतु
भ्यमादित्याय नमो नमः ॥ जयाय जयभद्राय ह
रिदश्वाय ते नमः ॥ ९६॥ स्नापयेत्तेन मंत्रेण शु
भं भवति नान्यथा ॥ अन्यथा च भवेद्दोषो नश्य
ते नात्रसंशयः ॥ ९७ ॥ अतस्ते निखिलः प्रोक्तः
पूजां चैव निबोध मे ॥ उपलिप्ते शुचौ देशे निय
तो वाग्यतः शुचिः ॥ ९८ ॥ वृत्तं वा चतुरस्रं वा
लिप्तभूमौ लिखेच्छुचिः ॥ त्रिधा तत्र लिखेत्पद्म
मष्टपत्रं सकर्णिकम् ॥ ९९ ॥ अष्टपत्रं लिखेत्पद्म
लिप्तगोमयमंडले ॥ पूर्वपत्रे लिखेत्सूर्यमाग्नेय्यां
तु रविं न्यसेत् ॥ १०० ॥ याम्यायां च विवस्वंतं
नैर्ऋत्यां तु भगं न्यसेत् ॥ प्रतीच्यां वरुणं विद्या
द्वायव्यां मित्रमेव च ॥ १ ॥ आदित्यमुत्तरे पत्रे ई
शान्यां मित्रमेव च ॥ मध्ये तु भास्करं विद्यात्क्रम
णैवं समर्चयेत् ॥ २ ॥ अतः परतरं नास्ति सिद्धि
कामस्य पांडव ॥ महातेजःसमुद्यंतं प्रणमेत्सकृ
तांजलिः ॥ ३ ॥ सकेसराणि पद्मानि करवीराणि

चार्जुन ॥ तिलतंडुलसंयुक्तानि कुशगंधोदकानि च ॥ ४ ॥ रक्तचंदनमिश्राणि कृत्वा वै ताम्रभाजने ॥ धृत्वा शिरसि तत्पात्रं जानुभ्यां धरणीं स्पृशेत् ॥ ॥ ५ ॥ मंत्रपूतं गुडाकेश चार्घ्यं दद्याद्गभस्तये ॥ सायुधं सरथं चैव सूर्यमावाहयाम्यहम् ॥ ६ ॥ स्वागतो भव ॥ सुप्रतिष्ठितो भव ॥ सन्निधो भव ॥ सन्निहितो भव ॥ संमुखो भव ॥ इति पंचमुद्राः ॥ स्फोटयित्वाऽर्हयेत्सूर्यं भुक्तिं मुक्तिं लभेन्नरः ॥ ७ ॥ ॐ श्रीं विद्याकिलिकिलिकटकेष्टसर्वार्थसाधनाय स्वाहा ॥ ॐ श्रीं ह्रीं ह्रूं हंसः सूर्याय नमः स्वाहा ॥ ॐ श्रीं ह्रां ह्रीं ह्रूं ह्रैं ह्रौं ह्रः सूर्यमूर्तये स्वाहा ॥ ॐ श्रीं ह्रीं खखोल्काय सर्वमूर्तये स्वाहा ॥ ॐ ह्रूं मार्तंडाय स्वाहा ॥ नमोऽस्तु सूर्याय सहस्रभानवे नमोऽस्तु वैश्वानरजातवेदसे ॥ त्वमेव चार्घ्यं प्रतिगृह्ण देव देवाधिदेवाय नमो नमस्ते ॥ ८ ॥ नमो भगवते तुभ्यं नमस्ते जातवेदसे ॥ दत्तमर्घ्यं मया भानो त्वं गृहाण नमोऽस्तु ते ॥ ९ ॥ एहि सूर्य सहस्रांशो

जोराशे जगत्पते॥अनुकंपय मां देव गृहाणार्घ्यं न
मोऽस्तुते ॥ १० ॥ नमो भगवते तुभ्यं नमस्ते
जातवेदसे ॥ ममेदमर्घ्यं गृह्ण त्वं देवदेव नमोऽस्तु
ते ॥ ११ ॥ सर्वदेवाधिदेवाय आधिव्याधिविना
शिने ॥ इदं गृहाण मे देव सर्वव्याधिर्विनश्यतु
॥ १२ ॥ नमः सूर्याय शांताय सर्वरोगविनाशिने॥
ममेप्सितं फलं दत्त्वा प्रसीद परमेश्वर ॥१३॥ ॐ
नमो भगवते सूर्याय स्वाहा ॥ॐशिवायस्वाहा ॥
ॐसर्वात्मने सूर्याय नमः स्वाहा ॥ ॐअक्षय्यतेज
से नमःस्वाहा ॥ सर्वसंकटदारिद्यं शत्रुं नाशय ना
शय॥सर्वलोकेषु विश्वात्मन्सर्वात्मन्सर्वदर्शक ॥
॥१४॥ नमो भगवते सूर्य कुष्ठरोगान्विखंडय॥आयु
रारोग्यमैश्वर्यं देहि देव नमोऽस्तुते॥१५॥नमो भग
वते तुभ्यमादित्याय नमो नमः॥ॐअक्षय्यतेजसेन
मः॥ॐसूर्याय नमः॥ॐविश्वमूर्तये नमः ॥ आदि
त्यं च शिवं विद्याच्छिवमादित्यरूपिणम्॥उभयो
रंतरं नास्ति आदित्यस्य शिवस्य च ॥१६॥ एत

दिच्छाम्यहं श्रोतुं पुरुषो वै दिवाकरः ॥ उदये ब्र
ह्मणो रूपं मध्याह्ने तु महेश्वरः ॥ १७ ॥ अस्तमा
ने स्वयं विष्णुस्त्रिमूर्तिश्च दिवाकरः ॥ नमो भगव
ते तुभ्यं विष्णवे प्रभविष्णवे ॥ १८ ॥ ममेदमर्घ्यं
प्रतिगृह्ण देव देवाधिदेवाय नमो नमस्ते॥श्रीसूर्याय
सांगाय सपरिवाराय श्रीसूर्यनारायणायेदमर्घ्यम्॥
॥ १९ ॥ हिमघ्नाय तमोघ्नाय रक्षोघ्नाय च ते नमः॥
कृतघ्नघ्नाय सत्याय तस्मै सूर्यात्मने नमः॥१२०॥
जयो जयश्च विजयो जितप्राणो जितश्रमः ॥ म
नोजवो जितक्रोधो वाजिनः सप्त कीर्तिताः ॥२१॥
हरितहयरथं दिवाकरं कनकमयांबुजरेणुपिंजरम्॥
प्रतिदिनमुदये नवंनवं शरणमुपैमि हिरण्यरेत
सम् ॥ २२ ॥ न तं व्यालाः प्रबाधंते न व्याधिभ्यो
भयं भवेत् ॥ न नागेभ्यो भयं चैव नचभूतभयं
क्वचित्॥२३॥ अग्निशत्रुभयं नास्ति पार्थिवेभ्यस्त
थैव च॥ दुर्गतिं तरते घोरां प्रजां च लभते पशून्
॥ २४ ॥ सिद्धिकामो लभेत्सिद्धिं कन्याकामस्तु

कन्यकाम् ॥ एतत्पठेत्स कौंतेय भक्तियुक्तेन चेतसा
॥२५॥ अश्वमेधसहस्रस्य वाजपेयशतस्य च ॥ क
न्याकोटिसहस्रस्य दत्तस्य फलमाप्नुयात् ॥ २६ ॥
इदमादित्यहृदयं योऽधीते सततं नरः ॥ सर्वपाप
विशुद्धात्मा सूर्यलोके महीयते ॥ २७ ॥ नास्त्या
दित्यसमो देवो नास्त्यादित्यसमा गतिः ॥ प्रत्य
क्षो भगवान्विष्णुर्येन विश्वं प्रतिष्ठितम् ॥ २८ ॥
नवतिं योजनानां च सहस्राणि शतानि च ॥ याव
द्घटीप्रमाणेन तावच्चरति भास्करः ॥ २९ ॥ गवां
शतसहस्रस्य सम्यग्दत्तस्य यत्फलम् ॥ तत्फलं ल
भते विद्वान् शांतात्मा स्तौति यो रविम् ॥ ३० ॥
योऽधीतेसूर्यहृदयं सकलं सफलं भवेत् ॥ अष्टा
नां ब्राह्मणानां च लेखयित्वा समर्पयेत् ॥ ३१ ॥
ब्रह्मलोके ऋषीणां च जायते मानुषोऽपि वा ॥ जा
तिस्मरत्वमाप्नोति शुद्धात्मा नात्र संशयः ॥ ३२ ॥
अजाय लोकत्रयपावनाय भूतात्मने गोपतये वृ
षाय ॥ सूर्याय सर्वप्रलयांतकाय नमो महाकारु

णिकोत्तमाय ॥३३॥ विवस्वते ज्ञानभृदंतरात्मने जगत्प्रदीपाय जगद्धितैषिणे ॥ स्वयंभुवे दीप्तसहस्रचक्षुषे सुरोत्तमायामिततेजसे नमः ॥ ३४ ॥ सुरैरनेकैः परिसेविताय हिरण्यगर्भाय हिरण्मयाय ॥ महात्मने मोक्षपदाय नित्यं नमोऽस्तु ते वासरकारणाय ॥३५॥ आदित्यश्चार्चितो देव आदित्यः परमं पदम् ॥ आदित्यो मातृको भूत्वा आदित्यो वाङ्मयं जगत् ॥३६॥ आदित्यं पश्यत भक्त्या मां पश्यतिध्रुवं नरः॥नादित्यं पश्यते भक्त्या न स पश्यति मां नरः ॥ ३७ ॥ त्रिगुणं च त्रितत्त्वं च त्रयो देवास्त्रयोऽग्नयः ॥ त्रयाणां च त्रिमूर्तिस्त्वं तुरीयस्त्वं नमोऽस्तु ते ॥ ३८ ॥ नमःसवित्रे जगदेकचक्षुषे जगत्प्रसूतिस्थितिनाशहेतवे ॥ त्रयीमयाय त्रिगुणात्मधारिणे विरिंचिनारायणशंकरात्मने ॥ ३९॥ यस्योदयेनेह जगत्प्रबुध्यते प्रवर्तते चाखिलकर्मसिद्धये ॥ ब्रह्मेंद्रनारायणरुद्रवंदितः स नः सदा यच्छतु मंगलं रविः ॥ ४० ॥

नमोऽस्तु सूर्याय सहस्ररश्मये सहस्रशाखान्वितसं
भवात्मने ॥ सहस्रयोगोद्भव भावभागिने सहस्रसं
ख्यायुगधारिणे नमः ॥४१॥ यन्मंडलं दीप्तिकरं
विशालं रत्नप्रभं तीव्रमनादिरूपम् ॥ दारिद्र्यदुःख
क्षयकारणं च पुनातु मां तत्सवितुर्वरेण्यम् ॥४२॥
यन्मंडलं देवगणैः सुपूजितं विप्रैःस्तुतं भावनमु
क्तिकोविदम् ॥ त देवदेवं प्रणमामि सूर्यं पुनातु मां
तत्सवितुरर्वरेण्यम् ॥४३॥ यन्मंडलं ज्ञानघनं त्वग
म्यं त्रैलोक्यपूज्यं त्रिगुणात्मरूपम् ॥ समस्ततेजो
मयदिव्यरूपं पुनातु मां तत्सवि० ॥४४॥ यन्मंडलं
गूढमतिप्रबोधं धर्मस्य वृद्धिं कुरुते जनानाम् ॥
यत्सर्वपापक्षयकारणं च पुनातु मां त० ॥४५॥ य
न्मंडलं व्याधिविनाशदुःखं यदृग्यजुःसामसुसंप्र
गीतम् ॥ प्रकाशितं येन च भूर्भुवः स्वः पुनातु मांत
त्स० ॥४६॥ यन्मंडलं वेदविदो वदंति गायंति य
च्चारणसिद्धसंघाः ॥ यद्योगिनो योगजुषां च संघाः
पुनातु मां तत्स० ॥४७॥ यन्मंडलंसर्वजनेषु पूजि

तं ज्योतिश्च कुर्यादिह मर्त्यलोके ॥ यत्कालकाल
दिमनादिरूपं पुनातु मां तत्स० ॥४८॥ यन्मंडलं
विष्णुचतुर्मुखाख्यं यदक्षरं पापहरं जनानाम् ॥ य
त्कालकल्पक्षयकारणं च पुनातु मां तत्स० ॥४९॥
यन्मंडलं विश्वसृजां प्रसिद्धमुत्पत्तिरक्षाप्रलयप्रग
ल्भम् ॥ यस्मिञ्जगत्संहरतेऽखिलं च पुनातु मां त
त्स० ॥५०॥ यन्मंडलं सर्वगतस्य विष्णोरात्मा
परं धाम विशुद्धतत्वम् ॥ सूक्ष्मांतरैर्योगपथानुगम्यं
पुनातु मां तत्स० ॥५१॥ यन्मंडलं ब्रह्मविदो व
दंति गायंति यच्चारणसिद्धसंघाः ॥ यन्मंडलं वेद
विदः स्मरंति पुनातु मां तत्स० ॥५२॥ यन्मंडलं
वेदविदोपगीतं यद्योगिनां योगपथानुगम्यम् ॥ त
त्सर्वदेवं प्रणमामि सूर्यं पुनातु मां तत्स० ॥५३॥
मंगलाष्टमिदं पुण्यं यः पठेत्सततं नरः ॥ सर्वपाप
विशुद्धात्मा सूर्यलोके महीयते ॥५४॥ ध्येयः सदा
सवितृमंडलमध्यवर्ती नारायणः सरसिजासनस
न्निविष्टः ॥ केयूरवान्मकरकुंडलवान्किरीटी हारी

हिरण्मयवपुर्धृतशंखचक्रः ॥५५॥ सशंखचक्रं रवि
मंडले स्थितं कुशेशयाक्रांतमनंतमच्युतम् ॥भजा
मि बुद्ध्या तपनीयमूर्तिं सुरोत्तमं चित्रविभूषणो
ज्ज्वलम् ॥५६॥ एवं ब्रह्मादयो देवा ऋषयश्च त
पोधनाः ॥ कीर्तयंति सुरश्रेष्ठं देवं नारायणं विभुम्
॥५७॥वेदवेदांगशारीरं दिव्यदीप्तिकरं परम् ॥ र
क्षोघ्नं रक्तवर्णं च सृष्टिसंहारकारकम् ॥५८॥एकच
क्रथो यस्य दिव्यः कनकभूषितः ॥ स मे भवतु
सुप्रीतः पद्महस्तो दिवाकरः॥५९॥ आदित्यः प्रथ
मं नाम द्वितीयं तु दिवाकरः॥तृतीयं भास्करः प्रो
क्तं चतुर्थं तु प्रभाकरः॥ १६० ॥ पंचमं तु सहस्रां
शुः षष्ठं चैव त्रिलोचनः ॥ सप्तमं हरिदश्वश्चअष्टमं
तु विभावसुः॥६१॥नवमं दिनकृत्प्रोक्तं दशमं द्वाद
शात्मकः ॥एकादशं त्रयीमूर्तिर्द्वादशं सूर्य एव च
॥६२॥द्वादशादित्यनामानि प्रातः काले पठेन्नरः॥
दुःस्वप्ननाशनं चैव सर्वदुःखं च नश्यति॥६३॥दद्रु
कुष्ठहरं चैव दारिद्र्यं हरते ध्रुवम्॥सर्वतीर्थप्रदं चैव स

र्वकामप्रवर्धनम् ॥ ६४ ॥ यः पठेत्प्रातरुत्थाय भक्त्या नित्यमिदं नरः ॥ सौख्यमायुस्तथाऽरोग्यं लभते मोक्षमेव च ॥ ६५ ॥ अग्निमीळे नमस्तुभ्यमिषेत्वोर्जस्वरूपिणे ॥ अग्नआयाहिवीतिस्त्वं नमस्ते ज्योतिषां पते ॥ ६६ ॥ शन्नोदेवि नमस्तुभ्यं जगच्चक्षुर्नमोऽस्तु ते ॥ पंचमायोपवेदाय नमस्तुभ्यं नमो नमः ॥ ६७ ॥ पद्मासनः पद्मकरः पद्मगर्भसमद्युतिः ॥ सप्ताश्वरथसंयुक्तो द्विभुजः स्यात्सदा रविः ॥ ६८ ॥ आदित्यस्य नमस्कारं ये कुर्वंति दिने दिने ॥ जन्मांतरसहस्रेषु दारिद्र्यं नोपजायते ॥ ६९ ॥ उदयगिरिमुपेतंभास्करं पद्महस्तं निखिलभुवननेत्रं रत्नरत्नोपमेयम् ॥ तिमिरकरिमृगेंद्रं बोधकं पद्मिनीनां सुरवरमभिवंदे सुंदरं विश्ववंद्यम् ॥ १७० ॥ इति श्रीभविष्योत्तरपुराणे श्रीकृष्णार्जुनसंवादेआदित्यहृदयस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ८३ ॥ शुभंभवतु ॥

अथ सूर्याष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ साम्ब उवाच ॥ आदिदेव न

मस्तुभ्यं प्रसीद मम भास्कर ॥ दिवाकर नमस्तु
भ्यं प्रभाकर नमोऽस्तु ते ॥१॥ सप्ताश्वरथमारूढं
प्रचण्डं कश्यपात्मजम्॥ श्वेतपद्मधरं देवं तं सूर्यंप्र
णमाम्यहम् ॥ २॥ लोहितं रथमारूढं सर्वलोकपि
तामहम् ॥ महापापहरं देवं तं सूर्यं प्रणमाम्यहम् ॥
॥३॥ त्रैगुण्यं च महाशूरं ब्रह्मविष्णुमहेश्वरम्॥महा
पापहरं देवं तं सूर्यं प्रणमाम्यहम् ॥ ४॥ बृंहितं ते
जःपुंजं च वायुराकाशमेव च ॥प्रभुस्त्वं सर्वलोका
नां तं सूर्यं प्रणमाम्यहम् ॥ ५॥ बंधूकपुष्पसंकाशं
हारकुंडलभूषितम् ॥ एकचक्रधरं देवं तं सूर्यं प्रण
माम्यहम् ॥ ६॥तं सूर्यं जगत्कर्तारं महातेजःप्रदी
पनम्॥महापापहरं देवं तं सूर्यं प्रणमाम्यहम्॥७ ॥
तं सूर्यं जगतां नाथं ज्ञानविज्ञानमोक्षदम् ॥महापा
पहरं देवं तं सूर्यं प्रणमाम्यहम् ॥ ८ ॥ सूर्याष्टकं
पठेन्नित्यं ग्रहपीडाप्रणाशनम् ॥ अपुत्रो लभते पुत्रं
दरिद्रो धनवान्भवेत् ॥९॥आमिषं मधुपानं च यः
करोति रवेर्दिने ॥ सप्तजन्म भवेद्रोगी जन्मजन्म द

रिद्रता॥१०॥स्त्रीतैलमधुमांसानि यस्त्यजेत्तु रवेर्दि
ने ॥ न व्याधिःशोकदारिद्र्यं सूर्यलोकंस गच्छति
॥११॥इतिश्रीशिवप्रोक्तं सूर्याष्टकं समाप्तम्॥८४॥

अथ रामगीताप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहादेव उवाच ॥ ततो ज
गन्मंगलमंगलात्मना विधाय रामायणकीर्तिमुत्त
माम् ॥ चचार पूर्वाचरितं रघूत्तमो राजर्षिवर्यैरभि
सेवितं यथा ॥ १ ॥ सौमित्रिणा पृष्ट उदारबुद्धिना
रामः कथाः प्राह पुरातनीः शुभाः ॥राज्ञः प्रमत्तस्य
नृगस्य शापतो द्विजस्य तिर्यक्त्वमथाह राघवः ॥
॥ २ ॥ कदाचिदेकांत उपस्थितं प्रभुं रामं रमाला
लितपादपंकजम् ॥ सौमित्रिरासादितशुद्धभावनः
प्रणम्य भक्त्या विनयान्वितोऽब्रवीत् ॥ ३ ॥ सौमि
त्रिरुवाच ॥ त्वं शुद्धबोधोसि हि सर्वदेहिनामात्मा
ऽस्यधीशोऽसि निराकृतिः स्वयम् ॥ प्रतीयसे ज्ञान
दृशां महामते पादाब्जभृङ्गाहितसंगसंगिनाम्॥४॥

अहं प्रपन्नोऽस्मि पदांबुजं प्रभो भवापवर्गं तव यो
गिभावितम् ॥ यथांजसा ज्ञानमपारवारिधिं सुखं
तरिष्यामि तथानुशाधि माम्॥ ५॥श्रुत्वाथ सौमि
त्रिवचोऽखिलं तदा प्राह प्रपन्नार्तिहरः प्रसन्नधीः ॥
विज्ञानमज्ञानतमोपशांतये श्रुतिप्रपन्नं क्षितिपा
लभूषणः ॥ ६ ॥ श्रीराम उवाच ॥ आदौस्ववर्णा
श्रमवर्णिताः क्रियाः कृत्वा समासादितशुद्धमान
सः ॥ समाप्य तत्पूर्वमुपात्तसाधनः समाश्रयेत्स
द्गुरुमात्मलब्धये ॥ ७ ॥ क्रिया शरीरोद्भवहेतुराद्द
ता प्रियाप्रियौ तौ भवतः सुरागिणः ॥ धर्मेतरौ त
त्र पुनः शरीरकं पुनः क्रियाचक्रवदीर्यते भवः॥८॥
अज्ञानमेवास्य हि मूलकारणं तद्धानमेवात्र विधौ
विधीयते ॥ विद्यैव तन्नाशविधौ पटीयसी न कर्म
तज्जं सविरोधमीरितम् ॥ ९ ॥ नाज्ञानहानिर्न च
रागसंक्षयो भवेत्ततः कर्म सदोषमुद्भवेत् ॥ ततःपु
नः संसृतिरप्यवारिता तस्माद्बुधो ज्ञानविचारवा
न्भवेत् ॥१०॥ ननु क्रिया वेदमुखेन चोदिता यथै

व विद्या पुरुषार्थसाधनम् ॥ कर्तव्यता प्राणभृतः
प्रचोदिता विद्या सहायत्वमुपैति सा पुनः ॥११॥
कर्माकृतौ दोषमपि श्रुतिर्जगौ तस्मात्सदा कार्य
मिदं मुमुक्षुणा॥ ननु स्वतंत्रा ध्रुवकार्यकारिणी वि
द्या न किंचिन्मनसाऽप्यपेक्षते ॥१२॥न सत्यकार्यो
ऽपि हि यद्वदध्वरः प्रकांक्षतेऽन्यानपि कारकादि
कान् ॥ तथैव विद्या विधितःप्रकाशितैर्विशिष्यते
कर्मभिरेव मुक्तये ॥ १३ ॥ केचिद्वदंतीति वितर्क
वादिनस्तदप्यसद्दृष्टविरोधकारणात् ॥ देहाभिमा
नादभिवर्धते क्रिया विद्या गताहंकृतितः प्रसिद्ध्य
ति ॥ १४ ॥ विशुद्धविज्ञानविरोचनांचिता विद्या
त्मवृत्तिश्चरमेति भण्यते॥उदेतिकर्माखिलाकारका
दिभिर्निहंति विद्याऽखिलकारकादिकम् ॥ १५ ॥
तस्मात्त्यजेत्कार्यमशेषतः सुधीर्विद्याविरोधान्न स
मुच्चयो भवेत् ॥ आत्मानुसंधानपरायणः सदा नि
वृत्तसर्वेंद्रियवृत्तिगोचरः ॥१६॥ यावच्छरीरादिषु
माययात्मधीस्तावद्विधेयो विधिवादकर्मणाम् ॥

नेतीति वाक्यैरखिलं निषिध्य तज्ज्ञात्वापरात्मा
नमथ त्यजेत्क्रियाः ॥ १७ ॥ यदा परात्मात्मवि
भेदभेदकं विज्ञानमात्मन्यवभाति भास्वरम् ॥ तदै
वं माया प्रविलीयतेऽञ्जसा सकारका कारणमात्म
संसृतेः ॥ १८ ॥ श्रुतिप्रमाणाभिविनाशिता च सा
कथं भविष्यत्यपि कार्यकारिणी ॥ विज्ञानमात्राद
मलाद्वितीयतस्तस्मादविद्या न पुनर्भविष्यति ॥
॥१९॥ यदि स्म नष्टा न पुनः प्रसूयते कर्ताहमस्ये
ति मतिः कथं भवेत् ॥ तस्मात्स्वतंत्रा न किमप्य
पेक्षते विद्या विमोक्षाय विभाति केवला ॥ २० ॥
सा तैत्तिरीयश्रुतिराह सादरं न्यासं प्रशस्ताखिल
कर्मणां स्फुटम् ॥ एतावदित्याह च वाजिनां श्रुति
र्ज्ञानं विमोक्षाय न कर्मसाधनम् ॥ २१ ॥ विद्यास
मत्वेन तु दर्शितस्त्वया क्रतुर्न दृष्टांत उदाहृतःस
मः॥ फलैः पृथक्त्वाद्बहुकारकैःक्रतुः संसाध्यतेज्ञा
नमतो विपर्ययम् ॥ २२ ॥ सप्रत्यवायो ह्यहमित्य
नात्मधीरज्ञप्रसिद्धा न तु तत्त्वदर्शिनः॥ तस्माद्बु

धैस्त्याज्यमपि क्रियात्मभिर्विधानतः कर्म विधिप्र
काशितम् ॥२३॥ श्रद्धान्वितस्तत्त्वमसीति वाक्य
तो गुरोः प्रसादादपि शुद्धमानसः॥ विज्ञाय चैका
त्म्यमथात्मजीवयोः सुखीभवेन्मेरुरिवाप्रकंपनः ॥
॥ २४ ॥ आदौ पदार्थावगतिर्हिकारणं वाक्यार्थ
विज्ञानविधौ विधानतः ॥ तत्त्वं पदार्थौ परमात्म
जीवकावसीति चैकात्म्यमथानयोर्भवेत् ॥ २५ ॥
प्रत्यक्परोक्षादिविरोधमात्मनो विहाय संगृह्य त
योश्चिदात्मताम् ॥ संशोधितां लक्षणया च लक्षि
तां ज्ञात्वा स्वमात्मानमथाद्वयो भवेत् ॥ २६ ॥ए
कात्मकत्वाज्जहती न संभवेत्तथा जहल्लक्षणता वि
रोधतः ॥ सोयं पदार्थाविव भागलक्षणा युज्येत
तत्त्वंपदयोरदोषतः ॥ २७ ॥ रसादिपंचीकृतभूत
संभवं भोगालयं दुःखसुखादिकर्मणाम् ॥ शरीर
माद्यन्तवदादिकर्मजं मायामयं स्थूलमुपाधिमात्म
नः ॥ २८ ॥ सूक्ष्मं मनोबुद्धिदशेंद्रियैर्युतं प्राणैर
पंचीकृतभूतसंभवम् ॥ भोक्तुः सुखादेरनुसाधनं

भवेच्छरीरमन्याद्विदुरात्मनो बुधाः ॥ २९ ॥ अना
द्यनिर्वाच्यमपीहकारणं मायाप्रधानं तु परं शरीर
कम् ॥ उपाधिभेदात्तु यतःपृथक्स्थितं स्वात्मान
मात्मन्यवधारयेत्क्रमात् ॥३०॥ कोशेषु पंचस्वपि
तत्तथाकृतिर्विभाति संगात्स्फटिकोपलो यथा ॥
असंगरूपोऽयमजो यतोऽद्वयो विज्ञायतेऽस्मिन्प
रितो विचारिते॥३१॥बुद्धेस्त्रिधा वृत्तिरपीह दृश्यते
स्वप्नादिभेदेन गुणत्रयात्मनः॥अन्योऽन्यतोऽस्मि
न्व्यभिचारतो मृषा नित्यं परे ब्रह्मणि केवले शि
वे ॥ ३२ ॥ देहेंद्रियप्राणमनश्चिदात्मनां संघादज
स्रं परिवर्तते धियः ॥ वृत्तिस्तमोमूलतयाऽज्ञलक्ष
णा यावद्भवेत्तावदसौ भवोद्भवः ॥ ३३ ॥ नेति प्र
माणेन निराकृताखिलो हृदा समास्वादितचिद्घ
नामृतः ॥ त्यजेदशेषं जगदात्तसद्रसं पीत्वा यथांऽ
भः प्रजहाति तत्फलम् ॥ ३४ ॥ कदाचिदात्मा न
मृतो न जायते न क्षीयते नापि विवर्धते नवः ॥ नि
रस्तसर्वातिशयः सुखात्मकः स्वयंप्रभः सर्वगतोऽ

यमद्वयः ॥ ३५ ॥ एवंविधे ज्ञानमये सुखात्मके कथं भवो दुःखमयः प्रतीयते॥अज्ञानतोऽध्यासवशात्प्रकाशते ज्ञाने विलीयेत विरोधतः क्षणात्॥३६॥ यदन्यदन्यत्र विभाव्यते भ्रमादध्यासमित्याहुरमुं विपश्चितः ॥ असर्पभूतेऽहिविभावनं यथा रज्ज्वादिके तद्वदपीश्वरे जगत् ॥ ३७॥ विकल्पमाया रहिते चिदात्मकेऽहंकार एष प्रथमः प्रकल्पितः ॥ अध्यास एवात्मनि सर्वकारणे निरामये ब्रह्मणि केवले परे॥ ३८ ॥ इच्छादिरागादि सुखादिधर्मिकाः सदा धियः संसृतिहेतवः परे ॥ यस्मात्प्रसुप्तौतदभावतःपरः सुखस्वरूपेण विभाव्यते हि नः ॥ ३९ ॥ अनाद्यविद्योद्भवबुद्धिबिंबितो जीवः प्रकाशोऽयमितीर्यते चितः॥आत्माधियःसाक्षितया पृथक्स्थितो बुद्ध्या परिच्छिन्नपरः स एव हि ॥ ४० ॥ चिद्बिंबसाक्षात्मधियां प्रसंगतस्त्वेकत्र वासादनलाक्तलोहवत् ॥ अन्योऽन्यमध्यासवशात्प्रतीयते जडाजडत्वं च चिदात्मचेतसोः॥

॥ ४१ ॥ गुरोः सकाशादपि वेदवाक्यतः संजातवि
द्यानुभवो निरीक्ष्य तम् ॥ स्वात्मानमात्मस्थमुपा
धिवर्जितं त्यजेदशेषं जडमात्मगोचरम् ॥ ४२ ॥
प्रकाशरूपोऽहमजोऽहमद्वयोऽसकृद्विभातोहमतीव
निर्मलः ॥ विशुद्धविज्ञानघनो निरामयः संपूर्ण
आनंदमयोऽहमक्रियः ॥४३ ॥ सदैवमुक्तोऽहमचिं
त्यशक्तीमानतींद्रियज्ञानमविक्रियात्मकः ॥ अनंत
पारोक्ष्यमहर्निशं बुधैर्विभावितोऽहं हृदि वेदवादि
भिः ॥ ४४॥एवं सदात्मानमखंडितात्मना विचार
माणस्य विशुद्धभावना ॥हन्यादविद्यामचिरेण का
रकैरसायनं यद्वदुपासितं रुजः॥४५॥ विविक्त आ
सीन उपारतेन्द्रियो विनिर्जितात्मा विमलांतराश
यः ॥ विभावयेदेकमनन्यसाधनो विज्ञानदृक्केवल
आत्मसंस्थितः ॥४६ ॥ विश्वं यदेतत्परमात्मदर्श
नं विलापयेदात्मनि सर्वकारणे ॥ पूर्णश्चिदानंदम
योऽवतिष्ठते न वेदबाह्यं न च किंचिदांतरम् ॥४७॥
पूर्वं समाधेरखिलं विचिन्तयेदोंकारमात्रं सचराचरं

जगत् ॥ तदेव वाच्यं प्रणवो हि वाचको विभा
व्यते ज्ञानवशान्न बोधतः ॥४८॥ अकारसंज्ञः पुरु
षोहि विश्वको ह्युकारकस्तैजस ईर्यते क्रमात् ॥ प्रा
ज्ञोमकारः परिपठ्यतेऽखिलैः समाधिपूर्वं न तु त
त्वतो भवेत् ॥ ४९ ॥ विश्वं त्वकारं पुरुषं विलाप
येदुकारमध्ये बहुधा व्यवस्थितम् ॥ ततो मकारे
प्रविलाप्य तैजसं द्वितीयवर्णं प्रणवस्य चांतिमम्
॥५०॥मकारमप्यात्मनि चिद्घने परे विलापयेत्प्रा
ज्ञमपीह कारणम् ॥ सोऽहं परं ब्रह्म सदा विमुक्तिम
द्विज्ञानदृङ्मुक्त उपाधितोऽमलः ॥ ५१ ॥ एवं
सदा जातपरात्मभावनः स्वानंदतुष्टः परिविस्मृता
खिलः ॥ आस्ते स नित्यात्मसुखप्रकाशकः साक्षा
द्विमुक्तोऽचलवारिसिंधुवत् ॥ ५२ ॥ एवं सदाऽभ्य
स्तसमाधियोगो निवृत्तसर्वेंद्रियगोचरस्य हि ॥ वि
निर्जिताशेषरिपोरहं सदा दृश्यो भवेयं जितषड्
गुणात्मनः ॥५३॥ ध्यात्वैवमात्मानमहर्निशं मुनि
स्तिष्ठेत्सदा मुक्तसमस्तबंधनः॥ प्रारब्धमश्नन्नभिमा

नवर्जितो मय्येव साक्षात्प्रविलीयते ततः॥५४॥आ
दौच मध्यं च तथैव चांततो भवं विदित्वा भयशोक
कारणम्॥हित्वा समस्तं विधिवादचोदितं भजेत्स्व
मात्मानमथाखिलात्मनाम् ॥ ५५ ॥ आत्मन्यभेदे
न विभावयन्निदं भवत्यभेदेन मयात्मना तदा ॥य
था जलं वारिनिधौ यथा पयः क्षीरे वियद्व्योम्न्यनि
ले यथानिलः ॥५६॥इत्थं यदीक्षेत हि लोकसंस्थि
तोजगन्मृषैवेति विभावयन्मुनिः॥ निराकृतत्वाच्छ्रु
तियुक्तिमानतो यथेंदुभेदो दिशि दिग्भ्रमादयः ॥
॥ ५७ ॥ यावन्न पश्येदखिलं मदात्मकं तावन्मदा
राधनतत्परो भवेत्॥श्रद्धालुरत्यूर्जितभक्तिलक्षणो
यस्तस्य दृश्योहमहर्निशंहृदि ॥५८ ॥ रहस्यमेत
च्छ्रुतिसारसंग्रहं मया विनिश्चित्य तवोदितं प्रिय ॥
यस्त्वेतदालोचयतीह बुद्धिमान्स मुच्यते पातक
राशिभिः क्षणात् ॥५९॥ भ्रातर्यदीदं परिदृश्यते
जगन्मयैव सर्वं परिहृत्य चेतसा ॥ मद्भावनाभा
वितशुद्धमानसः सुखी भवानंदमयो निरामयः ॥

॥ ६० ॥ यःसेवते मामगुणं गुणात्परं हृदा कदा वा यदि वा गुणात्मकम् ॥ सोहं स्वपादांचितरेणुभिः स्पृशन्पुनाति लोकत्रितयं यथा रविः ॥ ६१॥ विज्ञानमेतदखिलं श्रुतिसारमेकं वेदांतवेद्यचरणेन मयैव गीतम् ॥ यः श्रद्धया परिपठेद्गुरुभक्तियुक्तो मद्रूपमेति यदि मद्वचनेषु भक्तिः ॥ ६२॥

इति श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसंवादे उत्तरकांडे रामगीता समाप्ता ॥ ८५ ॥

अथ रामरक्षास्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीरामरक्षास्तोत्रमंत्रस्य बुधकौशिकऋषिः श्रीसीतारामचंद्रो देवता ॥ अनुष्टुप्छंदः ॥ सीताशक्तिः ॥ श्रीमद्धनूमान्कीलकम् ॥ श्रीरामचंद्रप्रीत्यर्थे रामरक्षास्तोत्रजपे विनियोगः ॥ ॥ अथ ध्यानम् ॥ ॥ ध्यायेदाजानुबाहुं धृतशरधनुषं बद्धपद्मासनस्थं पीतं वासोवसानं नवकमलदलस्पर्धिनेत्रं प्रसन्नम् ॥ वामांक

हृटसीतामुखकमलमिलल्लोचनं नीरदाभं नानालं
कारदीप्तं दधतमुरुजटामंडलं रामचंद्रम् ॥ १ ॥
॥ इतिध्यानम् ॥ चरितं रघुनाथस्य शतकोटिप्र
विस्तरम् ॥ एकैकमक्षरं पुंसां महापातकनाशन
म् ॥ १ ॥ ध्यात्वा नीलोत्पलश्यामं रामं राजीव
लोचनम् ॥ जानकीलक्ष्मणोपेतं जटामुकुटमंडितम्
॥२॥ सासितूणधनुर्बाणपाणिं नक्तंचरांतकम् ॥ स्व
लीलयाजगत्रातुमाविर्भूतमजं विभुम् ॥ ३ ॥ राम
रक्षां पठेत्प्राज्ञः पापघ्नीं सर्वकामदाम् ॥ शिरो मे
राघवः पातु भालं दशरथात्मजः ॥४॥ कौसल्येयो
दृशौ पातु विश्वामित्रप्रियःश्रुती ॥ घ्राणं पातु म
खत्राता मुखं सौमित्रिवत्सलः ॥ ५ ॥ जिह्वां विद्या
निधिः पातु कंठंभरतवंदितः ॥ स्कंधौ दिव्यायुधः
पातु भुजौ भग्नेशकार्मुकः ॥ ६ ॥ करौ सीतापतिः
पातु हृदयं जामदग्न्यजित् ॥ मध्यं पातु खरध्वं
सी नाभिं जांबवदाश्रयः ॥ ७ ॥ सुग्रीवेशः कटी पा
तुसक्थिनी हनुमत्प्रभुः ॥ ऊरू रघूत्तमः पातु रक्षः

कुलविनाशकृत् ॥ ८ ॥ जानुनी सेतुकृत्पातु जंघे दशमुखांतकः ॥ पादौ बिभीषणश्रीदः पातु रामोऽखिलं वपुः ॥ ९ ॥ एतां रामबलोपेतां रक्षां यः सुकृती पठेत् ॥ स चिरायुः सुखी पुत्री विजयी विनयी भवेत् ॥ १० ॥ पातालभूतलव्योमचारिणश्छद्मचारिणः ॥ न द्रष्टुमपि शक्तास्ते रक्षितं रामनामभिः ॥ ११ ॥ रामेति रामभद्रेति रामचंद्रेति वा स्मरन् ॥ नरो न लिप्यते पापैर्भुक्तिं मुक्तिं च विंदति ॥ १२ ॥ जगज्जैत्रैकमंत्रेण रामनाम्नाऽभिरक्षितम् ॥ यः कंठे धारयेत्तस्य करस्थाः सर्वसिद्धयः ॥ १३ ॥ वज्रपंजरनामेदं यो रामकवचं स्मरेत् ॥ अव्याहताज्ञः सर्वत्र लभते जयमंगलम् ॥ १४ ॥ आदिष्टवान्यथा स्वप्ने रामरक्षामिमां हरः ॥ तथा लिखितवान्प्रातः प्रबुद्धो बुधकौशिकः ॥ १५ ॥ आरामः कल्पवृक्षाणां विरामः सकलापदाम् ॥ अभिरामस्त्रिलोकानां रामः श्रीमान्स नः प्रभुः ॥ १६ ॥ तरुणौ रूपसंपन्नौ सुकुमारौ महाबलौ ॥ पुंडरीक

विशालाक्षौ चीरकृष्णाजिनांबरौ ॥ १७ ॥ फलमू
लाशिनौ दांतौ तापसौ ब्रह्मचारिणौ॥१८॥पुत्रौ द
शरथस्यैतौ भ्रातरौ रामलक्ष्मणौ ॥१८॥ शरण्यौ
सर्वसत्त्वानां श्रेष्ठौ सर्वधनुष्मताम् ॥ रक्षःकुलनि
हंतारौ त्रायेतां नो रघूत्तमौ ॥१९॥ आत्तसज्जध
नुषाविषुस्पृशावक्षयाशुगनिषंगसंगिनौ ॥ रक्षणा
य मम रामलक्ष्मणावग्रतः पथि सदैव गच्छताम्॥
॥२०॥सन्नद्धःकवची खड्गी चापबाणधरो युवा ॥
गच्छन्मनोरथोऽस्माकं रामः पातु सलक्ष्मणः ॥
॥ २१ ॥ रामो दाशरथिः शूरो लक्ष्मणानुचरो ब
ली॥काकुत्स्थः पुरुषःपूर्णःकौसल्येयो रघूत्तमः ॥
॥२२ ॥ वेदांतवेद्यो यज्ञेशः पुराणपुरुषोत्तमः ॥
जानकीवल्लभःश्रीमानप्रमेयपराक्रमः ॥२३॥ इ
त्येतानि जपेन्नित्यं मद्भक्तः श्रद्धयाऽन्वितः ॥ अश्व
मेधाधिकं पुण्यं संप्राप्नोति न संशयः ॥ २४ ॥ रा
मं दूर्वादलश्यामं पद्माक्षं पीतवाससम् ॥ स्तुवंति
नामभिर्दिव्यैर्न ते संसारिणो नराः ॥ २५ ॥ रामं

लक्ष्मणपूर्वजं रघुवरं सीतापतिं सुंदरं काकुत्स्थं
करुणार्णवं गुणनिधिं विप्रप्रियं धार्मिकम् ॥ राजेंद्रं
सत्यसंधं दशरथतनयं श्यामलं शांतमूर्तिं वंदे लो
काभिरामं रघुकुलतिलकं राघवं रावणारिम् ॥२६॥
रामाय रामभद्राय रामचंद्राय वेधसे ॥ रघुनाथाय
नाथाय सीतायाः पतये नमः ॥२७॥ श्रीराम राम
रघुनंदन राम राम श्रीराम राम भरताग्रज राम
राम ॥ श्रीराम राम रणकर्कश राम राम श्रीराम
राम शरणं भव राम राम ॥२८॥ श्रीरामचंद्रचरणौ
मनसा स्मरामि श्रीरामचंद्रचरणौ वचसा गृणामि ॥
श्रीरामचंद्रचरणौ शिरसा नमामि श्रीरामचंद्रचरणौ
शरणं प्रपद्ये ॥२९॥ माता रामो मत्पिता रामचंद्रः
स्वामी रामो मत्सखा रामचंद्रः ॥ सर्वस्वं मे रामचंद्रो
दयालुर्नान्यं जाने नैव जाने न जाने ॥३०॥ दक्षि
णे लक्ष्मणो यस्य वामे च जनकात्मजा ॥ पुरतो
मारुतिर्यस्य तं वंदे रघुनंदनम् ॥३१॥ लोकाभि
रामं रणरङ्गधीरं राजीवनेत्रं रघुवंशनाथम् ॥ का

रुण्यरूपं करुणाकरं तं श्रीरामचन्द्रं शरणं प्रपद्ये
॥३२॥ मनोजवं मारुततुल्यवेगं जितेन्द्रियं बुद्धि
मतां वरिष्ठम् ॥ वातात्मजं वानरयूथमुख्यं श्रीरा
मदूतं शरणं प्रपद्ये ॥ ३३ ॥ कूजंतं राम रामेति
मधुरं मधुराक्षरम् ॥ आरुह्य कविताशाखां वंदे वा
ल्मीकिकोकिलम् ॥ ३४॥ आपदामपहर्तारं दातारं
सर्वसंपदाम् ॥ लोकाभिरामं श्रीरामं भूयो भूयो न
माम्यहम् ॥ ३५ ॥ भर्जनं भवबीजानामर्जनं सुख
संपदाम् ॥ तर्जनं यमदूतानां रामरामेति गर्जनम्
॥ ३६ ॥ रामो राजमणिः सदा विजयते रामं रमेशं
भजे रामेणाभिहता निशाचरचमू रामाय तस्मै न
मः ॥ रामान्नास्ति परायणं परतरं रामस्य दासो
ऽस्म्यहं रामे चित्तलयः सदा भवतु मे भो राम मामु
द्धर ॥ ३७ ॥ रामरामेऽतिरामेऽति रमे रामे मनो
रमे ॥ सहस्रनामतत्तुल्यं रामनाम वरानने॥ ३८॥
इति श्रीबुधकौशिकविरचितं श्रीरामरक्षास्तोत्रं
संपूर्णम् ॥ ८६ ॥ श्रीसीतारामचन्द्रार्पणमस्तु ॥

अथ रामस्तवराजप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीरामचंद्रस्तवराजस्तोत्रमंत्रस्य ॥ सनत्कुमार ऋषिः॥ श्रीरामो देवता ॥ अनुष्टुप् छंदः ॥ सीता बीजम् ॥ हनुमान् शक्तिः ॥ श्रीरामप्रीत्यर्थे जपेविनियोगः ॥ ॥ सूत उवाच ॥ सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञं व्यासं सत्यवतीसुतम् ॥ धर्मपुत्रः प्रहृष्टात्मा प्रत्युवाच मुनीश्वरम् ॥ १ ॥ युधिष्ठिर उवाच ॥ ॥ भगवन्योगिनां श्रेष्ठ सर्वशास्त्रविशारद ॥ किं तत्त्वं किं परं जाप्यं किं ध्यानं मुक्तिसाधनम् ॥ २ ॥श्रोतुमिच्छामि तत्सर्वं ब्रूहि मे मुनिसत्तम ॥ ॥ वेदव्यास उवाच ॥ धर्मराज महाभाग शृणु वक्ष्यामि तत्त्वतः ॥ ३ ॥ यत्परं यद्गुणातीतं यज्ज्योतिरमलं शिवम् ॥ तदेव परमं तत्त्वं कैवल्यपदकारणम् ॥४॥ श्रीरामेति परं जाप्यं तारकं ब्रह्मसंज्ञकम् ॥ ब्रह्महत्यादिपापघ्नमिति वेदविदो विदुः ॥ ५ ॥ श्रीराम रामेति जना ये जपंति च सर्वदा ॥ तेषां भुक्तिश्च मुक्तिश्च भविष्यति

न संशयः ॥ ६ ॥ स्तवराजं पुरा प्रोक्तं नारदेन च धीमता ॥ तत्सर्वं संप्रवक्ष्यामि हरिध्यानपुरःसरम् ॥ ७ ॥ तापत्रयाग्निशमनं सर्वाघौघनिकृंतनम् ॥ दारिद्र्यदुःखशमनं सर्वसंपत्करं शिवम् ॥ ८ ॥ विज्ञानफलदं दिव्यं मोक्षैकफलसाधनम् ॥ नमस्कृत्य प्रवक्ष्यामि रामं कृष्णं जगन्मयम् ॥ ९ ॥ अयोध्यानगरे रम्ये रत्नमंडपमध्यगे ॥ स्मरेत्कल्पतरोर्मूले रत्नसिंहासनं शुभम् ॥ १० ॥ तन्मध्येऽष्टदलं पद्मं नानारत्नैश्च वेष्टितम् ॥ स्मरेन्मध्ये दाशरथिं सहस्रादित्यतेजसम् ॥ ११ ॥ पितुरंकगतं राममिंद्रनीलमणिप्रभम् ॥ कोमलांगं विशालाक्षं विद्युद्वर्णांबरावृतम् ॥ १२ ॥ भानुकोटिप्रतीकाशं किरीटेन विराजितम् ॥ रत्नग्रैवेयकेयूररत्नकुंडलमंडितम् ॥ १३ ॥ रत्नकंकणमंजीरं कटिसूत्रैरलंकृतम् । श्रीवत्सकौस्तुभोरस्कं मुक्ताहारोपशोभितम् ॥ १४ ॥ दिव्यरत्नसमायुक्तमुद्रिकाभिरलंकृतम् ॥ राघवं द्विभुजं बालं राममीषत्स्मिताननम् १५ ॥ तुलसीकुंदमंदारपुष्पमाल्यैरलंकृतम् ॥ कर्पूरागुरु

कस्तूरीदिव्यगंधानुलेपनम् ॥ १६ ॥ योगशास्त्रेष्व
भिरतं योगेशं योगदायकम् ॥ सदा भरतसौमित्रि
शत्रुघ्नैरुपशोभितम् ॥ १७ ॥ विद्याधरसुराधीशसि
द्धगंधर्वकिन्नरैः ॥ योगींद्रैर्नारदाद्यैश्च स्तूयमानमह
र्निशम् ॥ १८ ॥ विश्वामित्रवसिष्ठादिमुनिभिः परि
सेवितम् ॥ सनकादिमुनिश्रेष्ठैर्योगिवृंदैश्च सेवित
म् ॥ १९ ॥ रामं रघुवरं वीरं धनुर्वेदविशारदम् ॥
मंगलायतनं देवं रामं राजीवलोचनम् ॥ २० ॥ सर्व
शास्त्रार्थतत्त्वज्ञमानंदकरसुंदरम् ॥ कौसल्यानंदनं
रामं धनुर्बाणधरं हरिम् ॥ २१ ॥ एवं संचिंतयन्वि
ष्णुं यज्ज्योतिरमलं विभुम् ॥ प्रहृष्टमानसो भूत्वा
मुनिवर्यः स नारदः ॥ २२ ॥ सर्वलोकहितार्थाय तु
ष्टाव रघुनंदनम् ॥ कृतांजलिपुटो भूत्वा चिंतयन्नद्भु
तं हरिम् ॥ २३ ॥ यदेकं यत्परं नित्यं यदनंतं चिदा
त्मकम् ॥ यदेकं व्यापकं लोके तद्रूपं चिंतयाम्यह
म् ॥ २४ ॥ विज्ञानहेतुं विमलायताक्षं प्रज्ञानरूपं
स्वसुखैकहेतुम् ॥ श्रीरामचन्द्रं हरिमादिदेवं परात्प

रं राममहं भजामि ॥२५॥ कविं पुराणं पुरुषं पुरस्तात्सनातनं योगिनमीशितारम्॥ अणोरणीयां समनंतवीर्यं प्राणेश्वरं राममसौ ददर्श ॥२६॥ नारद उवाच ॥ नारायणं जगन्नाथमभिरामं जगत्पतिम् ॥ कविं पुराणं वागीशं रामं दशरथात्मजम् ॥२७॥ राजराजं रघुवरं कौसल्यानंदवर्धनम् ॥ भर्गं वरेण्यं विश्वेशं रघुनाथं जगद्गुरुम् ॥२८॥ सत्यं सत्यप्रियं श्रेष्ठं जानकीवल्लभं विभुम् ॥ सौमित्रिपूर्वजं शांतं कामदं कमलेक्षणम् ॥ २९ ॥ आदित्यं रविमीशानं घृणिं सूर्यमनामयम् ॥ आनंदरूपिणं सौम्यं राघवं करुणामयम् ॥ ३० ॥ जामदग्न्यं तपोमूर्तिं रामं परशुधारणम् ॥ वाक्पतिं वरदं वाच्यं श्रीपतिं पक्षिवाहनम् ॥ ३१ ॥ श्रीशार्ङ्गधारिणं रामं चिन्मयानंदविग्रहम् ॥ हलधृग्विष्णुमीशानं बलरामं कृपानिधिम् ॥ ३२ ॥ श्रीवल्लभं कृपानाथं जगन्मोहनमच्युतम् ॥ मत्स्यकूर्मवराहादिरूपधारिणमव्ययम् ॥ ३३ ॥ वासुदेवं जगद्योनिमनादि

निधनं हरिम् ॥ गोविंदं गोपतिं विष्णुं गोपीजनम
नोहरम् ॥ ३४ ॥ गोगोपालपरीवारं गोपकन्यास
मावृतम् ॥ विद्युत्पुंजप्रतीकाशं रामं कृष्णं जगन्म
यम् ॥ ३५ ॥ गोगोपिकासमाकीर्णं वेणुवादनतत्प
रम् ॥ कामरूपं कलावंतं कामिनीकामदं विभुम् ॥
॥ ३६ ॥ मन्मथं मथुरानाथं माधवं मकरध्वजम् ॥
श्रीधरं श्रीकरं श्रीशं श्रीनिवासं परात्परम् ॥ ३७॥
भूतेशं भूपतिं भद्रं विभूतिं भूतिभूषणम् ॥ सर्वदुः
खहरं वीरं दुष्टदानववैरिणम् ॥ ३८ ॥ श्रीनृसिंहं
महाबाहुं महांतं दीप्ततेजसम् ॥ चिदानंदमयं नि
त्यं प्रणवं ज्योतिरूपिणम् ॥ ३९ ॥ आदित्यमंड
लगतं निश्चितार्थस्वरूपिणम् ॥ भक्तप्रियं पद्मनेत्रं
भक्तानामीप्सितप्रदम् ॥ ४० ॥ कौसल्येयं कल
मूर्तिं काकुत्स्थं कमलाप्रियम् ॥ सिंहासने समासी
नं नित्यव्रतमकल्मषम् ॥ ४१ ॥ विश्वामित्रप्रियं
दांतं स्वदारनियतव्रतम् ॥ यज्ञेशं यज्ञपुरुषं यज्ञपा
लनतत्परम् ॥ ४२ ॥ सत्यसंधं जितक्रोधं शरण

गतवत्सलम् ॥ सर्वक्लेशापहरणं विभीषणवरप्रदम्
॥४३॥दशग्रीवहरं रौद्रं केशवं केशिवर्धनम् ॥ वा
लिप्रमथनं वीरं सुग्रीवेप्सितराज्यदम् ॥ ४४ ॥
नरवानरदेवैश्च सेवितं हनुमत्प्रियम् ॥ शुद्धं सूक्ष्मं
परं शांतं तारकब्रह्मरूपिणम् ॥४५॥ सर्वभूतात्म
भूतस्थं सर्वाधारं सनातनम् ॥ सर्वकारणकर्तारंनि
दानं प्रकृतेः परम् ॥४६॥ निरामयं निराभासं नि
रवद्यं निरंजनम् ॥ नित्यानंदं निराकारमद्वैतं तम
सःपरम् ॥ ४७ ॥ परात्परतरं तत्वं सत्यानंदं चि
दात्मकम् ॥ मनसा शिरसा नित्यं प्रणमामि रघू
त्तमम् ॥ ४८ ॥ सूर्यमंडलमध्यस्थं रामं सीतासम
न्वितम् ॥ नमामि पुंडरीकाक्षममेयं गुरुतत्परम्
॥४९॥नमोऽस्तु वासुदेवाय ज्योतिषांपतये नमः॥
नमोऽस्तु रामदेवाय जगदानंदरूपिणे ॥ ५० ॥
नमो वेदांतनिष्ठाय योगिने ब्रह्मवादिने ॥ माया
मयनिरस्ताय प्रपन्नजनसेविने ॥ ५१ ॥ वंदामहे
महेशानचंडकोदंडखंडनम् ॥ जानकीहृदयानंदव

र्धनं रघुनंदनम् ॥९२॥ उत्फुल्लामलकोमलोत्पलद
लश्यामाय रामाय ते कामाय प्रमदामनोहरगुणग्रा
माय रामात्मने ॥ योगारूढमुनींद्रमानससरोहं
साय संसारविध्वंसाय स्फुरदोजसे रघुकुलोत्तंसा
य पुंसे नमः ॥ ९३ ॥ भवोद्भवं वेदविदां वरिष्ठमा
दित्यचंद्रानलसुप्रभावम् ॥ सर्वात्मकं सर्वगतस्व
रूपं नमामि रामं तमसः परस्तात् ॥९४॥ निरंज
नं निष्प्रतिमं निरीहं निराश्रयं निष्कलमप्रपंचम्
॥ नित्यध्रुवं निर्विषयस्वरूपं निरंतरं राममहं भ
जामि ॥ ९५ ॥ भवाब्धिपोतं भरताग्रजं तं भक्त
प्रियं भानुकुलप्रदीपम् ॥ भूतत्रिनाथं भुवनाधिपंतं
भजामि रामं भवरोगवैद्यम् ॥ ९६ ॥ सर्वाधिप
त्यं समरांगधीरं सत्यं चिदानंदमयस्वरूपम् ॥ स
त्यं शिवं शांतिमयं शरण्यं सनातनं राममहं भजा
मि ॥ ९७ ॥ कार्यक्रियाकारणमप्रमेयं कविं पुरा
णं कमलायताक्षम् ॥ कुमारवेद्यं करुणामयं तं क
ल्पद्रुमं राममहं भजामि ॥ ९८ ॥ त्रैलोक्यनाथं

सरसीरुहाक्षं दयानिधिं द्वंद्वविनाशहेतुम् ॥ महा
बलं वेदनिधिं सुरेशं सनातनं राममहं भजामि ॥
॥ ५९ ॥ वेदांतवेद्यं कविमीशितारमनादिमध्यां
तमचिंत्यमाद्यम् ॥ अगोचरं निर्मलमेकरूपं नमा
मि रामं तमसः परस्तात् ॥ ६० ॥ अशेषवेदात्मक
मादिसंज्ञमजं हरिं विष्णुमनंतमाद्यम् ॥ अपारसं
वित्सुखमेकरूपं परात्परं राममहं भजामि ॥ ६१ ॥
तत्त्वस्वरूपं पुरुषं पुराणं स्वतेजसा पूरितविश्वमे
कम् ॥ राजाधिराजं रविमंडलस्थं विश्वेश्वरं रामम
हं भजामि ॥ ६२ ॥ लोकाभिरामं रघुवंशनाथं ह
रिं चिदानंदमयं मुकुंदम् ॥ अशेषविद्याधिपतिं क
वींद्रं नमामि रामं तमसः परस्तात् ॥ ६३ ॥ योगीं
द्रसंघैश्च सुसेव्यमानं नारायणं निर्मलमादिदेवम् ॥
नतोऽस्मि नित्यं जगदेकनाथमादित्यवर्णं तम
सः परस्तात ॥ ६४ ॥ विभूतिदं विश्वसृजं विरामं
राजेंद्रमीशं रघुवंशनाथम् ॥ अचिंत्यमव्यक्तमनंत
मूर्तिं ज्योतिर्मयं राममहं भजामि ॥ ६५ ॥ अशेष

संसारविहारहीनमादित्यगं पूर्णसुखाभिरामम् ॥
समस्तसाक्षिं तमसः परस्तान्नारायणं विष्णुमहं
भजामि ॥ ६६ ॥ मुनींद्रगुह्यंपरिपूर्णकामं कला
निधिं कल्मषनाशहेतुम् ॥ परात्परं यत्परमं पवित्रं
नमामि रामं महतो महांतम् ॥ ६७ ॥ ब्रह्मा विष्णु
श्च रुद्रश्च देवेंद्रो देवतास्तथा ॥आदित्यादिग्रहाश्चै
व त्वमेव रघुनंदन ॥ ६८ ॥ तापसा ऋषयः सि
द्धाः साध्याश्च मरुतस्तथा ॥ विप्रा वेदास्तथा य
ज्ञाः पुराणं धर्मसंहिताः ॥ ६९ ॥ वर्णाश्रमास्तथा
धर्मा वर्णधर्मास्तथैवच ॥ यक्षराक्षसगंधर्वा दिक्पा
ला दिग्गजादिभिः ॥ ७० ॥ सनकादिमुनिश्रेष्ठा
स्त्वमेव रघुपुंगव ॥ वसवोऽष्टौ त्रयः काला रुद्रा
एकादश स्मृताः ॥७१॥ तारका दश दिक् चैव त्व
मेव रघुनंदन ॥ सप्त द्वीपाः समुद्राश्च नगा नद्यस्त
था द्रुमाः ॥७२॥ स्थावरा जंगमाश्चैव त्वमेव रघु
नायक ॥ देवतिर्यङ्मनुष्याणां दानवानांतथैव च
॥७३॥माता पिता अथा भ्राता त्वमेव रघुवल्लभ ॥

सर्वेषां त्वं परं ब्रह्म त्वन्मयं सर्वमेवहि ॥ ७४ ॥
त्वमक्षरं परं ज्योतिस्त्वमेव पुरुषोत्तम ॥ त्वमेव
तारकं ब्रह्म त्वत्तोऽन्यन्नैव किंचन ॥ ७५ ॥ शांतं
सर्वगतं सूक्ष्मं परं ब्रह्म सनातनम् ॥ राजीवलोचनं
रामं प्रणमामि जगत्पतिम्॥७६॥ व्यास उवाच ॥
ततः प्रसन्नः श्रीरामः प्रोवाच मुनिपुङ्गवम् ॥
तुष्टोऽस्मि मुनिशार्दूल वृणीष्व वरमुत्तमम् ॥७७॥
नारद उवाच ॥ यदि तुष्टोऽसि सर्वज्ञ श्रीरामकरुणा
निधे ॥ त्वन्मूर्तिदर्शनेनैव कृतार्थोऽहं च सर्वदा
॥७८॥ धन्योऽहंकृतकृत्योऽहंपुण्योऽहं पुरुषोत्तम
अद्य मे सफलं जन्म जीवितं सफलं च मे ॥७९॥
अद्य मे सफलं ज्ञानमद्य मे सफलं तपः ॥ अद्य
मे सफलं कर्म त्वत्पादांभोजदर्शनात् ॥ अद्य मे
सफलं सर्वं त्वन्नामस्मरणं तथा ॥ ८०॥ त्वत्पादां
भोरुहद्वंद्वसद्भक्तिं देहिराघव ॥ ततः परमसंप्री
तः स रामः प्राह नारदम् ॥ ८१ ॥ श्रीराम उ
वाच ॥ ॥ मुनिवर्य महाभाग मुने त्विष्टं ददामि

ते ॥ यत्त्वया चेप्सितं सर्वं मनसा तद्भविष्यति ॥ ८२ ॥ नारद उवाच ॥ वरं न याचे रघुनाथ युष्मत्पादाब्जभक्तिः सततं ममास्तु ॥ इदं प्रियं नाथ वरं प्रयाचे पुनः पुनस्त्वामिदमेव याचे ॥ ॥ ॥ ८३ ॥ व्यास उवाच ॥ ॥ इत्थमेवमीडितो रामः प्रादात्तस्मै वरान्तरम् ॥ वीरो रामो महातेजाः सच्चिदानंदविग्रहः ॥ ८४ ॥ अद्वैतममलं ज्ञानं स्वनामस्मरणं तथा ॥ अंतर्दधौ जगन्नाथः पुरतस्तस्य राघवः ॥ ८५ ॥ इति श्रीरघुनाथस्य स्तवराजमनुत्तमम् ॥ सर्वसौभाग्यसंपत्तिदायकं मुक्तिदं शुभम् ॥ ८६ ॥ कथितं ब्रह्मपुत्रेण वेदानां सारमुत्तमम् ॥ गुह्याद्गुह्यतमं दिव्यं तव स्नेहात्प्रकीर्तितम् ॥ ८७ ॥ यःपठेच्छृणुयाद्वापि त्रिसंध्यं श्रद्धयान्वितः ॥ ब्रह्महत्यादिपापानि तत्समानि बहूनि च ॥ ८८ ॥ स्वर्णस्तेयं सुरापानं गुरुतल्पगतिस्तथा ॥ गोवधाद्युपपापानि अनृतात्संभवानि च ॥ ८९ ॥ सर्वैः प्रमुच्यते पापैः कल्पायुतशतोद्भवैः ॥ मानसं

वाचिकं पापं कर्मणा समुपार्जितम् ॥ ९० ॥ श्री
रामस्मरणेनैव तत्क्षणान्नश्यति ध्रुवम् ॥ इदं सत्य
मिदं सत्यं सत्यमेतदिहोच्यते ॥९१॥ रामः सत्यं
परं ब्रह्म रामात्किंचिन्न विद्यते ॥ तस्माद्रामस्वरू
पं हि सत्यं सत्यमिदं जगत् ॥ ९२॥ श्रीरामचन्द्र
रघुपुङ्गव राजवर्य राजेंद्र राम रघुनायक राघवेश॥
राजाधिराज रघुनंदन रामचन्द्र दासोऽहमद्य भवतः
शरणागतोऽस्मि ॥ ९३ ॥ वैदेहीसहितं सुरद्रुमत
ले हैमे महामंडपे मध्येपुष्पकमासने मणिमये वी
रासने संस्थितम् ॥ अग्रे वाचयति प्रभंजनसुते त
त्त्वंमुनीन्द्रैः परं व्याख्यातं भरतादिभिः परिवृतं
रामं भजे श्यामलम् ॥ ९४ ॥ रामं रत्नकिरीटकुंड
लयुतं केयूरहारान्वितं सीतालंकृतवामभागममलं
सिंहासनस्थं विभुम् ॥ सुग्रीवादिहरीश्वरैः सुर
गणैः संसेव्यमानं सदा विश्वामित्रपराशरादिमु
निभिः संस्तूयमानं प्रभुम् ॥९५॥सकलगुणनिधानं
योगिभिः स्तूयमानं भुजविजितसमानं राक्षसेंद्रा

दिमानम् ॥ महितनृपभयानं सीतया शोभमानं स्मरहृदयविमानं ब्रह्म रामाभिधानम् ॥ ९६ ॥ रघुवर तव मूर्तिर्मामके मानसाब्जे नरकगतिहरं ते नामधेयं मुखे मे॥अनिशमतुलभक्त्या मस्तकं त्वत्पदाब्जे भवजलनिधिमग्नं रक्ष मामार्तबंधो ॥९७॥ रामरत्नमहं वंदे चित्रकूटपतिं हरिम् ॥ कौसल्याभक्तिसंभूतं जानकीकंठभूषणम् ॥ ९८ ॥

इति श्रीसनत्कुमारसंहितायांनारदोक्त० श्रीरामचंद्रस्तवःसम्पूर्णः ॥ ८७ ॥

अथ संक्षिप्तमूलरामायणप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः॥तपःस्वाध्यायनिरतं तपस्वी वाग्विदांवरम्॥नारदं परिपप्रच्छ वाल्मीकिर्मुनिपुंगवम्॥१॥कोन्वास्मिन्सांप्रतं लोके गुणवान्कश्च वीर्यवान् ॥ धर्मज्ञश्च कृतज्ञश्च सत्यवाक्यो दृढव्रतः ॥ २ ॥ चारित्रेण च को युक्तः सर्वभूतेषु को हितः॥ विद्वान्कः कः समर्थश्च कश्चैकः प्रियदर्शनः ॥ ३ ॥

आत्मवान्को जितक्रोधो द्युतिमान्कोऽनसूयकः॥
कस्य बिभ्यति देवाश्च जातरोषस्य संयुगे॥४॥
एतदिच्छाम्यहं श्रोतुं परं कौतूहलं हि मे॥ महर्षे
त्वंसमर्थोऽसि ज्ञातुमेवंविधं नरम्॥५ श्रुत्वा चैत
त्रिलोकज्ञो वाल्मीकेर्नारदो वचः॥ श्रूयतामिति
चामंत्र्य प्रहृष्टो वाक्यमब्रवीत्॥६॥ बहवो दुर्ल
भाश्चैव ये त्वया कीर्तिता गुणाः॥ मुने वक्ष्याम्यहं
बुद्ध्वा तैर्युक्तः श्रूयतां नरः॥७॥ इक्ष्वाकुवंशप्रभ
वो रामो नाम जनैः श्रुतः॥ नियतात्मा महावी
र्यो द्युतिमान्धृतिमान्वशी॥८॥ बुद्धिमान्नीतिमा
न्वाग्मी श्रीमाञ्छत्रुनिबर्हणः॥ विपुलांसो महा
बाहुः कंबुग्रीवो महाहनुः॥९॥ महोरस्को महे
ष्वासो गूढजत्रुररिंदमः॥ आजानुबाहुः सुशिराः
सुललाटः सुविक्रमः॥१०॥ समः समविभक्ताङ्गः
स्निग्धवर्णः प्रतापवान्॥ पीनवक्षा विशालाक्षो ल
क्ष्मीवाञ्छुभलक्षणः॥११॥ धर्मज्ञः सत्यसंधश्च
प्रजानां च हिते रतः॥ यशस्वीज्ञानसंपन्नः शुचि

वैश्यः समाधिमान् ॥ १२ ॥ प्रजापतिसमः श्रीमा
न्धाता रिपुनिषूदनः ॥ रक्षिता जीवलोकस्य धर्म
स्य परिरक्षिता ॥ १३ ॥ रक्षिता स्वस्य धर्मस्य स्व
जनस्य च रक्षिता ॥ वेदवेदाङ्गतत्त्वज्ञो धनुर्वेदे च
निष्ठितः ॥ १४ ॥ सर्वशास्त्रार्थतत्त्वज्ञः स्मृतिमान्प्र
तिभानवान् ॥ सर्वलोकप्रियः साधुरदीनात्मा वि
चक्षणः ॥ १५ ॥ सर्वदाऽभिगतः सद्भिः समुद्र इव
सिंधुभिः ॥ आर्यः सर्वसमश्चैव सदैव प्रियदर्शनः ॥
॥ १६ ॥ स च सर्वगुणोपेतः कौसल्यानंदवर्धनः ॥
समुद्र इव गांभीर्ये धैर्येण हिमवानिव ॥ १७ ॥ वि
ष्णुना सदृशो वीर्ये सोमवत्प्रियदर्शनः ॥ काला
ग्निसदृशः क्रोधे क्षमया पृथिवीसमः ॥ १८ ॥ धन
देन समस्त्यागे सत्ये धर्म इवापरः ॥ तमेवं गुण
संपन्नं रामं सत्यपराक्रमम् ॥ १९ ॥ ज्येष्ठं श्रेष्ठगुणै
र्युक्तं प्रियं दशरथात्मजम् ॥ प्रकृतीनां हितैर्युक्तं
प्रकृतिप्रियकाम्यया ॥ २० ॥ यौवराज्येन संयो
क्तुमैच्छत्प्रीत्या महीपतिः ॥ तस्याभिषेकसंभारा

न्दृष्ट्वा भार्याऽथ कैकयी ॥ २१ ॥ पूर्वं दत्तवरा देवी वरमेनमयाचत ॥ विवासनं च रामस्य भरतस्याभिषेचनम् ॥ २२ ॥ स सत्यवचनाद्राजा धर्मपाशेन संयुतः ॥ विवासयामास सुतं रामं दशरथः प्रियम् ॥ २३ ॥ स जगाम वनं वीरः प्रतिज्ञामनुपालयन् ॥ पितुर्वचननिर्देशात्कैकेय्याः प्रियकारणात् ॥ २४ ॥ तं व्रजंतं प्रियो भ्राता लक्ष्मणोऽनुजगाम ह ॥ स्नेहाद्विनयसंपन्नः सुमित्रानंदवर्धनः ॥ २५ ॥ भ्रातरं दयितो भ्रातुः सौभ्रात्रमनुदर्शयन् ॥ रामस्य दयितो भ्रातुः सुमित्रानंदवर्धनः ॥ २६ ॥ जनकस्य कुले जाता देवमायेव निर्मिता ॥ सर्वलक्षणसंपन्ना नारीणामुत्तमा वधूः ॥ ॥ २७ ॥ सीताप्यनुगता रामं शशिनं रोहिणी यथा ॥ पौरैरनुगतो दूरं पित्रा दशरथेन च ॥ २८ ॥ शृंगवेरपुरे सूतं गङ्गाकूले व्यसर्जयत् ॥ गुहमासाद्य धर्मात्मा निषादाधिपतिं प्रियम् ॥ २९ ॥ गुहेन सहितो रामो लक्ष्मणेन च सीतया ॥ ते वनेन वनं

गत्वा नदीस्तीर्त्वा बहूदकाः ॥ ३० ॥ चित्रकूटमनु
प्राप्य भरद्वाजस्य शासनात् ॥ रम्यमावसथं कृत्वा
रममाणा वने त्रयः ॥ ३१ ॥ देवगंधर्वसंकाशा
स्तत्र ये न्यवसन्त्सुखम् ॥ चित्रकूटं गते रामे पुत्रशो
कातुरस्तदा ॥ ३२ ॥ राजा दशरथःस्वर्गं जगाम
विलपन्सुतम् ॥ मृते तु तस्मिन् भरतो वसिष्ठप्रमु
खैर्द्विजैः॥ ३३ ॥ नियुज्यमाने राज्याय नैच्छद्रा
ज्यं महाबलः ॥ स जगाम वनं वीरो रामपादप्रसा
दकः ॥ ३४ ॥ गत्वा तु सुमहात्मानं रामं सत्यप
राक्रमम् ॥ अयाचद्भ्रातरं राममार्यनामपुरस्कृतम्
॥३५॥ त्वमेव राजा धर्मज्ञ इतिरामं वचोऽब्रवी
त् ॥ रामोऽपि परमोदारः सुमुखः सुमहायशाः ॥
॥३६॥नचैच्छत्पितुरादेशाद्राज्यं रामो महाबलः॥
पादुके चास्य राज्याय न्यासं दत्त्वा पुनःपुनः॥३७॥
निवर्तयामास ततो भरतं भरताग्रजः॥ स तु का
ममवाप्यैव रामपादावुपस्पृशन् ॥३८ ॥ नंदिग्रामे
ऽकरोद्राज्यं रामागमनकांक्षया ॥ गते तु भरते श्री

मान्तसत्यसंधो जितेंद्रियः ॥३९॥ रामस्तु पुनरालक्ष्य नागरस्य जनस्य च॥तत्रागमनमेकाग्रो दंडकान्प्रविवेशह॥४०॥प्रविश्यतु महाऽरण्यं रामो राजीवलोचनः॥विराधं राक्षसं हत्वा शरभङ्गं ददर्शह४१ सुतीक्ष्णं चाप्यगस्त्यं च अगस्त्यभ्रातरं तथा॥ अगस्त्यवचनाच्चैव जग्राहैंद्रं शरासनम्॥४२॥खड्गं च परमं प्रीतस्तूणी चाक्षयसायकौ ॥ वसतस्तस्य रामस्य वने वनचरैः सह॥ ४३ ॥ ऋषयोऽभ्यागमन्सर्वे वधायासुररक्षसाम्॥स तेषां प्रतिशुश्राव राक्षसानां तथा वने॥ ४४ ॥ प्रतिज्ञातश्च रामेण वधः संयति रक्षसाम्॥ऋषीणामग्निकल्पानां दंडकारण्यवासिनाम् ॥ ४५ ॥ तेन तत्रैव वसता जनस्थाननिवासिनी॥ विरूपिता शूर्पणखा राक्षसी कामरूपिणी ॥ ४६ ॥ ततःशूर्पणखावाक्यादुद्युक्तान्सर्वराक्षसान्॥खरं त्रिशिरसंचैव दूषणं चैवराक्षसम् ॥ ४७ ॥ निजघान रणे रामस्तेषां चैव पदानुगान् ॥वने तस्मिन्निवसता जनस्थाननिवासिनाम् ॥ ४८॥ रक्ष

सां निहतान्यासन्सहस्राणि चतुर्दश ॥ ततो ज्ञाति
वधं श्रुत्वा रावणः क्रोधमूर्च्छितः॥४९॥सहायं वर
यामास मारीचं नाम राक्षसम् ॥ वार्यमाणः सुबहु
शो मारीचेन स रावणः॥ ५० ॥ न विरोधो बलव
ताक्षमो रावण तेन ते ॥ अनादृत्य तु तद्वाक्यं
रावणः कालचोदितः ॥ ५१ ॥ जगाम सहमारीच
स्तस्याश्रमपदं तदा ॥ तेन मायाविना दूरमपवा
ह्य नृपात्मजौ ॥ ५२ ॥ जहार भार्यां रामस्य गृध्रं
हत्वा जटायुषम् ॥ गृध्रं च निहतं दृष्ट्वा हृतां श्रु
त्वा च मैथिलीम् ॥ ५३ ॥राघवः शोकसंतप्तो वि
ललापाकुलेंद्रियः॥ ततस्तेनैव शोकेन गृध्रं दग्ध्वा
जटायुषम् ॥ ५४ ॥ मार्गमाणो वने सीतां राक्षसं
संददर्श ह ॥ कबंधं नाम रूपेण विकृतं घोरदर्शन
म् ॥ ५५ ॥ तं निहत्य महाबाहुर्ददाह स्वर्गतश्च सः ॥
स चास्य कथयामास शबरीं धर्मचारिणीम् ॥५६॥
श्रमणां धर्मनिपुणामभिगच्छेति राघवम् ॥ सोऽ
भिगच्छन्महातेजाः शबरीं शत्रुसूदनः॥ ५७ ॥ श

बर्या पूजितः सम्यग्रामो दशरथात्मजः ॥ पंपातीरे
हनुमता संगतो वानरेण ह ॥ ५८ ॥ हनुमद्वचना
च्चैव सुग्रीवेण समागमः ॥ सुग्रीवाय च तत्सर्वं शं
सद्रामो महाबलः ॥५९॥ आदितस्तद्यथा वृत्तं सी
तायाश्च विशेषतः ॥ सुग्रीवश्चापि तत्सर्वं श्रुत्वा रा
मस्य वानरः ॥ ६० ॥ चकार सख्यं रामेण प्रीतश्चै
वाग्निसाक्षिकम् ॥ ततो वानरराजेन वैरानुकथनं
प्रति ॥ ६१ ॥ रामायावेदितं सर्वं प्रणयाद्दुःखितेन
च ॥ प्रतिज्ञातं च रामेण तदा वालिवधं प्रति ॥६२॥
वालिनश्च बलं तत्र कथयामास वानरः ॥ सुग्रीवः
शंकितश्चासीन्नित्यं वीर्येण राघवे ॥ ६३ ॥ राघव
प्रत्ययार्थं तु दुंदुभेः कायमुत्तमम् ॥ दर्शयामास
सुग्रीवो महापर्वतसन्निभम् ॥ ६४ ॥ उत्स्मयित्वा
महाबाहुःप्रेक्ष्य चास्थि महाबलः ॥ पादांगुष्ठेन चिक्षे
प संपूर्णं दशयोजनम् ॥ ६५ ॥ बिभेद च पुनस्ता
लान्सप्तैकेन महेषुणा ॥ गिरिं रसातलं चैव जनयन्प्र
त्ययं तदा ॥ ६६ ॥ ततः प्रीतमनास्तेन विश्वस्तः

स महाकपिः ॥ किष्किंधां रामसहितो जगाम च
गुहांतदा ॥ ६७ ॥ ततोऽगर्जद्धरिवरः सुग्रीवो हेम
पिंगलः ॥ तेन नादेन महता निर्जगाम हरीश्वरः ॥
॥ ६८ ॥ अवमन्य तदा तारां सुग्रीवेण समागतः ॥
निजघान च तत्रैवं शरेणैकेन राघवः ॥ ६९ ॥ ततः
सुग्रीववचनाद्धत्वा वालिनमाहवे ॥ सुग्रीवमेव त
द्राज्ये राघवः प्रत्यपादयत् ॥ ७० ॥ स च सर्वान्स
मानीय वानरान्वानरर्षभः ॥ दिशः प्रस्थापयामा
स दिदृक्षुर्जनकात्मजाम् ॥ ७१ ॥ ततो गृध्रस्य व
चनात्संपातेर्हनुमान्बली ॥ शतयोजनविस्तीर्णं पु
प्लुवे लवणार्णवम् ॥ ७२ ॥ तत्र लंकां समासाद्य पु
रीं रावणपालिताम् ॥ ददर्श सीतां ध्यायंतीमशो
कवनिकागताम् ॥ ७३ ॥ निवेदयित्वाऽभिज्ञानं प्र
वृत्तिं विनिवेद्य च ॥ समाश्वास्य च वैदेहीं मर्दया
मास तोरणम् ॥ ७४ ॥ पंच सेनाग्रगान्हत्वा सप्तमं
त्रिसुतानपि ॥ शूरमक्षं च निष्पिष्य ग्रहणे समुपा
गमत ॥ ७५ ॥ अस्त्रेणोन्मुक्तमात्मानं ज्ञात्वा पैता

महाद्ब्रुरात् ॥ मर्षयन्राक्षसान्वीरो मंत्रिणस्तान्यह
च्छया ॥७६॥ततो दग्ध्वा पुरीं लंकामृते सीतां च
मैथिलीम् ॥रामाय प्रियमाख्यातुं पुनरायान्महा
कपिः ॥ ७७॥ सोऽभिगम्य महात्मानं कृत्वा रामं
प्रदक्षिणम् ॥ न्यवेदयदमेयात्मा दृष्टा सीतेति तत्व
तः॥ ७८ ॥ ततः सुग्रीवसहितो गत्वा तीरं महोद
धेः॥समुद्रं क्षोभयामास शरैरादित्यसन्निभैः ॥७९॥
दर्शयामास चात्मानं समुद्रः सरितां पतिः ॥ समुद्र
वचनाच्चैव नलः सेतुमकारयत् ॥ ८० ॥ तेन गत्वा
पुरीं लंकां हत्वा रावणमाहवे ॥ रामः सीतामनुप्रा
प्य परां व्रीडामुपागतम् ॥ ८१॥ तामुवाच ततो रा
मः परुषं जनसंसदि ॥ अमृष्यमाणा सा सीता वि
वेश ज्वलनं सती ॥ ८२ ॥ ततोऽग्निवचनात्सीतां
ज्ञात्वा विगतकल्मषाम् ॥ कर्मणा तेन महता त्रैलो
क्यं सचराचरम् ॥८३॥ सदेवर्षिगणं तुष्टं राघवस्य
महात्मनः बभौ रामः सुसंहृष्टः पूजितः सर्वदेव
तैः ॥८४॥ अभिषिच्य च लंकायांराक्षसेंद्रं विभी

षणम् ॥ कृतकृत्यस्तदा रामो विज्वरः प्रमुमोद
ह ॥८५॥ देवताभ्यो वरं प्राप्य समुत्थाप्य च वान
रान् ॥ अयोध्यां प्रस्थितो रामः पुष्पकेण सुहृद्वृतः
॥८६॥ भारद्वाजाश्रमं गत्वा रामः सत्यपराक्रमः ॥
भरतस्यांतिकं रामो हनुमंतं व्यसर्जयत् ॥ ८७ ॥
पुनराख्यायिकां जल्पन्सुग्रीवसहितस्तदा ॥ पुष्प
कं तत्समारुह्य नंदिग्रामं ययौ तदा ॥ ८८ ॥ नंदि
ग्रामे जटां हित्वा भ्रातृभिः सहितोऽनघः ॥ रामः
सीतामनुप्राप्य राज्यं पुनरवाप्तवान् ॥ ८९ ॥ प्रहृष्टोमु
दितो लोकस्तुष्टः पुष्टः सुधार्मिकः ॥ निरामयो ह्य
रोगश्च दुर्भिक्षभयवर्जितः ॥ ९० ॥ न पुत्रमरणं के
चिद्द्रक्ष्यंति पुरुषाः क्वचित् ॥ नार्यश्चाविधवा नित्यं
भविष्यंति पतिव्रताः ॥ ९१ ॥ न चाग्निजं भयं किं
चिन्नाप्सु मज्जंति जंतवः ॥ न वातजं भयं किंचि
न्नापि ज्वरकृतं तथा ॥ ९२ ॥ न चापि क्षुद्भयं तत्र
न तस्करभयं तथा ॥ नगराणि च राष्ट्राणि धनधान्य
युतानि च ॥ ९३ ॥ नित्यं प्रमुदिताः सर्वे यथा कृ

तयुगे तथा ॥ अश्वमेधशतैरिष्ट्वा बहुवस्त्रसुवर्णकैः
॥९४॥ गवांकोट्ययुतं दत्त्वा ब्रह्मलोकं गमिष्यति॥
असंख्येयं धनं दत्त्वा ब्राह्मणेभ्यो महायशाः॥९५॥
राजवंशाञ्छतगुणन्स्थापयिष्यति राघवः॥ चातुर्व
र्ण्यं च लोकेऽस्मिन् स्वे स्वे धर्मे नियोक्ष्यति॥९६॥
दशवर्षसहस्राणि दशवर्षशतानि च ॥ रामो राज्य
मुपासित्वा ब्रह्मलोकं गमिष्यति ॥९७॥ इदं पवि
त्रं पापघ्नं पुण्यं वेदैश्च संमितम्॥ यः पठेद्रामचरि
तं सर्वपापैः प्रमुच्यते॥९८॥ एतदाख्यानमायुष्यं
पठन्रामायणं नरः॥ सपुत्रपौत्रः सगणःप्रेत्य स्व
र्गे महीयते ॥९९॥ पठन्द्विजो वागृषभत्वमीया
त्क्षत्रस्तथा भूमिपतित्वमीयात् ॥ वणिग्जनःसत्य
फलत्वमीयाज्जनश्चशूद्रोऽपिमहत्वमीयात्॥१००॥
इत्यार्षे श्रीमद्रामायणे वाल्मीकीये आदिकाव्ये
नारदवाक्ये संक्षिप्तः प्रथमः सर्गः॥ ८८॥ श्रीसीता
रामचन्द्रार्पणमस्तु ॥

अथ ब्रह्मदेवकृतरामस्तुतिप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ ब्रह्मोवाच ॥ वंदे देवं वि
ष्णुमशेषस्थितिहेतुं त्वामध्यात्मज्ञानिभिरंतर्हृदि
भाव्यम् ॥ हेयाहेयद्वंद्वविहीनं परमेकं सत्तामात्रं स
र्वहृदिस्थं दृशिरूपम् ॥ १ ॥ प्राणापानौ निश्चय
बुद्ध्या हृदि रुद्ध्वा छित्त्वा सर्वं संशयबंधं विषयौ
घान्॥पश्यंतीशं यं गतमोहा यतयस्तं वंदे रामं रत्न
किरीटं रविभासम्॥२॥ मायातीतं माधवमाद्यं ज
गदादिं मानातीतं मोहविनाशं मुनिवंद्यम् ॥ योगि
ध्येयं योगविधानं परिपूर्णं वंदे रामं रंजितलोकं र
मणीयम् ॥ ३ ॥ भावाभावप्रत्ययहीनं भवमुख्यै
र्भोगासक्तैरर्चितपादांबुजयुग्मम् ॥ नित्यं शुद्धं बुद्ध
मनंतं प्रणवाख्यं वंदे रामं वीरमशेषासुरदावम् ॥
॥ ४ ॥ त्वं मे नाथो नाथितकार्याखिलकारी माना
तीतो माधवरूपोऽखिलधारी ॥ भक्त्या गम्यो भा
वितरूपो भवहारी योगाभ्यासैर्भावितचेतःसहचा
री ॥ ५ ॥ त्वामाद्यंतं लोकततीनां परमीशं लो

कानां नो लौकिकमानैरधिगम्यम् ॥ भक्तिश्रद्धा भावसमेतैर्भजनीयं वंदे रामं सुंदरमिंदीवरनीलम् ॥ ६ ॥ को वा ज्ञातुं त्वामतिमानं गतमानं मानासक्तो माधव शक्तो मुनिमान्यम् ॥ वृंदारण्ये वंदितवृंदारकवृंदं वंदे रामं भवमुखवंद्यं सुखकंदम् ॥ ७ ॥ नानाशास्त्रैर्वेदकदंबैः प्रतिपाद्यं नित्यानंदं निर्विषयज्ञानमनादिम् ॥ मत्सेवार्थं मानुषभावं प्रतिपन्नं वंदे रामं मरकतवर्णं मथुरेशम् ॥ ८ ॥ श्रद्धायुक्तो यः पठतीमं स्तवमाद्यं ब्राह्मं ब्रह्मज्ञानविधानं भुवि मर्त्यः ॥ रामं श्यामं कामितकामप्रदमीशं ध्यात्वा ध्याता पातकजालैर्विगतःस्यात् ॥ ९ ॥ इति श्रीमदध्यात्मरामायणे युद्धकांडे ब्रह्मदेवकृत रामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ८९ ॥

अथ रामहृदयप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीमहादेव उवाच॥ ततो रामः स्वयं प्राह हनूमंतमुपस्थितम्॥ शृणु तत्त्वं प्रवक्ष्या

मि ह्यात्मानात्मपरात्मनाम् ॥ १ ॥ आकाशस्य य
था भेदास्त्रिविधो दृश्यते महान् ॥ जलाशये महा
काशस्तदवच्छिन्नएव हि॥ प्रतिबिंबाख्यमपरं दृश्य
ते त्रिविधं नभः ॥२ ॥ बुद्ध्यवच्छिन्नचैतन्यमेकं पू
र्णमथापरम् ॥ आभासस्त्वपरं बिंबभूतमेवं त्रि
धाचितिः॥ ३ ॥ साभासबुद्धेः कर्तृत्वमविच्छिनेऽवि
कारिणि ॥ साक्षिण्यारोप्यते भ्रांत्या जीवित्वं च त
थाऽबुधैः ॥ ४ ॥ आभासस्तु मृषा बुद्धिरविद्याकार्य
मुच्यते॥अविच्छिन्नंतु तद्ब्रह्म विच्छेदस्तु विकल्पि
तः ॥५॥अविच्छिन्नस्य पूर्णेन एकत्वं प्रतिपाद्यते॥
तत्त्वमस्यादिवाक्यैश्च साभासस्याहमस्तथा ॥६॥
ऐक्यज्ञानं यदोत्पन्नं महावाक्येन चात्मनोः॥ तदा
ऽविद्या स्वकार्यैश्च नश्यत्येव न संशयः॥७॥एतद्वि
ज्ञाय मद्भक्तो मद्भावायोपपद्यते ॥ मद्भक्तिविमुखा
नां हि शास्त्रगर्तेषु मुह्यताम् ॥ न ज्ञानं न च मोक्षः
स्यात्तेषां जन्मशतैरपि ॥ ८ ॥ इदं रहस्यं हृदयं
ममात्मनो मयैव साक्षात्कथितं तवानघ ॥ मद्भक्ति

हीनाय शठाय न त्वया दातव्यमैंद्रादपि राज्यतो ऽधिकम् ॥ ९ ॥ ॥ इति श्रीमदध्यात्मरामायणे बालकांडे श्रीरामहृदयं संपूर्णम् ॥ १० ॥ ॥

अथ जटायुकृतरामस्तोत्रप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ जटायुरुवाच ॥ ॥ अगणितगुणमप्रमेयमाद्यं सकलजगत्स्थितिसंयमादिहेतुम् ॥ उपरमपरमं परात्मभूतं सततमहं प्रणतोऽस्मि रामचंद्रम् ॥ १ ॥ निरवधिसुखमिंदिराकटाक्षं क्षपितसुरेंद्रचतुर्मुखादिदुःखम् ॥ नरवरमनिशं नतोऽस्मि रामं वरदमहं वरचापबाणहस्तम् ॥ २ ॥ त्रिभुवनकमनीयरूपमीड्यं रविशतभासुरमीहितप्रदानम् ॥ शरणदमनिशं सुरागमूले कृतनिलयं रघुनंदनं प्रपद्ये ॥ ३ ॥ भवविपिनदवाग्निनामधेयं भवमुखदैवतदैवतं दयालुम् ॥ दनुजपतिसहस्रकोटिनाशं रवितनयासदृशंहरिं प्रपद्ये ॥ ४ ॥ अविरतभवभावनातिदूरं भवविमुखैर्मुनिभिः सदैव दृश्यम् ॥ भवजलधिसुतारणांघ्रिपोतं शरणमहं रघु

नंदनं प्रपद्ये ॥ ५ ॥ गिरिशगिरिसुतामनोनिवासं
गिरिवरधारिणमीहिताभिरामम् ॥ सुरवरदनुजेंद्र
सेवितांघ्रिं सुरवरदं रघुनायकं प्रपद्ये ॥६॥ परधन
परदारवर्जितानां परगुणभूतिषु तुष्टमानसानाम् ॥
परहितनिरतात्मनां सुसेव्यं रघुवरमंबुजलोचनं प्र
पद्ये ॥ ७ ॥ स्मितरुचिरविकासिताननाब्जमतिसु
लभं सुरराजनीलनीलम् ॥ सितजलरुहचारुनेत्र
शोभं रघुपतिमीशगुरोर्गुरुं प्रपद्ये ॥८॥ हरिकमल
जशंभुरूपभेदात्त्वमिह विभासि गुणत्रयानुवृत्तः ॥
रविरिव जलपूरितोदपात्रेष्वमरपतिस्तुतिपात्रम
शमीडे ॥९॥ रतिपतिशतकोटिसुंदरांगं शतपथगो
चरभावनाविदूरम् ॥ यतिपतिहृदये सदा विभांतं
रघुपतिमार्तिहरं प्रभुं प्रपद्ये ॥१०॥ इत्येवं स्तुवत
स्तस्य प्रसन्नोऽभूद्रघूत्तमः ॥ उवाच गच्छ भद्रं ते
मम विष्णोः परं पदम् ॥ ११ ॥ शृणोति य इदं
स्तोत्रं लिखेद्वा नियतः पठेत् ॥ स याति मम सा
रूप्यं मरणे मत्स्मृतिं लभेत् ॥ १२ ॥ इति राघव

भाषितं तदा श्रुतवान्हर्षसमाकुलो द्विजः ॥ रघु
नंदनसाम्यमास्थितः प्रययौ ब्रह्मसुपूजितं पदम् ॥
॥ १३ ॥इति श्रीमदध्यात्मरामायणे आरण्यकांडे
जटायुकृतरामस्तोत्रंसंपूर्णम् ॥९१॥ श्रीरामार्पं०

अथ श्रीसीतारामाष्टकप्रारंभः ।

ब्रह्ममहेंद्रसुरेंद्रमरुद्गणरुद्रमुनींद्रगणैरतिरम्यं क्षीरस
रित्पतितीरमुपेत्य नुतं हि सतामवितारमुदारम् ॥
भूमिभरप्रशमार्थमथप्रथितप्रकटीकृतचिद्घनमूर्तिं
त्वां भजतोरघुनंदन देहि दयाघन मेस्वपदांबुज
दास्यम् ॥१॥पद्मदलायतलोचन हे रघुवंशविभूषण
देव दयालो निर्मलनीरदनीलतनोऽखिललोकहृ
दंबुजभासकभानो ॥ कोमलगात्र पवित्रपदाब्जर
जःकणपावितगौतमकांतं त्वां भजतो० ॥ २ ॥
पूर्णपरात्पर पालय मामतिदीनमनाथमनंतसुखा
ब्धे प्रावृडदभ्रतडित्सुमनोहरपीतवरांबर राम नम
स्ते॥कामविभंजन कांततरानन कांचनभूषण रत्न
किरीटं त्वां भजतो० ॥ ३ ॥ दिव्यशरच्छशिकांति

हरोज्ज्वलमौक्तिकमालविशालसुमौले कोटिरविप्र
भ चारुचरित्र पवित्र विचित्रधनुःशरपाणे ॥ चं०
महाभुजदंडविखंडितराक्षसराजमहागजदंड त्वांम
जतो० ॥ ४ ॥ दोषविहिंस्रभुजंगसहस्रसुरोषदहा
नलकीलकलापे जन्मजरामरणोर्मिमनोमदमन्म
थनक्रविचक्रभवाब्धौ ॥ दुःखनिधौ च चिरं पतिते
कृपयाऽद्य समुद्धर राम ततो मांत्वां भजतो० ॥
॥ ५ ॥ संसृतिघोरमदोत्कटकुंजरतृड्क्षुन्नीरदपिंडि
सतुंड दंडकरोन्माथितं च रजस्तमउन्मदमोहपदो
ज्झितमार्तम् ॥ दीनमनन्यगतिं कृपणं शरणागत
माशु विमोचय मूढं त्वां भजतो० ॥ ६ ॥ जन्मश
तार्जितपापसमन्वितहृत्कमले पतिते पशुकल्पे हे
रघुवीर महारणधीर दयां कुरु मय्यतिमंदमनीषे ॥
त्वं जननी भगिनी च पिता मम तावदसि त्वकि
ताऽपि कृपालो त्वां भजतो० ॥ ७ ॥ त्वं तु दयालु
माकिंचनवत्सलमुत्पलहारमपारमुदारं राम विहा
य कमन्यमनामयमीश जनं शरणं ननु यामि सु ॥

तिस च लोकजातम् ॥ स्वमायया तेन न लिप्यसे त्वं यत्स्वे सुखेऽजस्ररतोनवद्यः ॥ २॥ लीलाविध त्से गुणसंवृतस्त्वं प्रपन्नभक्तानुविधानहेतोः ॥ नानाऽवतारैः सुरमानुषाद्यैः प्रतीयसे ज्ञानिभिरेव नित्यम् ॥ ३ ॥ स्वांशेन लोकं सकलं विधाय तं बिभर्षि च त्वं तदधः फणीश्वरः ॥ उपर्यधो भान्वनिलोडुपौषधीप्रवर्षरूपोऽवसि नैकधा जगत् ॥४॥ त्वमिह देहभृतां शिखिरूपः पचसि भक्तमशेषमजस्रम् ॥ पवनपञ्चकरूपसहायो जगदखंडमनेन बिभर्षि ॥ ५ ॥ चंद्रसूर्यशिखिमध्यगतं यत्तेज ईश चिदशेषतनूनाम् ॥ प्राभवत्तनुभृतामिह धैर्यशौर्यमायुरखिलं तव सत्वम् ॥ ६ ॥ त्वं विरिंचिशिवविष्णुविभेदात्कालकर्मशशिसूर्यविभागात् ॥ वादिनां पृथगिवेश विभासि ब्रह्मनिश्चितमनन्यदिहैकम् ॥७॥ मत्स्यादिरूपेण यथा त्वमेकः श्रुतौ पुराणेषु च लोकसिद्धः ॥ तथैव सर्वं सदसद्विभागस्त्वमेव नान्यद्भवतो विभाति ॥ ८ ॥ यद्यत्समुत्पन्नमनंतसृष्टा

त्पतस्यते यच्च भवच्च यच्च ॥ न दृश्यते स्थावरजंगमादौ त्वया विनातः परतः परस्त्वम् ॥ ९ ॥ तत्त्वं न जानंति परात्मनस्ते जनाः समस्तास्तव मायया ऽतः ॥ त्वद्भक्तसेवामलमानसानां विभाति तत्त्वं परमेकमैशम् ॥ १० ॥ ब्रह्मादयस्ते न विदुः स्वरूपं चिदात्मतत्त्वं बहिरर्थभावाः ॥ ततो बुधस्त्वामिदमेव रूपं भक्त्या भजन्मुक्तिमुपैत्यदुःखः ॥ ॥ ११ ॥ अहं भवन्नामगुणैः कृतार्थो वसामि काश्यामनिशं भवान्या ॥ मुमूर्षमाणस्य विमुक्तयेऽहं दिशामि मंत्रं तव रामनाम ॥ १२ ॥ इमंस्तवं नित्यमनन्यभक्त्या शृण्वंति गायंति लिखंति ये वै ॥ ते सर्वसौख्यं परमं च लब्ध्वा भवत्पदं यांतु भवत्प्रसादात् ॥ १३ ॥ इति श्रीमहादेवकृतं रामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ॥ १४ ॥ श्रीसीतारामचंद्रार्पणमस्तु ॥

अथ अहल्याकृतरामस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ अहल्योवाच ॥ अहो कृतार्थोऽस्मि जगन्निवास ते पादाब्जसंलग्नरजःकणादहम् ॥

स्पृशामि यत्पद्मजशंकरादिभिर्विमृग्यते रंधितमानसैः सदा ॥ १ ॥ अहो विचित्रं तव राम चेष्टितं मनुष्यभावेन विमोहितं जगत् ॥ चलस्यजस्रं चरणादिवर्जितः संपूर्ण आनंदमयोऽतिमायिकः ॥ २ ॥ यत्पादपंकजपरागपवित्रगात्रा भागीरथी भवविरिंचिमुखान्पुनाति ॥ साक्षात्स एव मम दृग्विषयो यदास्ते किं वर्ण्यते मम पुराकृतभागधेयम् ॥३॥ मर्त्यावतारे मनुजाकृतिं हरिं रामाभिधेयं रमणीयदेहिनम् ॥ धनुर्धरं पद्मविशाललोचनं भजामि नित्यं न परान्भजिष्ये ॥४॥ यत्पादपंकजरजः श्रुतिभिर्विमृग्यं यन्नाभिपंकजभवः कमलासनश्च ॥ यन्नामसाररसिको भगवान्पुरारिस्तं रामचंद्रमनिशं हृदि भावयामि ॥ ५ ॥ यस्यावतारचरितानि विरंचिलोके गायंति नारदमुखा भवपद्मजाद्याः ॥ आनंदजाश्रुपरिषिक्तकुचाग्रसीमा वागीश्वरी च तमहं शरणं प्रपद्ये ॥ ६ ॥ सोयं परात्मा पुरुषः पुराण एष स्वयंज्योतिरनंत आद्यः ॥ मायातनुं लोकविमोह

नीयां धत्ते परानुग्रह एष रामः॥७॥ अयं हि वि
श्वोद्भवसंयमानामेकः स्वमायागुणबिंबितो यः॥
विरंचिविष्ण्वीश्वरनामभेदान्धत्ते स्वतंत्रः परिपूर्ण
आत्मा॥८॥ नमोऽस्तु ते राम तवांघ्रिपंकजं श्रि
या धृतं वक्षसि लालितं प्रियात्॥ आक्रांतमेकेन
जगत्त्रयं पुरा ध्येयं मुनींद्रैरभिमानवर्जितैः॥९॥ ज
गतामादिभूतस्त्वं जगत्त्वं जगदाश्रयः॥ सर्वभूतेष्व
संयुक्त एको भाति भवान्परः॥ १०॥ ॐकारवा
च्यस्त्वं राम वाचामविषयः पुमान्॥ वाच्यवाचक
भेदेन भवानेव जगन्मयः॥ ११॥ कार्यकारणक
र्तृत्वफलसाधनभेदतः॥एको विभासि रामस्त्वं मा
यया बहुरूपया॥ १२॥ त्वन्मायामोहितधियस्त्वां
न जानंति तत्त्वतः॥ मानुषं त्वाऽभिमन्यंते मायि
नं परमेश्वरम्॥१३॥ आकाशवत्त्वं सर्वत्र बहिरं
तर्गतोऽमलः॥ असंगो ह्यचलो नित्यः शुद्धोऽशुद्धः
सदव्ययः॥१४॥ योषिन्मूढाहमज्ञा ते तत्त्वं जाने
कथं विभो॥ तस्मात्ते शतशो राम नमस्कुर्यामन

न्यर्थीः ॥१५॥ देव मे यत्रकुत्रापि स्थितया चापि सर्वदा॥त्वत्पादकमले सक्ता भक्तिरेव सदाऽस्तु मे ॥१६॥नमस्ते पुरुषाध्यक्ष नमस्ते भक्तवत्सल॥नमस्तेऽस्तु हृषीकेश नारायण नमोस्तु ते ॥ १७॥ भवभयहरमेकं भानुकोटिप्रकाशं करधृतशरचापं कालमेघावभासम्॥कनकरुचिरवस्त्रंरत्नवत्कुंडलाढ्यं कमलविशदनेत्रं सानुजं राममीडे ॥ १८ ॥ स्तुत्वैवं पुरुषं साक्षाद्राघवं पुरतः स्थितम् ॥ परिक्रम्य प्रणम्याशु सानुज्ञाता ययौ पतिम् ॥ १९ ॥ अहल्यया कृतं स्तोत्रं यः पठेद्भक्तिसंयुतः॥स मुच्यतेऽखिलैः पापैः परब्रह्माधिगच्छति ॥२०॥ पुत्राद्यर्थे पठेद्भक्त्या रामं हृदि निधाय च ॥ संवत्सरेण लभते वंध्या चापि सुपुत्रकम् ॥ सर्वान्कामानवाप्नोति रामचन्द्रप्रसादतः॥२१॥ब्रह्मघ्नो गुरुतल्पगोऽपि पुरुषः स्तेयी सुरापोऽपिवा मातृभ्रातृविहिंसकोऽपि सततं भोगैकबद्धातुरः ॥ नित्यं स्तोत्रमिदं जपन्रघुपतिं भक्त्या हृदिस्थं स्मरन् ध्यायन्मुक्तिमुपै

ति किं पुनरसौ स्वाचारयुक्तो नरः ॥ २२ ॥ इति श्रीमदध्यात्मरामायणे उमामहेश्वरसंवादे बालकांडांतर्गतमहल्याकृतं रामचन्द्रस्तोत्रं समाप्तम् ९६ ॥

श्रीरामचन्द्रार्पणमस्तु ॥

अथ इन्द्रकृतरामस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ इंद्र उवाच ॥ भजेऽहं सदा राममिंदीवराभं भवारण्यदावानलाभाभिधानम् ॥ भवानीहृदा भावितानंदरूपं भवाभावहेतुं भवादिप्रपन्नम् ॥ १ ॥ सुरानीकदुःखौघनाशैकहेतुं नराकारदेहं निराकारमीड्यम् ॥ परेशं परानंदरूपं वरेण्यं हरिं राममीशं भजे भारनाशम् ॥ २ ॥ प्रपन्नाखिलानंददोहं प्रपन्नं प्रपन्नार्तिनिःशेषनाशाभिधानम् ॥ तपोयोगयोगीशभावाभिभाव्यं कपीशादिमित्रं भजे राममित्रम् ॥ ३ ॥ सदा भोगभाजां सुदूरे विभांतं सदा योगभाजामदूरे विभांतम् ॥ चिदानंदकंदं सदा राघवेशं विदेहात्मजानंदरूपं प्रपद्ये ॥ ४ ॥ महायोगमायाविशेषानुयुक्तो विभासीश लीलानरा

कारवृत्तिः ॥ त्वदानंदलीलाकथापूर्णकर्णाः सदानं
दरूपा भवंतीह लोके ॥ ५ ॥ अहंमानपानाभिम
त्तप्रमत्तो न वेदाखिलेशाभिमानाभिमानः ॥ इदा
नीं भवत्पादपद्मप्रसादात्रिलोकाधिपत्याभिमानो
विनष्टः ॥६॥ स्फुरद्रत्नकेयूरहाराभिरामं धराभार
भूतासुरानीकदावम् ॥ शरच्चंद्रवक्त्रंलसत्पद्मनेत्रं दु
रावारपारं भजे राघवेशम् ॥ ७ ॥ सुराधीश नीला
भ्रनीलांगकांतिं विराधादिरक्षोवधाल्लोकशांतिम् ॥
किरीटादिशोभं पुरारातिलाभं भजे रामचंद्रं रघूणा
मधीशम् ॥८॥ लसच्चंद्रकोटिप्रकाशादिपीठे समा
सीनमेकं समाधाय सीताम् ॥ स्फुरद्धेमवर्णं तडि
त्पुंजभासं भजे रामचंद्रं निवृत्तार्तितंद्रम् ॥ ९ ॥

इति श्रीमदध्यात्मरामायणे युद्धकांडे इन्द्रकृतं
रामस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ९६ ॥

अथ धन्याष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ तज्ज्ञानं प्रशमकरं यदींद्रि
याणां तज्ज्ञेयं यदुपनिषत्सु निश्चितार्थम् ॥ ते ध

न्या भुवि परमार्थनिश्चितेहाः शेषास्तु भ्रमनिलये परिभ्रमंति ॥१॥ आदौ विजित्य विषयान्मदमोहरागद्वेषादिशत्रुगणमाहृतयोगराज्याः ॥ ज्ञात्वाऽमृतं समनुभूय परात्मविद्याकांतासुखं बत गृहे विचरंति धन्याः ॥ २ ॥ त्यक्त्वा गृहे रतिमनोगतिहेतुभूतामात्मेच्छयोपनिषदार्थरसं पिबंतः ॥ वीतस्पृहा विषयभोगपदे विरक्ता धन्याश्चरंति विजनेषु विरक्तसंगाः ॥३॥ त्यक्त्वा ममाहमिति बंधकरे पदे द्वे मानावमानसदृशाः समदर्शिनश्च ॥ कर्तारमन्यमवगम्य तदर्पितानि कुर्वंति कर्मपरिपाकफलानि धन्याः ॥ ४ ॥ त्यक्त्वैषणात्रयमवेक्षितमोक्षमार्गा भैक्ष्यामृतेन परिकल्पितदेहयात्राः ॥ ज्योतिः परात्परतरं परमात्मसंज्ञं धन्या द्विजा रहसि हृद्यवलोकयंति ॥५॥ नासन्न सन्न सदसन्न महन्न चाणु न स्त्री पुमान्न च नपुंसकमेकबीजम् ॥ यैर्ब्रह्म तं समनुपासितमेकचित्ता धन्या विरेजुरितरे भवपाशबद्धाः ॥ ६ ॥ अज्ञानपंकपरिमग्नमपेतसारं दुःख

लयं मरणजन्मजरावसक्तम् ॥ संसारबंधनमनित्य
मवेक्ष्य धन्या ज्ञानासिना तदवशीर्य विनिश्चयंति
॥७॥ शांतैरनन्यमतिभिर्मधुरस्वभावैरेकत्वनिश्चि
तमनोभिरपेतमोहैः ॥ साकं वनेषु विजितात्मपद
स्वरूपं शास्त्रेषु सम्यगनिशं विमृशंति धन्याः ॥८॥
अहिमिव जनयोगं सर्वदा वर्जयेद्यः कुणपमिव सु
नारीं त्यक्तुकामो विरागी ॥ विषमिव विषयान्यो
मन्यमानो दुरंताञ्जयति परमहंसो मुक्तिभावं स
मेति ॥ ९ ॥ संपूर्णं जगदेकनंदनवनं सर्वेऽपि क
ल्पद्रुमा गांगं वारि समस्तवारिनिवहः पुण्याः सम
स्ताः क्रियाः ॥ वाचः प्राकृतसंस्कृताः श्रुतिशिरो
वाराणसी मेदिनी सर्वावस्थितिरस्य वस्तुविषया
दृष्टे परब्रह्मणि ॥ १० ॥ इति श्रीमत्परमहंसप
रिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं धन्याष्ट
कस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ९७ ॥

अथ विज्ञाननौकाप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः ॥ तपोयज्ञदानादिभिः शुद्धबुद्धि

विरक्तो नृपादौ पदे तुच्छबुद्ध्या॥परित्यज्य सर्वं य
दाप्नोति तत्त्वं परं ब्रह्म नित्यं तदेवाहमस्मि ॥ १ ॥
दयालुं गुरुं ब्रह्मनिष्ठं प्रशांतं समाराध्य मत्या वि
चार्य स्वरूपम्॥ यदाप्नोति तत्त्वं निदिध्यास्य वि
द्वान्परं ब्रह्म० ॥२॥ यदानंदरूपं प्रकाशस्वरूपं नि
रस्तप्रपंचं परिच्छेदशून्यम् ॥ अहंब्रह्मवृत्त्यैकगम्यं
तुरीयं परं ब्रह्म० ॥३॥यदज्ञानतो भाति विश्वं सम
स्तं विनष्टं च सद्यो यदात्मप्रबोधे ॥ मनोवागतीतं
विशुद्धं विमुक्तं परंब्रह्म० ॥ ४ ॥ निषेधे कृते नेति
नेतीति वाक्यैः समाधिस्थितानां यदाभाति पूर्ण
म् ॥ अवस्थात्रयातीतमेकं तुरीयं परं ब्रह्म० ॥५॥
यदानंदलेशैः समानंदि विश्वं यदाभाति सत्त्वे त
दाभाति सर्वम्॥यदालोचने रूपमन्यत्समस्तं परं
ब्रह्म० ॥६ ॥ अनंतं विभुं सर्वयोनिं निरीहं शिवं सं
गहीनं यदोङ्कारगम्यम् ॥ निराकारमत्युज्ज्वलं मृ
त्युहीनं परं ब्रह्म० ॥७॥ यदानंदसिंधौनिमग्नःपुमा
न्स्याददविद्याविलासः समस्तप्रपंचः ॥ यदा न स्फु

रत्यद्भुत यन्निमित्तं परं ब्रह्म० ॥ ८ ॥ स्वरूपानुसंधानरूपां स्तुतिं यः पठेदादराद्भक्तिभावो मनुष्यः॥ शृणोतीह वा नित्यमुद्युक्तचित्तो भवेद्विष्णुरत्रैववेदप्रमाणात् ॥९ ॥ विज्ञाननावंपरिगृह्य कश्चित्तरेद्यदज्ञानमयं भवाब्धिम् ॥ ज्ञानासिना योहि विच्छिद्य तृष्णां विष्णोःपदं याति स एव धन्यः ॥१०॥ इति श्रीमत्पर० शंक०वि०विज्ञाननौका संपूर्णा ॥९८॥

अथ द्वादशपञ्जरिकास्तोत्रप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः॥मूढ जहीहि धनागमतृष्णां कुरु सद्बुद्धिं मनसि वितृष्णाम्॥ यल्लभसे निजकर्मोपात्तं वित्तं तेन विनोदय चित्तम्॥१॥ अर्थमनर्थं भावय नित्यं नास्ति ततः सुखलेशः सत्यम् ॥ पुत्रादपि धनभाजां भीतिः सर्वत्रैषा विहिता नीतिः ॥२॥ का ते कांता कस्ते पुत्रः संसारोयमतीव विचित्रः॥ कस्य त्वं कः कुत आयातस्तत्त्वं चिंतय यदिदं भ्रांतः ॥ ३ ॥ मा कुरु जनधनयौवनगर्वं हरति निमेषात्कालः सर्वम् ॥ मायामयमिदमखिलं हित्वा ब्र

ह्मपदं त्वं प्रविश विदित्वा ॥ ४ ॥ कामंक्रोधं मोहं
लोभंत्यक्त्वात्मानं भावय कोऽहम् ॥ आत्मज्ञानवि
हीना मूढास्ते पच्यंते नरकनिगूढाः ॥५॥ सुरमंदि
रतरुमूलनिवासः शय्या भूतलमजिनं वासः ॥ स
र्वपरिग्रहभोगत्यागः कस्य सुखं न करोति विरागः
॥ ६ ॥ शत्रौ मित्रे पुत्रे बंधौ मा कुरु यत्नं विग्रह
संधौ ॥ भव समचित्तः सर्वत्र त्वं वाञ्छस्यचिराद्य
दि विष्णुत्वम् ॥७॥ त्वयि मयि चान्यत्रैको विष्णु
र्व्यर्थं कुप्यसि सर्वसहिष्णुः ॥ सर्वस्मिन्नपि पश्या
त्मानं सर्वत्रोत्सृज भेदज्ञानम् ॥ ८ ॥ प्राणायामं
प्रत्याहारं नित्यानित्यविवेकविचारम् ॥ जाप्यसमे
तसमाधिविधानं कुर्ववधानं महदवधानम् ॥ ९ ॥
नलिनीदलगतसलिलं तरलं तद्वज्जीवितमतिशय
चपलम् ॥ विद्धि व्याध्यभिमानग्रस्तं लोकं शोक
हतं च समस्तम् ॥ १० ॥ का तेऽष्टादशदेशेचिंता
वातुल तव किं नास्ति नियंता ॥ यस्त्वां हस्ते सु
दृढनिबद्धं बोधयति प्रभवादिविरुद्धम् ॥ ११ ॥ गु-

रुचरणांबुजनिर्भरभक्तः संसारादचिराद्भव मुक्तः ॥ सेंद्रियमानसनियमादेवं द्रक्ष्यसि निजहृदयस्थं देवम् ॥ १२॥ द्वादशपंजरिकामय एषःशिष्याणां कथितो ह्युपदेशः॥ येषां चित्ते नैव विवेकस्तेपच्यंते नरकमनेकम् ॥ १३ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं द्वादशपंजरिकास्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ९९ ॥

अथ चर्पटपञ्जरिकास्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ दिनमपि रजनी सायं प्रातः शिशिरवसंतौ पुनरायातः ॥ कालः क्रीडति गच्छत्यायुस्तदपि न मुंचत्याशावायुः ॥ १ ॥ भज गोविंदं भज गोविंदं भज गोविंदं मूढमते॥प्राप्ते सन्निहिते मरणे नहि नहि रक्षति डुकृञ्करणे॥ध्रुवपदम्॥ अग्रे वह्निः पृष्ठे भानू रात्रौ चुबुकसमर्पितजानुः॥करतलभिक्षातरुतलवासस्तदपि न मुंचत्याशापाशः ॥ भज गो० ॥२॥ यावद्वित्तोपार्जनसक्तस्तावन्निजपरिवारो रक्तः॥ पश्चाद्धावति जर्जरदेहे वार्तां पृच्छति कोऽपि न गेहे॥ भज गोविंदं भज० ॥३॥ जटि

ली मुंडी लुंचितकेशः काषायांबरबहुकृतवेषः ॥ प
श्यन्नपि च न पश्यति मूढ उदरनिमित्तं बहुकृतवेषः
॥ भज गोविंदं भज० ॥४॥ भगवद्गीता किंचिदधी
ता गंगाजललवकणिका पीता ॥ सकृदपि येन
मुरारिसमर्चा तस्य यमः किं कुरुते चर्चाम्॥भज गो
विंदं भज० ॥५॥अंगं गलितं पलितं मुंडं दशनविही
नं जातं तुंडम्॥वृद्धो याति गृहीत्वा दंडं तदपि न
मुंचत्याशापिंडम्॥भज गोविंदं भ० ॥६॥बालस्ता
वत्क्रीडासक्तस्तरुणस्तावत्तरुणीरक्तः ॥ वृद्धस्ता
वच्चिंतामग्नः परे ब्रह्मणि कोऽपि न लग्नः॥भज गोविं
दं भज०॥७॥पुनरपि जननं पुनरपि मरणं पुनरपि
जननीजठरे शयनम्॥इह संसारे खलु दुस्तारेकृप
याऽपारे पाहि मुरारे॥भज गोविंदं भज० ॥ ८ ॥ पु
नरपि रजनी पुनरपि दिवसः पुनरपि पक्षः पुनरपि
मासः॥पुनरप्ययनं पुनरपि वर्षं तदपि न मुंचत्या
शामर्षम् ॥ भज गोविंदं भज गोविं० ॥९॥ वयसि
गते कः कामविकारः शुष्के नीरे कः कासारः॥नष्टे

द्रव्ये कः परिवारो ज्ञाते तत्त्वे कः संसारः॥भज गो
विंदं भज० ॥ १० ॥ नारीस्तनभरनाभिनिवेशं मि
थ्यामायामोहावेशम् ॥ एतन्मांसवसादिविकारं म
नसि विचारय वारंवारम् ॥ भज गोविंदं भज गो०
॥ ११ ॥ कस्त्वं कोऽहं कुत आयातः का मे जननी
को मे तातः॥ इति परिभावय सर्वमसारं विश्वं त्य
क्त्वा स्वप्नविचारम् ॥ भज गोविंदं भज०॥ १२ ॥
गेयं गीतानामसहस्रं ध्येयं श्रीपतिरूपमजस्रम् ॥
नेयं सज्जनसंगे चित्तं देयं दीनजनाय च वित्तम् ॥
भज गोविंदं० ॥ १३॥ यावज्जीवो निवसति देहे कु
शलं तावत्पृच्छति गेहे ॥ गतवति वायौ देहापाये
भार्या बिभ्यति तस्मिन्काये ॥ भजगोविंदं भज०
॥१४॥ सुखतः क्रियते रामायोगः पश्चाद्धंत शरीरे
रोगः॥ यद्यपि लोके मरणं शरणं तदपि न मुंचति
पापाचरणम् ॥ भज गोविंदं भज०॥१५॥ रथ्याच
र्पटविरचितकंथः पुण्यापुण्यविवर्जितपंथाः ॥ नाहं
न त्वं नायं लोकस्तदपि किमर्थं क्रियते शोकः ॥

भज गोविंदं भज० ॥१६॥ कुरुते गंगासागरगमनं व्रतपरिपालनमथवा दानम् ॥ ज्ञानविहीनः सर्वमते न मुक्तिन भजति जन्मशतेन ॥भज गोविंदं भज० ॥ १७ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं चर्पटपंजरिकास्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १०० ॥ श्रीब्रह्मार्पणमस्तु ॥

अथ हस्तामलकस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ कस्त्वं शिशो कस्य कुतोऽसि गंता किं नाम ते त्वं कुत आगतोऽसि ॥ एतन्मयोक्तं वद चार्भकत्वं मत्प्रीतये प्रीतिविवर्धनोऽसि॥१॥ हस्तामलक उवाच ॥ नाहं मनुष्यो न च देवयक्षो न ब्राह्मणक्षत्रियवैश्यशूद्राः ॥ न ब्रह्मचारी न गृही वनस्थो भिक्षुर्न चाहं निजबोधरूपः ॥ २ ॥ निमित्तं मनश्चक्षुरादिप्रवृत्तौ निरस्ताखिलोपाधिराकाशकल्पः ॥ रविर्लोकचेष्टानिमित्तं यथा यः स नित्योपलब्धिस्वरूपोऽहमात्मा ॥ ३ ॥ यमग्न्युष्णवन्नित्यबोधस्वरूपं मनश्चक्षुरादीन्यबोधात्मकानि ॥ प्रवर्तंत आश्रित्य निष्कंपमेकं स नित्योपलब्धिस्वरूपो

ऽहं० ॥ ४ ॥ मुखाभासको दर्पणे दृश्यमानो मुख
त्वात्पृथक्त्वेन नैवास्ति वस्तु॥चिदाभासको धीषु
जीवोऽपि तद्वत्स नित्योपलब्धिस्वरूपोऽहं० ॥५॥
यदादर्पणाभाव आभासहानौ मुखं विद्युते कल्प
नाहीनमेकम् ॥ तथा धीवियोगे निराभासको यः
स नित्योप० ॥ ६ ॥ मनश्चक्षुरादेर्वियुक्तः स्वयं
यो मनश्चक्षुरादेर्मनश्चक्षुरादिः॥ मनश्चक्षुरादेरगम्य
स्वरूपः स नित्योपल० ॥ ७ ॥ य एको विभाति
स्वतः शुद्धचेताः प्रकाशस्वरूपोऽपि नानेव धीषु॥
शरावोदकस्थो यथा भानुरेकःस नित्योपल०॥८॥
यथाऽनेकचक्षुःप्रकाशो रविर्न क्रमेण प्रकाशीकरो
ति प्रकाश्यम् ॥ अनेका धियोयस्तथैकः प्रबोधः
स नित्योपल० ॥ ९ ॥ विवस्वत्प्रभातं यथारूपम
क्षं प्रगृह्णाति नाभातमेवं विवस्वान् ॥ यदाभात
आभासयत्यक्षमेकःस नित्योपल ॥१०॥ यथासूर्य
एकोऽप्स्वनेकश्चलासु स्थिरास्वप्यनन्यद्विभाव्य
स्वरूपः ॥ चलासु प्रभिन्नासु धीष्वेक एव स नित्यो

पल० ॥ ११ ॥ घनच्छन्नदृष्टिर्घनच्छन्नमर्कं यथा निष्प्रभं मन्यते चातिमूढः ॥ तथा बद्धवद्भाति यो मूढदृष्टेः स नित्योपल० ॥ १२ ॥ समस्तेषु वस्तु ष्वनुस्यूतमेकं समस्तानि वस्तूनि यन्न स्पृशंति॥ वियद्वत्सदाशुद्धमच्छस्वरूपं स नित्योपल०१३॥ उपाधौ यथा भेदता सन्मणीनां तथा भेदता बुद्धि भेदेषु तेऽपि ॥ यथाचंद्रिकाणां जले चंचलत्वं तथा चंचलत्वं तवापीह विष्णो ॥१४॥ इति श्रीमच्छंक राचार्यकृतहस्तामलकसंवादस्तोत्रं संपूर्णम् १०१॥

अथ पञ्चरत्नमालिकास्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ वेदो नित्यमधीयतांतदुदितंक र्म स्वनुष्ठीयतां तेनेशस्य विधीयतामपचितिःका म्ये मतिस्त्यज्यताम्॥पापौघःपरिधूयतां भवसुखे दोषोऽनुसंधीयतामात्मेच्छा व्यवसीयतां निजगृ हात्तूर्णं विनिर्गम्यताम् ॥ १ ॥ संगः सत्सु विधी यतां भगवतो भक्तिर्दृढा धीयतां शांत्यादिःपरिची यतां दृढतरं कर्माशु संन्यस्यताम ॥ सद्विद्वानुपस

पंतामनुदिनं तत्पादुके सेव्यतां ब्रह्मैकाक्षरमर्थ्यतां श्रुतिशिरोवाक्यं समाकर्ण्यताम् ॥ २ ॥ वाक्यार्थश्च विचार्यतां श्रुतिशिरःपक्षःसमाश्रीयतां दुस्तर्कात्सुविरम्यतां श्रुतिमतस्तर्कोऽनुसंधीयताम्॥ ब्रह्मास्मीति विभाव्यतामहरहो गर्वः परित्यज्यतां देहेऽहंमतिरुज्झ्यतां बुधजनैर्वादः समुत्सृज्यताम् ३ क्षुद्व्याधिश्च चिकित्स्यतांप्रतिदिनं भिक्षौषधं भुज्यतां स्वाद्वन्नं न च याच्यतां विधिवशात्प्राप्तेनसंतुष्यताम् ॥औदासीन्यमभीप्स्यतां जनकृपानैष्ठुर्यमुत्सृज्यतां शीतोष्णादि विषह्यतां न तु वृथा वाक्यं समुच्चार्यताम् ॥ ४ ॥ एकांते सुखमास्यतां परतरे चेतः समाधीयतां पूर्णात्मा सुसमीक्ष्यतां जगदिदं तद्बाधितं दृश्यताम् ॥ प्राक्कर्म प्रविलाप्यतां चितिबलान्नाप्युत्तरैः श्लिष्यतां प्रारब्धं त्विह भुज्यतामथ परब्रह्मात्मना स्थीयताम् ॥ ५ ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्य० पंचरत्नमालिकास्तोत्रं संपूर्णम्॥१०२॥

अथ वैराग्यपंचकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ शिलं किमनलं भवेदनलमौदरं बाधितुं पयः प्रसृतिपूरकं किमु न धारकं सारकम् ॥ अयत्नमलमल्पकं पथि पटच्चरं कच्चरं भजंति विबुधा मुधा अहह कुक्षितः कुक्षितः ॥ १ ॥ दुरीश्वरद्वारबहिर्वितर्दिकादुरासिकायै रचितोयमंजलिः ॥ यदंजनाभं निरपायमस्ति नो धनंजयस्यंदनभूषणं धनम् ॥ २ ॥ काचाय नीचं कमनीयवाचा मोचाफलस्वादुमुचा न याचे ॥ दया कुचेले धनदत्कुचेले स्थितेऽकुचेले श्रितमाकुचेले ॥ ३ ॥ क्षोणीकोणशतांशपालनखलदुर्वारगर्वानलक्षुभ्यत्क्षुद्रनरेन्द्रचाटुरचनां धन्यां न मन्यामहे ॥ देवं सेवितुमेव निश्चिनुमहे योसौ दयालुः पुरा धानामुष्टिमुचे कुचेलमुनये धत्ते स्म वित्तेशताम् ॥ ४ ॥ शरीरपतनावधि प्रभुनिषेवणापादनादबिंधनधनंजयप्रशमदं धनं दंधनम् ॥ धनंजयविवर्धनं धनमुदूढगोवर्धनं सुसाधनमबाध

नं सुमनसां समाराधनम् ॥ ६ ॥ इति श्रीसर्वतंत्र स्वतंत्रवेदां० यंकृतं वैराग्यपंचकं संपूर्णम् ॥१०३॥

अथ गुरुवरप्रार्थनापंचरत्नस्तोत्रम् ।

श्रीशं वंदे ॥ यं विज्ञातुं भृगुः स्वं पितरमुपगतः पंच वारं यथावज्ज्ञानादेवामृताप्तेः सततमनुपमं चिद्वि वेकादि लब्ध्वा ॥ तस्मै तुभ्यं नमः श्रीहरिहरगुरवे सच्चिदानंदमुक्तानंताद्वैतप्रतीते न कुरु कितवतां पा हि मां दीनबंधो ॥ १ ॥ यस्माद्दृश्यस्यजन्मास्थिति विलयमिमे तैत्तिरीयाः पठंति स्वाविद्यामात्रयोगा त्सुखशयनतले मुख्यतः स्वप्नवच्च ॥ तस्मै० ॥२॥ यो वेदांतैकलभ्यः श्रुतिषु नियमितस्तैत्तिरीयैश्च कण्वैरन्यैरप्यानिषेकादुदयपरिमितं चारुसंस्कार भाजाम् ॥ तस्मै० ॥ ३ ॥ यस्मिन्नेवावसन्नाःसकल निगमवाङ्मौलयः सुतपुंसि प्रोक्तं तन्नाम यद्वन्नि जमहिमगतध्वांततत्कार्यरूपे॥तस्मै०॥४॥ चित्त्वा त्संकल्पपूर्वं सृजति जगदिदं योगिवन्मायया यः

स्वात्मन्येवामितीथे परमसुखदृशि स्वप्नवद्भूम्नि नि
त्ये ॥ तस्मै० ॥ ५ ॥ इत्यच्युतविरचितं गुरुवरप्रा
र्थनापंचरत्नस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १०४ ॥

अथात्मबोधप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ तपोभिः क्षीणपापानां शांता
नां वीतरागिणाम् ॥ मुमुक्षूणामपेक्ष्योऽयमात्मबो
धो विधीयते॥१॥बोधोऽन्यसाधनेभ्यो हि साक्षान्मो
क्षैकसाधनम्॥पाकस्य वह्निवज्ज्ञानंविना मोक्षो न
सिध्यति ॥२॥ अविरोधितया कर्म नाविद्यां विनि
वर्तयेत् ॥ विद्याऽविद्यां निहंत्येव तेजास्तिमिरसंघ
वत् ॥ ३ ॥ परिच्छिन्न इवाज्ञानात्तन्नाशे सति केव
लः ॥ स्वयं प्रकाशते ह्यात्मा मेघापायेंऽशुमानिव
॥४॥अज्ञानकलुषं जीवं ज्ञानाभ्यासाद्धि निर्मलम्॥
कृत्वाऽज्ञानं स्वयं नश्येज्जलं कतकरेणुवत् ॥५॥
संसारः स्वप्नतुल्यो हि रागद्वेषादिसंकुलः ॥ स्वका
ले सत्यवद्भाति प्रबोधे सत्यवद्भवेत् ॥ ६ ॥ ताव
त्सत्यं जगद्भाति शुक्तिका रजतं यथा ॥ यावन्न ज्ञा

यते ब्रह्म सर्वाधिष्ठानमद्वयम् ॥ ७ ॥ सच्चिदात्मन्य
नुस्यूते नित्ये विष्णौ प्रकल्पिताः ॥ व्यक्तयो विवि
धाः सर्वा हाटके कटकादिवत् ॥ ८ ॥ यथाकाशो
हृषीकेशो नानोपाधिगतो विभुः ॥ तद्भेदाद्भिन्नव
द्भाति तन्नाशे सति केवलः ॥ ९ ॥ नानोपाधिव
शादेव जातिवर्णाश्रमादयः ॥ आत्मन्यारोपिता
स्तोये रसवर्णादिभेदवत् ॥ १० ॥ पंचीकृतमहाभू
तसंभवं कर्म संचितम् ॥ शरीरं सुखदुःखानां भोगा
यतनमुच्यते ॥ ११ ॥ पंचप्राणमनोबुद्धिदशेंद्रिय
समन्वितम् ॥ अपंचीकृतभूतोत्थं सूक्ष्मांगं भोगसा
धनम् ॥ १२ ॥ अनाद्यविद्याऽनिर्वाच्या कारणोपाधि
रुच्यते ॥ उपाधित्रितयादन्यमात्मानमवधारयेत्
॥ १३ ॥ पंचकोशादियोगेन तत्तन्मय इव स्थितः ॥ शु
द्धात्मा नीलवस्त्रादियोगेन स्फटिको यथा ॥ १४ ॥ वपु
स्तुषादिभिः कोशैर्युक्तं युक्त्यावघाततः ॥ आत्मानमं
तरं शुद्धं विविच्यात्तंदुलं यथा ॥ १५ ॥ सदा सर्वगतो
प्यात्मा न सर्वत्रावभासते ॥ बुद्धावेवावभासेत स्व

च्छेषु प्रतिबिंबवत् ॥१६॥देहेंद्रियमनोबुद्धि प्रकृति भ्यो विलक्षणम्॥तद्वृत्तिसाक्षिणं विद्यादात्मानं राज वत्सदा ॥१७॥ व्यापृतेष्विंद्रियेष्वात्मा व्यापारीवा विवेकिनाम् ॥ दृश्यतेऽभ्रेषु धावत्सु धावन्निव य थाशशी॥१८॥आत्मचैतन्यमाश्रित्य देहेंद्रियमनो धियः ॥ स्वकीयार्थेषु वर्तंते सूर्यालोकं यथा जनाः॥ ॥१९॥देहेंद्रियगुणान्कर्माण्यमले सच्चिदात्मनि ॥ अध्यस्यंत्यविवेकेन गगने नीलतादिवत् ॥२०॥अ ज्ञानान्मानसोपाधेः कर्तृत्वादीनिचात्मनि॥कल्प्यं तेऽम्बुगते चंद्रे चलनादियथांभसः॥२१॥रागेच्छासु खदुःखादिबुद्धौ सत्यां प्रवर्तते॥सुषुप्तौ नास्ति तन्ना शेतस्माद्बुद्धेस्तुनात्मनः ॥२२॥ प्रकाशोऽर्कस्यतो यस्यशैत्यमग्नेर्यथोष्णता ॥ स्वभावः सच्चिदानंदान त्यनिर्मलतात्मनः ॥२३ ॥ आत्मनःसच्चिदंशश्च बु द्धेर्वृत्तिरिति द्वयम्॥संयोज्यचाविवेकेनजानामीति प्रवर्तते ॥२४॥ आत्मनो विक्रिया नास्ति बुद्धेर्बो धोन जात्विति ॥ जीवःसर्वमलं ज्ञात्वा कर्ता द्रष्

ति मुह्यति ॥२५॥ रज्जुसर्पवदात्मानं जीवं ज्ञात्वा भयं वहेत्॥ नाहं जीवः परात्मेति ज्ञातं चेन्निर्भयो भवेत्॥ २६ ॥ आत्मावभासयत्येको बुद्ध्यादीनीन्द्रियाणिहि ॥ दीपो घटादिवत्स्वात्मा जडैस्तैर्नाव भास्यते ॥२७॥ स्वबोधेनान्यबोधेच्छा बोधरूपतयात्मनः॥न दीपस्यान्यदीपेच्छा यथा स्वात्मा प्रकाशते ॥२८॥ निषिद्ध्य निखिलोपाधीन्नेति नेतीतिवाक्यतः ॥ विद्यादैक्यं महावाक्यैर्जीवात्मपरमात्मनोः ॥ २९ ॥ आविद्यकं शरीरादिदृश्यं बुद्बुदवत्क्षरम् ॥ एतद्विलक्षणं विद्यादहं ब्रह्मेति निर्मलम्॥ ॥३०॥ देहान्यत्वान्नमे जन्मजराकार्श्यलयादयः ॥ शब्दादिविषयैः संगो निरिंद्रियतया न च ॥ ३१ ॥ अमनस्त्वान्न मे दुःखरागद्वेषभयादयः॥अप्राणो ह्यमनाः शुभ्र इत्यादिश्रुतिशासनात् ॥३२॥ निर्गुणो निष्क्रियो नित्यो निर्विकल्पो निरंजनः॥निर्विकारो निराकारो नित्यमुक्तोऽस्मि निर्मलः ॥ ३३ ॥ अहमाकाशवत्सर्वंबहिरंतर्गतोऽच्युतः ॥ सदा सर्वसमः

शुद्धो निः संगो निर्मलोऽचलः ॥३४॥ नित्यशुद्धवि
मुक्तैकमखंडानंदमद्वयम् ॥ सत्यं ज्ञानमनंतं यत्परं
ब्रह्माहमेव तत् ॥ ३५ ॥ एवं निरंतराभ्यस्ता ब्रह्मै
वास्मीति वासना ॥ हरत्यविद्याविक्षेपान्रोगानिव
रसायनम् ॥३६॥ विविक्तदेश आसीनो विरागो वि
जितेंद्रियः ॥ भावयेदेकमात्मानं तमनंतमनन्यधीः
॥ ३७ ॥आत्मन्येवाखिलं दृश्यं प्रविलाप्य धिया
सुधीः ॥ भावयेदेकमात्मानं निर्मलाकाशवत्सदा॥
॥ ३८ ॥ रूपवर्णादिकं सर्वं विहाय परमार्थवित्॥
परिपूर्णचिदानंदस्वरूपेणावतिष्ठते ॥ ३९ ॥ ज्ञातृ
ज्ञानज्ञेयभेदःपरात्मनि न विद्यते ॥ चिदानंदैकरू
पत्वाद्दीप्यते स्वयमेव हि ॥ ४० ॥ एवमात्मारणौ
ध्यानमंथने सततं कृते ॥ उदितावगतिर्ज्वालासर्वा
ज्ञानेंधनं दहेत् ॥ ४१ ॥ अरुणेनेव बोधेनपूर्वंसंतम
से हृते॥तत आविर्भवेदात्मा स्वयमेवांशुमानिव॥
॥४२॥ आत्मा तु सततं प्राप्तोऽप्यप्राप्तवदविद्यया॥
तन्नाशे प्राप्तवद्भाति स्वकंठाभरणं यथा ॥ ४३ ॥

स्थाणौ पुरुषवद्भ्रांत्याकृता ब्रह्मणि जीवता ॥ जीव
स्य तात्त्विकेरूपे तस्मिन्दृष्टे निवर्तते ॥४४॥ तत्त्व
स्वरूपानुभवादुत्पन्नं ज्ञानमञ्जसा ॥ अहंममेतिचा
ज्ञानं बाधते दिग्भ्रमादिवत् ॥४५॥ सम्यग्विज्ञान
वान्योगी स्वात्मन्येवाखिलं स्थितम् ॥ एवं च सर्व
मात्मानमीक्षते ज्ञानचक्षुषा ॥४६॥ आत्मैवेदं जग
त्सर्वमात्मनोऽन्यन्नविद्यते ॥ मृदोयद्वद्घटादीनिस्वा
त्मानं सर्वमीक्षते ॥४७॥ जीवन्मुक्तस्तु तद्विद्वान्पू
र्वोपाधिगुणांस्त्यजेत् ॥ सच्चिदानंदरूपत्वाद्भवेद्भ्र
मरकीटवत् ॥ ४८ ॥ तीर्त्वा मोहार्णवं हत्वा राग
द्वेषादिराक्षसान् ॥ योगी शांतिसमायुक्तो ह्यात्मारा
मो विराजते ॥ ४९ ॥ उपाधिस्थोपि तद्धर्मैर्नलि
प्तो व्योमवन्मुनिः ॥ सर्वविन्मूढवत्तिष्ठेदसक्तो वायु
वच्चरेत् ॥ ५० ॥ बाह्यां नित्यसुखासक्तिं हित्वात्म
सुखनिर्वृतः ॥ घटस्थदीपवत्स्वच्छः स्वांतरेव प्रका
शते ॥५१॥ उपाधिविलयाद्विष्णौ निर्विशेषं विशे

न्मुनिः ॥ जले जलं वियद्व्योम्नि तेजस्तेजसि वा यथा ॥८२॥ यल्लाभान्नापरो लाभो यत्सुखान्नापरं सुखम् ॥ यज्ज्ञानान्नापरं ज्ञानं तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥८३॥ यद्दृष्ट्वा न परं दृश्यं यद्भूत्वा न पुनर्भवः ॥ यज्ज्ञात्वा न परं ज्ञेयं तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥८४॥ तिर्यगूर्ध्वमधः पूर्णं सच्चिदानंदमव्ययम् ॥ अनंतं नित्यमेकं यत्तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥८५ ॥ अतद्व्यावृत्तिरूपेण वेदांतैर्लक्ष्यतेऽव्ययम् ॥ अखंडानंदमेकं यत्तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥८६॥ अखंडानंदरूपस्य तस्यानंदलवाश्रिताः ॥ ब्रह्माद्यास्तारतम्येन भवंत्यानंदिनोऽखिलाः ॥८७ ॥ तद्युक्तमखिलं वस्तु व्यवहारस्तदन्वितः ॥ तस्मात्सर्वगतं ब्रह्म क्षीरे सर्पिरिवाखिले ॥८८॥ अनण्वस्थूलमह्रस्वमदीर्घमजमव्ययम् ॥ अरूपगुणवर्णाख्यं तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥८९॥ यद्भासा भासतेऽर्कादिर्भास्यैर्यत्तु न भास्यते ॥ येन सर्वमिदं भाति तद्ब्रह्मेत्यवधारयेत् ॥९०॥ स्वयमं

तर्बहिर्व्याप्य भासयन्नखिलं जगत् ॥ ब्रह्म प्रकाश
ते वह्निप्रततायसपिंडवत् ॥ ६१ ॥ जगद्विलक्षणं
ब्रह्म ब्रह्मणोऽन्यन्न किंचन ॥ ब्रह्मान्यद्भाति चेन्मि
थ्या यथा मरुमरीचिका ॥ ६२॥ दृश्यते श्रूयते य
द्यद्ब्रह्मणोऽन्यन्न तद्भवेत् ॥ तत्त्वज्ञानाच्च तद्ब्रह्म स
च्चिदानंदमद्वयम् ॥ ६३॥ सर्वगं सच्चिदात्मानं ज्ञान
चक्षुर्निरीक्षते ॥ अज्ञानचक्षुर्नेक्षेत भास्वंतं भानुमं
धवत् ॥६४॥ श्रवणादिभिरुद्दीप्तो ज्ञानाग्निपरिता
पितः ॥ जीवःसर्वमलान्मुक्तःस्वर्णवद् द्योतते स्व
यम् ॥६५॥ हृदाकाशोदितो ह्यात्मा बोधभानुस्त
मोपहृत् ॥ सर्वव्यापी सर्वधारी भाति सर्वं प्रकाश
ते॥ ६६ ॥ दिग्देशकालाद्यनपेक्ष्य सर्वगं शीतादि
हृन्नित्यसुखं निरञ्जनम् ॥ यःस्वात्मतीर्थं भजते वि
निष्क्रियः स सर्ववित्सर्वगतोऽमृतो भवेत् ॥ ६७॥
इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छङ्करा
चार्यकृत आत्मबोधः समाप्तः ॥ १०९ ॥

अथात्मषट्कप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ मनोबुद्ध्यहंकारचित्तानि नाहं न च श्रोत्रजिह्वे न च घ्राणनेत्रे ॥ न च व्योमभूमी न तेजो न वायुश्चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् १॥ अहं प्राणवर्गो न पंचानिला मे न तोयं न मे धातवो नैव कोशाः॥न वाक् पाणिपादौ न चोपस्थपायू चिदानंदरूपःशिवोऽहं शिवोऽहम्॥२॥ न मे द्वेषरागौ न मे लोभमोहौ मदो नैव मे नैव मात्सर्यभावम् ॥ न धर्मो न चार्थो न कामो न मोक्षश्चिदानंदरूपः शिवोहंशिवोऽहम्॥३॥न पुण्यं न पापं न सौख्यं न दुःखं न मंत्रो न तीर्थं न वेदा न यज्ञाः ॥ अहं भोजनं नैव भोज्यं न भोक्ता चिदानंदरूपः शिवोहंऽशिवोऽहम् ॥ ४ ॥ न मे मृत्युशंका न मे जातिभेदः पिता नैव मे नैव माता न जन्म ॥ न बंधुर्न मित्रं गुरुर्नैव शिष्यश्चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवोऽहम् ॥ ५ ॥ अहं निर्विकल्पो निराकाररू

पो विभुर्व्याप्य सर्वत्र सर्वेंद्रियाणि ॥ सदामे समत्वं
न मुक्तिर्नबंधश्चिदानंदरूपः शिवोऽहंशिवोहम् ॥
॥ ६ ॥ इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितमात्मषट्क
स्तोत्रंसमाप्तम् ॥ १०६ ॥ श्रीशङ्करार्पणमस्तु ॥

अथ सिद्धांतबिंदुप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः ॥ न भूमिर्न तोयं न तेजो न वा
युर्न खं नेंद्रियं वा न तेषां समूहः ॥ अनैकांतिक
त्वात्सुषुप्त्यैकसिद्धस्तदेकोवशिष्टः शिवः केवलोऽह
म् ॥१ ॥ न वर्णा न वर्णाश्रमाचारधर्मा न मे धार
णाध्यानयोगादयोऽपि ॥ अनात्माश्रयोऽहं ममाध्या
सहानात्तदेको० ॥ २ ॥ न माता पिता वा न देवा
न लोका न वेदा न यज्ञा न तीर्थं ब्रुवंति ॥ सुषु
प्तौ निरस्तातिशून्यात्मकत्वात्तदेको० ॥३॥ न सां
ख्यं न शैवं न तत्पांचरात्रं न जैनं न मीमांसकादे
र्मतं वा॥विशिष्टानुभूत्या विशुद्धात्मकत्वात्तदेको०

॥४॥ न चोर्ध्वं न चाधो न चांतर्न बाह्यं न मध्यं न तिर्यङ्न पूर्वापरा दिक् ॥ वियद्व्यापकत्वादखंडैकरूपस्तदेको० ॥५॥ न शुक्लं न कृष्णं न रक्तं न पीतं न कुब्जं न पीनं न ह्रस्वं न दीर्घम् ॥ अरूपं तथा ज्योतिराकारकत्वात्तदेको० ॥६॥ न शास्ता न शास्त्रं न शिष्यो न शिक्षा न च त्वं न चाहं न चायं प्रपंचः ॥ स्वरूपावबोधो विकल्पासहिष्णुस्तदेको० ॥७॥ न जाग्रन्न मे स्वप्नको वा सुषुप्तिर्न विश्वो न वा तैजसः प्राज्ञको वा ॥ अविद्यात्मकत्वात्त्रयाणां तुरीयस्तदेको० ॥८॥ अपि व्यापकत्वाद्धि तत्त्वप्रयोगात्स्वतःसिद्धभावादनन्याश्रयत्वात्॥जगत्तुच्छमेतत्समस्तं तदन्यत्तदेको॥९॥न चैकं तदन्यद्द्वितीयं कुतः स्यान्न वा केवलत्वं न वाऽकेवलत्वम् ॥ नशून्यं न चाशून्यमद्वैतकत्वात्कथं सर्ववेदांतसिद्धं ब्रवीमि ॥ १० ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितः सिद्धांतबिंदुः समाप्तः ॥ १०७ ॥

अथ मनीषापञ्चकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥सत्याचार्यस्य गमने कदाचिन्मु
क्तिदायकम्॥काशीक्षेत्रं प्रति सह गौर्या मार्गे तु शं
करम्॥१॥अंत्यवेषधरं दृष्ट्वा गच्छ गच्छेति चाब्रवी
त्॥शंकरःसोपिचांडालस्तं पुनः प्राह शंकरम्॥२॥
अन्नमयादन्नमयमथवा चैतन्यमेव चैतन्यात् ॥
द्विजवर दूरीकर्तुं वाञ्छसि किं ब्रूहि गच्छ गच्छेति
॥३॥किं गङ्गांबुनि बिंबितेऽंबरमणौ चांडालवाटीप
यःपूरे चांतरमस्ति कांचनघटीमृत्कुंभयोर्वांबरे॥प्र
त्यग्वस्तुनि निस्तरंगसहजानंदावबोधांबुधौ विप्रो
ऽयं श्वपचोयमित्यपि महान्कोऽयं विभेदभ्रमः॥ ४ ॥
जाग्रत्स्वप्नसुषुप्तिषु स्फुटतरा या संविदुज्जृंभते या
ब्रह्मादिपिपीलिकांततनुषु प्रोता जगत्साक्षिणी ॥
सैवाहं न च दृश्यवस्त्विति दृढप्रज्ञापि यस्यास्तिचे
च्चांडालोस्तु स तु द्विजोस्तु गुरुरित्येषा मनीषाम
म ॥ ५ ॥ ब्रह्मैवाहमिदं जगच्च सकलं चिन्मात्रवि

स्तारितं सर्वं चैतदविद्यया त्रिगुणया शेषं मया कल्पितम् ॥ इत्थं यस्य दृढा मतिः सुखतरे नित्ये परे निर्मले चांडालोस्तु स तु० ॥६॥ शश्वन्नश्वरमेव विश्वमखिलं निश्चित्य वाचा गुरोर्नित्यं ब्रह्म निरंतरं विमृशता निर्व्याजशांतात्मना ॥ भूतं भावि च दुष्कृतं प्रदहता संविन्मये पावके प्रारब्धाय समर्पितं स्ववपुरित्येषा मनीषा मम ॥७॥ या तिर्यङ्नरदेवताभिरहमित्यन्तःस्फुटा गृह्यते यद्भासा हृदयाक्षदेहविषया भांति स्वतोऽचेतनाः ॥ तां भास्यैः पिहितार्कमण्डलनिभां स्फूर्तिं सदा भावयन्योगी निर्वृतमानसो हि गुरुरित्येषा मनीषा मम ॥८॥यत्सौख्यांबुधिलेशलेशत इमे शक्रादयो निर्वृता यश्चित्ते नितरां प्रशांतकलने लब्ध्वा मुनिर्निर्वृतः ॥ यस्मिन्नित्यसुखांबुधौ गलितधीर्ब्रह्मैव न ब्रह्मविद्यः कश्चित्स सुरेंद्रवंदितपदो नूनं मनीषा मम ॥ ९ ॥ इति मनीषापञ्चकं संपूर्णम् ॥ १०८ ॥

अथवाक्यवृत्तिप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः॥ सर्गस्थितिप्रलयहेतुमचिंत्यशक्तिं विश्वेश्वरं विदितविश्वमनंतमूर्तिम्॥ निर्मुक्तबंधनमपारसुखांबुराशिं श्रीवल्लभं विमलबोधघनं नमामि॥ १॥ यस्य प्रसादादहमेव विष्णुर्मय्येव सर्वं परिकल्पितं च॥ इत्थं विजानामि सदात्मरूपं तस्यांघ्रिपद्मं प्रणतोऽस्मि नित्यम्॥२॥तापत्रयार्कसंतप्तः कश्चिदुद्विग्नमानसः॥ शमादिसाधनैर्युक्तः सद्गुरुं परिपृच्छति॥३॥ अनायासेन येनास्मान्मुच्येयं भवबंधनात्॥ तन्मे संक्षिप्य भगवन्कैवल्यं कृपया वद॥ ४॥ साध्वी ते वचनव्यक्तिः प्रतिभाति वदामि ते॥ इदं तदिति विस्पष्टं सावधानमनाः शृणु॥५॥ तत्त्वमस्यादिवाक्योत्थं यज्जीवपरमात्मनोः॥ तादात्म्यविषयं ज्ञानं तदिदं मुक्तिसाधनम्॥ ६॥ को जीवः कः परश्चात्मा तादात्म्यं वा कथं तयोः॥ तत्त्वमस्यादिवाक्यं वा कथं तत्प्रतिपाद

येत् ॥ ७ ॥ अत्र ब्रूमः समाधानं कोन्यो जीवस्त्व मेव हि ॥ यस्त्वं पृच्छसि मां कोहं ब्रह्मैवासि न संशयः ॥ ८ ॥ पदार्थमेव जानामि नाद्यापि भगव न् स्फुटम् ॥ अहं ब्रह्मेति वाक्यार्थं प्रतिपद्ये कथं व द ॥ ९ ॥ सत्यमाह भवानत्र विगानं नैव विद्यते ॥ हेतुः पदार्थबोधोहि वाक्यार्थावगतेरिह ॥ १० ॥ अंतः करणतद्वृत्तिसाक्षी चैतन्यविग्रहः ॥ आनंदरूपः स त्यः सन् किं नात्मानं प्रपद्यसे ॥ ११ सत्यानंद स्वरूपं धीसाक्षिणं बोधविग्रहम् ॥ चिंतयात्मतया नित्यं त्यक्त्वा देहादिगां धियम् ॥ १२ ॥ रूपादिमा न्यतः पिंडस्ततो नात्मा घटादिवत् ॥ वियदादिम हाभूतविकारत्वाच्च कुंभवत् ॥ १३ ॥ अनात्मा यदि पिण्डोयमुक्तहेतुबलान्मतः ॥ करामलकवत्साक्षा दात्मानं प्रतिपादय ॥ १४ ॥ घटद्रष्टा घटाद्भिन्नः स र्वथा न घटो यथा ॥ देहद्रष्टा तथा देहो नाहमित्य वधारय ॥ १५ ॥ एवमिंद्रियदृङ्नाहमिंद्रियाणीति

निश्चिनु ॥ मनो बुद्धिस्तथा प्राणो नाहमित्यवधा
रय ॥ १६ ॥ संघातोऽपि तथा नाहमिति दृश्य
विलक्षणम् ॥ द्रष्टारमनुमानेन निपुणं संप्रधारय
॥ १७ ॥ देहेन्द्रियादयो भावा हानादिव्यापृति
क्षमाः ॥ यस्य सन्निधिमात्रेण सोहमित्यवधार
य ॥१८॥ अनापन्नविकारःसन्नयस्कांतवदेव यः ॥
बुद्ध्यादींश्चालयेत्प्रत्यक् सोहमित्यवधारय॥१९॥
अजडात्मवदाभांति यत्सांनिध्याज्जडा अपि॥ दे
हेंद्रियमनःप्राणाःसोहमित्यवधारय॥ २० ॥ अ
गमन्मे मनोऽन्यत्र सांप्रतं च स्थिरीकृतम् ॥ एवं यो
वेत्ति धीवृत्तिं सोहमित्यवधारय ॥ २१ ॥ स्वप्नजा
गरिते सुप्तिं भावाभावौ धियां तथा ॥ यो वेत्त्यवि
क्रियः साक्षात्सोहमित्यवधारय ॥ २२ ॥ घटावभा
सको दीपो घटादन्यो यथेष्यते ॥ देहावभासको
देही तथाहंबोधविग्रहः ॥ २३ ॥ पुत्रवित्तादयो भा
वा यस्य शेषतया प्रियाः ॥ द्रष्टा सर्वप्रियतमः सो

ह्मित्यवधारय ॥ २४ ॥ परप्रेमास्पदतया मानभू
तमहं सदा ॥ भूयासमिति यो द्रष्टा सोहमित्यव
धारय ॥ २५ ॥ यः साक्षिलक्षणो बोधस्त्वंपदा
र्थः स उच्यते ॥ साक्षित्वमपि बोद्धृत्वमविका
रितयाऽऽत्मनः ॥ २६ ॥ देहेंद्रियमनः प्राणाहंकृति
भ्यो विलक्षणः ॥ प्रोज्झिताशेषषड्भावविकारस्त्वं
पदाभिधः ॥ २७ ॥ त्वमर्थमेवं निश्चित्यतदर्थंचिं
तयेत्पुनः ॥ अतद्व्यावृत्तिरूपेण साक्षाद्विधिमुखेन
च ॥ २८ ॥ निरस्ताशेषसंसारदोषोऽस्थूलादिलक्ष
णः॥अदृश्यत्वादिगुणकः पराकृततमोमलः॥ २९॥
निरस्तातिशयानंदः सत्यप्रज्ञानविग्रहः ॥ सत्तास्व
लक्षणःपूर्णः परमात्मेति गीयते ॥ ३० ॥ सर्वज्ञत्वं
परेशत्वं तथा संपूर्णशक्तिता ॥ वेदैः समर्थ्यते य
स्य तद्ब्रह्मेत्यवधारय ॥ ३१ ॥ यज्ज्ञानात्सर्वविज्ञा
नं श्रुतिषु प्रतिपादितम्॥ मृदाद्यनेकदृष्टांतैस्तद्ब्रह्मे
त्यवधारय ॥ ३२ ॥ यदानंत्यं प्रतिज्ञाय श्रुतिस्त

त्सिद्धये जगौ ॥तत्कार्यत्वं प्रपंचस्य तद्ब्रह्मेत्यवधा
रय ॥३३॥ विजिज्ञास्यतया यच्च वेदांतेषु मुमुक्षु
भिः॥समर्थ्यतेतियत्नेन तद्ब्रह्मेत्यवधारय ॥ ३४ ॥
जीवात्मना प्रवेशश्च नियंतृत्वं च तान्प्रति ॥ श्रू
यते यस्य वेदेषु तद्ब्रह्मेत्यवधारय ॥३५॥ कर्मणां
फलदातृत्वं यस्यैव श्रूयते श्रुतौ ॥ जीवानां हेतुक
र्तृत्वं तद्ब्रह्मेत्यवधारय॥३६॥ तत्त्वंपदार्थौ निर्णीत
वाक्यार्थश्चिंत्यतेऽधुना॥ तादात्म्यमत्र वाक्यार्थस्त
योरेव पदार्थयोः ॥ ३७ ॥ संसर्गो वा विशिष्टो वा
वाक्यार्थो नात्र संमतः॥ अखंडैकरसत्वेनवाक्यार्थो
विदुषां मतः ॥ ३८ ॥ प्रत्यग्बोधोय आभाति सो
ऽद्वयानंदलक्षणः ॥ अद्वयानंदरूपश्च प्रत्यग्बोधैक
लक्षणः ॥३९॥ इत्थमन्योन्यतादात्म्यप्रतिपत्तिर्य
दा भवेत् ॥ अब्रह्मत्वं त्वमर्थस्य व्यावर्त्तेत तदैव
हि ॥ ४० ॥ तदर्थस्य च पारोक्ष्यं यद्येवंकिं ततः
शृणु॥पूर्णानंदैकरूपेण प्रत्यग्बोधोवतिष्ठते॥४१॥त

त्त्वमस्यादिवाक्यं च तादात्म्यप्रतिपादने ॥ लक्ष्यौ
तत्त्वंपदार्थौ द्वावुपादाय प्रवर्तते ॥ ४२ ॥ हित्वा
द्वौ शबलौ वाच्यौ वाक्यं वाक्यार्थबोधने ॥ यथा
प्रवर्ततेऽस्माभिस्तथा व्याख्यातमादरात् ॥ ४३ ॥
आलंबनतया भाति योऽस्मत्प्रत्ययशब्दयोः ॥ अं
तःकरणसंभिन्नबोधः स त्वंपदाभिधः ॥ ४४ ॥ मा
योपाधिर्जगद्योनिः सर्वज्ञत्वादिलक्षणः ॥ परोक्ष्य
शबलः सत्याद्यात्मकस्तत्पदाभिधः ॥ ४५ ॥ प्रत्य
क्परोक्षतैकस्य सद्वितीयत्वपूर्णता ॥ विरुध्यते य
तस्तस्माल्लक्षणा संप्रवर्तते ॥ ४६ ॥ मानांतरविरो
धे तु मुख्यार्थस्य परिग्रहे ॥ मुख्यार्थेनाविनाभूते प्र
तीतिर्लक्षणोच्यते ॥ ४७ ॥ तत्त्वमस्यादिवाक्येषु
लक्षणा भागलक्षणा ॥ सोहमित्यादिवाक्यस्थपद
योरिव नापरा ॥ ४८ ॥ अहंब्रह्मेति वाक्यार्थबोधो
यावद्दृढीभवेत् ॥ शमादिसहितस्तावदभ्यसेच्छ्रव
णादिकम् ॥ ४९ ॥ श्रुत्याचार्यप्रसादेन दृढो बोधो

यदा भवेत् ॥ निरस्ताशेषसंसारनिदानः पुरुषस्तदा ॥ ५० ॥ विशीर्णकार्यकरणो भूतसूक्ष्मैरनावृतः ॥ विमुक्तकर्मनिगडः सद्य एव विमुच्यते ॥ ५१ ॥ प्रारब्धकर्मवेगेन जीवन्मुक्तो यदा भवेत् ॥ किंचित्कालमनारब्धकर्मबंधस्य संक्षये ॥ ५२ ॥ निरस्तातिशयानंदं वैष्णवं परमं पदम् ॥ पुनरावृत्तिरहितं कैवल्यं प्रतिपद्यते ॥ ५३ ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छङ्कराचार्यविरचिता वाक्यवृत्तिः समाप्ता ॥ १०९ ॥ ॥ श्रीकृष्णार्पणमस्तु ॥

अथ परा पूजाप्रारभ्यते ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ पूर्णस्यावाहनं कुत्र सर्वाधारस्य चासनम् ॥ स्वच्छस्य पाद्यमर्घ्यं च शुद्धस्याचमनं कुतः ॥ १ ॥ निर्मलस्य कुतः स्नानं वस्त्रं विश्वोदरस्य च ॥ निरालंबस्योपवीतं पुष्पं निर्वासनस्य च ॥ २ ॥ निर्लेपस्य कुतो गंधो रम्यस्याभरणं कुतः ॥ नित्यतृप्तस्य नैवेद्यं तांबूलं च कुतो विभोः ॥ ३ ॥

प्रदक्षिणा ह्यनंतस्य ह्यद्वयस्य कुतो नतिः ॥ वेद
वाक्यैरवेद्यस्य कुतः स्तोत्रं विधीयते ॥ ४ ॥ स्वयं
प्रकाशमानस्य कुतो नीराजनं विभोः॥अंतर्बहिश्च
पूर्णस्य कथमुद्वासनं भवेत्॥८॥एवमेव परा पूजा
सर्वावस्थासु सर्वदा ॥एकबुद्ध्या तु देवेशे विधेया
ब्रह्मवित्तमैः ॥ ६॥ इति परापूजा समाप्ता ॥११०॥

अथ हरिहरात्मकस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः॥गोविंद माधव मुकुंद हरे मुरारे
शंभो शिवेश शशिशेखर शूलपाणे॥ दामोदराच्यु
त जनार्दन वासुदेवत्याज्या भटा य इति संततमा
मनंति॥१॥गंगाधरांधकरिपो हर नीलकंठ वैकुंठकै
टभरिपो कमठाब्जपाणे ॥भूतेश खंडपरशो मृडचं
डिकेश त्याज्या भटा य इति संततमामनंति॥२॥
विष्णो नृसिंह मधुसूदन चक्रपाणेगौरीपते गिरिश
शंकर चंद्रचूड ॥ नारायणासुरनिबर्हण शार्ङ्गपाणे
त्याज्या भटा य इति संततमा०॥३ ॥ मृत्युञ्जयो

ग्र विषमेक्षण कामशत्रो श्रीकांत पीतवसनांबुदनी
ल शौरे ॥ईशान कृत्तिवसन त्रिदशैकनाथ त्याज्या
भटा य०॥ ४॥लक्ष्मीपते मधुरिपो पुरुषोत्तमाद्य
श्रीकंठ दिग्वसन शांत पिनाकपाणे ॥ आनंदकंद
धरणीधर पद्मनाभ त्याज्या भटा य इति० ॥५॥
सर्वेश्वर त्रिपुरसूदन देवदेव ब्रह्मण्यदेव गरुडध्वज
शंखपाणे ॥ त्र्यक्षोरगाभरण बालमृगांकमौले त्या
ज्या भटा० ॥ ६ ॥ श्रीराम राघवरमेश्वर रावणा
रे भूतेश मन्मथरिपो प्रमथाधिनाथ ॥चाणूरमर्दन
हृषीकपते मुरारे त्याज्या भटा० ॥ ७ ॥ शूलिन्
गिरीश रजनीशकलावतंस कंसप्रणाशन सनातन
केशिनाश ॥ भर्ग त्रिनेत्रभवभूतपते पुरारे त्याज्या
भटा० ॥८॥ गोपीपते यदुपते वसुदेवसूनो कर्पूर
गौर वृषभध्वज भालनेत्र॥गोवर्द्धनोद्धरण धर्मधुरी
णगोप त्याज्या भ० ॥९॥ स्थाणो त्रिलोचन पिना
कधरस्मरारे कृष्णानिरुद्ध कमलाकर कल्मषारे ॥

विश्वेश्वर त्रिपथगार्द्रजटाकलाप त्याज्या० ॥१०॥ अष्टोत्तराधिकशतेन सुचारुनाम्नां संदर्भितां ललित रत्नकदंबकेन ॥ सन्नायकांदृढगुणां निजकंठगां यः कुर्यादिमां स्रजमहो स यमं न पश्येत् ॥ ११ ॥ गणावूचतुः ॥ इत्थं द्विजेंद्र निजभृत्यगणान्सदैव संशिक्षयेदवनिगान्स हि धर्मराजः ॥ अन्येऽपि ये हरिहरांकधरा धरायां ते दूरतः पुनरहो परिवर्जनीयाः ॥ १२ ॥ अगस्त्य उवाच ॥ यो धर्मराजरचितां ललितप्रबंधां नामावलिं सकलकल्मषबीजहंत्रीम् ॥ धीरोऽत्र कौस्तुभभृतः शशिभूषणस्य नित्यं जपेत्स्तनरसं न पिबेत्स मातुः ॥ १३ ॥ इति शृण्वन्कथां रम्यां शिवशर्मा प्रियेऽनघाम् ॥ प्रहर्षवक्त्रः पुरतो ददर्शाप्सरसांपुरीम् ॥ १४ ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे काशीखंडे धर्मराजविरचिता हरिहराष्टोत्तरशतनामावलिः समाप्ता ॥ १११ ॥

अथ दत्तात्रेयस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ जटाधरं पांडुरंगं शूलहस्तं कृपा
निधिम् ॥ सर्वरोगहरं देवं दत्तात्रेयमहं भजे ॥ १॥
अस्य श्रीदत्तात्रेयस्तोत्रमंत्रस्य भगवान्नारदऋषिः
॥ अनुष्टुप्छंदः ॥ श्रीदत्तः परमात्मा देवता ॥ श्री
दत्तप्रीत्यर्थं जपे विनियोगः ॥ जगदुत्पत्तिकर्त्रे च
स्थितिसंहारहेतवे ॥ भवपाशविमुक्ताय दत्तात्रेय
नमोस्तु ते ॥ १ ॥ जराजन्मविनाशाय देहशुद्धि
कराय च ॥ दिगंबर दयामूर्ते दत्तात्रेय नमोऽस्तु ते
॥ २ ॥ कर्पूरकांतिदेहाय ब्रह्ममूर्तिधराय च ॥ वेद
शास्त्रपरिज्ञाय दत्तात्रेय नमोऽस्तु ते ॥ ३ ॥ ह्रस्व
दीर्घकृशस्थूलनामगोत्रविवर्जित ॥ पंचभूतकदीप्ता
यं दत्तात्रेय नमोऽस्तु ते ॥४॥ यज्ञभोक्त्रे च यज्ञाय
यज्ञरूपधराय च ॥ यज्ञप्रियाय सिद्धाय दत्तात्रेय
नमोऽस्तुते ॥ ५ ॥ आदौ ब्रह्मा मध्ये विष्णुरंते
देवः सदाशिवः ॥मूर्तित्रयस्वरूपाय दत्तात्रेय नमो

स्तुते ॥ ६ ॥ भोगालयाय भोगाय योगयोग्याय धारिणे ॥ जितेंद्रियजितज्ञाय दत्तात्रेय० ॥ ७ ॥ दिगंबराय दिव्याय दिव्यरूपधराय च ॥ सदोदितपरब्रह्म दत्तात्रेय नमोऽस्तुते ॥ ८ ॥ जंबुद्वीपे महाक्षेत्रे मातापुरनिवासिने ॥ जयमान सतां देव दत्तात्रेय नमोस्तुते॥९॥भिक्षाटनं गृहे ग्रामे पात्रं हेममयंकरे ॥ नानास्वादमयी भिक्षा दत्तात्रेय नमोऽस्तु ते ॥ १० ॥ ब्रह्मज्ञानमयी मुद्रा वस्त्रमाकाशभूतले॥ प्रज्ञानघनबोधाय दत्तात्रेय नमोस्तुते॥११॥ अवधूत तदानंद परब्रह्मस्वरूपिणे ॥ विदेहदेहरूपाय दत्तात्रेय० ॥१२॥ सत्यरूप सदाचार सत्यधर्मपरायण॥सत्याश्रय परोक्षाय दत्तात्रेय० ॥१३॥ शूलहस्त गदापाणे वनमालासुकंधर ॥यज्ञसूत्रधर ब्रह्म दत्तात्रेय० ॥१४॥ क्षराक्षरस्वरूपायपरात्परतराय च ॥ दत्तमुक्तिपरस्तोत्र दत्तात्रेय० ॥१५॥ दत्तविद्याय लक्ष्मीशदत्तस्वात्मस्वरूपिणे॥ गुणनि

गुणरूपाय दत्तात्रेय० ॥१६॥ शत्रुनाशकरं स्तोत्रं ज्ञानविज्ञानदायकम्॥ सर्वपापं शमं याति दत्तात्रेय न० ॥१७॥ इदं स्तोत्रं महद्दिव्यं दत्तप्रत्यक्षकारकम् ॥ दत्तात्रेयप्रसादाच्च नारदेन प्रकीर्तितम् ॥ ॥१८॥ इति श्रीनारदपुराणे नारदविरचितं दत्तात्रेयस्तोत्रं संपूर्णम् ॥११२॥

अथ शिवरामाष्टकप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः ॥ शिव हरे शिवरामसखे प्रभो त्रिविधतापनिवारण हे विभो॥ अज जनेश्वर यादव पाहि मां शिव हरे विजयं कुरु मे वरम् ॥१॥ कमललोचन राम दयानिधे हरगुरो गजरक्षक गोपते ॥ शिवतनो भव शंकर पाहिमां शिवहरे वि०॥२॥ स्वजनरंजनमंगलमंदिरं भजति ते पुरुषाः परमंपदम् ॥भवति तस्य सुखं परमाद्भुतं शिव हरे वि०॥ ॥३॥ जय युधिष्ठिरवल्लभ भूपते जय जयार्जित पुण्यपयोनिधे ॥जय कृपामय कृष्ण नमोऽस्तुते

शिव हरे विज० ॥ ४ ॥ भवविमोचन माधव माप
ते सुकविमानसहंस शिवारते ॥ जनकजारत राघ
व रक्ष मां शिव हरे वि० ॥ ५ ॥ अवनिमंडलमंग
ल मापते जलद सुंदरराम रमापते ॥ निगमकीर्ति
गुणार्णव गोपते शिव हरे वि० ॥ ६ ॥ पतितपा
वन नाममयी लता तव यशो विमलं परिगीयते ॥
तदपि माधव मां किमुपेक्षसे शिव हरे वि० ॥७॥
अमरतापरदेव रमापते विजयतस्तव नाम घनो
पमा ॥ मयि कथं करुणार्णव जायते शिव ह०॥८॥
हनुमतः प्रियतापकर प्रभो सुरसरिद्धृतशेखर हे गु
रो॥मम विभो किमु विस्मरणं कृतं शिवह० ॥९॥
नरहरेरतिरंजनसुंदरं पठति यः शिवरामकृतस्त
वम् ॥ विशति रामरमाचरणांबुजे शिव ह०॥१०॥
प्रातरुत्थाय यो भक्त्या पठेदेकाग्रमानसः॥विजयो
जायते तस्य विष्णुमाराध्यमाप्नुयात् ॥११॥ इति
श्रीरामानंदविरचितंशिवरामस्तोत्रं संपूर्णम् ११३॥

अथ शङ्कराचार्यकृतगुर्वष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ शरीरं सुरूपं तथा वा कलत्रं यशश्चारु चित्रं धनं मेरुतुल्यम् ॥ मनश्चेन्न लग्नं ह रेरंघ्रिपद्मे ततः किं ततः किं ततः किं ततः किम् ॥ १ ॥ कलत्रं धनं पुत्रपौत्रादि सर्वं गृहं बांधवाः सर्वमेतद्धि जातम् ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे मनश्चेन्न लग्नं ततः किं ततः किं ततः किं ततः किम् ॥ २ ॥ षडंगादिवेदो मुखे शास्त्रविद्या कवित्वादि गद्यंसुपद्यं करोति ॥ गुरो रंघ्रिपद्मे० ॥ ३ ॥ विदेशेषु मान्यः स्वदेशेषु धन्यः सदाचारवृत्तेषु मत्तो न चान्यः ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे० ॥ ॥ ४ ॥ क्षमामंडले भूपभूपालवृंदैः सदा सेवितं य स्य पादारविंदम् ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे० ॥ ५ ॥ यशो मे गतं दिक्षुदानप्रतापाज्जगद्वस्तु सर्वं करे यत्प्रसादा त् ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे० ॥ ६ ॥ न भोगे न योगे न वा वाजिराजौ न कांतासुखे नैव वित्तेषु चित्तम् ॥ गुरो रंघ्रिप० ॥ ७ ॥ अरण्यं न वा स्वस्य गेहेन कार्यं

न देहे मनो वर्तते मे त्वनर्घ्ये॥ गुरोरंघ्रिपद्मे० ॥८॥ अनर्घ्याणि रत्नानि भुक्तानि सम्यक्समालिंगिता कामिनी यामिनीषु ॥ गुरोरंघ्रिपद्मे० ॥९॥ गुरोरष्टकं यःपठेत्पुण्यदेही यतिर्भूपतिर्ब्रह्मचारी च गेही ॥ लभेद्वांछितार्थं पदं ब्रह्मसंज्ञं गुरोरुक्तवाक्ये मनो यस्य लग्नम् ॥ १० ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छङ्कराचार्यवि० गुरोरष्टकं संपू०॥

अथ प्रश्नोत्तररत्नमालिकाप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः॥ कः खलु नालंक्रियते दृष्टादृष्टार्थसाधनपटीयान्॥ अनया कंठस्थितया प्रश्नोत्तररत्नमालिकया ॥ १ ॥ भगवन्किमुपादेयं गुरुवचनं हेयमपि च किमकार्यम् ॥ को गुरुरधिगततत्त्वः शिष्यहितायोद्यतः सततम् ॥२॥ त्वरितं किं कर्तव्यं सुधिया संसारसंततिच्छेदः ॥ किं मोक्षतरोर्बीजं सम्यग्ज्ञानं क्रियासहितम् ॥ ३ ॥ कः पथ्यतरो धर्मः॥कः शुचिरिह यस्य मानसं शुद्धम्॥कः पंडितो

विवेकी किं विषमवधीरणा गुरुषु ॥ ४ ॥ किंसं
सारे सारं बहुशो विचिंत्यमानमिदमेव ॥ मनुजे
षु दृष्टतत्त्वं स्वपरहितायोद्यतं जन्म ॥ ५ ॥ मदिरे
व मोहजनकः कः स्नेहः के च दस्यवो विषयाः ॥
का भववल्ली तृष्णा को वैरीयस्त्वनुद्योगः ॥६॥ क
स्माद्भयमिह मरणादंधादपि को विशिष्यते रागी ॥
कः शूरो यो ललनालोचनबाणैर्न च व्यथितः ॥७॥
पातुं कर्णांजलिभिः किममृतमिव युज्यते सदुपदे
शः ॥ किं गुरुताया मूलं यदेतदप्रार्थनं नाम ॥८॥
किं गहनं स्त्रीचरितं कश्चतुरो यो न खंडितस्तेन॥
किं दारिद्र्यमतोषं किं लाघवमन्यधनपरा या
च्ञा ॥९॥ किं जीवितमनवद्यं किं जाड्यं पाटवे
प्यनभ्यासः ॥ को जागर्ति विवेकी का निद्रा मूढ
ता जंतोः ॥१०॥ नलिनीदलगतजलवत्तरलं किं
यौवनं धनं चायुः ॥ के शशधरकरनिकरानुकारि
णः सज्जना एव ॥११॥ को नरकः परवशता किं

सौख्यं सर्वसङ्गविरतिर्या ॥ किं साध्यं भूतहितं किं
मु प्रियं प्राणिनामसवः ॥ १२ ॥ किं दानमनाकां
क्षं किं मित्रं यन्निवर्तयति पापात् ॥ १३ ॥ कोऽलं
कारः शीलं किं वाचां मंडनं सत्यम् ॥ किमनर्थफलं
मानः सुसंगतिः का सुखावहा मैत्री ॥ १४ ॥ सर्व
व्यसनविनाशे को दक्षः सर्वथा परित्यागी ॥ कोऽधो
योऽकार्यरतः को बधिरो यः शृणोति न हितानि ॥
॥ १५ ॥ को मूको यः काले प्रियाणि वक्तुं न जानाति
किं मरणं मूर्खत्वं किमनर्घ्यं दत्तमवसरे यच्च १६ ॥
आमरणात्किं शल्यं प्रच्छन्नं यत्कृतं पापम् ॥ कुत्र
विधेयो यत्नो विद्याभ्यासे सदौषधे दाने ॥ १७ ॥
अवधीरणा क्व कार्या खलपरयोषित्परधनेषु ॥ का
ऽहर्निशमनुचिंत्या संसारासारता न तु प्रमदा १८ ॥
का प्रेयसी विधेया करुणा दीनेषु सज्जने मैत्री ॥
कंठगतैरप्यसुभिः कस्यात्मा न वशमुपयाति १९ ॥
मूर्खस्य विषादवतो गर्ववतोऽपि च कृतघ्नस्य ॥ कः

पूज्यः सद्वृत्तः कमधममाचक्षते चलितवृत्तम् ॥२०
केन जितं जगदेतत्सत्यतितिक्षावता पुंसा ॥ कुत्र
विधेयो वासः सज्जननिकटेऽथवा काश्याम् ॥२१॥
कस्मै नमस्क्रिया स्याद्देवानामपि दयाप्रधानस्य॥
कस्मादुद्वेजितव्यं संसारारण्यतः सुधिया ॥२२॥
कस्य वशे प्राणिगणः सत्यप्रियभाषिणो विनीत
स्य ॥ क्व स्थातव्यं न्याय्ये पथि दृष्टार्थलाभाय
॥ २३ ॥ विद्युद्विलसितचपलं किं दुर्जनसंगतिर्यु
वतयश्च ॥ कुलशीलनिष्प्रकंपाः के कलिकालेऽपि
सत्पुरुषाः ॥२४॥ किं शोच्यं कार्पण्यं सति विभ
वेकिंप्रशस्यमौदार्यम्॥तनुतरविभवस्य प्रभविष्णो
र्वा किं यत्सहिष्णुत्वम् ॥ २५॥ चिंतामणिरिव दु
र्लभमिह किं कथयामि चतुर्भद्रम् ॥ किं तद्वदंति
भूयो विधूततमसो विशेषेण ॥ २६ ॥ दानं प्रिय
वाक्सहितं ज्ञानमगर्वं क्षमान्वितं शौर्यम् ॥ वित्तं
त्यागसमेतं दुर्लभमेतच्चतुर्भद्रम् ॥ २७ ॥ इति कं

ठगता विमलप्रश्नोत्तररत्नमालिका येषाम् ॥ ते ऽमुक्ताभरणा अपि विभांति विद्वत्समाजेषु ॥२८॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छङ्करा चार्यविरचिताप्रश्नोत्तररत्नमालिकासमाप्ता॥ ११६

अथ कल्किस्तवप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ राजान ऊचुः ॥ गद्यानि ॥ जयजय निजमायया कल्पिताशेषविशेषकल्पनापरिणामजलाप्लुतलोकत्रयोपकरणमाकलय्य मनुमनिशम्य पूरितमविजनाविजनाविर्भूतमहामीनशरीर त्वंनिजकृतधर्मसेतुसंरक्षणकृतावतारः ॥१॥ पुनरिह जलधिमथनादृतदेवदानवगणानां मंदराचलानयनव्याकुलितानां साहाय्येनादृतचित्तः पर्वतोद्धरणामृतप्राशनरचनावतारः कूर्माकारः प्रसीदपरेश त्वं दीननृपाणाम् ॥ २ ॥ पुनरिह दितिजबलपरिलंघितवासवसूदनादृत जितभुवनपराक्रमहिरण्याक्षनिधनपृथिव्युद्धरणसंकल्पाभिनिवेशेन

कोलावतार पाहि नः ॥ ३ ॥ पुनरिह त्रिभुवनजयि
नो महाबलपराक्रमस्याहिरण्यकशिपोरर्दितानां दे
ववराणां भयभीतानां कल्याणाय दितिसुतवधप्रे
प्सुर्ब्रह्मणो वरदानादवध्यस्य न शस्त्रास्त्रैरात्रिदि
वास्वर्गमर्त्यपातालतले देवगंधर्वकिन्नरनरनागैरि
ति विचिंत्य नरहरिरूपेण नखाग्रभिन्नोरुः दष्टदं
तच्छदं त्यक्तासुं कृतवानसि ॥ ४ ॥ पुनरिह त्रिज
गज्जयिनो बलेः सत्रे शक्रानुजो बटुवामनो दैत्य
संमोहनाय त्रिपदभूमियाच्ञाछलेन विश्वका
यस्तदुत्सृष्टजलसंस्पर्शं विवृद्धमनोऽभिलाषस्त्वंभू
तले बलेर्दौवारिकत्वमंगीकृतमुचितं दानफलम् ॥
॥ ५ ॥ पुनरिह हैहयादिनृपाणाममितबलपराक्र
माणां नानामदोल्लंघितमर्यादावर्त्मनां निधनाय
भृगुवंशजो जामदग्न्यः पितृहोमधेनुहरणप्रवृद्ध
मन्युवशात् त्रिःसप्तकृत्वो निःक्षत्रियां पृथिवीं कृत
वानसि परशुरामावतारः ॥ ६ ॥ पुनरिह पुलस्त्य

वंशावतंसस्य विश्रवसःपुत्रस्य निशाचरस्य राव
णस्य लोकत्रयतापनस्य निधनमुररीकृत्य रविकु
लजातदशरथात्मजो विश्वामित्रादस्त्राण्युपलभ्य
वने सीताहरणवशात्प्रवृद्धमन्युनाऽम्बुधिं वानरै
र्निबध्य सगणं दशकंधरं हतवानसि रामावतारः
॥७॥पुनरिह यदुकुलजलधिकलानिधिः सकल
सुरगणसेवितपादारविंदद्वंद्वो विविधदानवदैत्यद
लनलोकत्रयदुरिततापनो वसुदेवात्मजो रामाव
तारो बलभद्रस्त्वमसि ॥८॥ पुनरिह विधिकृतवे
दधर्मानुष्ठानविहितनानादर्शनसघृणः संसारकर्म
त्यागविधिना ब्रह्मभासविलासचातुरीं प्रकृतिवि
माननामसंपादयन् बुद्धावतारस्त्वमसि ॥ ९ ॥ अ
धुना कलिकुलनाशावतारो बौद्धपाषंडम्लेच्छादी
नां च वेदधर्मसेतुपरिपालनाय कृतावतारः कल्कि
रूपेणास्मान् स्त्रीत्वनिरयादुद्धृतवानसि तवानुक
म्पां किमिह कथयामः ॥१०॥ क ते ब्रह्मादीना

भविदितविलासावतरणं क्व नः कामावामाकुलि
तमृगतृष्णार्त्तमनसाम्॥ सुदुष्प्राप्यं युष्मच्चरणज
लजालोकनमिदं कृपापारावारःप्रमुदितदृशाश्वास
य निजान्॥११॥इति श्रीकल्किपुराणेऽनुभागवते
भविष्येद्वितीयांशेनृपकृतकल्किस्तवःसं०॥११६

अथ प्रातःस्मरणस्तोत्रप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः॥ प्रातःस्मरामि हृदि संस्फुरदा
त्मतत्त्वं सच्चित्सुखं परमहंसगतिं तुरीयम्॥ यत्स्व
प्नजागरसुषुप्तमवैति नित्यं तद्ब्रह्म निष्कलमहं न
च भूतसंघः॥ १॥ प्रातर्भजामि मनसो वचसाम
गम्यं वाचो विभांति निखिला यदनुग्रहेण॥ य
न्नेति नेति वचनैर्निगमा अवोचस्तं देवदेवमजम
च्युतमाहुरग्र्यम्॥ २॥ प्रातर्नमामि तमसः परम
र्कवर्णं पूर्णं सनातनपदं पुरुषोत्तमाख्यम्॥ य
स्मिन्निदं जगदशेषमशेषमूर्तौ रज्ज्वाभुजंगम इव
प्रतिभासि तं वै॥३॥श्लोकत्रयमिदं पुण्यं लोकत्रय

विभूषणम् ॥ प्रातःकाले पठेद्यस्तु स गच्छेत्परमं पदम्॥ ४॥इति श्रीभगवत्पादाचार्यविरचितं प्रातः स्मरणस्तोत्रं संपूर्णम् ॥११७॥ ॐतत्सद्ब्रह्मार्पण०

अथ अश्वत्थस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ श्रीनारद उवाच ॥ अनायासे न लोकोयं सर्वान्कामानवाप्नुयात् ॥ सर्वदेवात्मकं चैकं तन्मे ब्रूहि पितामह॥१॥ब्रह्मोवाच ॥शृणु देव मुनेऽश्वत्थं शुद्धं सर्वात्मकं तरुम् ॥ यत्प्रदक्षिणतो लोकः सर्वान्कामान्समश्नुते ॥२ ॥ अश्वत्थाद्दक्षिणे रुद्रः पश्चिमे विष्णुरास्थितः ॥ब्रह्मा चोत्तरदेशस्थः पूर्वे त्विन्द्रादिदेवताः ॥३ ॥ स्कंधोपस्कंधपत्रेषु गो विप्रमुनयस्तथा ॥ मूलं वेदाः पयो यज्ञास्संस्तुता मुनिपुंगव ॥ ४ ॥ पूर्वादिदिक्षु संयाता नदीनदस रोऽब्धय ॥ तस्मात्सर्वप्रयत्नेन ह्यश्वत्थं संश्रयेद्बुधः ॥ ५ ॥ त्वं क्षीर्यफलकश्चैव शीतलश्च वनस्पते॥ त्वामाराध्य नरो विंद्यादैहिकामुष्मिकं फलम्॥६॥

चलद्दलाय वृक्षाय सर्वदाश्रितविष्णवे ॥ बोधित
त्वाय देवाय ह्यश्वत्थाय नमो नमः ॥७॥ अश्वत्थ
यस्मात्त्वयि वृक्षराज नारायणस्तिष्ठति सर्वकाले॥
अतः श्रुतस्त्वं सततं तरूणां धन्योऽसि चारिष्टवि
नाशकोसि ॥८॥ क्षीरदस्त्वं च येनेह येन श्रीस्त्वां
निषेवते॥सत्येन तेन वृक्षेन्द्र मामपि श्रीर्निषेवताम्
॥९॥ एकादशात्मरुद्रोसि वसुनाथशिरोमणिः ॥
नारायणोसि देवानां वृक्षराजोसि पिप्पल ॥१०॥
अग्निगर्भः शमीगर्भो देवगर्भः प्रजापतिः॥ हिरण्य
गर्भो भूगर्भो यज्ञगर्भो नमोस्तुते ॥११॥ आयुर्ब
लं यशो वर्चः प्रजाः पशुवसूनि च ॥ ब्रह्मप्रज्ञां च मे
धां चत्वं नो धेहि वनस्पते॥१२॥ सततं वरुणोरक्षे
त्त्वामाराद्वृष्टिराश्रयेत् ॥ परितस्त्वां निषेवंतां तृ
णानि सुखमस्तु ते॥१३॥अक्षिस्पंदं भुजस्पंदं दुः
स्वप्नं दुर्विचिंतनम् ॥ शत्रूणां च समुत्थानं ह्यश्वत्थ
शमय प्रभो ॥१४॥ अश्वत्थाय वरेण्याय सर्वैश्व

र्थप्रदायिने ॥ नमो दुःस्वप्ननाशाय सुस्वप्नफलदा
यिने ॥ १५ ॥ मूलतो ब्रह्मरूपाय मध्यतो विष्णु
रूपिणे ॥ अग्रतः शिवरूपाय वृक्षराजाय ते नमः॥
॥१६॥यं दृष्ट्वा मुच्यते रोगैःस्पृष्ट्वा पापैः प्रमुच्यते
॥यदाश्रयाच्चिरंजीवी तमश्वत्थं नमाम्यहम् ॥१७॥
अश्वत्थ सुमहाभाग सुभगप्रियदर्शन॥इष्टान्कामां
श्च मे देहि शत्रुभ्यस्तु पराभवम्॥१८॥ आयुः प्र
जां धनं धान्यं सौभाग्यं सर्वसंपदम् ॥ देहि देव म
हावृक्ष त्वामहं शरणं गतः ॥१९॥ ऋग्यजुः साम
मंत्रात्मा सर्वरूपी परात्परः ॥अश्वत्थो वेदमूलो
ऽसावृषिभिः प्रोच्यते सदा ॥२०॥ ब्रह्महा गुरुहा
चैव दरिद्रो व्याधिपीडितः ॥ आवृत्य लक्षसंख्यंत
त्स्तोत्रमेतत्सुखी भवेत् ॥२१॥ ब्रह्मचारी हवि
ष्याशी त्वधःशायी जितेंद्रियः॥ पापोपहतचित्तो
पि व्रतमेतत्समाचरेत् ॥२२॥ एकहस्तं द्विहस्तं
वा कुर्याद्गोमयलेपनम्॥ अर्चेत्पुरुषसूक्तेन प्रणवेन

विशेषतः ॥ २३ ॥ मौनी प्रदक्षिणं कुर्यात्प्रागुक्तफलभाग्भवेत् ॥ विष्णोर्नामसहस्रेण ह्यच्युतस्यापि कीर्तनात् ॥ २४ ॥ पदे पदांतरं गत्वा करचेष्टाविवर्जितः ॥ वाचा स्तोत्रं नमो ध्याने चतुरंगप्रदक्षिणम् ॥ २५ ॥ अश्वत्थः स्थापितो येन तत्कुलं स्थापितं ततः ॥ धनायुषां समृद्धिस्तु नरकात्तारयेत्पितॄन् ॥ २६ ॥ अश्वत्थमूलमाश्रित्य शाकान्नोदकदानतः ॥ एकस्मिन्भोजिते विप्रे कोटिब्राह्मणभोजनम् ॥ २७ ॥ अश्वत्थमूलमाश्रित्य जपहोमसुरार्चनात् ॥ अक्षय्यं फलमाप्नोति ब्रह्मणो वचनं तथा ॥ २८ ॥ एवमाश्वासितोऽश्वत्थः सदा श्वासाय कल्पते ॥ यज्ञार्थं छेदितेऽश्वत्थे ह्यक्षय्यं स्वर्गमाप्नुयात् ॥ २९ ॥ छिन्नो येन वृथाऽश्वत्थश्छेदिताः पितृदेवताः ॥ अश्वत्थः पूजितो यत्र पूजिताः सर्वदेवताः ॥ ३० ॥ इति श्रीब्रह्मनारदसंवादे अश्वत्थस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ११८ ॥

अथ नवग्रहस्तोत्रप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः ॥ जपाकुसुमसंकाशं काश्यपेयं
महाद्युतिम् ॥ तमोरिं सर्वपापघ्नं प्रणतोऽस्मि दिवा
करम् ॥ १ ॥ दधिशंखतुषाराभं क्षीरोर्णवसमुद्भवम् ॥
नमामि शशिनं सोमं शंभोर्मुकुटभूषणम् ॥ २ ॥
धरणीगर्भसंभूतं विद्युत्कांतिसमप्रभम् ॥ कुमारं
शक्तिहस्तं तं मंगलं प्रणमाम्यहम् ॥ ३ ॥ प्रियंगुक
लिकाश्यामं रूपेणाऽप्रतिमं बुधम् ॥ सौम्यं सौम्य
गुणोपेतं तं बुधं प्रणमाम्यहम् ॥ ४ ॥ देवानां च
ऋषीणां च गुरुं कांचनसन्निभम् ॥ बुद्धिभूतं त्रि
लोकेशं तं नमामि बृहस्पतिम् ॥ ५ ॥ हिमकुंदमृ
णालाभं दैत्यानां परमं गुरुम् ॥ सर्वशास्त्रप्रवक्तारं
भार्गवं प्रणमाम्यहम् ॥ ६ ॥ नीलांजनसमाभासं
रविपुत्रं यमाग्रजम् ॥ छायामार्तंडसंभूतं तं नमा
मि शनैश्चरम् ॥ ७ ॥ अर्धकायं महावीर्यं चंद्रादि
त्यविमर्दनम् ॥ सिंहिकागर्भसंभूतं तं राहुं प्रणमाम्य

हम् ॥८॥ पलाशपुष्पसंकाशं तारकाग्रहमस्तक
म् ॥ रौद्रं रौद्रात्मकं घोरं तं केतुं प्रणमाम्यहम् ॥
॥९॥ इति व्यासमुखोद्गीतं यः पठेत्सुसमाहितः॥
दिवा वा यदि वा रात्रौ विघ्नशांतिर्भविष्यति ॥
॥ १० ॥ नरनारीनृपाणां च भवेद्दुःस्वप्ननाशनम्॥
ऐश्वर्यमतुलं तेषामारोग्यं पुष्टिवर्धनम् ॥ ११ ॥ ग्र
हनक्षत्रजाः पीडास्तस्कराग्निसमुद्भवाः ॥ताःसर्वाः
प्रशमं यांति व्यासो ब्रूते न संशयः॥१२॥इति श्री
व्यासविरचितं नवग्रहस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ११९ ॥

अथ शनिस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशनैश्चरस्तोत्रमंत्र
स्य॥दशरथऋषिः ॥ शनैश्चरो देवता ॥त्रिष्टुप्छंदः
शनैश्चरप्रीत्यर्थं जपेविनियोगः ॥ दशरथ उवाच॥
कोणांतको रौद्रयमोथ बभ्रुः कृष्णः शनिः पिंगल
मंदसौरिः ॥ नित्यं स्मृतो यो हरते च पीडां तस्मै

नमः श्रीरविनंदनाय ॥ १ ॥ सुरासुराः किंपुरुषोर
गेंद्रा गंधर्वविद्याधरपन्नगाश्च॥पीडयंति सर्वे विषम
स्थितेन तस्मै नमः श्रीरविनंदनाय ॥ २ ॥ नरा
नरेंद्राः पशवो मृगेंद्रा वन्याश्च ये कीटपतंगभृंगाः॥
॥ पीडयंतिसर्वे विषमस्थितेन तस्मै नमः श्रीरवि
नंदनाय ॥ ३ ॥ देशाश्च दुर्गाणि वनानि यत्र सेना
निवेशः पुरपत्तनानि ॥ पीडयंति सर्वे विषमस्थ
तेन तस्मै नमः श्रीरविनंदनाय॥ ४ ॥ तिलैर्यवैर्मा
षगुडान्नदानैर्लोहेन नीलांबरदानतो वा ॥ प्रीणाति
मंत्रैर्निजवासरे च तस्मै नमः श्रीरविनंदनाय ॥५॥
प्रयागकूले यमुनातटे चसरस्वतीपुण्यजले गुहाया
म्॥ यो योगिनांध्यानगतोऽपिसूक्ष्मस्तस्मै नमःश्री
रविनंदनाय ॥६॥ अन्यप्रदेशात्स्वगृहंप्रविष्टस्तदी
यवारे स नरःसुखीस्यात्॥गृहाद्गतो यो न पुनःप्रया
ति तस्मै नमः श्रीरविनंदनाय ॥ ७ ॥ स्रष्टा स्वयं
भूर्भुवनत्रयस्य त्राता हरीशो हरते पिनाकी ॥ एक

त्रिधा ऋग्यजुःसाममूर्तिस्तस्मै नमः श्रीरविनंद
नाय ॥ ८ ॥ शन्यष्टकं यः प्रयतः प्रभाते नित्यंस
पुत्रैः पशुबांधवैश्च ॥ पठेच्च सौख्यं भुवि भोगयुक्तः
प्राप्नोति निर्वाणपदं तदंते ॥ ९ ॥ कोणस्थः पिंगलो
बभ्रुः कृष्णोरौद्रोंतको यमः ॥ सौरिः शनैश्चरो
मंदः पिप्पलादेन संस्तुतः ॥१० ॥ एतानि दशना
मानि प्रातरुत्थाय यः पठेत्॥शनैश्चरकृता पीडान
कदाचिद्भविष्यति॥११॥ इतिदशरथप्रोक्तं श्रीशनै
श्चरस्तोत्रं संपूर्णम्॥श्रीशनैश्चरार्पणमस्तु ॥१२०॥

अथ ऋणमोचकमंगलस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ मंगलो भूमिपुत्रश्च ऋणहर्ता
धनप्रदः ॥ स्थिरासनो महाकायः सर्वकामविरोध
कः ॥ १ ॥ लोहितोलोहिताक्षश्च सामगानां कृपा
करः ॥ धरात्मजः कुजो भौमो भूतिदो भूमिनंदनः
॥ २ ॥ अंगारको यमश्चैव सर्वरोगापहारकः ॥वृष्टि
कर्ताऽपहर्ता च सर्वकामफलप्रदः ॥ ३ ॥ एतानि

कुजनामानि नित्यं यः श्रद्धया पठेत् ॥ ऋणं न जायते तस्य धनं शीघ्रमवाप्नुयात् ॥ ४ ॥ धरणीगर्भसंभूतं विद्युत्कांतिसमप्रभम् ॥ कुमारं शक्तिहस्तं च मंगलं प्रणमाम्यहम् ॥ ५ ॥ स्तोत्रमंगारकस्यैतत्पठनीयं सदा नृभिः ॥ न तेषां भौमजा पीडा स्वल्पापि भवति क्वचित् ॥ ६ ॥ अंगारक महाभाग भगवन्भक्तवत्सल ॥ त्वां नमामि ममाशेषमृणमाशु विनाशय ॥ ७ ॥ ऋणरोगादिदारिद्र्यं ये चान्ये चापमृत्यवः ॥ भयक्लेशमनस्तापा नश्यंतु मम सर्वदा ॥ ८ ॥ अतिवक्र दुराराध्य भोगमुक्तजितात्मनः ॥ तुष्टो ददासि साम्राज्यं रुष्टो हरसि तत्क्षणात् ॥ ९ ॥ विरिंचिशक्रविष्णूनां मनुष्याणां तु का कथा ॥ तेन त्वं सर्वसत्त्वेन ग्रहराजो महाबलः ॥ १० ॥ पुत्रान्देहि धनं देहि त्वामस्मि शरणंगतः ॥ ऋणदारिद्र्यदुःखेन शत्रूणां च भयात्ततः ॥ ११ ॥ एभिर्द्वादशभिः श्लोकैर्यः स्तौति च धरासुतम् ॥ महतीं

श्रियमाप्नोति ह्यपरो धनदो युवा ॥ १२ ॥ ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे भार्गवप्रोक्तमृणमोचकमंगलस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ श्रीमन्मंगलार्पणमस्तु ॥ १२१ ॥ ॥

अथ श्रीमच्छंक० गंगाष्टकप्रा० ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ भगवति भवलीलामौलिमाले तवांभःकणमणुपरिमाणं प्राणिनो ये स्पृशंति ॥ अमरनगरनारीचामरग्राहिणीनां विगतकलिकलंकातंकमंके लुठंति ॥ १ ॥ ब्रह्मांडं खंडयंती हरशिरसि जटावल्लिमुल्लासयंती स्वर्लोकादापतंती कनकगिरिगुहागंडशैलात्स्खलंती ॥ क्षोणीपृष्ठे लुठंती दुरितचयचमूनिर्भरं भर्त्सयंतीपाथोधिं पूरयंती सुरनगरसरित्पावनी नः पुनातु ॥ २ ॥ मज्जन्मातंगकुंभच्युतमदमदिरामोदमत्तालिजालं स्नानैः सिद्धांगनानां कुचयुगविलसत्कुंकुमासंगपिंगं ॥ सायंप्रातर्मुनीनां कुशकुसुमचयैश्छन्नतीरस्थनीरं पायान्नो गांगमंभः करिकरमकराक्रांतरंहस्तरं

गम् ॥ ३ ॥ आदावादिपितामहस्य नियमव्यापा
रपात्रे जलं पश्चात्पन्नगशायिनो भगवतः पादो
दकं पावनम् ॥ भूयः शंभुजटाविभूषणमणिर्जह्नो
र्महर्षेरियं कन्या कल्मषनाशिनी भगवती भागी
रथी भूतले ॥ ४ ॥ शैलेंद्रादवतारिणी निजजले म
ज्जज्जनोत्तारिणी पारावारविहारिणी भवभयश्रेणी
समुत्सारिणी ॥ शेषांगैरनुकारिणी हरशिरोवल्ली
दलाकारिणी काशीप्रांतविहारिणी विजयते गंगा
मनोहारिणी ॥ ५ ॥ कुतो वीचिर्वीचिस्तव यदि ग
ता लोचनपथं त्वमापीता पीतांबरपुरनिवासं वि
तरसि ॥ त्वदुत्संगे गंगे पतति यदि कायस्तनुभृतां
तदा मातः शातक्रतवपदलाभोऽप्यतिलघुः ॥ ६ ॥
भगवति तव तीरे नीरमात्राशनोऽहं विगतविषय
तृष्णः कृष्णमाराधयामि ॥ सकलकलुषभंगे स्वर्ग
सोपानसंगे तरलतरतरंगे देवि गंगे प्रसीद ॥ ७ ॥
मातः शांभवि शंभुसंगमिलिते मौलौ निधायांज

लि त्वत्तीरे वपुषोऽवसानसमये नारायणांघ्रिद्वयम् ॥ सानंदं स्मरतो भविष्यति मम प्राणप्रयाणोत्स वे भूयाद्भक्तिरविच्युता हरिहराद्वैतात्मिका शाश्व ती ॥८॥ गंगाष्टकमिदं पुण्यं यः पठेत्प्रयतो नरः॥ सर्वपापविनिर्मुक्तो विष्णुलोकं स गच्छति ॥ ९ ॥ इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्य श्रीमच्छङ्करा चार्यविरचितं गंगाष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १२२ ॥

अथ वाल्मीकिकृतगंगाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ मातः शैलसुतासपत्नि वसुधा शृंगारहारावलि स्वर्गारोहणवैजयंति भवतीं भा गीरथीं प्रार्थये ॥ त्वत्तीरे वसतस्त्वदंबु पिबतस्त्व द्वीचिषु प्रेंखतस्त्वन्नाम स्मरतस्त्वदर्पितदृशः स्या न्मे शरीरव्ययः ॥ १ ॥ त्वत्तीरे तरुकोटरांतरगतो गंगे विहंगो वरंत्वन्नीरे नरकांतकारिणि वरं मत्स्यो ऽथवा कच्छपः ॥ नैवान्यत्र मदांधसिंधुरघटासंघट्ट घंटारणत्कारत्रस्तसमस्तवैरिवनितालब्धस्तुतिर्भू

पतिः ॥ २॥ उक्षा पक्षी तुरग उरगः कोऽपि वा वार
णो वा वाराणस्यां जननमरणक्लेशदुःखासहिष्णुः॥
न त्वन्यत्रप्रविरलरणत्कंकणक्वाणमिश्रं वारस्त्रीभि
श्चमरमरुता वीजितो भूमिपालः ॥ ३ ॥ काकैर्नि
ष्कुषितं श्वभिः कवलितं गोमायुभिर्लुंठितं स्रोतो
भिश्चलितं तटांबुलुलितं वीचीभिरांदोलितम् ॥ दि
व्यस्त्रीकरचारुचामरमरुत्संवीज्यमानः कदा द्रक्ष्ये
ऽहं परमेश्वरि त्रिपथगे भागीरथि स्वं वपुः॥४॥अभि
नवबिसवल्ली पादपद्मस्य विष्णोर्मदनमथनमौले
र्मालतीपुष्पमाला ॥ जयति जयपताका काप्य
सौ मोक्षलक्ष्म्याः क्षपितकलिकलंका जाह्नवी नः
पुनातु ॥५॥ एतत्तालतमालसालसरलव्यालोलव
ल्लीलताच्छन्नं सूर्यकरप्रतापरहितं शंखेंदुकुंदोज्ज्व
लम् ॥ गंधर्वामरसिद्धकिन्नरवधूत्तुंगस्तनास्फालि
तं स्नानाय प्रतिवासरं भवतु मे गांगं जलं निर्मल
म्॥६ ॥ गांगं वारि मनोहारि मुरारिचरणच्युतम्॥

त्रिपुरारिशिरश्चारि पापहारि पुनातु माम् ॥ ७ ॥ पापापहारि दुरितारि तरंगधारि शैलप्रचारि गिरिराजगुहाविदारि ॥ झंकारकारि हरिपादरजोपहारि गांगं पुनातु सततं शुभकारि वारि ॥८॥ गंगाष्टकं पठति यः प्रयतः प्रभाते वाल्मीकिना विरचितं शुभदं मनुष्यः ॥ प्रक्षाल्य गात्रकलिकल्मषपंकमाशु मोक्षं लभेत्पतति नैव नरो भवाब्धौ ॥ ९ ॥ इति श्रीवाल्मीकिना विरचितं गंगाष्टकं संपूर्णम्॥ १२३॥

अथ कालिदासकृतगंगाष्टकप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः ॥ कत्यक्षीणि करोटयः कति कति द्वीपिद्विपानां त्वचः काकोलाः कति पन्नगाः कति सुधाधाम्नश्च खंडाः कति ॥ किं च त्वं च कति त्रिलोकजननि त्वद्वारिपूरोदरे मज्जज्जंतुकदंबकं समुदयत्येकैकमादाय यत् ॥ १ ॥ देवि त्वत्पुलिनांगणे स्थितिजुषां निर्मानिनां ज्ञानिनां स्वल्पाहारनिबद्धशुद्धवपुषां तार्णं गृहं श्रेयसे ॥ नान्यत्र क्षि

तेमंडलेश्वरशतैः संरक्षितो भूपतेः प्रासादोल्ल
नागणैरधिगतो भोगींद्रभोगान्नतः ॥ २ ॥ तत्तत्ती
र्थगतैः कदर्थनशतैः किंतेरनर्थाश्रितैर्ज्योतिष्टोममु
खैः किमीशविमुखैर्यज्ञैरवज्ञाहतैः ॥ सूते केशववा
सवादिविबुधा गाराभिरामां श्रियं गंगे देवि भवत्त
टे यदि कुटीवासः प्रयासं विना ॥ ३ ॥ गंगातीर
मुपेत्य शीतलशिलामालंब्य हैमाचली यैराकीर्ण
कुतूहलाकुलतया कल्लोलकोलाहलः ॥ ते शृण्वंति
सुपर्व पर्वतशिलासिंहासनाध्यासनाः संगीतागम
शुद्धसिद्धरमणीपंजीरधीरध्वनिम् ॥ ४ ॥ दूरं गच्छ
सकच्छगं च भवतो नालोकयामो मुखं रे पाराक
वराक साकमितरैर्नाकप्रदैर्गम्यताम् ॥ सद्यःप्रोद्यत
मंदमारुतरजः प्राप्ता कपोलस्थले गंगांभः कणिका
विमुक्तगणिका संगाय संभाव्यते ॥ ५ ॥ विष्णोः
संगतिकारिणी हरजटाजूटाटवीचारिणी प्रायश्चि
त्तनिवारिणी जलकणैः पुण्यौघविस्तारिणी ॥ भूभ

स्कंदरदारिणी निजजले मज्जज्जनोद्धारिणी श्रेयः
स्वर्गविहारिणी विजयते गंगा मनोहारिणी ॥ ६ ॥
वाचालं विकलं खलं श्रियमलं कामाकुलं व्याकुलं
चांडालं तरलं निपीतगरलं दोषाविलं चाखिलम्॥
कुंभीपाकगतंतमंतककरादाकृष्य कस्तारयेन्मात
र्जन्हुनरेंद्रनंदिनितव स्वल्पोदबिंदुं विना ॥ ७॥ श्ले
ष्मश्लेषणयानलेऽमृतविले काशाकुले व्याकुले कं
ठे घर्घरघोषनादमलिने काये च संमीलति ॥ यां
ध्यायन्नपि भारभंगुरतरां प्राप्नोति मुक्तिं नरः स्ना
तुश्चेतसि जाह्नवी निवसतांसंसारसंतापहृत् ॥८॥
इति श्रीमत्कालिदासविरचितं गंगाष्टकस्तोत्रं सं
पूर्णम् ॥ १२४ ॥ ॥ श्रीमद्रङ्गार्पणमस्तु ॥ ॥

अथ गङ्गाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ नमस्तेऽस्तु गंगे त्वदंगप्रसंगा
द्भुजंगास्तुरंगाः कुरंगाः प्लवंगाः ॥ अनंगारिरंगाः स
संगाः शिवांगा भुजंगाधिपांगीकृतांगा भवंति ॥१॥

नमो जह्नुकन्ये नमन्ये त्वदन्यैर्निसर्गेंदुचिह्नादिभि
र्लोकभर्तुः ॥ अतोऽहं नतोऽहं सतो गौरतोये वसि
ष्ठादिभिर्गीयमानाभिधेये ॥ २ ॥ त्वदामज्जनात्स
ज्जनो दुर्जनो वा विमानैः समानैः समानैर्हि मा
नः ॥ समायाति तस्मिन्पुरारातिलोके पुरद्वारसंरु
द्धदिक्पाललोके ॥ ३ ॥ स्वरावासदंभोलिदंभो
ऽपिरंभापरीरंभसंभावनाधीरचेतः ॥ समाकांक्षते
त्वत्तटे वृक्षवाटीकुटीरे वसन्नेतुमायुर्दिनानि ॥ ४ ॥
त्रिलोकस्य भर्तुर्जटाजूटबंधात्स्वसीमांतभागेमना
क्प्रस्खलंतः ॥ भवान्या रुषा प्रौढसापत्नभावात्क
रेणाहतास्त्वत्तरंगा जयंति ॥ ५ ॥ जलोन्मज्जदैरा
वतोद्दानकुंभस्फुरत्प्रस्खलत्सांद्रसिंदूररागे ॥ क्वचि
त्पद्मिनीरेणुभंगे प्रसंगे मनः खेलतां जन्हुकन्यात
रंगे ॥ ६ ॥ भवत्तीरवानीरवातोत्थधूलीलवस्पर्शत
स्तत्क्षणं क्षीणपापः ॥ जनोऽयं जगत्पावने त्वत्प्र
सादात्पदे पौरुहूतेऽपि धत्तेऽवहेलाम् ॥ ७ ॥ त्रिसं

ध्यानमल्लेखकोटीरनाना विधानेकरत्नांशुबिंबप्रभा
भिः ॥ स्फुरत्पादपीठे हठेनाष्टमूर्तेर्जटाजूटवासे न
ताःस्मः पदं ते ॥८॥ इदं यः पठेदष्टकं जन्हुपुत्र्या
स्त्रिकालं कृतं कालिदासेन रम्यम् ॥ समायास्यतीं
द्रादिभिर्गीयमानं पदं कैशवं शैशवं नो लभेत्सः ॥
॥ ९॥ इति श्रीकालिदासकृतं गंगाष्टकस्तोत्रं संपू
र्णम् ॥ १२९ ॥ ॥ श्रीमद्गङ्गार्पणमस्तु ॥

अथ गंगास्तवप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ सूत उवाच ॥ शृणुध्वं
मुनयः सर्वेगंगास्तवमनुत्तमम् ॥ शोकमोहहरं पुं
सामृषिभिः परिकीर्तितम् ॥ १॥ ऋषय ऊचुः ॥ इ
यंसुरतरंगिणी भवनवारिधेस्तारिणी स्तुता हरि
पदांबुजादुपगता जगत्संसदः ॥ सुमेरुशिखरामर
प्रियजलामलक्षालिनी प्रसन्नवदना शुभा भवभ
यस्य विद्राविणी ॥ २ ॥ भगीरथरथानुगा सुरकरीं
द्रदर्पापहा महेशमुकुटप्रभा गिरिशिरःपताका सि

ता ॥ सुरासुरनरोरगैरजभवाच्युतैः संस्तुता विमु
क्तिफलशालिनी कलुषनाशिनी राजते ॥ ३ ॥ पि
तामहकमंडलुप्रभवमुक्तिबीजा लता श्रुतिस्मृति
गणस्तुतद्विजकुलालवालावृता ॥ सुमेरुशिखराद्भि
दा निपतिता त्रिलोकावृता सुधर्मफलशालिनीसु
खपलाशिनी राजते ॥ ४ ॥ चराद्विहगमालिनी
सगरवंशमुक्तिप्रदा मुनींद्रवरनंदिनी दिवि मता
च मंदाकिनी ॥ सदा दुरितनाशिनी विमलवारि
संदर्शनप्रणामगुरुकीर्तनादिषु जगत्सु संराजते ॥
॥ ५ ॥ महाभिषसुतांगना हिमगिरीशकूटस्तना स
फेनजलहासिनी सितमरालसञ्चारिणी ॥ चलल्ल
हरिसत्करा वरसरोजमालाधरा रसोल्लसितगामि
नीजलधिकामिनी राजते॥६॥ क्वचिन्मुनिगणैः स्तु
ता क्वचिदनंतसंपूजिता क्वचित्कलकलस्वना क्व
चिदधीरयादोगणा ॥ क्वचिद्रविकरोज्ज्वला क्वचिदु
दग्रपाताकुला क्वचिज्जनविगाहिता जयति भीष्म

माता सती ॥ ७ ॥ स एव कुशली जनः प्रणमतीह भागीरथीं स एव तपसां निधिर्जपतिजाह्नवीमादरात् ॥ स एव पुरुषोत्तमः स्मरति साधु मंदाकिनीं स एव विजयी प्रभुः सुरतरंगिणीं सेवते ॥ ८॥ तवामलजलाचितं खगसृगालमीनक्षतं चलल्लहरिलोलितं रुचिरतीरजंबालितम् ॥ कदा निजवपुर्मुदा सुरनरोरगैः संस्तुतोऽप्यहं त्रिपथगामिनी प्रियमतीव पश्याम्यहो ॥ ९ ॥ त्वत्तीरे वसतिं तवामलजलस्नानं तव प्रेक्षणं त्वन्नामस्मरणं तवोदयकथासंलापनं पावनम् ॥ गंगे मे तव सेवनैकनिपुणोप्यानंदितश्चादृतःस्तुत्वाात्वोद्गतपातको भुवि कदा शांतश्चरिष्याम्यहम् ॥ १० ॥ इत्येतदृषिभिः प्रोक्तं गंगास्तवनमुत्तमम् ।स्वर्ग्यं यशस्यमायुष्यं पठनाच्छ्रवणादपि ॥ ११ ॥ सर्वपापहरं पुंसां बलमायुर्विवर्धनम् ॥ प्रातर्मध्याह्नसायाह्ने गंगासान्निध्यता भवेत् ॥ १२ ॥ इत्येतद्भार्गवाख्यानं शुकदेवान्मया

श्रुतम्॥पठितं श्रावितं चात्र पुण्यं धन्यं यशस्करम् ॥ १३॥अवतारं महाविष्णोः कल्केः परममद्भुतम् ॥ पठतां शृण्वतां भक्त्या सर्वाशुभविनाशनम् १४ इति श्रीकल्किपुराणेऽनुभागवते भविष्ये तृतीयांशे ऋषिकृतो गंगास्तवः संपूर्णः ॥ १२६ ॥

सत्यज्ञानानंदतीर्थकृतगंगाष्टकप्रा० ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ यदवधि तव नीरं पातकी नैति गंगे तदवधि मलजालैर्नैव मुक्तः कलौ स्यात्॥ तव जलकणिकाऽलं पापिनां पापशुद्ध्यै पतितपरमदीनांस्त्वं हि पासि प्रपन्नान्॥१॥तव शिवजललेशं वायुनीतं समेत्य सपदि निरयजालं शून्यतामेति गंगे ॥ शमलगिरिसमूहाः प्रस्फुटंति प्रचंडास्त्वयि सखि विशतां नः पापशंका कुतः स्यात् ॥२॥ तव शिवजलजालं निःसृतं यर्हि गंगे सकलभुवनजालं पूतपूतं तदाऽभूत् ॥ यमभटकलिवार्ता देवि लुप्ता यमोऽपि व्यधिकृतवरदेहाः पूर्णकामाः सका

माः ॥३॥ मधुमधुवनपूगैरत्नपूगैर्नृपूगैर्मधुमधुवन पूगैर्देवपूगैः सपूगैः ॥ पुरहरपरमांगे भासि मायेव गंगे शमयसि विषतापं देवदेवस्य वंद्यम् ॥४॥ चलित शशिकुलाभैरुत्तरंगै स्तरंगैरमितनदनदीनामंगसंगै रसंगैः ॥ विहरसि जगदंडे खंडयंतीगिरींद्रान् रमय सि निजकांतं सागरं कांतकांते ॥५॥ तव परमहि मानं चित्तवाचाममानं हरिहरविधिशक्रानादि गं गे विदंति ॥ श्रुतिकुलमभिधत्ते शंकितं तं गुणांतं गुणगणसुविलापैर्नेति नेतीति सत्यम् ॥ ६ ॥ तव नुतिनति नामान्यप्यघं पावयंति ददति परमशांतिं दिव्यभोगाञ्जनानाम् ॥ इति पतितशरण्ये त्वां प्रप न्नोऽस्मि मातर्ललिततरतरंगे चांग गंगे प्रसीद ॥७॥ शुभतरकृतयोगाद्विश्वनाथप्रसादाद्भवहरवरविद्यां प्राप्य काश्यां हि गंगे ॥ भगवति तव तीरे नीरसा रं निपीय मुदितहृदयकंजे नंदसूनुं भजेऽहम् ॥८॥ गंगाष्टकमिदंकृत्वा भुक्तिमुक्तिप्रदं नृणाम् ॥ सत्य

ज्ञानानंदतीर्थयतिना स्वर्पितं शिवे ॥ ९ ॥ तेन प्री
णातु भगवाञ्शिवो गंगाधरो विभुः॥करोतु शंक
रः काश्यां जनानां सततं शिवम्॥ १ ०॥इति सत्य
ज्ञानानंदतीर्थयतिना विरचितंगंगाष्टकं सं० १२७

अथ नर्मदाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः॥ सबिंदुसिंधुसुस्खलत्तरंगभंगरं
जितं द्विषत्सु पापजातजातकारिवारिसंयुतम् ॥ कृ
तांतदूतकालभूतभीतिहारिवर्मदे त्वदीययपादपंक
जं नमामि देवि नर्मदे ॥ १ ॥ त्वदंबुलीनदीनमी
नदिव्यसंप्रदायकं कलौ मलौघभारहारिसर्वतीर्थ
नायकम् ॥ सुमत्स्यकच्छनक्रचक्रचक्रवाकशर्मदे
त्वदीयपादपंकजं नमामि देवि नर्मदे ॥ २ ॥ महा
गभीरनीरपूरपापधूतभूतलं ध्वनत्समस्तपातका
रिदारितापदाचलम्॥जगल्लये महाभये मृकंडुसूनु
हर्म्यदे त्वदीयपादपं० ॥ ३ ॥ गतं तदैव मे भयं त्व
दंबु वीक्षितं यदा मृकंडुसूनुशौनकासुरारिसेवि सर्व

दा ॥ पुनर्भवाब्धिजन्मजं भवाब्धिदुःखवर्मदे त्व
दीयपादपं० ॥ ४ ॥ अलक्षलक्षकिन्नरामरासुरादि
पूजितं सुलक्षनीरतीरधीरपक्षिलक्षकूजितम् ॥ व
सिष्ठशिष्टपिप्पलादिकर्दमादिशर्मदे त्वदीयपाद०
॥ ५ ॥ सनत्कुमारनाचिकेतकश्यपात्रिषट्पदैर्धृतं
स्वकीयमानसेषु नारदादिषट्पदैः ॥ रवींदुरंतिदेव
देवराजकर्मशर्मदे त्वदीयपाद० ॥ ६ ॥ अलक्षलक्ष
लक्षपापलक्षसारसायुधं ततस्तुजीवजंतुतंतुभुक्ति
मुक्तिदायकम् ॥ विरिंचिविष्णुशंकरस्वकीयधामव
र्मदे त्वदीयपाद० ॥ ७ ॥ अहोमृतं स्वनं श्रुतं म
हेशकेशजातटे किरातसूतवाडवेषुपंडिते शठे नटे॥
दुरंतपापतापहारि सर्वजंतुशर्मदे त्वदीयपाद० ॥
॥ ८ ॥ इदं तु नर्मदाष्टकं त्रिकालमेव ये सदा प
ठंति ते निरंतरं न यांति दुर्गतिं कदा ॥ सुलभ्यदे
हदुर्लभं महेशधामगौरवं पुनर्भवा नरा न वै विलो
कयांति रौरवम् ॥ ९ ॥ इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविर

चितं नर्मदाष्टकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १२८ ॥ ॥ ७ ॥

अथ यमुनाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ मुरारिकायकालिमाललामवा
रिधारिणी तृणीकृतत्रिविष्टपा त्रिलोकशोकहारि
णी ॥ मनोऽनुकूलकूलकुंजपुंजधूतदुर्मदा धुनोतु
मे मनोमलं कलिंदनंदिनी सदा ॥ १ ॥ मलापहा
रिवारिपूरिभूरिमंडितामृता भृशं प्रपातकप्रपंचना
तिपंडितानिशा ॥ सुनंदनंदिनांगसंगरागरंजिता
हिता धुनो० ॥ २ ॥ लसत्तरंगसंगधूतभूतजातपा
तका नवीनमाधुरीधुरीणभक्तिजातचातका ॥ तटां
तवासदासहंससंसृताह्निकामदा धुनोतु० ॥ ३ ॥
विहाररासखेदभेदधीरतीरमारुता गता गिरामगो
चरे यदीयनीरचारुता ॥ प्रवाहसाहचर्यपूतमेदिनी
नदीनदा धुनोतु० ॥ ४ ॥ तरंगसंगसैकतांतरांतितं
सदासिता शरन्निशाकरांशुमंजुमंजरी सभाजिता ॥
भवार्चनाप्रचारुणांबुनाधुनाविशारदा धुनोतु० ॥

॥५॥ जलांतकेलिकारिचारुराधिकांगरागिणी स्व
भर्तुरन्यदुर्लभांगतांगतांशभागिनी॥ स्वदत्तसुप्तस
प्तसिंधुभेदिनातिकोविदा धुनो०॥६॥जलच्युताच्यु
तांगरागलंपटालिशालिनी विलोलराधिकाकचांत
चंपकालिमालिनी ॥ सदावगाहनावतीर्णभर्तृभृत्य
नारदा धुनोतु०॥७॥ सदैव नंदिनंदकेलिशालि
कुंजमंजुला तटोत्थफुल्लमल्लिकाकदंबरेणुसूज्ज्व
ला ॥ जलावगाहिनां नृणां भवाब्धिसिंधुपारदा
धुनोतु० ॥८॥ इति श्रीमच्छङ्कराचार्यविरचितं य
मुनाष्टकं संपूर्णम् ॥ १२९ ॥ ॥ ॥

अथयमुनाष्टक(प्रा)रंभः।

श्रीगणेशाय नमः॥कृपापारावारां तपनतनयां ता
पशमनीं मुरारिप्रेयस्यां भवभयदवां भक्तिवरदां॥
वियज्जालान्मुक्तां श्रियमपि सुखाप्तेः परिदिनं सदा
धीरो नूनं भजति यमुनां नित्यफलदाम् ॥ १ ॥
मधुवनचारिणि भास्करवाहिनि जाह्नविसंगिनि

सिंधुसुते मधुरिपुभूषिणि माधवतोषिणि गोकुल भीतिविनाशकृते ॥ जगदघमोचनि मानसदायिनि केशवकेलिनिदानगते जय यमुने जय भीति निवारिणि संकटनाशिनि पावय माम् ॥ २ ॥ अयि मधुरे मधुमोदविलासिनि शैलविदारिणि वेगभरे परिजनपालिनि दुष्टनिषूदिनि वांछितकामविलासधरे ॥ व्रजपुरवासिजनार्जितपातकहारिणि विश्वजनोद्धरिके जय यमुने जय भीति० ॥३॥ अतिविपदाम्बुधिमग्नजनं भवतापशताकुलमानसकं गतिमतिहीनमशेषभयाकुलमागतपादसरोजयुगम् ॥ ऋणभयभीतिमनिष्कृतिपातककोटिशतायुतपुंजतरं जय यमुने० ॥ ४ ॥ तवजलदद्युतिकोटिलसत्तनुहेममयाभरणांचितके तडिदवहेलिपदांचलचंचलशोभितपीतसुचैलधरे ॥ मणिमयभूषणचित्रपटासनरंजितगंजितभानुकरे ॥जय यमुने० ॥ ५ ॥ शुभपुलिने मधुमत्तयदूद्भवरासमहोत्सवके

लिभरे उच्चकुलाचलराजितमौक्तिकहारमयाभररो
दसिके ॥ नवमणिकोटिकभास्करकंचुकिशोभित
तारकहारयुते जय यमुने० ॥ ६ ॥ करिवरमौक्ति
कनासिकभूषणवातचमत्कृतचंचलके ॥ मणिगण
कुंडललोलपरिस्फुरदाकुलगण्डयुगामलके जय य
मुने० ॥ ७ ॥ कलरवनूपुरहेममयांचितपादसरो
रुहसारुणिकेधिमिधिमिधिमिधिमितालविनोदित
मानसमंजुलपादगते ॥ तव पदपंकजमाश्रितमा
नवचित्तसदाखिलतापहरे जय यमुने० ॥ ८ ॥ भ
वोत्तापांभोधौ निपतितजनो दुर्गतियुतो यदि स्तौ
ति प्रातः प्रतिदिनमनन्याश्रयतया ॥ हयाह्रेषैः का
मं करकुसुमपुंजै रविसुतां सदा भोक्ता भोगान्मरण
समये याति हरिताम् ॥ ९ ॥ इति श्रीमत्पर० श्रीम
च्छंकराचार्यविरचितं यमुनाष्टकं संपूर्णम् ॥ १३० ॥

अथ सरस्वत्यष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ शतानीक उवाच ॥

महामते महाप्राज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ॥ अक्षीणक र्मबंधस्तु पुरुषो द्विजसत्तम ॥ १ ॥ मरणे यज्जपे ज्जाप्यं यं च भावमनुस्मरन् ॥ परं पदमवाप्नो ति तन्मे ब्रूहि महामुने ॥ २ ॥ शौनक उवाच ॥ इदमेव महाराज पृष्टवांस्ते पितामहः ॥ भीष्मं धर्म विदां श्रेष्ठं धर्मपुत्रो युधिष्ठिरः ॥ ३ ॥ युधिष्ठिर उ-वाच ॥ पितामह महाप्राज्ञ सर्वशास्त्रविशारद॥बृह स्पतिस्तुता देवी वागीशाय महात्मने ॥ आत्मा नं दर्शयामास सूर्यकोटिसमप्रभम् ॥४॥ सरस्वत्यु वाच ॥ वरं वृणीष्व भद्रं ते यत्ते मनसि वर्तते॥बृह स्पतिरुवाच॥यदि मे वरदा देवि दिव्यज्ञानं प्रयच्छ नः ॥५॥ देव्युवाच ॥ हंत ते निर्मलं ज्ञानं कुमति ध्वंसकारकम्॥स्तोत्रेणानेन ये भक्त्या मां स्तुवंति मनीषिणः ॥६॥ बृहस्पतिरुवाच ॥ लभते परमं ज्ञानं यत्सुरैरपि दुर्लभम् ॥ प्राप्नोति पुरुषो नित्यं महामायाप्रसादतः ॥ ७ ॥ सरस्वत्युवाच ॥ त्रिसं

ध्यं प्रयतो नित्यंपठेदष्टकमुत्तमम्॥तस्य कंठे सदा वासं करिष्यामि न संशयः॥८॥ इति श्रीपद्मपुराणे दिव्यज्ञानप्रदायकंसरस्वत्यष्टकस्तोत्रं सं० १२१॥

अथ पुष्कराष्टकप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः॥ ॥ श्रियायुतं त्रिदेहतापपापराशिनाशकं मुनींद्रसिद्धसाध्यदेवदानवैरभिष्टुतम्॥ तटेऽस्ति यज्ञपर्वतस्य मुक्तिदं सुखाकरं नमामि ब्रह्मपुष्करं सवैष्णवं सशंकरम्॥ १॥ सदार्यमासशुष्कपंचवासरे वरागतं तदन्यथांतरिक्षगं सुतंत्रभावनानुगम्॥सदंबुपानमज्जनं दृशां सदामृताकरं नमामि०॥ २॥ त्रिपुष्कर त्रिपुष्कर त्रिपुष्करेति संस्मरेत्स दूरदेशगोऽपियस्तदंगपापनाशनम्॥प्रपन्नदुःखभंजनं सुरंजनं सुधाकरं नमामि०॥ ३॥ मृकंडुमंकणोपुलस्त्यकण्वपर्वतासिता अगस्त्यभार्गवो दधीचिनारदा शुकादयः॥सपद्मतीर्थपावनैकहृष्टयो दयाकर नमामि०॥ ४॥ सदा पितामहे

क्षितं वराहविष्णुनेक्षितं तथाऽमरेश्वरेक्षितं सुरासु
रैः समीक्षितम् ॥ इहैव भुक्तिमुक्तिदं प्रजाकरं घना
करं नमामि० ॥५॥ त्रिदंडिदंडिब्रह्मचारितापसैः सु
सेवितं पुरार्द्धचंद्रप्राप्तदेवनंदिकेश्वराभिधैः ॥ सवैद्य
नाथनीलकंठसेवितं सुधाकरंनमामि० ॥६॥ सुपंच
धा सरस्वती विराजते यदंतरे तथैकयोजनायतं वि
भाति तीर्थनायकम् ॥ अनेकदैवपैत्रतीर्थसागरं रसा
करं नमामि० ॥७॥ यमादिसंस्तुतो नरस्त्रिपुष्करंनि
मज्जति पितामहश्च माधवोप्युमाधवः प्रसन्नताम् ॥
प्रयाति तत्पदं ददात्ययत्नतो गुणाकरं नमामि०
॥८॥ इदं हि पुष्कराष्टकं सुनीतिनीरजाश्रितं स्थि
तं मदीयमानसे कदापि माऽपगच्छतु ॥ त्रिसंध्यमा
पठंति ये त्रिपुष्कराष्टकं नराः प्रदीप्तदेहभूषणाभ
वंति मेशकिंकराः ॥ ९ ॥ इति० श्रीपुष्क० ॥ १३२ ॥

अथ श्रीमणिकर्णिकाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ त्वत्तीरे मणिकर्णिक हरिहरौ

सायुज्यमुक्तिप्रदौ वादं तौ कुरुतः परस्परमुजा(?)
तोः प्रयाणोत्सवे ॥ मद्रूपो मनुजोऽयमस्तु हरिणा
प्रोक्तः शिवस्तत्क्षणात्तन्मध्याद्भृगुलाञ्छनोगरुडगः
पीतांबरो निर्गतः ॥ १ ॥ इंद्राद्यास्त्रिदशाः पतंति
नियतं भोगक्षये ये पुनर्जायंते मनुजास्ततोपि प
शवः कीटाः पतंगादयः ॥ ये मातर्मणिकर्णिके तव
जले मज्जंति निष्कल्मषाः सायुज्येऽपि किरीटकौ
स्तुभधरा नारायणाः स्युर्नराः ॥ २ ॥ काशी धन्य
तमा विमुक्तनगरी सालंकृता गंगया तत्रेयं मणि
कर्णिका सुखकरी मुक्तिर्हि तत्किंकरी ॥ स्वर्लोक
स्तुलितः सहैव विबुधैः काश्या समं ब्रह्मणा काशी
क्षोणितले स्थिता गुरुतरा स्वर्गो लघुः खे गतः ॥
॥ ३ ॥ गंगातीरमनुत्तमं हि सकलं तत्रापि काश्यु
त्तमा तस्यां सा मणिकर्णिकोत्तमतमा यत्रेश्वरो मु
क्तिदः ॥ देवानामपि दुर्लभं स्थलमिदं पापौघना
शक्षमं पूर्वोपार्जितपुण्यपुंजगमकं पुण्यैर्जनैः प्राप्य

ते ॥ ४ ॥ दुःखांभोनिधिमग्नजंतुनिवहास्तेषां कथं
निष्कृतिर्ज्ञात्वा तद्धि विरंचिना विरचिता वाराण
सी शर्मदा॥लोकाः स्वर्गसुखास्ततोपि लघवो भो
गांतपातप्रदाः काशी मुक्तिपुरी सदा शिवकरी
धर्मार्थकामोत्तरा ॥५ ॥ एको वेणुधरो धराधरधरः
श्रीवत्सभूषाधरो योप्येकः किल शंकरो विषधरो
गंगाधरो माधवः ॥ ये मातर्मणिकर्णिके तव जले
मज्जंति ते मानवा रुद्रा वा हरयो भवंति बहवस्ते
षां बहुत्वं कथम् ॥६॥ त्वत्तीरे मरणं तु मंगलक
रं देवैरपि श्लाघ्यते शक्रस्तं मनुजं सहस्रनयनैर्द्रष्टुं
सदा तत्परः ॥ आयांतं सविता सहस्रकिरणैः प्रत्यु
द्गतोऽभूत्सदा पुण्योऽसौ वृषभोऽथ वा गरुडगः किं
मंदिरं यास्यति ॥७॥ मध्याह्ने मणिकर्णिकास्नपन
जं पुण्यं न वक्तुं क्षमः स्वीयैरब्दशतैश्चतुर्मुखसुरा
वेदार्थदीक्षागुरुः ॥ योगाभ्यासबलेन चंद्रशिखरस्त
त्पुण्यपारं गतस्त्वत्तीरे प्रकरोति सुप्तपुरुषं नारा य

णं वा शिवम् ॥८॥ कृच्छ्रैः कोटिशतैः स्वपापनि
धनं यच्चाश्वमेधैः फलं तत्सर्वं मणिकर्णिकास्नपन
जे पुण्ये प्रविष्टं भवेत् ॥ स्नात्वा स्तोत्रमिदं नरः
पठति चेत्संसारपाथोनिधिं तीर्त्वा पल्वलवत्प्रया
ति सदनं तेजोमयं ब्रह्मणः ॥९॥इतिश्रीमच्छङ्करा
चार्यविरचितं मणिकर्णिकाष्टकस्तोत्रं संपूर्णं १३३

अथ प्रयागाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ मुनयऊचुः ॥ सुरमुनिदिति
जेन्द्रैः सेव्यते योऽस्ततंद्रैर्गुरुतरदुरितानां काकथा
मानवानाम् ॥ स भुवि सुकृतकर्तुर्वांछितावाप्तिहेतु
र्जयति विजितयागस्तीर्थराजः प्रयागः ॥ १ ॥ श्रु
तिः प्रमाणं स्मृतयः प्रमाणं पुराणमप्यत्र परं प्र
माणम् ॥ यत्रास्ति गंगा यमुना प्रमाणं स तीर्थरा
जो जयति प्रयागः ॥ २ ॥ न यत्र योगाचरणप्रती
क्षा न यत्र यज्ञेष्टिविशिष्टदीक्षा ॥ न तारकज्ञानगु
रोरपेक्षा स तीर्थराजो जयति प्रयागः ॥ ३ ॥ चिरं

।नवासं न समीक्षते यो ह्युदारचित्तः प्रददाति च क्रमात् ॥ यः कल्पितार्थांश्च ददाति पुंसः स तीर्थरा० ॥४॥ यत्राप्लुतानां न यमो नियंता यत्रास्थितानां सुगतिप्रदाता ॥ यत्राश्रितानाममृतप्रदाता स तीर्थराजो० ॥५॥ पुर्यः सप्त प्रसिद्धाः प्रतिवचनकरीस्तीर्थराजस्य नार्यो नैकट्यान्मुक्तिदाने प्रभवति सुगुणा काश्यते ब्रह्म यस्याम् ॥ सेयं राज्ञी प्रधाना प्रियवचनकरी मुक्तिदानेन युक्ता येन ब्रह्मांडमध्ये स जयति सुतरां तीर्थराजः प्रयागः ॥ ६ ॥ तीर्थावली यस्य तु कंठभागे दानावली वल्गति पापमूले ॥ व्रतावली दक्षिणपादमूले स तीर्थराजो जयति प्रयागः ॥ ७ ॥ आज्ञापि यज्ञा प्रभवोपि यज्ञाः सप्तर्षिसिद्धाः सुकृतानभिज्ञाः ॥ विज्ञापयंतः सततं हि काले सतीर्थरा०॥८॥सितासिते यत्र तरंगचामरे नद्यौ विभाते मुनिभानुकन्यके॥लीलातपत्रं वट एव साक्षात्सतीर्थराजो ज०॥९॥ तीर्थरा

जप्रयागस्य माहात्म्यं कथयिष्यतः॥शृण्वतः (९)
तं भक्त्या वांछितं फलमाप्नुयात् ॥१०॥ इ तमेकदं
मत्स्यपुराणेप्रयागराजमाहात्म्याष्टकंसं० ॥ गणेशं ह्य

अथ काशीपञ्चकप्रारंभः

स्यधरंस्वधी
श्रीगणेशाय नमः ॥ मनोनिवृत्तिः विश्वादिभूतं हृ
सा तीर्थवर्या मणिकर्णिका च भातमेकम्॥सदा नि
लादिगंगा सा काशिकाहं नि० ॥५॥ स्वबिंबभावे
यस्यामिदं कल्पितमिन्द्ररूपा रचिता स्वमाया ॥त
विलासम् ॥ सच्चित्सुखं यो वै तमेकदंतं०॥६॥त्वदी
॥ कोऽस्य माया तया संरचितं च विश्व
म्॥नादात्मकं ह्यात्मतया प्रतीतंतमेकदंतं०॥७॥
त्वदी दंतं गणेशमेवं धितारम् ।
सेवंत आपुस्तपजं त्रिसंस्थास्तमेकदंतं०॥८॥ततः
स्त्वया प्रेरित एव नादस्तेनेदमेवं रचितं जगद्वै॥आनं
नंदरूपं समभावसंस्थं तमेकदं० ॥९॥ तदेव विश्वं
कृपया तवैव संभूतमाद्यं तमसा विभातम् ॥अनेक
रूपं ह्यजमेकभूतं तमेक०॥१०॥ ततस्त्वया प्रे

।नवासं न समीक्षते यो ह्युदारचित्तः प्रददाति च
क्रमात् ॥ यः कल्पितार्थांश्च ददाति पुंसः स तीर्थ
रा० ॥४॥ यत्राप्लुतानां न यमो नियंता यत्रास्थि
तानां सुगतिप्रदाता ॥ यत्राश्रितानाममृतप्रदाता
स तीर्थराजो० ॥५॥ पुर्यः सत प्रसिद्धाः प्रतिवच
नकरीस्तीर्थराजस्य नार्यो नैकट्यान्मुक्तिदानेप्रभ
वति सुगुणा काश्यते ब्रह्म यस्याम् ॥ सेयं राज्ञी प्र
धाना प्रियवचनकरीमुक्तिदानेन युक्ता येन ब्रह्मां
डमध्ये स जयति सुतरां तीर्थराजः प्रयागः ॥ ६ ॥
तीर्थावली यस्य तु कंठभागे दानावली वल्गति
पापमूले ॥ व्रतावली दक्षिणपादमूले स तीर्थराजो
जयति प्रयागः ॥ ७ ॥ आज्ञापि यज्ञा प्रभवोपि
यज्ञाः सप्तर्षिसिद्धाः सुकृतानभिज्ञाः ॥ विज्ञापयं
तः सततं हि काले सतीर्थरा०॥८॥सितासिते यत्र
तरंगचामरे नद्यौ विभाते मुनिभानुकन्यके॥लील
तपत्रं वट एव साक्षात्सतीर्थराजो ज०॥९॥ तीर्थरा

जप्रयागस्य माहात्म्यं कथयिष्यतः॥शृण्वत (९)
तं भक्त्या वांछितं फलमाप्नुयात् ॥१०॥ इ तमेकदं
मत्स्यपुराणेप्रयागराजमाहात्म्याष्टकंसं० ॥ गणेशं ह्य

अथ काशीपञ्चकप्रारंभः

स्यधरंस्वधी
श्रीगणेशाय नमः ॥ मनोनिवृत्तिः विश्वादिभूतं हृ
सा तीर्थवर्या मणिकर्णिका च [illegible]तमेकम्॥सदा नि
लादिगंगा सा काशिकाहं नि० ॥ ८ ॥ स्वबिंबभावे
यस्यामिदं कल्पितमिन्द्ररूपा रचिता स्वमाया ॥ त
विलासम् ॥ सच्चित्सुखं योवै तमेकदंतं० ॥६॥ त्वदी
॥ [illegible] कोऽन्या माया तया संरचितं च विश्व
म्॥नादात्मकं ह्यात्मतया प्रतीतंतमेकदंतं०॥७॥
त्वदीय [illegible] कदंतं गणेशमेवं [illegible] धितारम् ।
सेवंत आपुस्तमज त्रिसंस्थास्तमेकदंतं०॥८॥ततस्त
स्त्वया प्रेरित एव नादस्तेनेदमेवं रचितं जगद्वै॥आ
नंदरूपं समभावसंस्थं तमेकदं० ॥९॥ तदेव विश्वं
कृपया तवैव संभूतमाद्यं तमसा विभातम् ॥अनेक
रूपं ह्यजमेकभूतं तमेक०॥१०॥ ततस्त्वया प्रे

ानव।नमन साक्षिभूतोऽ तरात्मा देहे सर्वं मदी
क्रमात्स्मृति पुनस्तीर्थमन्यत्किमस्ति ॥ ९ ॥ इति श्री
रा० ॥ आचार्यविरचितं काशीपंचकं संपूर्णम् १२९
तानां सुग सङ्कटानामाष्टकम् ।
स तीर्थराजो ज० ॥ नारद उवाच ॥ ॐ ॥ जैगी
नकरीस्तीर्थराजस्य सुखदायक ॥ आख्यातानि सु
वति सुगुणा काश्यते प्रसादतः ॥ १ ॥ न तृप्तिमधिग
धाना प्रियवचनकरीमुक्ति ॥ वदस्वैकं महाभाग सं
डमध्ये स जयति सुतरां तीर्थ तस्य वचः श्रुत्वा जै
तीर्थावली यस्य तु कंठभागे दानेनतीर्थ वल्गेव
पापमूले ॥ व्रतावली दक्षिणपादमूले स तीर्थराजो
जयति प्रयागः ॥ ७ ॥ आज्ञापि यज्ञा प्रभवोऽपि
यज्ञाः सप्तर्षिसिद्धाः सुकृतानभिज्ञाः ॥ विज्ञापयं
तः सततं हि काले सतीर्थरा० ॥ ८ ॥ सितासिते यत्र
तरंगचामरे नद्यौ विभाते मुनिभानुकन्यके ॥ लील
लपत्रं वट एव साक्षात्सतीर्थराजो ज० ॥ ९ ॥ तीर्थ

चिंत्यबोधम् ॥ अनादिमध्यांतविहीनमेकं तमेकदं
तं शरणं व्रजामः ॥ ३ ॥ अनंतचिद्रूपमयं गणेशं ह्य
भेदभेदादिविहीनमाद्यम् । हृदिप्रकाशस्यधरंस्वधी
स्थं तमेकदंतं शरणं व्रजामः ॥४॥ विश्वादिभूतं हृ
दि योगिनां वै प्रत्यक्षरूपेण विभांतमेकम्॥सदा नि
रालंबसमाधिगम्यं तमेकदंतं० ॥ ५ ॥ स्वबिंबभावे
न विलासयुक्तं बिन्दुस्वरूपा रचिता स्वमाया॥त
स्यां स्ववीर्यं प्रददाति योवै तमेकदंतं०॥६॥त्वदी
यवीर्येण समर्थभूता माया तया संरचितं च विश्व
म्॥नादात्मकं ह्यात्मतया प्रतीतंतमेकदंतं०॥७॥
त्वदी[illegible]धर[illegible]कदंतं गणेशमेकं [illegible]यबोधितारम्।
सेवंत आपुस्तमजं त्रिसंस्थास्तमेकदंतं०॥८॥तत[illegible]
स्त्वया प्रेरित एव नादस्तेनेदमेवं रचितं जगद्वै॥अ[illegible]
नंदरूपं समभावसंस्थं तमेकदं० ॥९ ॥ तदेव विश्वं[illegible]
कृपया तवैव संभूतमाद्यं तमसा विभातम् ॥अनेक[illegible]
रूपं ह्यजमेकभूतं तमेक०॥१०॥ ततस्त्वया प्रे[illegible]

तमेव तेन सृष्टं सुसूक्ष्मं जगदेकसंस्थम् ॥ सत्त्वात्म
कं श्वेतमनंतमाद्यं तमेक० ॥ ११ ॥ तदेव रूपं
तपसा गणेशं संसिद्धिरूपं विविधं बभूव ॥ सदेकरूपं
कृपया तवापि तमेक० ॥ १२ ॥ संप्रेरितं तच्च त्वया
हृदिस्थं तथा सुसृष्टं जगदंशरूपम् ॥ तेनैव जाग्रन्म
यमप्रमेयं तमेक० ॥ १३ ॥ जाग्रत्स्वरूपं रजसावि
भातं विलोकितं तत्कृपयायदैव ॥ तदाविभिन्नं भ
वत्येकरूपं तमेक० ॥ १४ ॥ एवं च सृष्ट्वा प्रकृतिस्व
भावात्तदंतरे त्वंचविभासि नित्यम् ॥ बुद्धिप्रदाता
गणनाथ एकस्तमेक० १५ ॥ त्वदाज्ञया भानि ग्रहा
श्च सर्वे नक्षत्ररूपाणि विभांति खे वै ॥ आधारहीना
यनि त्वयाधृतानि तमेक० ॥ १६ ॥ त्वदाज्ञया सृष्टिक
र्ता विधाता त्वदाज्ञया पालक एव विष्णुः ॥ त्वदाज्ञ
या संहरको हरोऽपि तमेक० ॥ १७ ॥ यदाज्ञयाभू
र्जलेजले च संस्था यदाज्ञयाऽपः प्रवहंति नद्यः ॥ सीमां
सदा रक्षति वै समुद्रस्तमेक० ॥ १८ ॥ यदाज्ञया दे

गर्गो दिविस्थो ददाति वैकर्मफलानि नित्यम् ॥ य
दाज्ञया शैलगणोऽचलो वैतमेक० ॥१९॥यदाज्ञया
शेष इलाधरो वै यदाज्ञया मोहप्रदश्च कामः॥यदाज्ञ
या कालधरोऽर्यमा च तमे० ॥ २० ॥ यदाज्ञया वा
ति विभाति वायुर्यदाज्ञयाऽग्निर्जठरादिसंस्थः ॥ य
दाज्ञया वै सचराचरं च तमेक०॥२१ ॥सर्वान्तरे सं
स्थितमेकगूढं यदाज्ञया सर्वमिदं विभाति।आद्यंत
रूपं हृदि बोधकं वै तमेक० ॥ २२ ॥ यंयोगिनो यो
गबलेन साध्यं कुर्वंति तं कः स्तवनेन स्तौति ॥अ
तः प्रणामेन सुसिद्धिदोऽस्तु तमेक० ॥ २३ ॥ गृत्स
मद उवाच ॥ एवं स्तुत्वा च प्रह्लाददेवाः समुनयश्च
वै ॥ तूष्णींभावं प्रपद्यैव ननृतुर्हर्षसंयुताः ॥ २४ ॥
स तानुवाच प्रीतात्मा ह्येकदंतः स्तवेन वै॥जगा
तान्महाभागान्देवर्षीन्भक्तवत्सलः ॥ २५ ॥एकदंत
उवाच ॥प्रसन्नोऽस्मि च स्तोत्रेण सुराः सर्षिगणा
किल ॥ वृणुतवरदोऽहंवो दास्यामि मनसीप्सित

म्॥२६॥भवत्कृतं मदीयं वै स्तोत्रं प्रीतिप्रदं मम॥
भविष्यति न संदेहः सर्वसिद्धिप्रदायकम् ॥ २७ ॥
यं यमिच्छति तं तं वै दास्यामि स्तोत्रपाठतः ॥ पु
त्रपौत्रादिकं सर्वं लभते धनधान्यकम् ॥२८॥ ग
जाश्वादिकमत्यंतं राजभोगं लभेद्ध्रुवम् ॥ भुक्तिं मु
क्तिं च योगं वै लभते शांतिदायकम् ॥२९॥ मार
णोच्चाटनादीनि राज्यबंधादिकं च यत् ॥पठतां शृ
ण्वतां नृणां भवेच्च बंधहीनता ॥३०॥ एकविंशति
वारं च श्लोकांश्चैवैकविंशतिम्॥ पठते नित्यमेवं च
दिनानि त्वेकविंशतिम् ॥३१॥ न तस्य दुर्लभं किं
चित्त्रिषु लोकेषु वै भवेत्॥असध्यं साधयेन्मर्त्यःस
र्वत्र विजयी भवेत्॥३२॥नित्यं यःपठते स्तोत्रं ब्र
ह्मभूतः स वै नरः॥तस्य दर्शनतःसर्वे देवाः पूता भ
वंति वै ॥३३॥एवं तस्य वचः श्रुत्वा प्रहृष्टा देवत
यः॥ऊचुः सांजलयः सर्वे भक्तियुक्ता गजाननम् ॥
। ३४ ॥ इत्येकदन्तस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ४ ॥ ॥

अथ शिवभुजंगप्रयातस्तोत्रम् ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ गलद्दानगंडं मिलद्भृंगखंडं च
लच्चारुशुंडं जगत्त्राणशौंडम् ॥ लसद्दंतकांडं विपद्भं
गचंडं शिवप्रेमपिंडं भजे वक्रतुंडम् ॥१॥ अनाद्यं
तमाद्यं परंतत्त्वमर्थं चिदाकारमेकं तुरीयं त्वमेयं॥
हरिब्रह्ममृग्यं परब्रह्मरूपं मनोवागतीतं महः शैव
मीडे ॥ २ ॥ स्वशक्त्यादिशक्त्यंतसिंहासनस्थं म
नोहारिसर्वांगरत्नादिभूषम् ॥ जटाहींदुगंगास्थिशं
श्यर्कमौलिं परं शक्तिमित्रं नुमः पंचवक्रम् ॥ ३ ॥
शिवेशानतत्पूरुषाघोरवामादिभिर्ब्रह्मभिर्हन्मुखैः-
षड्भिरंगैः ॥ अनौपम्यषट्त्रिंशतं तत्त्वविद्यामतीतं
परं त्वां कथं वेत्ति को वा॥४॥प्रवालप्रवाहप्रभाशो
णमर्धं मरुत्वन्मणि श्रीमहः श्यामर्धम् ॥ गुणस्यू
तमेकं वपुश्चैकमंतः स्मरामिस्मरापत्तिसपत्तिहेतुं
॥ ५ ॥ स्वसेवा समायातदेवासुरेंद्रानमन्मौलिमंदा
रमालाभिषिक्तम्।नमस्यामि शंभो पदांभोरुहंते

वांभोधिपोतं भवानीविभाव्यम् ॥६॥ जगन्नाथ म
न्नाथ गौरीसनाथ प्रपन्नानुकंपिन्विपन्नार्तिहारिन् ॥
महास्तोमभूतेः समस्तैकबंधो नमस्ते नमस्ते पुन
स्ते नमोऽस्तु ॥७॥ महादेव देवेश देवादिदेव स्मरारे पु
रारे यमारे हरेति ॥ ब्रुवाणः स्मरिष्यामि भक्त्या भवं
तं ततो मे दयाशील देव प्रसीद ॥८॥ विरूपाक्ष वि
श्वेश विद्यादिकेश त्रयीमूल शंभो शिव त्र्यंबक त्वं ॥
प्रसीद स्मर त्राहि पश्याऽव पुष्य क्षमस्वाप्नुहीति
क्षपा हि क्षिपामः ॥ ९ ॥ त्वदन्यः शरण्यः प्रपन्नस्य
नेति प्रसीद स्मरन्नेव हन्यास्तु दैन्यम् ॥ न चेत्ते भवे
द्भक्तवात्सल्यहानिस्ततो मे दयालो दयां सन्निधे
॥१० अयं दानकालस्त्वहं दानपात्रं भवान्नाथ दा
ता त्वदन्यं न याचे ॥ भवद्भक्तिमेव स्थिरां देहि मह्यं
कृपाशील शंभो कृतार्थोऽस्मि तस्मात् ११ पशुं वे
त्सि चेन्मां त्वमेवाधिरूढः कलंकीति वा मूर्ध्नि धत्से
ह्ल ॥ द्विजिह्वः पुनस्तेऽपि ते कंठभूषा त्वदंगीकृ

ताःशर्वं सर्वेंपि धन्याः॥१२॥न शक्नोमि कर्तुं परद्रोहलेशं कथं प्रीयसे त्वं न जाने गिरीश ॥तदाहि प्रसन्नोऽसि कस्यापि कांतासुतद्रोहिणो वा पितृद्रोहिणोवा ॥ १३ ॥ स्तुतिं ध्यानमर्चां यथावद्विधातुं भजन्नप्यजानन्महेशावलंबे॥ त्रसंतं सुतं त्रातुमग्रेमृकंडोर्यमप्राणनिर्वापणं त्वत्पदाब्जम्॥ १४ ॥ अकंठे कलंकादनंगे भुजंगादपाणौ कपालादभालेनलाक्षात् ॥ अमौलौ शशांकादवामे कलत्रादहं दैवमन्यं न मन्ये न मन्ये॥१९॥इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकराचार्यविरचितं श्रीशिवभुजंगप्रयातस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ९ ॥

अथ शिवपंचाक्षरस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ नागेंद्रहाराय त्रिलोचनाय भस्मांगरागाय महेश्वराय ॥ नित्याय शुद्धाय दिगंबराय तस्मै नकाराय नमः शिवाय ॥ १ ॥ मंदाकिनीसलिलचंदनचर्चिताय नंदीश्वरप्रमथनाथमहे-

राय॥मंदारपुष्पबहुपुष्पसुपूजिताय तस्मै मकारा
यनमःशिवाय ॥२॥ शिवाय गौरीवदनाब्जवृंदसू
र्याय दक्षाध्वरनाशकाय॥श्रीनीलकंठाय वृषध्वजा
य तस्मै शिकाराय नमः शिवाय॥ ३ ॥ वसिष्ठकुं
भोद्भवगौतमार्यमुनींद्रदेवार्चितशेखराय ॥ चंद्रार्क
वैश्वानरलोचनाय तस्मैवकाराय नमः शिवाय॥४॥
यक्षस्वरूपाय जटाधराय पिनाकहस्ताय सनात
नाय॥दिव्याय देवाय दिगंबराय तस्मै यकारायन
मःशिवाय॥५॥ पंचाक्षरमिदं पुण्यं यःपठेच्छिवस
न्निधौ॥शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते॥६॥
इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं शिवपंचाक्षरस्तो
त्रं संपूर्णम् ॥ ६ ॥ श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥

अथ उपमन्युकृतशिवस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः॥ जय शंकर पर्वतीपते मृड शं
भो शशिखंडमंडन॥मदनांतक भक्तवत्सल प्रियकै
लास दयासुधांबुधे॥१॥सदुपायकथास्वपंडितो

दये दुःखशरेण खंडितः ॥शशिखंडशिखंडमंडनंश
रणं यामि शरण्यमीश्वरम् ॥२॥ महतः परितः प्रस
र्पतस्तमसो दर्शनभेदिनो भिदे ॥दिननाथ इव स्व
तेजसा हृदयव्योम्नि मनागुदेहि नः ॥३ ॥न वयं
तव चर्मचक्षुषा पदवीमप्युपवीक्षितुं क्षमाः॥ कृप
याऽभयदेनचक्षुषा सकलेनेशविलोकयाशु नः॥४॥
त्वदनुस्मृतिरेव पावनी स्तुतियुक्ता न हि वक्तुमीश
सा॥मधुरं हि पयः स्वभावतो ननु कीदृक्सितशर्क
रान्वितम्॥ ५ ॥सविषोऽप्यमृतायते भवाञ्छवमुं
डाभरणोऽपि पावनः॥भव एव भवांतकः सतां सम
दृष्टिर्विषमेक्षणोऽपि सन् ॥६॥ अपि शूलधरो निरा
मयो दृढवैराग्यरतोऽपि रागवान् ॥अपि भैक्ष्यचरो
महेश्वरश्चरितं चित्रमिदं हि ते प्रभो ॥७॥ वितरत्य
भिवांछितं दृशा परिदृष्टः किल कल्पपादपः। हृदये
भूत एव धीमतो नमतोऽभीष्टफलप्रदो भवान्॥८॥
सहसैव भुजंगपाशवान्विनिगृह्णाति न यावदंतकः।

अभयं कुरु तावदाशु मे गतजीवस्य पुनः किमौष
धैः ॥९॥ सविषैरिव भीमपन्नगैर्विषयैरेभिरलं परिक्ष
तम् ॥ अमृतैरिव संभ्रमेण मामभिषिंचाशु दयाव
लोकनैः ॥१०॥ मुनयो बहवोऽद्य धन्यतां गमिताः
स्वाभिमतार्थदर्शिनः ॥ करुणाकर येन तेन मामव
सन्नं ननु पश्य चक्षुषा ॥ ११ ॥ प्रणमाम्यथ यामि
चापरं शरणं कं कृपणाभयप्रदम् ॥ विरहीव विभो
प्रियामयं परिपश्यामि भवन्मयं जगत् ॥ १२ ॥ बह
वो भवताऽनुकंपिताः किमितीशान न मानुकंपसे ।
दधता किमु मंदराचलं परमाणुः कमठेन दुर्धरः ॥
॥ १३ ॥ अशुचिं यदि मानुमन्यसे किमिदं मूर्ध्नि
कपालदाम ते ॥ उत शाठ्यमसाधुसंगिनं विषल
क्ष्मासि न किं द्विजिह्वधृक् ॥ १४ ॥ क्व दृशं विदधामि
किं करोम्यनुतिष्ठामि कथं भयाकुलः ॥ क्वनु तिष्ठ
सि रक्ष रक्ष मामयि शंभोशरणागतोऽस्मि ते ॥ १५ ॥
विलुठाम्यवनौ किमाकुलः किमुरो हन्मि शिरश्छि

नंदि षा॥किमु रोदिषि रारटीमि किं कृपणं मां न यदीक्षसे प्रभो ॥ १६ ॥ शिव सर्वग शर्व शर्मदप्र-णतो देव दयां कुरुष्व मे ॥ नम ईश्वर नाथ दिक्पते पुनरेवेश नमो नमोऽस्तुते ॥ १७ ॥ शरणं तरुणेंदु-शेखरःशरणं मे गिरिराजकन्यका ॥ शरणं पुनरेव-तावुभौ शरणं नान्यदुपैमि दैवतम् ॥ १८ ॥ उपम-न्युकृतं स्तवोत्तमं जपतः शंभुसमीपवर्तिनः॥अभि वांछितभाग्यसंपदःपरमायुःप्रददाति शंकरः १९॥ उपमन्युकृतंस्तवोत्तमं प्रजपेद्यस्तु शिवस्य संनिधौ शिवलोकमवाप्य सोऽचिरात्सह तेनैव शिवेन मोद ते ॥२०॥इत्युपमन्युकृतं शिवस्तोत्रं संपूर्णम् ॥७॥

अथ शिवापराधक्षमापनस्तोत्रप्रारंभः

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥ आदौ कर्मप्रसंगात्कलय तिकलुषं मातृकुक्षौ स्थितं मां विण्मूत्रामेध्यमध्येक्व थयति नितरां जाठरो जातवेदाः ॥ यद्यद्वै तत्र दुःखं व्यथयति नितरां शक्यते केन वक्तुं क्षंतव्यो मेऽप

राधः शिव शिव शिव भो श्रीमहादेवशंभो ॥१॥ बा
ल्ये दुःखातिरेकान्मललुलितवपुः स्तन्यपानेपिपा
सानोशक्यश्चेंद्रियेभ्योभवगुणजनिता जंतवो मांतु
दंति ॥ नानारोगादिदुःखाद्रुदनपरवशः शंकरं न
स्मरामि क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव शिव भो
श्रीमहादेव शंभो ॥२॥प्रौढोऽहं यौवनस्थो विषयवि
षधरैः पंचभिर्मर्मसंधौ दष्टो नष्टो विवेकः सुतधनयु
वतिस्वादुसौख्ये निषण्णः ॥ शैवीचिंताविहीनं मम
हृदयमहो मानगर्वाधिरूढं क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव
शिव शिव भो श्रीमहादेव० ॥ ३ ॥ वार्धक्येचेंद्रिया
णां विनतगतिमतिश्चाधिदैवाधितापैःपापैरोगैर्वियो
गैस्त्वनवसितवपुःप्रौढिहीनं च दीनम् ॥ मिथ्यामो
हाभिलाषैर्भ्रमति मम मनो धूर्जटेर्ध्यानशून्यं क्षंत
व्यो मेऽपराधः शिव शिव० ॥ ४ ॥ नोशक्यं स्मा
र्तकर्म प्रतिपदगहनप्रत्यवायाकुलाख्यं श्रौते वार्ता
कथं मे द्विजकुलविहिते ब्रह्ममार्गे सुसारे॥ज्ञातो ध

मौ विचारैः श्रवणमननयोः किं निदिध्यासितव्यं क्षं
तव्यो मेऽपराधः शिवशि० ॥ ५ ॥ स्नात्वा प्रत्यूष
काले स्नपनविधिकृते नाहृतं गांगतोयं पूजार्थं
वा कदाचिद्बहुतरगहनात्खंडबिल्वीदलानि॥नानी
ता पद्ममाला सरसि विकसिता गंधपुष्पैस्त्वदर्थं क्षं
तव्यो मेऽपराधः शिव शिव०॥६॥दुग्धैर्मध्वाज्ययु
क्तैर्दधिसितसहितैः स्नापितं नैव लिंगं नो लिप्तं चं
दनाद्यैः कनकविरचितं पूजितं न प्रसूनैः॥ धूपैः क
र्पूरदीपैर्विविधरसयुतैर्नैव भक्ष्योपहारैः क्षंतव्यो मे
ऽपराधःशिव शिव०॥७॥ध्यात्वा चित्ते शिवाख्यं प्र
चुरतरधनं नैव दत्तं द्विजेभ्यो हव्यं ते लक्षसंख्यैर्हुत
वहवदने नार्पितं बीजमंत्रैः॥ नो तप्तं गांगतीरे व्रत
जपनियमै रुद्रजाप्यैर्न वेदैः क्षंतव्यो मेऽपराधः शि
व शिव०॥८॥स्थित्वा स्थाने सरोजे प्रणवमयमरु
त्कुंडले सूक्ष्ममार्गे शांते स्वांते प्रलीने प्रकटितवि
भवे ज्योतिरूपे पराख्ये॥लिंगज्ञे ब्रह्मवाक्ये सकल

तनुगतं शंकरं न स्मरामि क्षंतव्यो मेऽपराधः शिव शिव० ॥ ९ ॥ नग्नो निःसंगशुद्धस्त्रिगुणविरहितो ध्वस्त मोहांधकारो नासाग्रे न्यस्तदृष्टिर्विदितभवगुणो नैवदृष्टः कदाचित् ॥ उन्मन्यावस्थया त्वां विगतकलिमलं शंकरं न स्मरामि क्षंतव्यो मेऽपराधः शि० ॥ १० ॥ चंद्रोद्भासितशेखरे स्मरहरे गंगाधरे शंकरे सर्पैर्भूषितकंठकर्णविवरे नेत्रोत्थवैश्वानरे ॥ दंतित्वक्कृतसुंदरांबरधरे त्रैलोक्यसारे हरे मोक्षार्थं कुरु चित्तवृत्तिमखिलामन्यैस्तु किं कर्मभिः ॥ ११ ॥ किंवानेन धनेन वाजिकरिभिः प्राप्तेन राज्येन किं किंवा पुत्रकलत्रमित्रपशुभिर्देहेन गेहेन किम् ॥ ज्ञात्वैतत्क्षणभंगुरं सपदि रे त्याज्यं मनो दूरतः स्वात्मार्थं गुरुवाक्यतो भज भज श्रीपार्वतीवल्लभम् ॥ १२ ॥ आयुर्नश्यति पश्यतां प्रतिदिनं याति क्षयं यौवनं प्रत्यायांति गताः पुनर्न दिवसाः कालो जगद्भक्षकः ॥ लक्ष्मीस्तोयतरंगभंगचपला विद्युच्चलं जीवितं तस्मा

त्वां शरणागतं शरणद त्वं रक्षरक्षाधुना॥१३॥करच
रणकृतं वाक्कायजं कर्मजं वा श्रवणनयनजं वा मा
नसं वाऽपराधम् ॥ विहितमविहितं वा सर्वमेतत्क्ष
मस्व जयजय करुणाब्धे श्रीमहादेवशंभो॥१४॥
इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं शिवापराधक्षमाप
नस्तोत्रं संपूर्णम्॥ ८ ॥श्रीउमामहेश्वरार्पणमस्तु ॥

अथ रावणकृतशिवतांडवस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ जटाकटाहसंभ्रमभ्रमन्निलिंप
निर्झरीविलोलवीचिवल्लरीविराजमानमूर्धनि ॥ ध
गद्धगद्धगज्ज्वलल्ललाटपट्टपावके किशोरचंद्रशेखरे
रतिः प्रतिक्षणं मम॥१॥ धराधरेंद्रनंदिनीविलासबं
धुबंधुरस्फुरद्दिगंतसंततिप्रमोदमानमानसे ॥ कृपा
कटाक्षधोरणीनिरुद्धदुर्धरापदि क्वचिच्चिदंबरे मनो
विनोदमेतु वस्तुनि॥२॥ जटाभुजंगपिंगलस्फुरत्फ
णामणिप्रभा कदंबकुंकुमद्रवप्रलिप्तदिग्वधूमुखे॥म
दांधसिंधुरस्फुरत्त्वगुत्तरीयमेदुरे मनोविनोदमद्भुतं

विभर्तु भूतभर्तरि ॥३॥सहस्रलोचनप्रभृत्यशेषलेख
शेखरप्रसूनधूलिधोरणीविधूसरांघ्रिपीठभूः ॥ भुजं
गराजमालया निबद्धजाटजूटकः श्रियै चिराय जा
यतां चकोरबंधुशेखरः ॥४॥ ललाटचत्वरज्वलद्धनं
जयस्फुलिंगभानिपीतपंचसायकं नमन्निलिंपनाय
कम् ॥ सुधामयूखलेखया विराजमानशेखरं महाक
पालिसंपदे शिरो जटालमस्तु नः ॥ ५ ॥ करालभा
लपट्टिकाधगद्धगद्धगज्ज्वलद्धनंजयाधरीकृतप्रचंड
पंचसायके ॥धराधरेंद्रनंदिनीकुचाग्रचित्रपत्रकप्रक
ल्पनैकशिल्पिनी त्रिलोचने मतिर्मम ॥ ६ ॥ नवीन
मेघमण्डलीनिरुद्धदुर्धरस्फुरत्कुहूनिशीथिनीतमः
प्रबंधबंधकंधरः ॥ निलिंपनिर्झरीधरस्तनोतु कृत्ति
सिंधुरःकलानिधानबंधुरःश्रियं जगद्धुरंधरः।७।प्रफु
ल्लनीलपंकजप्रपंचकालिमच्छटाविडंबिकंठकंधरा
रुचिप्रबंधकंधरम् ॥ स्मरच्छिदं पुरच्छिदं भवच्छि
दं मखच्छिदं गजच्छिदांधकच्छिदं तमंतकच्छिदं

भजे ॥ ८ ॥ अगर्वसर्वमंगलाकलाकदंबमंजरीरस
प्रवाहमाधुरीविजृंभणामधुव्रतम् ॥ स्मरांतकं पुरांत
कं भवांतकं मखांतकं गजांतकांधकांतकं तमंत
कांतकं भजे ।९। जयत्वदभ्रविभ्रमभ्रमद्भुजंगमस्फुर
द्धगद्धगद्विनिर्गमत्करालभालहव्यवाट् ॥ धिमि
द्धिमिद्धिमिध्वनन्मृदङ्गतुङ्गमंगलध्वनिक्रमप्रवर्तित
प्रचंडतांडवः शिवः ॥ १० ॥ दृषद्विचित्रतल्पयोर्भुजं
गमौक्तिकस्रजोर्गरिष्ठरत्नलोष्ठयोः सुहृद्विपक्षपक्ष
योः ॥ तृणारविंदचक्षुषोः प्रजामहीमहेंद्रयोः सम
प्रवर्तयन्मनः कदा सदाशिवं भजे ॥ ११ ॥ कदानि
लिंपनिर्झरीनिकुंजकोटरे वसन्विमुक्तदुर्मतिः सदा
शिरःस्थमंजलिं वहन् ॥ विमुक्तलोललोचनो लला
मभाललग्नकः शिवेति मंत्रमुच्चरन्कदासुखी भवा
म्यहम् ॥ १२ ॥ इमं हि नित्यमेवमुक्तमुत्तमोत्तमं स्त
वं पठन्स्मरन्ब्रुवन्नरो विशुद्धिमेति संततम् ॥ हरे गु
रौ सुभक्तिमाशुयाति नान्यथा गतिं विमोहनं हि दे

हिनां सुशंकरस्य चिंतनम्॥ १३ ॥पूजावसानसमये दशवक्रगीतं यः शंभुपूजनमिदं पठति प्रदोषे॥ तस्य स्थिरां रथगजेंद्रतुरंगयुक्तां लक्ष्मीं सदैव सुमुखीं प्रददाति शंभुः॥ १४ ॥ ॥ इति श्रीरावणविरचितं शिवतांडवस्तोत्रं संपूर्णम्॥ ९ ॥

अथ द्वादशज्योतिर्लिंगस्तोत्रप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः ॥सौराष्ट्रदेशे विशदेऽतिरम्ये ज्योतिर्मयं चंद्रकलावतंसम् ॥ भक्तिप्रदानाय कृपावतीर्णं तं सोमनाथं शरणं प्रपद्ये ॥ १ ॥ श्रीशैलसंगे विबुधातिसंगे तुलाद्रितुंगेऽपि मुदा वसंतम्॥तमर्जुनं मल्लिकपूर्वमेकं नमामि संसारसमुद्रसेतुम् ॥ ॥२॥अवंतिकायां विहितावतारं मुक्तिप्रदानायच सज्जनानाम् ॥ अकालमृत्योः परिरक्षणार्थं वंदे महाकालमहासुरेशम् ॥ ३ ॥ कावेरिकानर्मदयोः पवित्रे समागमे सज्जनतारणाय ॥ सदैव मांधातृपुरे वसन्तमोंकारमीशं शिवमेकमीडे ॥ ४ ॥ पूर्वोत्तरे

प्रज्वलिकानिधाने सदा वसन्तं गिरिजासमेतम् ॥
सुरासुराराधितपादपद्मं श्रीवैद्यनाथं तमहं नमा
मि ॥ ५ ॥ याम्ये सदंगे नगरेऽतिरम्ये विभूषितांगं
विविधैश्च भोगैः ॥ सद्भक्तिमुक्तिप्रदमीशमेकं श्रीना
गनाथं शरणं प्रपद्ये ॥६ ॥ महाऽद्रिपार्श्वे च तटे र
मंतं संपूज्यमानं सततं मुनींद्रैः ॥ सुरासुरैर्यक्षमहो
रगाद्यैः केदारमीशं शिवमेकमीडे ॥७॥ सह्याद्रिशी
र्षे विमले वसंतं गोदावरीतीरपवित्रदेशे ॥ यद्दर्श
नात्पातकमाशु नाशं प्रयाति तं त्र्यंबकमीशमीडे
॥ ८ ॥ सुताम्रपर्णीजलराशियोगे निबध्य सेतुं वि
शिखैरसंख्यैः ॥ श्रीरामचंद्रेण समर्पितं तं रामेश्व
राख्यं नियतं नमामि ॥ ९ ॥ यं डाकिनीशाकिनि
कासमाजे निषेव्यमाणं पिशिताशनैश्च ॥ सदैवभी
मादिपदप्रसिद्धं तं शंकरं भक्तहितं नमामि॥१०॥
सानंदमानंदवने वसंतमानंदकंदं हतपापवृंदम् ॥
वाराणसीनाथमनाथनाथं श्रीविश्वनाथं शरणं प्रप

द्ये॥११॥इलापुरे रम्यविशालकेऽस्मिन्समुल्लसंतंच जगद्वरेण्यम्॥वंदेमहोदारतरस्वभावं घृष्णेश्वराख्यं शरणं प्रपद्ये॥ १२॥ ज्योतिर्मयद्वादशलिंगकानां शिवात्मनां प्रोक्तमिदंक्रमेण॥स्तोत्रं पठित्वा मनुजोऽतिभक्त्या फलं तदालोक्यनिजं भजेच्च॥१३॥ इति श्रीद्वादशज्योतिर्लिंगस्तोत्रं संपूर्णम्॥ १०॥

अथ शिवमानसपूजाप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः॥ रत्नैःकल्पितमासनं हिमजलैः स्नानं च दिव्यांबरं नानारत्नविभूषितं मृगमदामोदांकितं चंदनम्॥जातीचंपकबिल्वपत्ररचितं पुष्पं च धूपं तथा दीपं देव दयानिधे पशुपते हृत्कल्पितं गृह्यताम्॥१॥सौवर्णे मणिखंडरत्नरचिते पात्रे घृतं पायसं भक्ष्यं पंचविधं पयोदधियुतं रंभाफलं पायसम्॥ शाकानामयुतं जलं रुचिकरं कर्पूरखंडोज्ज्वलं तांबूलं मनसा मया विरचितं भक्त्या प्रभो स्वीकुरु॥२॥छत्रं चामरयोर्युगं व्यजनकं चाद

शंकंनिर्मलं वीणाभेरिमृदंगकाहलकलागीतं च नृत्यं तथा॥साष्टांगं प्रणतीः स्तुतिर्बहुविधा एतत्स मस्तं मया संकल्पेन समर्पितं तव विभो पूजां गृहा ण प्रभो ॥३॥ आत्मा त्वं गिरिजा मतिः सहचराः प्राणाः शरीरं गृहं पूजाते विषयोपभोगरचना निद्रा समाधिस्थितिः ॥ संचारः पदयोः प्रदक्षिणविधिः स्तोत्राणि सर्वा गिरो यद्यत्कर्म करोमि तत्तद- खिलं शंभो तवाराधनम् ॥४॥ करचरणकृतं वाक्का यजंकर्मजंवा श्रवणनयनजं वा मानसं वाऽपराधम्॥ विहितमविहितं वा सर्वमेतत्क्षमस्व जय जय करु णाब्धे श्रीमहादेव शंभो ॥ ५ ॥

इति श्रीशिवमानसपूजा समाप्ता ॥ ११ ॥

अथ शिवस्तुतिःप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ स्फुटं स्फटिकसप्रभं स्फुटित हाटकश्रीजटं शशांकदलशेखरं कपिलफुल्लनेत्रत्र- यम् ॥ तरक्षुवरकृत्तिमद्भुजगभूषणं भूतिमत् कदा

नुशितिकंठ ते वपुरवेक्षते वीक्षणम् ॥ १ ॥ त्रिलोचन विलोचने लसति ते ललामायिते स्मरो नियम घस्मरो नियमिनामभूद्भस्मसात् ॥ स्वभक्तिलतया वशीकृतवती सतीयं सती स्वभक्तवशतो भवानपि वशीप्रसीद प्रभो ॥ २ ॥ महेश महितोऽसि तत्पुरुष पूरुषाग्र्यो भवानघोर रिपुघोर तेऽनवम वामदेवांजलिः ॥ नमः सपदिजात ते त्वमिति पंचरूपोंचितः प्रपंचचयपंचवृन्मम मनस्तमस्ताडय ॥ ॥ ३ ॥ रसाघनरसानलानिलवियद्विवस्वद्विधुप्रयष्टृषु निविष्टमित्यज भजामि मूर्त्यष्टकम् ॥ प्रशांतमुत भीषणं भुवनमोहनं चेत्यहो वपूंषि गुणभूषितेहम हमात्मनोहंभिदे ॥ ४ ॥ विमुक्तिपरमाध्वनां तव षडध्वनामास्पदं पदं निगमवेदिनो जगति वामदेवादयः ॥ कथंचिदुपशिक्षिता भगवतैव संविद्रते वयं तु विरलांतराः कथमुमेश तन्मन्महे ॥ ५ ॥ कठोरितकुठारया ललितशूलया वाहया रणड्डमरया

स्फुरद्धरिणया ससद्वांगया॥ चलाभिरचलाभिरप्य गणिताभिरुन्नृत्यतश्चतुर्दशजगंति ते जयजयेत्ययु र्विस्मयम् ॥६॥ पुरा त्रिपुररंधनं विविधदैत्यविध्वं सनं पराक्रमपरंपरा अपि परा न ते विस्मयः ॥ अमर्षिबलहर्षितक्षुभितवृत्तनेत्रोज्ज्वलज्ज्वलज्ज्व लनहेलयाशलभितं हि लोकत्रयम्॥७॥सहस्रनय नोगुहः सहसहस्ररश्मिर्विधुर्बृहस्पतिरुताप्पतिः ससुरसिद्धविद्याधराः ॥ भवत्पदपरायणाः श्रियमि मां ययुः प्रार्थितां भवान् सुरतरुर्भृशं शिव शिवां शिवावल्लभ॥८॥ तव प्रियतमादतिप्रियतमं सदैवां तरं पयस्युपहितं घृतं स्वयमिव श्रियो वल्लभम्॥वि बुध्य लघुबुद्धयः स्वपरपक्षलक्ष्यायितं पठंति हि लुठंति ते शठहृदःशुचा शुंठिताः ॥ ९ ॥ निवास निलयाचिता तव शिरस्ततिर्मौलिका कपालमपि ते करे त्वमशिवोस्यनंतर्धियाम्॥तथापि भवतःप दं शिवशिवेत्यदो जल्पतामकिंचन न किंचन वृजि

नमस्तिभस्मीभवेत्॥१०॥त्वमेव किल कामधुक् सकलकाममापूरयन् सदा त्रिनयनो भवान्वहसि चार्चिं नेत्रोद्भवम् ॥ विषं विषधरान्दधात्पिबसि तेन चानंदवान्विरुद्धचरितोचिता जगदधीश ते भिक्षुता॥११॥ नमःशिव शिवाशिवा शिवशिवार्थकृंता शिवं नमो हरहराहराहरहरांतरी मेदृशम् ॥ नमो भवभवाभवप्रभवभूतयेमे भवान्नमो मृड नमो नमो नम उमेश तुभ्यं नमः ॥ १२ ॥ सतां श्रवणपद्धतिं सरतु सन्नतोक्तेत्यसौ शिवस्य करुणांकुरात्प्रतिकृतात् सदा सोचिता ॥ इति प्रथितमानसोव्याधित नामनारायणः शिवस्तुतिमिमां शिवां लिकुचिसूरिसूनुःसुधीः॥१३॥इतिश्रीमल्लिकुचिसूरिसूनुनारायणपंडिताचार्यविरचिताशिवस्तुतिःसंपूर्णा॥१२॥

अथ पशुपत्यष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः॥ पशुपतिंद्युपतिं धरणीपतिं भुजगलोकपतिं च सतीपतिम्॥प्रणतभक्तजनार्तिहरं प

रं भजत रे मनुजा गिरिजापतिम्॥१॥न जनको जन
नी न च सोदरो न तनयो न च भूरिबलं कुलम्॥अव
ति कोऽपि न कालवशंगतं भजत रे मनुजा गिरिजा
पतिम् ॥२॥ मुरजडिंडिमवाद्यविलक्षणं मधुरपंचम
नादविशारदम् ॥ प्रथमभूतगणैरपिसेवितं भजतरे
मनुजा०॥३॥ शरणदं सुखदं शरणान्वितं शिव शि
वेति शिवेति नतं नृणाम् ॥ अभयदं करुणावरुणा
लयं भजत रे मनुजा० ॥ ४ ॥ नरशिरोरचितं मणि
कुंडलं भुजगहारमुदं वृषभध्वजम् ॥ चितिरजोधव
लीकृतविग्रहं भजत रे म० ॥५॥ मखविनाशकरं
शशिशेखरं सततमध्वरभाजि फलप्रदम् ॥ प्रलयद
ग्धसुरासुरमानवं जभत रे म० ॥ ६ ॥ मदमपास्य
चिरंहृदि संस्थितं मरणजन्मजराभयपीडितम् ॥
जगदुदीक्ष्य समीपभयाकुलं भजत रेम०॥७॥हरि
विरंचिसुराधिपपूजितं यमजनेशधनेशनमस्कृतम्।
त्रिनयनं भुवनत्रितयाधिपं भजत रे म० ॥ ८॥प

शुपतेरिदमष्टकमद्भुतं विरचितं पृथिवीपतिसूरिणा ॥ पठति संशृणुते मनुजः सदा शिवपुरीं वसते लभते मुदम् ॥ ९ ॥ इति श्रीपशुपत्यष्टकं संपूर्णम् ॥ १३ ॥

अथ लिंगाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ब्रह्ममुरारिसुरार्चितलिंगं निर्मलभाषितशोभितलिंगम् ॥ जन्मजदुःखविनाशकलिंगं तत्प्रणमामि सदा शिवलिंगम् ॥ १ ॥ देवमुनिप्रवरार्चितलिंगं कामदहं करुणाकरलिंगम् ॥ रावणदर्पविनाशनलिंगं तत्प्रण० ॥ २ ॥ सर्वसुगंधिसुलेपितलिंगं बुद्धिविवर्द्धनकारणलिंगम् ॥ सिद्धसुरासुरवंदितलिंगं तत्प्र० ॥ ३ ॥ कनकमहामणिभूषितलिंगं फणिपतिवेष्टितशोभितलिंगम् ॥ दक्षसुयज्ञविनाशनलिंगं तत्प्र० ॥ ४ ॥ कुंकुमचंदनलेपितलिंगं पंकजहारसुशोभितलिंगम् ॥ सञ्चितपापविनाशनलिंगं तत्प्र० ॥ ५ ॥ देवगणार्चितसेवितलिंगं भावैर्भक्तिभिरेव च लिंगम् ॥ दिनकरकोटिप्रभाकरलिंगं तत्प्र०

॥ ६ ॥ अष्टदलोपरि वेष्टितलिंगं सर्वसमुद्भवकारण
लिंगम् ॥ अष्टदरिद्रविनाशितलिंगं तत्प्र० ॥७॥ सु
रगुरुसुरवरपूजितलिंगं सुरवनपुष्पसदार्चितलिंग-
म्॥परात्परं परमात्मकलिंगं तत्प्र०॥८॥ लिंगाष्टक
मिदं पुण्यं यः पठेच्छिवसन्निधौ॥शिवलोकमवाप्नो
ति शिवेन सह मोदते ॥ ९ ॥ इति श्रीलिंगाष्टक
स्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १४ ॥

अथ शिवकवचप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ अस्य श्रीशिवकवचस्तोत्रमं
त्रस्य ब्रह्मा ऋषिः अनुष्टुप् छंदः श्रीसदाशिवरुद्रो दे
वता ह्रीं शक्तिः रं कीलकं श्रीं ह्रीं क्लीं बीजं श्रीसदा
शिवप्रीत्यर्थे शिवकवचस्तोत्रजपेविनियोगः॥अथ
न्यासः॥ॐनमो भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐ
ह्रां सर्वशक्तिधाम्ने ईशानात्मने अंगुष्ठाभ्यां नमः॥
ॐनमो भगवतेज्वलज्ज्वालामालिने ॐ नं रिं नि
त्यतृप्तिधाम्ने तत्पुरुषात्मने तर्जनीभ्यां नमः॥ ॐ

नमो भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐमं रुं अनादि शक्तिधाम्ने अघोरात्मने मध्यमाभ्यां नमः॥ॐनमो भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐशिं रैं स्वतंत्रशक्ति धाम्ने वामदेवात्मने अनामिकाभ्यां नमः ॥ ॐनमो भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐवां रौं अलुप्तशक्ति धाम्ने सद्योजातात्मने कनिष्ठिकाभ्यां नमः ॥ ॐन मो भगवते ज्वलज्ज्वालामालिने ॐ यं रःअनादि शक्तिधाम्नेसर्वात्मनेकरतलकरपृष्ठाभ्यां नमः ॥एवं हृदयादि ॥ अथ ध्यानम् ॥ वज्रदंष्ट्रं त्रिनयनं काल कंठमरिंदमम् ॥ सहस्रकरमत्युग्रं वंदे शंभुमुमाप तिम् ॥ १ ॥ अथापरं सर्वपुराणगुह्यं निःशेषपापौ घहरं पवित्रम् ॥ जयप्रदं सर्वविपत्प्रमोचनं वक्ष्या मि शैवं कवचं हिताय ते ॥२॥ ऋषभ उवाच ॥ न मस्कृत्य महादेवं विश्वव्यापिनमीश्वरम् ॥ वक्ष्ये शिवमयं वर्म सर्वरक्षाकरं नृणाम् ॥ ३ ॥ शुचौ देशे समासीनो यथावत्कल्पितासनः ॥ जितेंद्रियो जि

तप्राणश्चिंतयेच्छिवमव्ययम् ॥४॥ हृत्पुंडरीकांत
रसन्निविष्टं स्वतेजसा व्याप्तनभोवकाशम् ॥ अतीं
द्रियं सूक्ष्ममनंतमाद्यंध्यायेत्परानंदमयं महेशम् ॥
॥ ५ ॥ ध्यानावधूताखिलकर्मबंधश्चिरं चिदानंदनि
मग्नचेताः ॥ षडक्षरन्याससमाहितात्मा शैवेन
कुर्यात्कवचेन रक्षाम् ॥ ६ ॥ मां पातु देवाऽखिलदेव
तात्मा संसारकूपे पतितं गभीरे ॥ तन्नाम दिव्यं वर
मंत्रमूलं धुनोतु मे सर्वमघं हृदिस्थम् ॥ ७ ॥ सर्वत्र
मां रक्षतु विश्वमूर्तिर्ज्योतिर्मयानंदघनश्चिदात्मा ॥
अणोरणीयानुरुशक्तिरेकः स ईश्वरः पातु भयाद
शेषात् ॥ ८ ॥ यो भूस्वरूपेण बिभर्ति विश्वं पाया
त्सभूमेर्गिरिशोऽष्टमूर्तिः ॥ योऽपांस्वरूपेण नृणांक
रोति संजीवनं सोऽवतु मां जलेभ्यः ॥ ९ ॥ कल्पा
वसाने भुवनानि दग्ध्वा सर्वाणि यो नृत्यति भूरि
लीलः ॥ स कालरुद्रोऽवतु मां दवाग्नेर्वात्यादिभीते
रखिलाच्च तापात् ॥१०॥ प्रदीप्तविद्युत्कनकावभा

सो विद्यावराभीतिकुठारपाणिः ॥ चतुर्मुखस्तत्पुरु
षस्त्रिनेत्रः प्राच्यां स्थितं रक्षतु मामजस्त्रम् ॥ ११ ॥
कुठारवेदांकुशपाशशूलकपालढक्काक्षगुणान्दधा
नः॥चतुर्मुखो नीलरुचिस्त्रिनेत्रः पायादघोरो दिशि
दक्षिणस्याम् ॥ १२ ॥ कुंदेंदुशंखस्फटिकावभासो
वेदाक्षमालावरदाभयांकः॥त्र्यक्षश्चतुर्वक्त्रउरुप्रभावः
सद्योधिजातोवतु मांप्रतीच्याम् ॥ १३ ॥ वराक्ष
मालाभयटंकहस्तः सरोजकिंजल्कसमानवर्णः ॥
त्रिलोचनश्चारुचतुर्मुखोमां पायादुदीच्यां दिशि
वामदेवः ॥१४॥ वेदाभयेष्टांकुशपाशटंककपालढ
क्काक्षकशूलपाणिः॥सितद्युतिः पंचमुखोवतान्मामी
शान ऊर्ध्वं परमप्रकाशः॥ १५॥ मूर्धानमव्यान्मम
चंद्रमौलिर्भालंममाव्यादथ भालनेत्रः ॥ नेत्रे ममा
व्याद्भगनेत्रहारी नासां सदा रक्षतु विश्वनाथः॥१६॥
पायाच्छुती मे श्रुतिगीतकीर्तिः कपोलमव्या
त्सततं कपाली॥वक्त्रं सदा रक्षतु पंचवक्त्रो जिह्वां मु

दारक्षतु वेदजिह्वः॥ १७ ॥कंठंगिरीशोऽवतुनीलकं
ठःपाणिद्वयं पातु पिनाकपाणिः॥ दोर्मूलमव्यान्म
म धर्मबाहुर्वक्षःस्थलं दक्षमखांतकोऽव्यात्॥ १८॥
ममोदरं पातु गिरींद्रधन्वा मध्यं ममाव्यान्मदनां
तकारी ॥हेरंबतातो मम पातु नाभिं पायात्कटिं धू
र्जटिरीश्वरो मे॥१९॥ऊरुद्वयं पातु कुबेरमित्रो जा
नुद्वयं मे जगदीश्वरोऽव्यात्॥ जंघायुगं पुंगवकेतु
रव्यात्पादौ ममाव्यात्सुरवंद्यपादः ॥२०॥ महेश्व
रः पातु दिनादियामे मां मध्ययामेऽवतुवामदेवः॥
त्रिलोचनः पातु तृतीययामेवृषध्वजः पातुदिनांत्य
यामे ॥२१॥ पायान्निशादौ शशिशेखरो मां गंगा
धरो रक्षतु मां निशीथे॥ गौरीपतिः पातु निशाव
साने मृत्युंजयो रक्षतु सर्वकालम्॥ २२॥ अंतः
स्थितं रक्षतु शंकरो मां स्थाणुः सदा पातु बहिः
स्थितं माम्॥ तदंतरे पातु पतिः पशूनां सदाशि
वो रक्षतु मां समंतात्॥ २३ ॥तिष्ठंतमव्याद्भुव

नैकनाथः पायाद्व्रजंतं प्रमथाधिनाथः ॥ वेदांतवेद्यो
वतु मांनिषण्णं मामव्ययःपातु शिवःशयानम् ॥
॥ २४ ॥ मार्गेषु मां रक्षतु नीलकंठःशैलादिदुर्गे
षु पुरत्रयारिः ॥ अरण्यवासादिमहाप्रवासे पाया
न्मृगव्याध उदारशक्तिः ॥ २५ ॥ कल्पान्तकाटो
पपटुप्रकोपस्फुटाट्टहासोच्चलिताण्डकोशः ॥ घो
रारिसेनार्णवदुर्निवारमहाभयाद्रक्षतु वीरभद्रः ॥
॥ २६ ॥ पत्त्यश्वमातंगरथावरूथ सहस्रलक्षायुत
कोटिभीषणम् ॥अक्षौहिणीनांशतमाततायिनां छि
द्यान्मृडो घोरकुठारधारया॥ २७ ॥निहंतु दस्यून्प्र
लयानलार्चिर्ज्वलत्रिशूलं त्रिपुरांतकस्य ॥ शार्दूल
सिंहर्क्षवृकादिहिंस्रान्संत्रासयत्वीशधनुःपिनाकः॥
॥ २८ ॥ दुःस्वप्नदुःशकुनदुर्गतिदौर्मनस्यदुर्भिक्ष
व्यसनदुः सहदुर्यशांसि ॥ उत्पाततापविषभीति
सद्ग्रहार्तिव्याधींश्च नाशयतुमेजगतामधीशः॥ २९
ॐनमो भगवते सदाशिवाय सकलतत्त्वात्मका

सर्वमंत्रस्वरूपाय सर्वयंत्राधिष्ठिताय सर्वतंत्रस्वरूपाय सर्वतत्त्वविदूराय ब्रह्मरुद्रावतारिणे नीलकंठाय पार्वतीमनोहरप्रियाय सोमसूर्याग्निलोचनाय भस्मोद्धूलितविग्रहाय महामणिमुकुटधारणाय माणिक्यभूषणाय सृष्टिस्थितिप्रलयकालरौद्रावताराय दक्षाध्वरध्वंसकाय महाकालभेदनाय मूलाधारैकनिलयाय तत्त्वातीताय गंगाधराय सर्वदेवाधिदेवाय षडाश्रयाय वेदांतसाराय त्रिवर्गसाधनायानंतकोटिब्रह्मांडनायकायानंतवासुकितक्षककर्कोटकशंखकुलिकपद्ममहापद्मेत्यष्टमहानागकुलभूषणाय प्रणवस्वरूपाय चिदाकाशायाकाशदिक्स्वरूपाय ग्रहनक्षत्रमालिने सकलाय कलंकरहिताय सकललोकैककर्त्रे सकललोकैकसंहर्त्रे सकललोकैकगुरवे सकललोकैकसाक्षिणे सकलनिगमगुह्याय सकलवेदांतपारगाय सकललोकैकवरप्रदाय सकललोकैकशंकराय शशांकशेखराय शाश्वतनि

जावासाय निराभासाय निरामयाय निर्मलाय नि
र्लोभाय निर्मदाय निश्चिताय निरहंकाराय निरंकु
शाय निष्कलंकाय निर्गुणाय निष्कामाय निरुप
प्लवाय निरवद्याय निरंतराय निष्कारणाय निरा
तंकाय निष्प्रपंचाय निःसंगाय निर्द्वंद्वाय निराधा
राय नीरागाय निष्क्रोधाय निर्मलाय निष्पापाय
निर्भयाय निर्विकल्पाय निर्भेदाय निष्क्रियाय नि
स्तुलाय निःसंशयाय निरंजनाय निरुपमविभवा
य नित्यशुद्धबुद्धपरिपूर्णसच्चिदानंदाद्वयाय परम
शांतस्वरूपाय तेजोरूपाय तेजोमयाय जय जय
रुद्र महारौद्र भद्रावतार महाभैरव कालभैरव क
ल्पांतभैरव कपालमालाधरखट्वांगखड्गचर्मपाशांकु
शडमरुशूलचापबाणगदाशक्तिभिन्दिपालतोमरमु
शलमुद्गरपाशपरिघभुशुंडीशतघ्नीचक्राद्यायुधभी
षणकर सहस्रमुख दंष्ट्राकरालवदन विकटाट्टहा
सविस्फारितब्रह्मांडमंडल नागेंद्रकुंडल नागेंद्रहार

नागेंद्रवलय नागेंद्रचर्मधर मृत्युंजय त्र्यंबक त्रिपु
रांतक विश्वरूप विरूपाक्ष विश्वेश्वर वृषभवाहन
विश्वतोमुख सर्वतो रक्ष रक्ष मांज्वल ज्वल महा
मृत्युमपमृत्युभयं नाशय नाशय चोरभयमुत्साद
योत्सादय विषसर्पभयं शमय शमय चोरान्मारय
मारय मम शत्रूनुच्चाटयोच्चाटय त्रिशूलेन विदारय
विदारय कुठारेण भिंधि भिंधि खड्गेनच्छिंधि छिंधि
खट्वांगेन विपोथय विपोथय मुसलेन निष्पेषय नि
ष्पेषय बाणैः संताडय संताडय रक्षांसि भीषय भी
षयाऽशेषभूतानि विद्रावय विद्रावय कूष्मांडवेता
लमारीगणब्रह्मराक्षसगणान् संत्रासय संत्रासय म
माभयं कुरु कुरु वित्रस्तं मामाश्वासयाश्वासय
नरकमहाभयान्मामुद्धरोद्धर संजीवयसंजीवयक्षुत्त
ड्भ्यां मामाप्याययाप्यायय दुःखातुरं मामानन्द
यानंदय शिवकवचेन मामाच्छादयाच्छादय मृत्युं
जय त्र्यंबक सदाशिव नमस्ते नमस्ते॥ ऋषभ उवा

च ॥ इत्येतत्कवचं शैवं वरदं व्याहृतं मया ॥ सर्व
बाधाप्रशमनं रहस्यं सर्वदेहिनाम् ॥ ३० ॥ यः स
दा धारयेन्मर्त्यः शैवं कवचमुत्तमम् ॥ न तस्य जा
यते क्वापि भयं शंभोरनुग्रहात् ॥ ३१ ॥ क्षीणायुःप्रा
प्तमृत्युर्वा महारोगहतोपि वा ॥ सद्यः सुखमवाप्नो
ति दीर्घमायुश्च विंदति ॥ ३२ ॥ सर्वदारिद्र्यशम
नं सौमंगल्यविवर्धनम् ॥ यो धत्ते कवचं शैवं स दैवै
रपि पूज्यते ॥ ३३ ॥ महापातकसंघातैर्मुच्यते चो
पपातकैः ॥ देहांते मुक्तिमाप्नोति शिववर्मानुभा
वतः ॥ ३४ ॥ त्वमपि श्रद्धया वत्स शैवं कवचमुत्त
मम् ॥ धारयस्व मया दत्तं सद्यः श्रेयो ह्यवाप्स्य
सि ॥ ३५ ॥ सूत उवाच ॥ इत्युक्त्वा ऋष
भो योगी तस्मै पार्थिवसूनवे ॥ ददौ शंखं महारा
वं खड्गंचारिनिषूदनम् ॥ ३६ ॥ पुनश्च भस्म संम
न्त्र्य तदंगं परितोस्पृशत् ॥ गजानां षट्सहस्रस्य
द्विगुणस्य बलं ददौ ॥ ३७ ॥ भस्मप्रभावात्संप्रा

बलैश्वर्यधृतिस्मृतिः ॥ स राजपुत्रः शुशुभे शरद
र्क इव श्रिया ॥ ३८ ॥ तमाह प्रांजलिं भूयः स यो
गी नृपनंदनम् ॥ एष खड्गो मया दत्तस्तपोमंत्रानु
भावितः ॥३९ ॥ शितधारमिमं खड्गं यस्मै दर्शय
से स्फुटम् ॥ स सद्यो म्रियते शत्रुः साक्षान्मृत्युरपि
स्वयम् ॥ ४० ॥ अस्य शंखस्य निर्ह्रादं ये शृण्वं
ति तवाहिताः ॥ते मूर्च्छिताःपतिष्यंति न्यस्तशस्त्रा
विचेतनाः ॥ ४१ ॥ खड्गशंखाविमौ दिव्यौ परसै
न्यविनाशिनौ ॥ आत्मसैन्यस्वपक्षाणां शौर्यतेजो
विवर्धनौ ॥ ४२ ॥ एतयोश्च प्रभावेण शैवेन कवचे
न च ॥ द्विषट्सहस्रनागानां बलेन महतापि च ॥
॥ ४३ ॥ भस्मधारणसामर्थ्याच्छत्रुसैन्यं विजेष्य
सि ॥ प्राप्य सिंहासनं पित्र्यं गोप्तासि पृथिवीमि
माम् ॥४४ ॥ इतिभद्रायुषं सम्यगनुशास्य समा
तृकम् ॥ ताभ्यां संपूजितः सोथ योगी स्वैरगतिर्य
यौ ॥ ४५ ॥ इति श्रीस्कंदपुराणे ब्रह्मोत्तरखंडे शि
ववर्मकथनं नाम द्वादशोऽध्यायः ॥ १२ ॥ १५ ॥

अथ शिवमहिमस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः॥पुष्पदंत उवाच ॥ महिम्नः पारं ते परमविदुषो यद्यसदृशी,स्तुतिर्ब्रह्मादीनामपि तद वसन्नास्त्वयि गिरः ॥ अथावाच्यः सर्वः स्वमतिप रिणामावधि,गृणन्ममाप्येष स्तोत्रे हर निरपवा दःपरिकरः ॥ १ ॥ अतीतःपंथानं तव च महिमा वाङ्मनसयोरतद्व्यावृत्त्या यं चकितमभिधत्ते श्रु तिरपि॥स कस्यस्तोतव्यः कतिविधगुणः कस्यवि षयःपदे त्ववर्चीने पतति न मनः कस्य न वचः ॥ २ ॥ मधुस्फीतावाचः परमममृतं निर्मितवत स्तव ब्रह्मन् किं वागपि सुरगुरोर्विस्मयपदम्॥मम त्वेतां वाणीं गुणकथनपुण्येन भवतःपुनामीत्यर्थे स्मिन्पुरमथन बुद्धिर्व्यवसिता ॥ ३ ॥ तवैश्वर्यं य त्तज्जगदुदयरक्षाप्रलयकृत्त्रयीवस्तुव्यस्तंतिसृषु गु णभिन्नासु तनुषु ॥ अभव्यानामस्मिन्वरद रमणी

यामरमणी, विहंतुं व्याक्रोशीं विदधत इहैके जड
धियः॥४॥किमीहः किंकायः स खलु किमुपायस्त्रि
भुवनं, किमाधारो धाता सृजति किमुपादान इति
च ॥अतर्क्यैश्वर्ये त्वय्यनवसरदुःस्थो हतधियः कु
तर्कोऽयं कांश्चिन्मुखरयति मोहायजगतः ॥ ५ ॥
अजन्मानो लोकाः किमवयववंतोऽपि जगतामधि
ष्ठातारं किं भवविधिरनादृत्य भवति ॥ अनीशो
वा कुर्याद्भुवनजनने कः परिकरो, यतो मंदास्त्वां
प्रत्यमरवर संशेरत इमे ॥ ६ ॥ त्रयी सांख्यं योगः
पशुपतिमतं वैष्णवमिति, प्रभिन्ने प्रस्थाने परमिद
मदः पथ्यमिति च॥ रुचीनांवैचित्र्यादृजुकुटिलना
नापथजुषां, नृणामेको गम्यस्त्वमसि पयसामर्णव
इव ॥ ७ ॥ महोक्षःखट्वांगं परशुरजिनं भस्मफणि
नःकपालं चेतीयत्तव वरद तंत्रोपकरणम् ॥ सुरा
स्तांतामृद्धिं विदधति भवद्भ्रूप्रणिहितां नहि स्वा
त्मारामं विषयमृगतृष्णा भ्रमयति ॥ ८ ॥ ध्रुवं क

का श्चित्सर्वं सकलमपरस्त्वध्रुवमिदं परो ध्रौव्याध्रौव्ये
जगति गदति व्यस्तविषये ॥ समस्तेऽप्येतस्मिन्पु
रमथन तैर्विस्मित इव स्तुवञ्जिह्रेमि त्वां न खलु
ननु धृष्टा मुखरता ॥ ९ ॥ तवैश्वर्यं यत्नाद्यदुपरि
विरिंचो हरिरधः परिच्छेत्तुं यातावनलमनलस्कंध
वपुषः ॥ ततो भक्तिश्रद्धाभरगुरुगृणद्भ्यां गिरिश
यत् स्वयं तस्थे ताभ्यां तव किमनुवृत्तिर्न फलति
॥ १० ॥ अयत्नादापाद्य त्रिभुवनमवैरव्यतिकरं द
शास्यो यद्बाहूनभृत रणकंडूपरवशान् ॥ शिरःपद्म
श्रेणीरचितचरणांभोरुहबलेः स्थिरायास्त्वद्भक्तेस्त्रि
पुरहर विस्फूर्जितमिदम् ॥ ११ ॥ अमुष्य त्वत्सेवा
समधिगतसारं भुजवनं बलात्कैलासेपि त्वदधि
वसतौ विक्रमयतः ॥ अलभ्या पाताले प्यलसच
लितांगुष्ठशिरसि प्रतिष्ठा त्वय्यासीद्ध्रुवमुपचितो
मुह्यति खलः ॥ १२ ॥ यदृद्धिं सुत्राम्णो वरद परमो
च्चैरपि सतीमधश्चक्रे बाणः परिजनविधेयत्रिभुव

नः ॥ न तच्चित्रं तस्मिन्वरिवसितरि त्वच्चरणयोर्न
कस्याप्युन्नत्यै भवति शिरसस्त्वय्यवनतिः॥१३॥
अकांडब्रह्मांडक्षयचकितदेवासुरकृपाविधेयस्यासी
द्यस्त्रिनयन विषं संहृतवतः ॥ सकल्माषः कंठे
तव न कुरुते न श्रियमहो, विकारोपि श्लाघ्यो भु
वनभयभंगव्यसनिनः ॥ १४ ॥ असिद्धार्था नैव क्व
चिदपि सदेवासुरनरे, निवर्तंते नित्यंजगति जय
नोयस्य विशिखाः ॥ सपश्यन्नीश त्वामितरसुर
साधारणमभूत्, स्मरः स्मर्तव्यात्मा नहिवशिषु प
थ्यः परिभवः ॥१५॥ मही पादाघाताद्व्रजति सहसा
संशयपदं, पदं विष्णोर्भ्राम्यद्भुजपरिघरुग्णग्रहगणम्।
मुहुर्द्यौर्दौस्थ्यं यात्यनिभृतजटाताडिततटा जग
द्रक्षायै त्वं नटसि ननु वामैव विभुता॥१६॥ विय
द्व्यापी तारागणगुणितफेनोद्गमरुचिः प्रवाहो वारां
यः पृषतलघुदृष्टः शिरसि ते॥जगद्वीपाकारं जलधि
वलयं तेन कृतमित्यनेनैवोन्नेयं, धृतमहिम दिव्यं

तव वपुः ॥१७॥ रथः क्षोणी यंता शतधृतिरगेंद्रो धनुरथो रथांगे चंद्रार्कौ रथचरणपाणिः शर इति ॥ दिधक्षोस्ते कोयं, त्रिपुरतृणमाडंबरविधिर्विधेयैः क्रीडंत्यो न खलु परतंत्राः प्रभुधियः ॥१८॥ हरिस्ते साहस्रं कमलबलिमाधाय पदयोर्यदेकोने तस्मिन्निजमुदहरन्नेत्रकमलम् ॥ गतो भक्त्युद्रेकः परिणतिमसौ चक्रवपुषा, त्रयाणां रक्षायै त्रिपुरहर जागर्ति जगताम् ॥ १९॥ क्रतौ सुप्ते जाग्रत्त्वमसि फलयोगे क्रतुमतां, क्व कर्म प्रध्वस्तं फलति पुरुषाराधनमृते ॥ अतस्त्वां संप्रेक्ष्य क्रतुषु फलदानप्रतिभुवं, श्रुतौ श्रद्धां बद्ध्वा दृढपरिकरः कर्मसु जनः ॥ ॥२०॥ क्रियादक्षोदक्षः क्रतुपतिरधीशस्तनुभृतामृषीणामार्त्विज्यं शरणद सदस्याः सुरगणाः ॥ क्रतुभ्रेषस्त्वत्तः क्रतुफलविधानव्यसनिनो, ध्रुवं कर्तुः श्रद्धाविधुरमभिचाराय हि मखाः ॥२१॥ प्रजानाथं नाथ, प्रसभमभिकं स्वां दुहितरं, गतं रोहिद्भूतां

रिरमयिषुमृष्यस्य वपुषा ॥ धनुष्पाणेर्यातं दिवम
पिसपत्राकृतममुं त्रसंतं तेऽद्यापि त्यजति न मृ
गव्याधरभसः ॥ २२ ॥ स्वलावण्याशंसा धृतधनु
षमह्नाय तृणवत्पुरः प्लुष्टं दृष्ट्वा पुरमथन पुष्पायुध
मपि ॥ यदि स्त्रैणं देवी यमनिरतदेहार्धघटनादवैति
त्वामद्धा बत वरद मुग्धा युवतयः ॥ २३ ॥ श्मशा
नेष्वाक्रीडा स्मरहरपिशाचाः सहचराश्चिताभस्मा
लेपः स्रगपि नृकरोटीपरिकरः ॥ अमंगल्यं शीलं
तव भवतु नामैवमखिलं,तथापि स्मर्तृणां वरद परम
मंगलमसि ॥ २४ ॥ मनः प्रत्यक्चित्ते सविध
मविधायात्तमरुतः, प्रहृष्यद्रोमाणः प्रमदसलिलो
त्संगितदृशः ॥ यदालोक्याह्लादं ह्रद इव निमज्या
मृतमये,दधत्यंतस्तत्त्वं किमपि यमिनस्तत्किलभ
वान् ॥ २५ ॥ त्वमर्कस्त्वं सोमस्त्वमसि पवनस्त्वं
हुतवहस्त्वमापस्त्वं व्योमत्वमुधरणिरात्मा त्वमि
॥ परिच्छिन्नामेवं त्वयि परिणता बिभ्रति

गिरं न विद्मस्तत्तत्त्वं वयमिह तु यत्त्वं न भवसि ॥
॥ २६ ॥ त्रयीं तिस्रो वृत्तीस्त्रिभुवनमथो त्रीनपि
सुरानकाराद्यैर्वर्णैस्त्रिभिरभिदधत्तीर्णविकृति ॥ तु
रीयं ते धाम ध्वनिभिरवरुंधानमणुभिः समस्तव्य
स्तं त्वां शरणदगृणात्योमिति पदम् ॥ २७ ॥ भ
वः शर्वो रुद्रः पशुपतिरथोग्रःसह महांस्तथा भी
मेशानाविति यदभिदानाष्टकमिदम् ॥ अमुष्मि
न्प्रत्येकं प्रविचरति देव श्रुतिरपि प्रियायास्मै धा
म्ने प्रणिहितनमस्योस्मि भवते ॥ २८ ॥ नमो ने
दिष्ठाय प्रियदव दविष्ठाय च नमो नमः क्षोदिष्ठाय
स्मरहर महिष्ठाय च नमः ॥ नमो वर्षिष्ठाय त्रिग
यन यविष्ठाय च नमो नमः सर्वस्मै ते तदिदमि
ति शर्वाय च नमः ॥ २९ ॥ बहलरजसे विश्वोत्प
त्तौ भवाय नमो नमः प्रबलतमसे तत्संहारे हराय
नमोनमः ॥ जनसुखकृते सत्त्वोद्रिक्तौ मृडायनमो
नमः प्रमहसि पदे निस्त्रैगुण्ये शिवाय नमो नमः ॥

॥३०॥ कृशपरिणति चेतः क्लेशवश्यं क्व चेदं क्व च तव गुणसीमोल्लंघिनी शश्वदृद्धिः॥ इति चकितम मंदीकृत्य मां भक्तिराधाद्वरद चरणयोस्ते वाक्यपु ष्पोपहारम् ॥ ३१ ॥असितगिरिसमं स्यात्कज्जलं सिंधुपात्रे सुरतरुवरशाखा लेखनीपत्रमुर्वी ॥ लि खति यदि गृहीत्वा शारदा सर्वकालं तदपि तव गु णानामीश पारं न याति ॥ ३२ ॥ असुरसुरमुनींद्रै रर्चितस्येंदुमौलेर्ग्रथितगुणमहिम्नो निर्गुणस्येश्वर स्य ॥ सकलगुणवरिष्ठः पुष्पदंताभिधानो रुचिरम लघुवृत्तैः स्तोत्रमेतच्चकार ॥ ३३ ॥ अहरहरनवद्यं धूर्जटेः स्तोत्रमेतत्पठति परमभक्त्या शुद्धचित्तः पु मान्यः॥ स भवति शिवलोके रुद्रतुल्यस्तथाऽत्र प्र चुरतरधनायुःपुत्रवान्कीर्तिमांश्च ॥ ३४ ॥ महेशा न्नापरो देवो महिम्नो नापरा स्तुतिः॥ अघोरान्नाप रो मंत्रो नास्ति तत्वं गुरोः परम् ॥ ३५ ॥ दीक्षादा नं तपस्तीर्थं ज्ञानं यागादिकाः क्रियाः॥महिम्नस्तव

पाठस्यकलां नार्हति षोडशीम् ॥ ३६ ॥ कुसुमद
शननामा सर्वगंधर्वराजः शशिधरवरमौलेर्देवदेव
स्य दासः॥स गुरुनिजमहिम्नो भ्रष्टएवास्य रोषात्स्त
वनमिदमकार्षीद्दिव्यदिव्यं महिम्नः ॥ ३७ ॥ सुरवर
मुनिपूज्यं स्वर्गमोक्षैकहेतुं,पठति यदि मनुष्यःप्रां
जलिर्नान्यचेताः ॥ व्रजति शिवसमीपं किन्नरैःस्तू
यमानःस्तवनमिदममोघं पुष्पदंतप्रणीतम् ॥३८॥
श्रीपुष्पदंतमुखपंकजनिर्गतेन स्तोत्रेण किल्बिषह
रेण हरप्रियेण॥कंठस्थितेन पठितेन समाहितेन,
सुप्रीणितो भवतिभूतपतिर्महेशः ॥ ३९ ॥ इत्येषा
वाङ्मयी पूजा,श्रीमच्छंकरपादयोः॥अर्पिता तेन
मे देवः प्रीयतांच सदाशिवः॥ ४० ॥ इति श्रीपुष्प
दंतविरचितं शिवमहिम्नस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ १६ ॥
श्रीसांबसदाशिवार्पणमस्तु ॥ शुभंभवतु ॥

अथ वेदसारशिवस्तवप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ ॥ पशूनां पतिं पापनाशं

परेशं गजेंद्रस्य कृत्तिं वसानं वरेण्यम् ॥ जटाजूट
मध्ये स्फुरद्गांगवारि महादेवमेकं स्मरामि स्मरा
मि ॥ १ ॥ महेशं सुरेशं सुरारातिनाशं विभुं विश्व
नाथं विभूत्यंगभूषम् ॥ विरूपाक्षमिंद्वर्कवह्नित्रिने
त्रं सदानंदमीडे प्रभुं पंचवक्त्रम् ॥ २ ॥ गिरीशं
गणेशं गले नीलवर्णं गवेंद्राधिरूढं गुणातीतरूपम्॥
भवं भास्करं भस्मना भूषितांगं भवानीकलत्रंभजे
पंचवक्त्रम् ॥ ३ ॥ शिवाकांत शंभो शशांकार्धमौ
ले महेशान शूलिञ्जटाजूटधारिन् ॥ त्वमेको जग-
द्व्यापको विश्वरूप प्रसीद प्रसीद प्रभो पूर्णरूप
॥ ४ ॥ परात्मानमेकं जगद्बीजमाद्यं निरीहं निरा
कारमोंकारवेद्यम् ॥ यतो जायते पाल्यते येन विश्वं
तमीशं भजे लीयते यत्र विश्वम् ॥ ५ ॥ न भूमिर्न
चापो न वह्निर्न वायुर्न चाकाशमास्ते न तंद्रा न
निद्रा ॥ न ग्रीष्मो न शीतं न देशो न वेषो न
यस्यास्ति मूर्तिस्त्रिमूर्तिं तमीडे॥६॥अजं शाश्वतं

कारणंकारणानां शिवं केवलं भासकं भासकानाम्॥ तुरीयं तमः पारमाद्यंतहीनं प्रपद्ये परं पावनं द्वैत हीनम् ॥७॥ नमस्ते नमस्ते विभो विश्वमूर्त्ते नमस्ते नमस्ते चिदानंदमूर्त्ते ॥ नमस्ते नमस्ते तपो योगगम्य नमस्ते नमस्ते श्रुतिज्ञानगम्य ॥ ८ ॥ प्रभो शूलपाणेविभोविश्वनाथ महादेव शंभो महेश त्रिनेत्र ॥ शिवाकांत शांत स्मरारे पुरारे त्वदन्यो वरेण्यो न मान्यो न गण्यः ॥९॥ शंभो महेश करु णामयशूलपाणे गौरीपते पशुपते पशुपाशनाशिन् ॥ काशीपते करुणया जगदेतदेकस्त्वं हंसि पासि विदधासि महेश्वरोऽसि ॥ १० ॥ त्वत्तो जगद्भवति देव भव स्मरारेत्वय्येव तिष्ठति जगन्मृड विश्वना थ ॥ त्वय्येव गच्छति लयं जगदेतदीश लिंगात्म के हरचराचरविश्वरूपिन् ॥११॥ इति श्रीमच्छंक राचार्यविरचितं वेदसारशिवस्तोत्रं संपूर्णम्॥१७॥

अथ विश्वनाथाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ गंगातरंगरमणीयजटाकला
पं गौरीनिरंतरविभूषितवामभागम् ॥ नारायणप्रि
यमनंगमदापहारं वाराणसीपुरपतिं भज विश्वना
थम् ॥ १ ॥ वाचामगोचरमनेकगुणस्वरूपं वागीश
विष्णुसुरसेवितपादपीठम् ॥ वामेन विग्रहवरेण
कलत्रवंतं वाराणसीपुरपतिं भज विश्वनाथम् ॥२॥
भूताधिपं भुजगभूषणभूषितांगं व्याघ्राजिनांबरधरं
जटिलं त्रिनेत्रम् ॥ पाशांकुशाभयवरप्रदशूलपाणिं
वाराणसीपुरपतिं भज० ॥३ ॥ शीतांशुशोभितकि
रीटविराजमानं भालेक्षणानलविशोषितपंचबाण
म् ॥ नागाधिपारचितभासुरकर्णपूरं वाराणसी० ॥
॥ ४ ॥ पंचाननं दुरितमत्तमतंगजानां नागांतकं द
नुजपुंगवपन्नगानाम् ॥ दावानलं मरणशोकजराट
वीनां वाराणसीपुरप० ॥ ५ ॥ तेजोमयं सगुणनिर्गु
णमद्वितीयमानंदकंदमपराजितमप्रमेयम् ॥ ना
गात्मकं सकलनिष्कलमात्मरूपं वाराणसीपुर० ॥

॥ ६ ॥ आशां विहाय परिहृत्य परस्य निंदां पापे रतिं च सुनिवार्य मनः समाधौ ॥ आदाय हृत्क मलमध्यगतं परेशं वाराणसीपुर० ॥ ७ ॥ रागादि दोषरहितं स्वजनानुरागवैराग्यशांतिनिलयं गिरि जासहायम् ॥ माधुर्यधैर्यसुभगं गरलाभिरामं वारा णसीपुर० ॥८॥ वाराणसीपुरपतेः स्तवनं शिवस्य व्याख्यातमष्टकमिदं पठते मनुष्यः ॥ विद्यां श्रियं विपुलसौख्यमनंतकीर्तिं संप्राप्य देवविलये लभते च मोक्षम्॥९॥व्यासाष्टकमिदं पुण्यं यः पठेच्छिव सन्निधौ ॥ शिवलोकमवाप्नोति शिवेन सह मोदते ॥ १० ॥ इतिश्रीव्यासकृतं विश्वनाथाष्टकं संपूर्णं ॥

अथ शिवनामावल्यष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ हे चंद्रचूड मदनांतक शूल पाणे स्थाणो गिरीश गिरिजेश महेश शंभो ॥ भूते श भीतिभयसूदन मामनाथं संसारदुःखगहनाज्ज गदीश रक्ष ॥ १ ॥ हे पार्वतीहृदयवल्लभ चंद्रमौले

सूताधिप प्रमथनाथ गिरीशजाप॥ हे वामदेव भव रुद्र पिनाकपाणे संसारदुःखग० ॥२॥ हे नीलकंठ वृषभध्वज पंचवक्त्र लोकेश शेषवलय प्रमथेश शर्व ॥ हे धूर्जटे पशुपते गिरिजापते मां संसार० ॥३॥ हे विश्वनाथशिव शंकर देवदेव गंगाधर प्रमथनायक नंदिकेश ॥ बाणेश्वरांधकरिपो हर लोकनाथ संसारदुःखग० ॥४॥वाराणसीपुरपते मणिकर्णिकेश वीरेश दक्षमखकाल विभो गणेश ॥ सर्वज्ञ सर्वहृदयैकनिवास नाथ संसारदुःखग० ॥ ५ ॥ श्रीमन्महेश्वर कृपामय हे दयालो हे व्योमकेश शितिकंठ गणाधिनाथ ॥ भस्मांगरागनृकपालकलापमाल संसार० ॥ ६ ॥ कैलासशैलविनिवास वृषाकपे हे मृत्युंजय त्रिनयन त्रिजगन्निवास ॥ नारायणप्रिय मदापहशक्तिनाथ संसार० ॥ ७ ॥ विश्वेश विश्वभवनाशितविश्वरूप विश्वात्मक त्रिभुवनैकगुणाभिवेश ॥ हे विश्ववंद्य करुणामय दीनबंधो संसार० ॥

॥ ८ ॥ गौरीविलासभुवनाय महेश्वराय पंचानना
य शरणागतकल्पकाय ॥सर्वाय सर्वजगतामधिपा
य तस्मै दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ९ ॥

इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं शिवना
मावल्यष्टकं संपूर्णम् ॥ १९ ॥

अथ प्रदोषस्तोत्राष्टकं प्रारभ्यते ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ सत्यंब्रवीमि परलोकहितं ब्र
वीमि सारं ब्रवीम्युपनिषद्धृदयं ब्रवीमि ॥ संसारमु
ल्बणमसारमवाप्य जंतोः सारोऽयमीश्वरपदांबुरुह
स्य सेवा ॥ १ ॥ ये नार्चयंति गिरिशं समये प्रदोषे
ये नार्चितं शिवमपि प्रणमंति चान्ये ॥ ये तत्कथां
श्रुतिपुटैर्न पिबंति मूढास्ते जन्मजन्मसु भवंति न
रा दरिद्राः ॥ २॥ ये वै प्रदोषसमये परमेश्वरस्य
कुर्वंत्यनन्यमनसोंऽघ्रिसरोजपूजाम् ॥ नित्यं प्रवृ
द्धधनधान्यकलत्र पुत्रसौभाग्यसंपदधिकास्त इहैव
लोके ॥ ३ ॥ कैलासशैलभुवने त्रिजगज्जनित्रीं गौ

रीं निवेश्य कनकांचितरत्नपीठे॥ नृत्यं विधातुम
भिवाञ्छति शूलपाणौ देवाः प्रदोषसमये नु भजंति
सर्वे ॥४॥वाग्देवी धृतवल्लकी शतमखो वेणुं दधत्प
द्मजस्तालोन्निद्रकरो रमा भगवती गेयप्रयोगान्वि
ता॥विष्णुः सांद्रमृदंगवादनपटुर्देवाः समंतात्स्थि
ताःसेवंते तमनु प्रदोषसमये देवं मृडानीपतिम् ॥
॥५॥ गंधर्वयक्षपतगोरगसिद्धसाध्यविद्याधरामरव
राप्सरसां गणाश्च॥ येऽन्ये त्रिलोकनिलयाः सहभू
तवर्गाः प्राप्ते प्रदोषसमये हरपार्श्वसंस्थाः ॥६॥ अ
तः प्रदोषे शिव एक एव पूज्योऽथनान्ये हरिपद्मजा
द्याः ॥तस्मिन्महेशे विधिनेज्यमाने सर्वे प्रसीदंति
सुराधिनाथाः ॥७॥ एष ते तनयः पूर्वजन्मनि ब्रा
ह्मणोत्तमः ॥प्रतिग्रहैर्वयो नित्यं न दानाद्यैः सुक
र्मभिः॥ ८॥ अतो दारिद्र्यमापन्नः पुत्रस्ते द्विजभा
मिनि॥तद्दोषपरिहारार्थं शरणं यातु शंकरम् ॥९॥
इति श्रीस्कंदपुराणेप्रदोषस्तोत्राष्टकं संपूर्णम्॥१०॥

अथ चंद्रशेखराष्टकप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः॥ ॥ चंद्रशेखर चंद्रशेखर चंद्रशेखरपाहिमाम्॥चंद्रशेखर चंद्रशेखर चंद्रशेखर रक्ष माम् ॥१॥ रत्नसानुशरासनं रजताद्रि शृंगनिकेतनं सिंजिनीकृतपन्नगेश्वरमच्युताननसायकम्॥ क्षिप्रदग्धपुरत्रयं त्रिदिवालयैरभिवंदितं चंद्रशेखरमाश्रये मम किं करिष्यति वै यमः॥२॥ पंचपादपपुष्पगंधपदांबुजद्वयशोभितं भाललोचनजातपावकदग्धमन्मथविग्रहम्॥ भस्मदिग्धकलेवरं भवनाशनं भवमव्ययं चंद्रशेखर चं० ॥ ३ ॥ मत्तवारणमुख्यचर्मकृतोत्तरीयमनोहरं पंकजासनपद्मलोचनपूजितांघ्रिसरोरुहम्॥देवसिंधुतरंगसीकरसिक्तशुभ्रजटाधरं चंद्रशेखर ० ॥ ४ ॥ यक्षराजसखं भगाक्षहरं भुजंगविभूषणं शैलराजसुता परिष्कृतचारुवामकलेवरम् ॥क्ष्वेडनीलगलं परश्वधधारिणं मृगधारिणं चंद्रशेखरम्॥ ५ ॥ कुंडलीकृतकुंडलेश्वरकुंड

लं वृषवाहनं नारदादिमुनीश्वरस्तुतिवैभवं भुवने
श्वरम्॥ अन्धकांधकमाश्रितामरपादपं शमनांतकं
चंद्रशेखर०॥६॥ भेषजं भवरोगिणामखिलापदाम
पहारिणं दक्षयज्ञविनाशनं त्रिगुणात्मकं त्रिविलो
चनम्॥भुक्तिमुक्ति फलप्रदं सकलाघसंघनिवर्हणं चं
द्रशेखर०॥७॥ भक्तवत्सलमर्चितं निधिमक्षयं ह
रिदंबरं सर्वभूतपतिं परात्परमप्रमेयमनुत्तमम्॥
सोमवारिनभूहुताशनसोमपानिलखाकृतिं चंद्रशे
खर०॥८॥ विश्वसृष्टिविधायिनंपुनरेव पालनत
त्परं संहरतमपि प्रपंचमशेषलोकनिवासिनम्॥
क्रीडयंतमहर्निशं गणनाथयूथसमन्वितं चंद्रशेख
र०॥९॥ मृत्युभीतमृकंडसूनुकृतस्तवं शिवसन्नि
धौ यत्र कुत्र च यः पठेन्नहि तस्य मृत्युभयं भवेत्॥
पूर्णमायुररोगितामखिलार्थसंपदमादरं चंद्रशेखर
एव तस्य ददाति मुक्तिमयत्नतः॥ १०॥ इति
श्रीचंद्रशेखराष्टकस्तोत्रं संपूर्णम्॥ २१॥ ७॥

अथ दक्षिणामूर्तिस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ विश्वं दर्पणदृश्यमाननगरी तुल्यं निजांतर्गतं पश्यन्नात्मनि मायया बहिरिवो द्भूतं यथा निद्रया ॥ यः साक्षी कुरुते प्रबोधसमये स्वात्मानमेवाव्ययं तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्री दक्षिणामूर्तये ॥१॥ बीजस्यान्तरिवांकुरो जगदिदं प्राङ्निर्विकल्पं पुनर्मायाकल्पितदेशकालकलना वैचित्र्यचित्रीकृतम् ॥ मायावीव विजृंभयत्यपि महा योगीव यःस्वेच्छया तस्मै श्रीगुरुमूर्तये नम इदं श्री दक्षिणामूर्तये॥२॥यस्यैवस्फुरणं सदात्मकमसत्क ल्पार्थकं भासते साक्षात्तत्त्वमसीति वेदवचसा यो बोधयत्याश्रितान् ॥ यत्साक्षात्करणाद्भवेन्न पुनरावृ त्तिर्भवांभोनिधौ तस्मै श्रीगुरुमूर्तये० ३ नानाच्छिद्रघ टोदरस्थितमहादीपप्रभाभास्वरं ज्ञानं यस्यतुचक्षु रादिकरणद्वारा बहिः स्पंदते ॥ जानामीति तमेव भांतमनुभात्येतत्समस्तं जगत्तस्मै श्रीगुरु० ॥४॥

देहं प्राणमपींद्रियाण्यपिचलांबुद्धिं च शून्यं विदुः
स्त्रीबालांधजडोपमास्त्वहमिति भ्रांता भृशं वादि
नः ॥ मायाशक्तिविलासकल्पितमहाव्यामोहसंहा
रिणे तस्मैश्रीगुरु० ॥५॥ राहुग्रस्तदिवाकरेंदुसदृ
शी माया समाच्छादनात्सन्मात्रः करणोपसंहरण
तो योऽभूत्सुषुप्तःपुमान् ॥ प्रागस्वाप्समिति प्रबो
धसमये यः प्रत्यभिज्ञायतेतस्मै श्रीगुरु० ॥ ६ ॥
बाल्यादिष्वपिःजाग्रदादिषु तथा सर्वास्ववस्थास्व
पि व्यावृत्तास्वनुवर्तमानमहमित्यंतःस्फुरंतं सदा॥
स्वात्मानंप्रकटीकरोति भजतां यो मुद्रया भद्रया
तस्मै श्रीगुरु०॥७॥विश्वं पश्यति कार्यकारणतया
स्वस्वामिसंबंधतः शिष्याचार्यतया तथैव पितृपु
त्राद्यात्मना भेदतः॥ स्वप्नेजाग्रति वा य एव पुरुषो
मायापरिभ्रामितस्तस्मैश्रीगु०॥८॥भूरंभांस्यनलो
निलांबरमहर्नाथो हिमांशुःपुमानित्याभाति चराच
रात्मकमिदं यस्यैव मूर्त्यष्टकं॥ नान्यत्किंचन विद्य

ते विमृशतां यस्मात्परस्माद्विभोस्तस्मै श्री०॥९॥
सर्वात्मत्वमिति स्फुटीकृतमिदं यस्मादमुष्मिन्स्त
वेतेनास्य श्रवणात्तथार्थमननाद्ध्यानाच्च संकीर्तना
त्॥सर्वात्मत्वमहाविभूतिसहितंस्यादीश्वरत्वंस्वतः
सिद्ध्येत्तत्पुनरष्टधापरिणतं चैश्वर्यमव्याहतम् १०
वटविटपिसमीपे भूमिभागे निषण्णं सकलमुनिज
नानां ज्ञानदातारमारात् ॥ त्रिभुवनगुरुमीशं दक्षि
णामूर्तिदेवं जननमरणदुःखच्छेददक्षं नमामि॥ ११
चित्रं वटतरोर्मूले वृद्धाः शिष्या गुरुर्युवा ॥ गुरोस्तु
मौनं व्याख्यानं शिष्यास्तु च्छिन्नसंशयाः॥ १२ ॥
ॐनमः प्रणवार्थाय शुद्धज्ञानैकमूर्तये ॥ निर्मलाय
प्रशांताय दक्षिणामूर्तये नमः॥ १३॥ निधये सर्ववि
द्यानांभिषजे भवरोगिणाम् ॥ गुरवे सर्वलोकानां द
क्षिणामूर्तये नमः ॥ १४ ॥ मौनव्याख्याप्रकटितपर
ब्रह्मतत्त्वं युवानं वर्षिष्ठांतेवसदृषिगणैरावृतं ब्रह्म
निष्ठैः॥आचार्येंद्रं करकलितचिन्मुद्रमानंदरूपं स्वा

त्मारामं मुदितवदनं दक्षिणामूर्तिमीडे ॥ १९ ॥
इति श्रीमत्परमहंसपरिव्राजकाचार्यश्रीमच्छंकरा
चार्यविरचितं दक्षिणामूर्तिस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ २२ ॥

अथ निर्वाणदशकप्रारंभः।

श्रीगणेशायनमः ॥ न भूमिर्न तोयं न तेजो न वायु
र्न खं नेंद्रियं वा न तेषां समूहः ॥ अनैकांतिकत्वा
त्सुषुप्त्येकसिद्धस्तदेकोऽवशिष्टः शिवः केवलोहम्
॥ १ ॥ न वर्णा न वर्णाश्रमाचारधर्मा न मे धारणा
ध्यानयोगादयोऽपि ॥ अनात्माश्रयोहं ममध्यास
हानात्तदेकोऽवशिष्टः शिवःकेवलोहम् ॥ २ ॥ न
माता पिता वा न देवा न लोका न वेदा न यज्ञा
न तीर्थं ब्रुवंति ॥ सुषुप्तौनिरस्तातिशून्यात्मकत्वा
त्तदेकोऽवशि०॥ ३ ॥ न सांख्यं न शैवं न तत्पांच
रात्रं न जैनं न मिमांसकादेर्मतं वा ॥ विशिष्टानु
भूत्या विशुद्धात्मकत्वात्तदेकोऽवशि०॥४॥ न शु
क्लं न कृष्णं न रक्तं न पीतं न पीनं न कुब्जं नह्र

स्वं न दीर्घम् ॥ अरूपं तथा ज्योतिराकारकत्वात्त
देकोऽवशि० ॥५॥ न जाग्रन्न मे स्वप्नको वा सुषु
प्तिर्न विश्वो न वा तैजसः प्राज्ञको वा ॥अविद्यात्म
कत्वात्त्रयाणां तुरीयं तदेकोऽवशि० ॥ ६ ॥ न शा
स्ता न शास्त्रं न शिष्यो न शिक्षा न च त्वं न चा
हं न चायं प्रपंचः ॥ स्वरूपावबोधाद्विकल्पासहि
ष्णुस्तदेकोऽवशि० ॥७॥ न चोर्ध्वं न चाधो न चांत
र्न बाह्यं न मध्यं न तिर्यङ् न पूर्वा परा दिक् ॥ वि
यद्व्यापकत्वादखंडैकरूपस्तदेकोऽवशि० ॥८॥ अ
भिव्यापकत्वाद्धितत्वात् प्रयोगात् स्वतःसिद्धभावा
दनन्याश्रयत्वात् ॥ जगत्तुच्छमेतत्समस्तं तदन्य
स्तदेकोऽवशि० ॥९॥ न चैकं तदन्यद्द्वितीयं कुतः
स्यान्न चाकेवलत्वं न वा केवलत्वम् ॥ न शून्यं न
चाशून्यमद्वैतकत्वात्कथं सर्ववेदांतसिद्धं ब्रवीमि ॥
॥ १० ॥ इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं निर्वाणद
शकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ २३ ॥ ॥ ॥ ॥

अथ निर्वाणषट्कप्रारंभः ।

श्रीगणेशायनमः ॥ ॥मनोबुद्ध्यहंकारचित्तानि ना
हं न च श्रोत्रजिह्वे न च घ्राणनेत्रे ॥ न च व्योम
भूमिर्न तेजो न वायुश्चिदानंदरूपः शिवोऽहं शिवो
हम् ॥१॥ न च प्राणसंज्ञो नवै पंचवायुर्न वा सप्तधा
तुर्न वा पंचकोशः ॥ नवाक्पाणिपादं न चोपस्थ
पायुश्चिदानंदरूपः शिवो० ॥२॥ न मे द्वेषरागौ न
मे लोभमोहौ मदो नैव मे नैव मात्सर्यभावः ॥ न
धर्मो न चार्थो न कामो न मोक्षश्चिदानंद० ॥३॥
न पुण्यं न पापं न सौख्यं न दुःखं न मंत्रो न तीर्थं
न देवा न यज्ञाः ॥अहं भोजनं नैव भोज्यं न भोक्ता
चिदानं० ॥४॥ न मृत्युर्न शंका न मे जातिभेदः
पिता नैव मे नैव माता चजन्म॥न बंधुर्न मित्रं गुरु
र्नैव शिष्यश्चिदानंद० ॥५॥ अहं निर्विकल्पो नि
राकाररूपो विभुत्वाच्च सर्वत्र सर्वेन्द्रियाणाम् [illegible]धि
चासंगतं नैव मुक्तिर्न मेयश्चिदानंद० ॥६॥ [illegible]रुविग्रहं
[illegible]निकः जन्म

मच्छंकराचार्यविरचितं निर्वाणषट्कं संपूर्णम् ॥२४॥

अथात्मपंचकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ नाहं देहो नेंद्रियाण्यंतरंगं ना हंकारः प्राणवर्गो न बुद्धिः ॥ दारापत्यक्षेत्रवित्तादि दूरःसाक्षीनित्यःप्रत्यगात्माशिवोऽहम् ॥ १ ॥ रज्ज्व ज्ञानाद्भाति रज्जुर्यथाऽहिः स्वात्माज्ञानादात्मनो जीवभावः॥आप्तोक्त्याहि भ्रांतिनाशे स रज्जुर्जीवो नाहं देशिकोक्त्या शिवोहम्॥२॥आभातीदं विश्व मात्मन्यसत्यं सत्यज्ञानानंदरूपे विमोहात् ॥ निद्रा मोहात्स्वप्नवत्तन्न सत्यं शुद्धःपूर्णो नित्यएकःशिवो हम् ॥ ३ ॥ मत्तो नान्यत्किंचिदत्रास्ति विश्वं सत्यं बाह्यं वस्तु मायोपक्लृप्तम्॥ आदर्शांतर्भासमानस्य तुल्यं मय्यद्वैतेभाति तस्माच्छिवोऽहम्॥४॥ नाहं जातो न प्रवृद्धो न नष्टो देहस्योक्ताः प्राकृताःसर्वध र्माः॥कर्तृत्वादिश्चिन्मयस्यास्तिनाहंकारस्यैव ह्या त्मनो मे शिवोऽहम् ॥ ५ ॥ नाहं जातो जन्ममृत्यू

कुतो मे नाहं प्राणः क्षुत्पिपासे कुतो मे ॥ नाहंचित्तं शोकमोहौ कुतो मे नाहं कर्त्ताबंधमोक्षौ कुतो मे ६ ॥इति श्रीमच्छंकराचार्यविरचितं आत्मपंचकस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ २६ ॥

अथ कालभैरवाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ देवराजसेव्यमानपावनांघ्रिपंकजं व्यालयज्ञसूत्रमिंदुशेखरं कृपाकरम् ॥ नारदादियोगिवृंदवंदिनं दिगंबरं काशिकापुराधिनाथकालभैरवं भजे ॥ १॥ भानुकोटिभास्वरं भवाब्धितारकं परं नीलकंठमीप्सितार्थदायकं त्रिलोचनम् ॥ कालकालमंबुजाक्षमक्षशूलमक्षरं काशिकापुराधिनाथकालभैरवं भजे ॥ २ ॥ शूलटंकपाशदंडपाणिमादिकारणं श्यामकायमादिदेवमक्षरं निरामयम्॥ भीमविक्रमंप्रभुंविचित्रतांडवप्रियं काशिकापुराधिनाथका०॥३॥ भुक्तिमुक्तिदायकंप्रशस्तचारुविग्रहं भक्तवत्सलं स्थितं समस्तलोकविग्रहम्॥निक्वणन्म

नोज्ज्वहेमकिंकिणीलसत्कटिंकाशिकापुराधि० ॥४॥
धर्मसेतुपालकंत्वधर्ममार्गनाशकं कर्मपाशमोचकं
सुशर्मदायकं विभुम् ॥ स्वर्णवर्णशेषपाशशोभितां
गमंडलं काशिकापुराधि० ॥५॥ रत्नपादुकाप्रभा
भिरामपादयुग्मकं नित्यमद्वितीयमिष्टदैवतं निरंज
नम् ॥ मृत्युदर्पनाशनं करालदंष्ट्रमोक्षणं काशिका
पुराधिनाथ० ॥ ६ ॥ अट्टहासभिन्नपद्मजांडकोशसं
ततिं दृष्टिपातनष्टपापजालमुग्रशासनम् ॥ अष्टसि
द्धिदायकं कपालमालिकंधरं काशिकापुराधिना०
॥ ७ ॥ भूतसंघनायकं विशालकीर्तिदायकं काशि
वासलोकपुण्यपापशोधकं विभुम् ॥ नीतिमार्गको
विदं पुरातनं जगत्पतिं काशिकापुरा० ॥ ८ ॥ का
लभैरवाष्टकं पठंति ये मनोहरं ज्ञानमुक्तिसाधनं वि
चित्रपुण्यवर्धनम् ॥ शोकमोहदैन्यलोभकोपतापना
शनंतेप्रयांति कालभैरवांघ्रिसन्निधिं ध्रुवम् ९ इतिश्री
मच्छंकराचार्यविरचितं कालभैरवाष्टकंसंपूर्णम् २४

अथासितकृतशिवस्तोत्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ असित उवाच ॥ जगद्गुरो नम स्तुभ्यं शिवाय शिवदाय च ॥ योगींद्राणां च यो गींद्र गुरूणां गुरवे नमः ॥ १ ॥ मृत्योर्मृत्युस्वरूपेण मृत्युसंसारखंडन ॥ मृत्योरीश मृत्युबीज मृत्युंज य नमोस्तु ते ॥ २ ॥ कालरूपं कलयतां कालका लेशकारण ॥ कालादतीतकालस्थ कालकाल नमो स्तुते ॥ ३ ॥ गुणातीत गुणाधार गुणबीज गुणा त्मक ॥ गुणीश गुणिनां बीज गुणिनां गुरवे नमः ॥ ॥ ४ ॥ ब्रह्मस्वरूप ब्रह्मज्ञ ब्रह्मभावे च तत्पर ॥ ब्र ह्मबीजस्वरूपेण ब्रह्मबीज नमोस्तुते ॥ ५ ॥ इति स्तुत्वा शिवं नत्वा पुरस्तस्थौ मुनीश्वरः ॥ दीनव त्साश्रुनेत्रश्च पुलकांचितविग्रहः ॥ ६ ॥ आसितेन कृतं स्तोत्रं भक्तियुक्तश्च यः पठेत् ॥ वर्षमेकं हवि ष्याशी शंकरस्यमहात्मनः ॥ ७ ॥ स लभेद्वैष्णवं पुत्रं ज्ञानिनं चिरजीविनम् ॥ भवेद्धनाढ्योऽदुःखीच

मूको भवति पंडितः ॥ ८॥ अभार्यो लभते भार्यां सुशीलांच पतिव्रताम् ॥ इहलोके सुखं भुक्त्वा या त्यंते शिवसन्निधिम् ॥ ९॥ इदं स्तोत्रं पुरा दत्तं ब्रह्म णा च प्रचेतसे ॥ प्रचेतसा स्वपुत्रायासिताय दत्त मुत्तमम्॥ १० ॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे श्रीकृ ष्णजन्मखंडे असितकृतं शिवस्तोत्रंसंपूर्णम् ॥२७॥

अथ हिमालयकृतशिवस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ हिमालय उवाच ॥ त्वं ब्रह्मा सृष्टिकर्ता च त्वं विष्णुःपरिपालकः ॥ त्वं शिवः शिवदोऽनंतः सर्वसंहारकारकः॥ १ ॥ त्वमीश्वरो गु णातीतो ज्योतीरूपःसनातनः ॥ प्राकृतःप्रकृतीश श्चप्राकृतः प्रकृतेः परः ॥ २॥ नानारूपविधाता त्वं भक्तानां ध्यानहेतवे ॥ येषु रूपेषु यत्प्रीतिस्तत्तद्रूपं बिभर्षि च ॥ ३॥ सूर्यस्त्वं सृष्टिजनक आधारः स र्वतेजसाम् ॥ सोमस्त्वं सस्यपाता च सततं शीत रश्मिना ॥ ४ ॥ वायुस्त्वं वरुणस्त्वं च विद्वांश्चवि

द्वुषां गुरुः ॥ मृत्युंजयो मृत्युमृत्युः कालकालो
यमांतकः ॥५॥ वेदस्त्वं वेदकर्ता च वेदवेदांगपा
रगः॥विदुषांजनकस्त्वंच विद्वांश्च विदुषां गुरुः ॥
॥६॥मंत्रस्त्वं हि जपस्त्वं हि तपस्त्वं तत्फलप्रदः॥
वाक् त्वं रागाधिदेवीत्वं तत्कर्तातद्गुरुः स्वयम् ॥
॥७॥अहो सरस्वतीबीजं कस्त्वांस्तोतुमिहेश्वरः ॥
इत्येवमुक्त्वा शैलेंद्रस्तस्थौ धृत्वा पदांबुजम् ॥
॥ ८॥ तत्रोवास तमुद्बोध्यचावरुह्य वृषाच्छिवः ॥
स्तोत्रमेतन्महापुण्यं त्रिसंध्यं यःपठेन्नरः ॥ ९ ॥
मुच्यते सर्वपापेभ्यो भयेभ्यश्च भवार्णवे ॥ अपुत्रो
लभते पुत्रं मासमेकं पठेद्यदि ॥ १० ॥ भार्याहीनो
लभेद्भार्यां सुशीलांसुमनोहराम् ॥ चिरकालगतं
वस्तु लभते सहसा ध्रुवम् ॥ ११ ॥ राज्यभ्रष्टो ल
भेद्राज्यं शंकरस्य प्रसादतः॥कारागारेश्मशाने च
शत्रुग्रस्तेऽतिसंकटे ॥ १२ ॥ गभीरेतिजलाकीर्णे
भग्नपोते विषादने ॥ रणमध्ये महाभीते हिंस्रजंतु

समान्विते ॥ सर्वतो मुच्यतेस्तुत्वा शंकरस्य प्रसादतः ॥ १३ ॥ इति श्रीब्रह्मवैवर्ते महापुराणे श्रीकृष्णजन्मखंडे श्रीहिमालयकृतं श्रीशिवस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ २८ ॥

अथ शिवाष्टकप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ प्रभुं प्राणनाथं विभुं विश्वनाथं जगन्नाथनाथं सदानंदभाजाम् ॥ भवद्भव्यभूतेश्वरं भूतनाथं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ १ ॥ गले रुंडमालं तनौ सर्पजालं महाकालकालं गणेशाधिपालम् ॥ जटाजूटगङ्गोत्तरङ्गैर्विशालं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ २ ॥ मुदामाकरं मंडनं मंडयंतं महामंडलं भस्मभूषाधरं तम् ॥ अनादिं ह्यपारं महामोहमारं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ ३ ॥ तटाधोनिवासं महाट्टाट्टहासं महापापनाशं सदा सुप्रकाशम् ॥ गिरीशं गणेशं सुरेशं महेशं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ ४ ॥ गिरींद्रात्मजासंगृहीतार्धदे

हं गिरौ संस्थितं सर्वदासन्नगेहम् ॥ परब्रह्मब्रह्मादि भिर्वंद्यमानं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे॥५ ॥ कपालं त्रिशूलं कराभ्यां दधानं पदांभोजनम्रायकामं ददानम्॥ बलीवर्दयानं सुराणां प्रधानं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ ६ ॥ शरच्चंद्रगात्रं गणानंदपात्रं त्रिनेत्रं पवित्रं धनेशस्य मित्रम् ॥ अपर्णाकलत्रं चरित्रंविचित्रं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥ ७ ॥ हरं सर्पहारं चिताभूविहारं भवं वेदसारं सदा निर्विकारम्॥श्मशाने वसंतं मनोजं दहंतं शिवं शंकरं शंभुमीशानमीडे ॥८॥ स्तवं यः प्रभाते नरः शूलपाणेः पठेत्सर्वदा भर्गभावानुरक्तः॥ सुपुत्रं धनं धान्यमित्रं कलत्रं विचित्रःसमासाद्य मोक्षं प्रयाति॥ ९ ॥ इति श्रीशिवाष्टकं संपूर्णम् ॥ २९ ॥

अथ द्वादशज्योतिर्लिंगानि ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ सौराष्ट्रे सोमनाथं चश्रीशैलेमल्लिकार्जुनम् ॥ उज्जयिन्यां महाकालमोंकारममलेश्व

श्वरम् ॥ १ ॥ पर्यल्यां वैद्यनाथंचडाकिन्यां भीम शंकरम्॥सेतुबंधे तु रामेशंनागेशंदारुकावने ॥२॥ वाराणस्यां तु विश्वेशंत्र्यंबकं गौतमीतटे ॥ हिमालये तु केदारंघुसृणेशंशिवालये॥३॥एतानिज्योतिर्लिंगानि सायं प्रातः पठेन्नरः॥सप्तजन्मकृतं पापं स्मरणेन विनश्यति४इतिद्वादशज्योतिर्लिंगानि॥३०॥

अथ दारिद्र्यदहनस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ विश्वेश्वरायनरकार्णवतारणाय कर्णामृताय शशिशेखरधारणाय ॥ कर्पूरकांतिधवलायजटाधराय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ १ ॥ गौरीप्रियाय रजनीशकलाधराय कालांतकाय भुजगाधिपकंकणाय ॥ गङ्गाधराय गजराजविमर्दनाय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ २ ॥ भक्तिप्रियाय भवरोगभयापहाय उग्राय दुर्गभवसागरतारणाय ॥ ज्योतिर्मयाय गुणनामसु[illegible]त्यकाय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥३॥

चर्मांबराय भवभस्मविलेपनाय भालेक्षणाय मणि
कुंडलमंडिताय ॥ मंजीरपादयुगलाय जटाधराय
दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ४ ॥ पंचा
ननाय फणिराजविभूषणाय हेमांशुकाय भुवनत्रय
मंडिताय ॥ आनंदभूमिवरदाय तमोमयाय दारिद्र्य
दुःखदहनाय नमः शिवाय ॥ ५ ॥ भानुप्रियाय
भवसागरतारणाय कालांतकाय कमलासनपूजिता
य ॥ नेत्रत्रयाय शुभलक्षणलक्षिताय दारिद्र्यदुःखद
हनाय नमः शिवाय ॥ ६ ॥ रामप्रियाय रघुनाथ
वरप्रदाय नामप्रियाय नरकार्णवतारणाय ॥ पुण्ये
षुपुण्यभरिताय सुरार्चिताय दारिद्र्यदुःखदहनाय
नमः शिवाय ॥ ७ ॥ मुक्तेश्वराय फलदाय गणेश्व-
राय गीतप्रियाय वृषभेश्वरधारणाय ॥ मातं
गचर्मवसनाय महेश्वराय दारिद्र्यदुःखदहनाय नमः
शिवाय ॥ ८ ॥ वसिष्ठेन कृतं स्तोत्रं सर्वरोगनि
वारणम् ॥ सर्वसंपत्करं शीघ्रं पुत्रपौत्रादिवर्धनम्

॥ ९ ॥ त्रिसंध्यं यः पठेन्नित्यं स हि स्वर्गमवाप्नुया
त् ॥ १० ॥ इति श्रीवसिष्ठविरचितं दारिद्र्यदहन
स्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ३१ ॥ ॥ ॥ ॥

अथ कल्किकृतशिवस्तोत्रप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः ॥ गौरीनाथं विश्वनाथं शरण्यं भूतावासं वासुकीकंठभूषम् ॥ त्र्यक्षं पंचास्यादिदेवं पुराणं वन्दे सांद्रानंदसंदोहदक्षम् ॥ १ ॥ योगाधीशं कामनाशं करालं गंगासंगक्लिन्नमूर्धानमीशम् ॥जाटाजूटाटोपनिक्षिप्तभावं महाकालं चंद्रभालं नमामि ॥ २ ॥ श्मशानस्थं भूतवेतालसंगं नानाशस्त्रैः खड्गशूलादिभिश्च ॥ व्यग्रात्युग्रा बाहवो लोकनाशे यस्य क्रोधोद्भूतलोकोऽस्तमेति ॥ ३ ॥ यो भूतादिः पंचभूतैःसिसृक्षुस्तन्मात्रात्मा कालकर्मस्वभावैः॥ प्रहृत्येदं प्राप्य जीवत्वमीशो ब्रह्मानंदो रमते तं नमामि ॥४ ॥ स्थितौ विष्णुःसर्वजिष्णुःसुरात्मा लोकान्साधून्धर्मसेतून्बिभर्ति ॥ ब्रह्माद्यंशो

योभिमानी गुणात्मा शब्दाद्यङ्गैस्तं परेशं नमामि
॥ ५ ॥ यस्याज्ञया वायवो वान्ति लोके ज्वलत्य
ग्निःसविता याति तप्यन् ॥ शीतांशुः खे तारकासं
ग्रहश्च प्रवर्तते तं परेशं प्रपद्ये ॥ ६ ॥ यस्य श्वासा
त्सर्वधात्री धरित्री देवो वर्षत्यंबु कालः प्रमाता ॥
मेरुर्मध्ये भुवनानां च भर्ता तमीशानं विश्वरूपं
नमामि ॥७॥ इति श्रीकल्किपुराणे कल्किकृतशि
वस्तोत्रं संपूर्णम् ॥ ३२ ॥

अथ चतुःश्लोकीभागवतप्रारंभः ।

श्रीगणेशाय नमः॥श्रीभगवानुवाच॥ज्ञानंपरमगुह्यं
मे यद्विज्ञानसमन्वितम् ॥सरहस्यं तदंगं च गृहाण
गदितं मया ॥ १ ॥ यावानहं यथाभावोयद्रूपगुण
कर्मकः ॥ तथैव तत्त्वविज्ञानमस्तुतेमदनुग्रहात् ॥
॥ २ ॥ अहमेवासमेवाग्रे नान्यद्यत्सदसत्परम् ॥ प
श्चादहंयदेतच्च योवऽशिष्येत सोऽस्म्यहम् ॥३॥ ऋ
तेऽर्थं यत्प्रतीयेत न प्रतीयेत चात्मनि ॥तद्विद्यादा

त्मनो मायां यथाभासो यथा तमः ॥ ४ ॥ यथा म
हांति भूतानि भूतेषूच्चावचेष्वनु ॥ प्रविष्टान्यप्रवि
ष्टानि तथा तेषु न तेष्वहम् ॥५॥ एतावदेव जिज्ञा
स्यं तत्त्वजिज्ञासुनाऽऽत्मनः ॥ अन्वयव्यतिरेका
भ्यां यत्स्यात्सर्वत्र सर्वदा ॥६॥ एतन्मतं समातिष्ठ
परमेण समाधिना॥भवान्कल्पविकल्पेषु न विमुह्य
ति कर्हिचित् ॥७॥इति श्रीमद्भागवते महापुराणेऽ
ष्टादशसाहस्र्यां संहितायां वैयासिक्यांद्वितीयस्कं
धेभगवद्ब्रह्मसंवादेचतुःश्लोकीभागवतंसमाप्तं॥२३॥

अथ पांडवगीताप्रारंभः।

श्रीगणेशाय नमः ॥ पांडव उवाच ॥ प्रह्लादनारद
पराशरपुण्डरीकव्यासांबरीषशुक शौनकभीष्मदा
ल्भ्यान् ॥ रुक्मांगदार्जुनवसिष्ठविभीषणादीन्पुण्या
निमान्परमभागवतान्स्मरामि॥१॥ लोमहर्षण उवा
च॥धर्मो विवर्धति युधिष्ठिरकीर्तनेन पापं प्रणश्यति
वृकोदरकीर्तनेन ॥ शत्रुर्विनश्यति धनंजयकीर्तनेन

माद्रीसुता कथयतां न भवंति रोगाः ॥ २ ॥ ब्रह्मो
वाच ॥ ये मानवा विगतरागपरावरज्ञा नारायणं
सुरगुरुं सततं स्मरंति ॥ ध्यानेन तेन हतकिल्बिष
चेतनास्ते मातुः पयोधररसं न पुनःपिबंति ॥ ३ ॥
॥ ॥ इंद्र उवाच ॥ नारायणो नाम नरो नरा
णां प्रसिद्धचोरः कथितःपृथिव्याम् ॥ अनेकजन्मा
र्जितपापसंचयं हरत्यशेषं स्मरतां सदैव ॥ ४ ॥
युधिष्ठिर उवाच ॥ मेघश्यामं पितकौशेयवासं श्री
वत्सांकं कौस्तुभोद्भासितांगम् ॥ पुण्योपेतं पुंडरी
कायताक्षं विष्णुं वंदे सर्वलोकैकनाथम् ॥ ५ ॥ भी
मसेन उवाच ॥ जलौघमग्ना सचराचरा धरा वि
षाणकोटयाखिलविश्वमूर्तिना ॥ समुद्धृता येन वरा
हरूपिणा स मे स्वयंभूर्भगवान्प्रसीदताम् ॥ ६ ॥
अर्जुनउवाच ॥ अचिन्त्यमव्यक्तमनंतमव्ययं विभुं
प्रभुं भावितविश्वभावनम् ॥ त्रैलोक्यविस्ताराव
चारकारकं हरिं प्रपन्नोऽस्मि गतिं महात्मनाम् ॥

॥ ७ ॥ नकुल उवाच ॥ यदि गमनमधस्तात्का
लपाशानुबद्धो यदि च कुलविहीने जायते पक्षि
कीटे ॥ कृमिशतमपि गत्वा जायते चांतरात्मा म
म भवतु हृदिस्थे केशवे भक्तिरेका ॥ ८ ॥ सहदेव
उवाच ॥ तस्य यज्ञवराहस्य विष्णोरतुलतेजसः ॥
प्रणामं ये प्रकुर्वंति तेषामपि नमो नमः ॥ ९ ॥ कुंत्यु
वाच ॥ स्वकर्मफलनिर्दिष्टां यांयां योनिं व्रजाम्य
हम् ॥ तस्यां तस्यां हृषीकेश त्वयि भक्तिर्दृढाऽस्तु मे
॥ १० ॥ माद्र्युवाच ॥ कृष्णेरताः कृष्णमनु
स्मरंति रात्रौ च कृष्णं पुनरुत्थिता ये ॥ ते भिन्न
देहाः प्रविशंति कृष्णं हविर्यथा मंत्रहुतं हुताशे ॥
॥ ११ ॥ द्रुपद उवाच ॥ कीटेषु पक्षिषु मृगेषु
सरीसृपेषु रक्षःपिशाचमनुजेष्वपि यत्र यत्र ॥ जा
तस्य मे भवतु केशव त्वत्प्रसादात्त्वय्येव भक्तिरच
ला ऽव्यभिचारिणी च ॥ १२ ॥ सुभद्रोवाच ॥ एकोपि
कृष्णस्य कृतः प्रणामो दशाश्वमेधावभृथेन तुल्यः ॥

दशाश्वमेधी पुनरेति जन्म कृष्णप्रणामी न पुन
र्भवाय॥ १३॥ अभिमन्युरुवाच॥गोविंद गोविंद हरे
मुरारे गोविंद गोविंद रथांगपाणे ॥ गोविंद गोविंद
मुकुंद कृष्ण गोविंद गोविंद नमोनमस्ते॥१४॥ धृष्ट
द्युम्न उवाच ॥ श्रीराम नारायण वासुदेव गोविंद वै
कुंठ मुकुंद कृष्ण ॥ श्रीकेशवानंत नृसिंह विष्णो
मां त्राहि संसारभुजंगदष्टम्॥१५॥सात्यकिरुवाच॥
अप्रमेय हरे विष्णो कृष्णदामोदराच्युत ॥गोविंदा
नंत सर्वेश वासुदेवनमोऽस्तुते॥१६॥उद्धवउवाच॥
वासुदेवं परित्यज्य येऽन्यं देवमुपासते॥ तृषिता जा
ह्नवीतीरे कूपंवांछंतिदुर्भगाः॥१७॥धौम्य उवाच॥
अपां समीपे शयनासनस्थं दिवा च रात्रौ च यथा
धिगच्छताम् ॥ यद्यस्तिकिंचित्सुकृतं कृतं मया ज
नार्दनस्तेन कृतेन तुष्यतु ॥ १८ ॥ संजय उवाच॥
आर्ता विषण्णाः शिथिलाश्च भीता घोरेषु व्याघ्रा
दिषु वर्तमानाः॥संकीर्त्य नारायणशब्दमात्रंविमुक्त

दुःखाःसुखिनो भवंति ॥१९॥ अक्रूर उवाच॥ अहं तु नारायणदासदासदासस्य दासस्य च दासदासः ॥ अन्येभ्य ईशो जगतो नराणां तस्मादहं चान्यतरोऽस्मिलोके ॥२०॥ विदुर उवाच॥वासुदेवस्य ये भक्ताः शांतास्तद्गतमानसाः ॥ तेषां दासस्य दासोऽहं भवे जन्मनि जन्मनि ॥ २१॥ भीष्म उ० ॥ विपरीतेषु कालेषु परिक्षीणेषु बंधुषु ॥ त्राहि मां कृपया कृष्ण शरणागतवत्सल ॥ २२ ॥ द्रोणाचार्य उवाच ॥ ये ये हताश्चक्रधरेण राजंस्त्रैलोक्यनाथेन जनार्दनेन ॥ ते ते गताविष्णुपुरीं प्रयाताः क्रोधोऽपि देवस्य वरेण तुल्यः ॥ २३ ॥ कृपाचार्य उवाच॥ मज्जन्मनः फलमिदं मधुकैटभारे मत्प्रार्थनीयमदनुग्रह एप एव ॥ त्वद्भृत्यभृत्यपरिचारकभृत्यभृत्यभृत्यस्यभृत्यइतिमांस्मर लोकनाथ॥२४॥ ॥ अश्वत्थामोवाच ॥ ॥ गोविंद केशव जनार्दन वासुदेव विश्वेश विश्व मधुसूदन विश्वनाथ ॥श्रीप

द्मनाभ पुरुषोत्तम पुष्कराक्ष नारायणाच्युत नृसिंह
नमो नमस्ते ॥ २५ ॥ कर्ण उवाच ॥ नान्यं वदा
मि न शृणोमि न चिंतयामि नान्यं स्मरामि नभ
जामि न चाश्रयामि ॥ भक्त्या त्वदीयचरणांबुजमं
तरेण श्रीश्रीनिवास पुरुषोत्तम देहि दास्यम्॥२६॥
॥ धृतराष्ट्र उवाच ॥ नमो नमः कारणवामनाय ना
रायणायामितविक्रमाय ॥ श्रीशार्ङ्गचक्राब्जगदाध
राय नमोऽस्तु तस्मै पुरुषोत्तमाय ॥ २७ ॥गांधा
र्युवाच ॥ त्वमेव माता च पिता त्वमेव त्वमेव बं
धुश्च सखा त्वमेव ॥ त्वमेव विद्या द्रविणं त्वमेव
त्वमेव सर्वं मम देवदेव ॥ २८ द्रौपद्युवाच ॥
यज्ञेशाच्युत गोविंद माधवानंत केशव ॥ कृष्ण वि
ष्णो हृषीकेश वासुदेव नमोस्तुते॥२९॥जयद्रथउवा
च ॥ नमः कृष्णाय देवाय ब्रह्मणेऽनंतमूर्तये ॥ योगे
श्वराय योगाय त्वामहं शरणंगतः ॥३० ॥ विक
र्ण उवाच॥कृष्णाय वासुदेवाय देवकीनंदनायच ॥

नंदगोपकुमाराय गोविंदाय नमो नमः ॥ ३१ ॥ सो
मदत्त उवाच ॥नमः परमकल्याण नमस्ते विश्वभा
वन॥वासुदेवाय शांताय यदूनांपतये नमः॥ ३२ ॥
विराट उवाच ॥ नमो ब्रह्मण्यदेवाय गोब्राह्मणहि
ताय च॥जगद्धिताय कृष्णाय गोविंदाय नमो नमः
॥ ३३ ॥ शल्य उवाच ॥ अतसीपुष्पसंकाशं पीत
वाससमच्युतम्॥ये नमस्यंति गोविंदं न तेषां विद्य
ते भयम्॥३४॥बलभद्र उ०॥कृष्ण कृष्ण कृपालु
स्त्वमगतीनां गतिर्भव ॥ संसारार्णवमग्नानां प्रसीद
पुरुषोत्तम ॥३५॥ श्रीकृष्ण उवाच॥कृष्ण कृष्णेति
कृष्णेति यो मां स्मरति नित्यशः॥जलं भित्त्वा यथा
पद्मं नरकादुद्धराम्यहम् ॥३६॥ सत्यं ब्रवीमि मनु
जाःस्वयमूर्ध्वबाहुर्यो मां मुकुंदनरसिंहजनार्दनेति
॥ जीवोजपत्यनुदिनं मरणे रणे वा पाषाणकाष्ठस
दृशाय ददाम्यभीष्टम् ॥ ३७॥ सूत उवाच ॥ तत्रैव
गंगा यमुना च वेणी गोदावरी सिंधु सरस्वती च ।

सर्वाणि तीर्थानि वसंति तत्र यत्राच्युतोदारकथा
प्रसंगः ॥ ३८ ॥ यम उवाच ॥ नरके पच्यमानं तु य
मेन परिभाषितम् ॥ किं त्वया नार्चितो देवः केशवः
क्लेशनाशनः ॥ ३९ ॥ नारद उवाच ॥ जन्मांतरसह
स्रेण तपोध्यानसमाधिभिः ॥ नराणां क्षीणपापानां
कृष्णे भक्तिः प्रजायते ॥ ४० ॥ प्रह्लाद उवाच ॥ नाथ
योनिसहस्रेषु येषु येषुव्रजाम्यहम् ॥ तेषु तेष्वचला
भक्तिरच्युतास्तु सदा त्वयि ॥ ४१ ॥ या प्रीतिरवि
वेकानां विषयेष्वनपायिनी ॥ त्वामनुस्मरतः सा मे
हृदयान्मापसर्पतु ॥ ४२ ॥ विश्वामित्र उवाच ॥ किं
तस्य दानैः किं तीर्थैः किं तपोभिः किमध्वरैः ॥ यो
नित्यं ध्यायते देवं नराणां मनसि स्थितम् ॥ ४३ ॥
जमदग्निरुवाच ॥ नित्योत्सवस्तदा तेषां नित्यश्री
र्नित्यमंगलम् ॥ येषां हृदिस्थो भगवान्मंगलायत
नं हरिः ॥ ४४ ॥ भरद्वाज उवाच ॥ लाभस्तेषां जय
स्तेषां कुतस्तेषां पराजयः ॥ येषामिंदीवरश्यामो हृ

दयस्थो जनार्दनः ॥ ४५ ॥ गौतम उवाच ॥ गोको
टिदानं ग्रहणेषु काशीप्रयागगंगाऽयुतकल्पवासः ॥
यज्ञायुतं मेरुसुवर्णदानं गोविंदनाम्ना न कदापि तु
ल्यम् ॥ ४६ ॥ अत्रिरुवाच ॥ गोविंदेति सदा स्ना
नं गोविंदेति सदा जपः ॥ गोविंदेति सदा ध्यानं
सदा गोविंदकीर्तनम्॥४७॥अक्षरं हि परं ब्रह्मगोविंदे
त्यक्षरत्रयम् ॥ तस्मादुच्चरितं येन ब्रह्मभूयाय
कल्पते ॥ ४८ ॥ श्रीशुक उवाच॥अच्युतःकल्पवृ
क्षोऽसावनंतः कामधेनवः ॥ चिंतामणिश्च गोविंदो
हरिनाम विचिंतयेत् ॥ ४९ ॥ हरिरुवाच ॥ जयति
जयतिदेवो देवकीनंदनोऽयं जयति जयति कृष्णो
वृष्णिवंशप्रदीपः ॥ जयति जयति मेघश्यामलःको
मलांगो जयति जयति पृथ्वीभारनाशो मुकुंदः ॥
॥ ५० ॥ पिप्पलायन उवाच ॥ श्रीमन्नृसिंहविभवे
गरुडध्वजाय तापत्रयोपशमनाय भवौषधाय ॥
कृष्णाय वृश्चिकजलाग्निभुजंगरोगक्लेशव्ययायहरये